

Evaluarea Strategică de Mediu a Planului Național Strategic 2023-2027

Studiu de Evaluare Adecvată

Octombrie 2022

Elaborator: ACZ Consulting SRL

Beneficiar: Ministerul Agriculturii și
Dezvoltării Rurale

Contract	nr. C/20/1/0/S/0/19/3/0/19/0/00/07/S0 din data de 18.11.2019, având ca obiect „Evaluarea ex-ante a Planului Național Strategic PAC 2021-2027”		
Prestator	SC ACZ Consulting SRL	T33 SRL	
	str. Ștefan Velovan, nr. 23A	via Calatafimi, nr. 1	
	Craiova, jud. Dolj, România	Ancona, Italia	
	Tel/fax: 0351 44 20 44	Tel +39 071 9715460	
	e-mail: office@aczconsulting.ro	E-mail: info@t33.it	

Beneficiar Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Direcția Generală Dezvoltare Rurală – AM PNDR
Bd. Carol I nr. 2-4, sector 3, București,
Tel: 021-307.85.65; Fax: 021-307.86.06
e-mail: pndr@madr.ro

Livrabil Studiu de Evaluare Adecvată pentru Planul Național Strategic 2023-2027

Data 10.10.2022

Evaluator

Cristina Gligor PFA

Dr. biolog, Expert atestat – nivel principal EA, RIM (3,11a,11c,13b), RM (1,13b), certificat atestare Seria RGX nr. 326/21.07.2022

STUDIU DE EVALUARE ADECVATĂ

Cuprins

1	Informații privind planul supus aprobării	8
1.1	Informații privind planul: denumirea, descrierea, obiectivele acestuia, informații privind producția care se va realiza, informații despre materiile prime, substanțele sau preparatele chimice utilizate	8
1.1.1	Denumirea planului	8
1.1.2	Scopul și obiectivele planului	8
1.1.3	Descrierea planului	11
1.1.4	Informații privind producția care se va realiza, informații despre materiile prime, substanțele sau preparatele chimice utilizate	58
1.2	Localizarea geografică și administrativă	60
1.3	Modificările fizice ce decurg din plan	61
1.4	Resursele naturale necesare implementării planului	62
1.4.1	Apa	62
1.4.2	Aer	66
1.4.3	Sol	67
1.5	Resursele naturale ce vor fi exploatate din cadrul ariilor naturale protejate de interes comunitar pentru a fi utilizate la implementarea planului	72
1.6	Emisii și deșeuri generate de plan și modalitatea de eliminare a acestora	73
1.7	Cerințele legate de utilizarea terenului, necesare pentru execuția planului	76
1.7.1	Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	76
1.7.2	Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	82
1.7.3	Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană	85
1.7.4	Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative	86
1.7.5	Intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice	86
1.8	Serviciile suplimentare solicitate de implementarea planului, respectiv modalitatea în care accesarea acestor servicii suplimentare poate afecta integritatea ariei naturale de interes comunitar	87
1.9	Durata construcției, funcționării, dezafectării și eșalonarea perioadei de implementare a planului	87
1.10	Activități care vor fi generate ca rezultat al implementării planului	87
1.11	Caracteristicile PP existente, propuse sau aprobate, ce pot genera impact cumulativ cu planul care este în procedură de evaluare și care poate afecta ariile naturale protejate de interes comunitar	87
2	Informații privind aria naturală protejată de interes comunitar afectată de implementarea planului	95
2.1	Date privind aria naturală protejată de interes comunitar: suprafața, tipuri de ecosisteme, tipuri de habitate și speciile care pot fi afectate prin implementarea planului	95

2.2	Date despre prezența, localizarea, populația și ecologia speciilor și/sau habitatelor de interes comunitar prezente pe suprafața și în imediata vecinătate a PP, menționate în formularul standard al ariei naturale protejate de interes comunitar	113
2.2.1	Intervenția DR-01- Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	114
2.2.2	Intervenția DR-02- Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	138
2.2.3	Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă	148
2.2.4	Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană	148
2.2.5	Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative....	157
2.2.6	Intervenția DR-11- Zone afectate de constrângeri naturale specifice	164
2.3	Descrierea funcțiilor ecologice ale speciilor și habitatelor de interes comunitar afectate (suprafața, locația, speciile caracteristice) și a relației acestora cu ariile naturale protejate de interes comunitar învecinate și distribuția acestora;	165
2.4	Statutul de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar;	167
2.5	Date privind structura și dinamica populațiilor de specii afectate (evoluția numerică a populației în cadrul ariei naturale protejate de interes comunitar, procentul estimativ al populației unei specii afectate de implementarea PP, suprafața habitatului este suficient de mare pentru a asigura menținerea speciei pe termen lung)	168
2.6	Relațiile structurale și funcționale care creează și mențin integritatea ariei naturale protejate de interes comunitar	169
2.7	Obiectivele de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, acolo unde au fost stabilite prin planuri de management	169
2.8	Descrierea stării actuale de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, inclusiv evoluții/schimbări care se pot produce în viitor	169
2.9	Alte informații relevante privind conservarea ariei naturale protejate de interes comunitar, inclusiv posibile schimbări în evoluția naturală a ariei naturale protejate de interes comunitar	169
2.10	Alte aspecte relevante pentru aria naturală protejată de interes comunitar	169
3	Identificarea și evaluarea impactului	169
3.1	Metodologia evaluării semnificației impactului.....	169
3.2	Activități cu impact potențial.....	175
3.2.1	Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	180
3.2.2	Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	183
3.2.3	Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă	183
3.2.4	Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană	198
3.2.5	Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative....	199
3.2.6	Intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice	199
3.3	Evaluarea impactului planului asupra siturilor Natura 2000	200
3.3.1	Impactul potențial direct și indirect în timpul perioadei de implementare a planului 200	
3.3.2	Evaluarea impactului rezidual, pe termen scurt și lung, cumulativ.....	204
4	Măsurile de prevenire a impactului.....	206
4.1	Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	211

4.1.1	Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)	211
4.1.2	Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.1 - pajiști importante pentru Crex crex	216
4.1.3	Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.2 - pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus:	218
4.1.4	Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 6 – pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.)	222
4.1.5	Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina).....	224
4.2	Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	226
4.2.1	Cerințe specifice de eligibilitate a Pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis).....	226
4.2.2	Cerințe specifice de eligibilitate a Pachetului 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina).....	228
4.2.3	Cerințele specifice de eligibilitate a Pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole.....	229
4.3	Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă	231
4.4	Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană, Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative, Intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice	235
5	CERINTE DE MONITORIZARE	235
6	SOLUȚII ALTERNATIVE.....	236
7	MĂSURI COMPENSATORII	236
8	CONCLUZII	236

LISTĂ TABELE

Tabel 1. Lista Obiectivelor Specifice din cadrul PNS	11
Tabel 2. Calitatea apei de suprafață.....	62
Tabel 3.Echilibrul brut de nutrienți pe terenurile agricole (UM: kg P pe ha de suprafață agricolă utilizată, perioada 1995-2019).....	63
Tabel 4. Balanța nutrienților - valori anuale 2016-2019	64
Tabel 5. Eroziunea estimată a solului de către apă - suprafață erodată cu peste 11 tone pe hectar pe an. Procentele se referă la suprafața afectată de eroziune în raport cu suprafața totală de eroziune neartificială la nivel național (UM: km ² și %).....	68
Tabel 6. Media CaCO ₃ la nivel NUTS2 în anul 2019.....	71
Tabel 7. Media N la nivel NUTS2 în anul 2019.....	72
Tabel 8. Numărul și capacitatea instalațiilor de recuperare pe regiuni NUTS 2 în anul 2018.....	75
Tabel 9. Distribuția pe județe a ariilor protejate de interes comunitar	112
Tabel 10. Interpretarea intensității impactului asupra florei și faunei.....	171
Tabel 11. Valori (VP) și categorii de probabilitate	173
Tabel 12. Matrice pentru evaluarea intensității impactului	173
Tabel 13. Valoarea Impactului.....	174
Tabel 14. Tipuri de impact.....	174
Tabel 15. Situația siturilor Natura 2000 cu R2	189

Tabel 16. Impactul direct și indirect potențial negativ asupra populațiilor avifaunistice din siturile Natura 2000 fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere	200
Tabel 17. Impactul potențial direct și indirect negativ asupra populațiilor de fluturi <i>Maculinea</i> sp. din siturile Natura 2000 fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere.....	201
Tabel 18. Impactul direct și indirect potențial asupra habitatelor de importanță comunitară fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere a impactului	202
Tabel 19. Impactul cauzat de PNS fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere a impactului.....	205
Tabel 20. Bune practici ce vizează valorificarea durabilă a resurselor agricole din ariile protejate.....	Error! Bookmark not defined.
Tabel 21. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA	211
Tabel 22. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 3.1 - pajiști importante pentru <i>Crex crex</i> și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA ..	216
Tabel 23. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 3.2 -pajiști importante pentru <i>Lanius minor</i> și <i>Falco vespertinus</i> și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA	218
Tabel 24. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 6 - pajiști importante pentru fluturi (<i>Maculinea</i> sp.) și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA.....	222
Tabel 25. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (<i>Aquila pomarina</i>) și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA	224
Tabel 26. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate a Pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (<i>Branta ruficollis</i>) și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA.....	226
Tabel 27. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (<i>Aquila pomarina</i>) și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA	228
Tabel 28. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole și măsurile de reducere a impactului recomandate prin EA	229
Tabel 29. Corelarea dintre măsurile de reducere EA și cuantificabilele conform restricțiilor aferente Intervenției DR-07 - Silvo-mediu și climă.....	232

LISTĂ FIGURI

Figura 1. Consumul energiei primare în perioada 2011-2020 (UM: milioane tone echivalent petrol, perioada 2011-2020)	59
Figura 2. Consumul direct de energie în agricultură/silvicultură în UE pentru anul 2018. (UM: kg echivalent petrol per ha UAA + silvicultură, anul 2018).....	59
Figura 3. Cota de energie obținută din surse regenerabile (%) în România pentru perioada 2004-2020. (UM: %, perioada 2004-2020)	60
Figura 4. Distribuția regiunilor biogeografice în România	61
Figura 5. Kg pe ha de suprafață agricolă utilizată pentru azot (N) și fosfor (P) în România. (UM: Kg pe ha de suprafață agricolă utilizată, perioada 1995-2019)	63
Figura 6. Apa în agricultură, utilizată în sistemele de irigații în România (UM: m ³ , 2014-2019)	65
Figura 7. Suprafața zonei agricole efectiv irigate în perioada 2010-2019 (UM: hectar).....	66
Figura 8. PM _{2,5} și PM ₁₀ în perioada 2010-2019 (valori anuale) în România (UM: tone)	67
Figura 9. NO _x , NH ₃ , SO _x și NMVOC în perioada 2010-2019 (valori anuale), în România (UM: mii tone).....	67

Figura 10. Suprafața agricolă totală afectată de eroziunea totală a apei (tone pe hectar la nivel NUTS3). Elaborare a evaluatorului pe baza datelor Eurostat, anul 2016 (UM: tone pe hectar, anul 2016).....	69
Figura 11. Pierderi de sol (1000 de tone) prin recoltarea culturilor la nivelul NUT2 (UM: %, anul 2016).....	70
Figura 12. Conținutul de CaCO ₃ la nivelul NUT2 (UM: gram/kilogram, anul 2019).....	71
Figura 13. Conținutul de azot la nivelul NUT2 (UM: gram/kilogram, anul 2019).....	72
Figura 14. Deșeuri generate (tone) în România (UM: tona, perioada 2004-2018)).....	73
Figura 15. Producția totală de deșeuri pe categorii de deșeuri în România (UM: mii tone, perioada 2010-2018).....	74
Figura 16. Generarea de deșeuri sanitare și biologice în România. (UM: mii tone, perioada 2004-2018)	74
Figura 17. Valorificarea - reciclarea deșeurilor în România (UM: tone, perioada 2010-2018)	75
Figura 18. Recuperarea energiei în România (UM: mii tone, perioada 2004-2018)	76
Figura 19. Harta cu zonele eligibile aferente intervenției DR-01	77
Figura 20. Hartă DR-01 - pachet 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV).....	78
Figura 21. Hartă DR-01 - pachet 3.1 – pajiști importante pentru <i>Crex crex</i>	79
Figura 22. Hartă DR-01 - pachet 3.2 – pajiști importante pentru <i>Lanius minor</i> și <i>Falco vespertinus</i>	80
Figura 23. Hartă DR-01 - pachet 6 – pajiști importante pentru fluturi (<i>Maculinea</i> sp.).....	81
Figura 24. Hartă DR-01 - pachet 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (<i>Aquila pomarina</i>).....	81
Figura 25. Harta cu zonele eligibile aferente pachetelor 5, 7, 9.1 și 10 ale intervenției DR-02	82
Figura 26. Hartă DR-02 - pachet 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (<i>Branta ruficollis</i>)	83
Figura 27. Hartă DR-02 - pachet 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (<i>Aquila pomarina</i>)	84
Figura 28. Hartă DR-02 - pachet 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole	85
Figura 29. Unități administrativ-teritoriale incluse în zona montană (ANC ZM) începând cu anul 2023.....	85
Figura 30. Unități administrativ-teritoriale incluse în zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEM) începând cu anul 2023	86
Figura 31. Unități administrativ-teritoriale incluse în zone care se confruntă cu constrângeri naturale specifice) (ANC SPEC) începând cu anul 2023.....	87
Figura 32. Rețeaua națională Natura 2000 - Situri de Interes Comunitar (SCI)	111
Figura 33. Rețeaua națională Natura 2000 - Aree de Protecție Specială Avifaunistică	111
Figura 34. Distribuția siturilor Natura 2000 pe județe.....	112
Figura 35. Suprapunerea zonelor eligibile DR-01 cu SCI/SPA	114
Figura 36. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)	122
Figura 37. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru <i>Crex crex</i>	128
Figura 38. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru <i>Lanius minor</i> și <i>Falco vespertinus</i>	129
Figura 39. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (<i>Maculinea</i> sp.)	132
Figura 40. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 – Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (<i>Aquila pomarina</i>)	137

Figura 41. Suprapunerea zonelor eligibile DR-02 cu SCI/SPA	138
Figura 42. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-02 – Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (<i>Branta ruficollis</i>)	141
Figura 43. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-02 – Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (<i>Aquila pomarina</i>)	145
Figura 44. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-02 – Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole	148
Figura 45. Hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-01 AECM PP	156
Figura 46. Hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-02 AECM TA	156
Figura 47. Harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA	157
Figura 48. Harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA	164
Figura 49. Harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA	165
Figura 50. Distribuția siturilor Natura 2000 cu restricția R1	188
Figura 51. Suprafața cumulată a siturilor Natura 2000 cu restricția R2	190
Figura 52. Harta distribuției siturilor afectate de restricția R3	191
Figura 53. Distribuția ariilor natural protejate cu R5	194
Figura 54. Distribuția ariilor naturale protejate cu R7	196

ANEXE

Anexa 1 – Lista intervențiilor PNS

Anexa 2 – Lista siturilor Natura 2000 suprapuse cu intervenții, suprafețe, date spațiale (în format electronic)

Anexa 3 - Analiza suprapunerii măsurilor de conservare din planurile de management ale siturilor Natura 2000 cu cerințele specifice ale angajamentelor AECC (document word și document excel)

1 Informații privind planul supus aprobării

1.1 Informații privind planul: denumirea, descrierea, obiectivele acestuia, informații privind producția care se va realiza, informații despre materiile prime, substanțele sau preparatele chimice utilizate

1.1.1 Denumirea planului

Planul Național Strategic PAC 2023-2027

Numele autorității responsabile:

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în calitate de Autoritate de Management

Elaborat conform Ordinul nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010.

Aria acoperită:

România

1.1.2 Scopul și obiectivele planului

Fondurile europene destinate Politicii Agricole Comune (PAC) vor fi acordate Statelor Membre pe baza Planului Național Strategic PAC finanțat din Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), conform Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice.

România pune în practică PAC post 2023 prin intermediul Planului Național Strategic (PNS), prin măsuri de dezvoltare a unui sector agricol rezilient și durabil, cu accent pe asigurarea veniturilor echitabile fermierilor, respectarea angajamentelor de mediu, prin remunerarea fermierilor care contribuie la protejarea mediului peste cerințele nivelului de bază, pe dezvoltarea sectoarelor deficitare și o dezvoltare socioeconomică coerentă a mediului rural, în baza unei strategii a intervenției fundamentată pe identificarea nevoilor.

PNS al României se va concentra pe atingerea următoarelor obiective:

- I. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea disparităților dintre ferme;
- II. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar, prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare;
- III. Dezvoltarea socio-economică a spațiului rural prin atragerea și susținerea tinerilor și facilitarea dezvoltării afacerilor, promovarea și creșterea ocupării forței de muncă, incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale.

Bugetul alocat pentru România prin PAC pentru perioada 2023-2027 este de 15,08 miliarde euro din care 5,034 miliarde euro Pilon II (cca. 5,86 mld. euro public) și 9,783 miliarde euro plăți directe, la care se adaugă 259,63 milioane euro intervenții sectoriale aferente Pilonului I PAC.

I. Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) - Pilonul I (9,783 miliarde euro) sprijină fermierii din UE prin acordarea de plăți directe cuplate și decuplate de producție în vederea susținerii venitului acestora care să permită aprovizionarea pieței cu alimente sigure, sănătoase și la prețuri accesibile.

Prin FEGA sunt finanțate următoarele tipuri de intervenții:

1. Plăți directe decuplate de producție:

- sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)
- sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)
- sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri
- eco-scheme pentru climă și mediu

2. Plăți directe cuplate:

- sprijinul cuplat pentru sectorul vegetal
- sprijinul cuplat pentru sectorul zootehnic

3. Intervenții sectoriale (Măsuri de piață) (259,63 milioane euro):

- intervenții în sectorul apicol
- intervenții în sectorul viti-vinicol
- intervenții în sectorul legume-fructe

II. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) – Pilonul II (5,034 miliarde euro) sprijină politica europeană în domeniul dezvoltării rurale, finanțând, în acest sens, programe în statele membre în scopul sprijinirii dezvoltării zonelor rurale și creșterii competitivității sectorului agricol în special prin :

- măsuri de investiții în sectorul agricol
- măsuri de investiții infrastructură rurală
- măsuri de investiții în activități neagricole în spațiul rural
- plăți compensatorii pentru mediu
- plăți compensatorii pentru bunăstarea animalelor

În cadrul PNS, obiectivele de mediu sunt esențiale în implementarea PAC, acestea axându-se pe contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, precum și pe contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor.

Este important de remarcat faptul că, întrucât obiectivele de mediu sunt esențiale pentru PAC, programul va contribui la obiectivele specifice ale acestei politici, urmărind să:

- (a) contribuie la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea captării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile;
- (b) încurajeze dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice;

- (c) contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor;
- (d) îmbunătățească răspunsul agriculturii Uniunii la cerințele societății privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod durabil, pentru a reduce risipa de alimente, precum și pentru a îmbunătăți bunăstarea animalelor și pentru a combate rezistența antimicrobiană.

Comisia Europeană recomandă României să-și concentreze eforturile pe domeniile cheie bazate pe obiectivele specifice ale Politicii Agricole Comune, ținând cont de țintele Green Deal, Strategia Farm to Fork și Strategia pentru biodiversitate¹.

În acord cu aceste recomandări au fost definite următoarele obiective specifice ale PNS (Tabel 1.):

OS 1, „Sprijinirea veniturilor agricole viabile și rezilienței sectorului agricol în întreaga Uniune pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune”, se concentrează pe consolidarea sectorului agricol prin sprijinirea tinerilor fermieri, îmbunătățirea managementului riscurilor și creșterea competitivității fermelor care, la rândul lor, urmăresc reducerea riscului de abandon a activităților agricole în aceste zone. OS 2, „ Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității fermelor, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv un accent mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare”, abordează necesitatea de a stimula producția agricolă pentru a face față cererii în creștere (cererea de alimente în UE a sporit din cauza creșterii populației și a venitului disponibil), precum și a potențialelor efecte negative ale schimbărilor climatice; România își propune să susțină acest obiectiv prin creșterea intervențiilor în domenii precum sectorul legume-fructe cu echipamente performante și prin utilizarea soluțiilor agricole de precizie. La nivelul OS 3, „Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric”, intervențiile vizează îmbunătățirea și consolidarea lanțurilor alimentare noi și existente, în special a lanțurilor alimentare scurte, prin integrarea unei relații mai directe între producător și consumator, precum și stimularea asocierii dintre fermieri, crescând astfel capacitatea fermelor de a face față volatilității pieței. OS 4 urmărește „Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile”. România intenționează să ajute la atingerea acestui obiectiv, oferind plăți compensatorii fermierilor care practică agricultura ecologică, evitarea pesticidelor și utilizează tehnici agricole ecologice în general, stimulând fermierii să mențină emisiile de gaze cu efect de seră la un nivel scăzut.

Aceași strategie va fi aplicată și în cazul OS 5, „Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice”. OS 6 urmărește „Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor”; pentru a susține acest obiectiv al PAC și a reduce riscul privind pierderea biodiversității, se va folosi aceeași strategie de utilizare a plăților compensatorii. Prin intermediul OS 7, „Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor fermieri noi și facilitarea dezvoltării durabile a afacerilor în zonele rurale”, România intenționează să susțină veniturile tinerilor fermieri și să stimuleze cooperarea între aceștia în cadrul asociațiilor, astfel încât acestea să conducă la o întinerire a generațiilor de fermieri din sectorul agricol. OS 8, „Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, inclusiv participarea femeilor în agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii durabile”, își propune modernizarea

¹ Recomandările Comisiei pentru PAC în România, 2020

infrastructurii și îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale prin investiții care susțin antreprenoriatul și serviciile publice. OS 9 se referă la „Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene”, iar România intenționează să întreprindă măsuri de sprijin, cum ar fi plăți compensatorii pentru reducerea risipei de alimente și apă, agricultura ecologică și bunăstarea animalelor.

Obiectivul specific transversal (OST) urmărește dezvoltarea zonelor rurale, respectiv „modernizarea sectorului prin stimularea și schimbul de cunoștințe, inovarea și digitalizarea în agricultură și zonele rurale și încurajarea adoptării acestora”; digitalizarea joacă un rol important în cadrul acestui obiectiv, deoarece îmbunătățește performanța economică a fermei.

Tabel 1. Lista Obiectivelor Specifice din cadrul PNS

	Obiective Specifice
OS1	Sprijinirea veniturilor agricole viabile și a rezilienței sectorului agricol în întreaga Uniune pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
OS2	Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității fermelor, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv un accent mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare
OS3	Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric
OS4	Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile
OS5	Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
OS6	Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor
OS7	Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor fermieri noi și facilitarea dezvoltării durabile a afacerilor în zonele rurale
OS8	Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, inclusiv participarea femeilor în agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii durabile
OS9	Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene
OST	Obiectiv specific transversal privind modernizarea sectorului prin stimularea și schimbul de cunoștințe, inovarea și digitalizarea în agricultură și zonele rurale și încurajarea adoptării acestora

1.1.3 Descrierea planului

PNS a identificat intervențiile în baza Regulamentului UE nr. 2021/2115. Lista exhaustivă a intervențiilor poate fi consultată în Anexa 1.

În conformitate cu acest Regulament, Statele Membre includ angajamente de agromediu și climă ca intervenții în planurile strategice PAC.

I. FIȘA INTERVENȚII FEAGA

Fișa 1: Plăți directe decuplate

PNS a identificat tipurile de intervenții sub formă de plăți directe, conform art. 16 din Regulament. Intervențiile la care se face referire în această secțiune sunt plăți directe decuplate de producție (DIS). În fapt, *pentru a garanta un nivel minim de sprijin pentru venitul agricol pentru toți fermierii activi, precum și pentru a respecta obiectivul de asigurare a unui nivel de trai echitabil pentru comunitatea agricolă, prevăzut la articolul 39, alineatul (1) litera (b) din TFUE, ar trebui stabilită o plată anuală decuplată pe suprafață*². Plățile directe decuplate sunt detaliate suplimentar în Regulament, la secțiunea 2 (plăți directe decuplate).

Plăți directe în cadrul PNS	Articolul 16 din Regulamentul 2021/2115
<u>PD-01 BISS Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității</u> - <i>presupune acordarea unei plăți unice pentru fiecare hectar eligibil declarat de fermier, decuplat de producție.</i>	2 (a) sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității
<u>PD-02 CRISS Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității</u> - <i>constă în acordarea plăți anuale decuplate pe hectar eligibil</i>	2 (b) sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității
<u>PD-03 CIS-YF Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri</u> - <i>constă în acordarea unei plăți anuale pentru tinerii fermieri care au dreptul la BISS în scopul sustenabilității și care se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili</i>	2 (c) sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri

Obiectivul principal al plăților rezidă în creșterea venitului de bază al fermierilor pe termen mediu și lung. Toți solicitanții care desfășoară o activitate agricolă pe teritoriul României și care sunt "fermieri activi" (conform definiției stabilite în PNS) au dreptul la un sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității. CRISS se acordă fermierilor care au dreptul la o plată în cadrul BISS și exploataților agricole cu suprafețe cuprinse între 1-50 ha. Tinerii fermieri care au dreptul la BISS în scopul sustenabilității se pot încadra și în categoria beneficiarilor eligibili ai sprijinului complementar pentru venit pentru tinerii fermieri. Prin urmare, PD-02 și PD-03 sunt intervenții care completează PD-01. Intervențiile sunt asociate OS1, care nu are o legătură directă cu problemele de mediu. De asemenea, nevoile identificate pentru aceste intervenții, și anume N01, N02, N03, nu se referă în mod semnificativ la aspectele de mediu, la fel și indicatorul de rezultat R.4.

² (56), REGULATION (EU) 2021/2115 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the common agricultural policy (CAP Strategic Plans) and financed by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Regulations (EU) No 1305/2013 and (EU) No 1307/2013

Pentru aceste categorii de intervenții, se aplică toate condiționalitățile GAEC și SMR relevante.

Fișa 2: Eco-scheme

PNS prezintă intervențiile de tip eco-scheme conform art. 31 din Regulament. Eco-schemele sunt un nou instrument conceput pentru a recompensa fermierii care aleg să facă un pas înainte în ceea ce privește grija față de mediu și acțiunile climatice. Sprijinul furnizat prin intermediul intervențiilor de tip eco-scheme ia forma unei plăți anuale pentru toate hectarele eligibile care fac obiectul angajamentelor. Quantumul alocat pentru eco-scheme se acordă ca plată suplimentară la sprijinul de bază. PNS include cinci tipuri de eco-scheme, iar potrivit Regulamentului, fiecare eco-schemă acoperă, în principiu, cel puțin două domenii de acțiune pentru climă, mediu, bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene. Lista eco-schemelor din PNS este prezentată mai jos, în corespondență cu prevederile articolului 31 din Regulament.

Eco-scheme în PNS	Articolul 31 din Regulamentul 2021/2115
<i>Practici agricole</i>	
<p><u>PD-04 Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil.</u> Eco-schema privind practicile benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil are ca obiectiv principal evitarea riscului de a practica monocultura, care determină înmulțirea și răspândirea organismelor dăunătoare plantelor, precum și degradarea și epuizarea elementelor specifice din sol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 7(b)Plată compensatorie - 4(b) adaptarea la schimbările climatice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a rezilienței sistemelor de producție alimentară și a diversității animalelor și a plantelor pentru o rezistență mai mare la boli și la schimbările climatice; (d) prevenirea degradării solului, refacerea solului, îmbunătățirea fertilității solului și a gestionării nutrienților și a biotei solului; (e) protecția biodiversității, conservarea sau refacerea habitatelor sau a speciilor, inclusiv menținerea și crearea de elemente de peisaj sau de zone neproductive; (f) acțiuni pentru o utilizare durabilă și redusă a pesticidelor, în special a pesticidelor care prezintă un risc pentru sănătatea umană sau pentru mediu;
<p><u>PD-05 Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodării tradiționale).</u> Eco-schema privind practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în gospodăriile tradiționale se adresează fermelor mici (denumită în general Agricultură Tradițională), care reprezintă majoritatea fermelor înregistrate în IACS, și contribuie la o bază furajeră capabilă să eficientizeze consumul nutrițional și să asigure o hrană de calitate pentru animale, precum și la reducerea importurilor de furaje care conțin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 7(a) - Plată suplimentară

Eco-scheme în PNS

Articolul 31 din Regulamentul 2021/2115

Practici agricole

material vegetal bogat în OMG-uri, cu o contribuție semnificativă la protecția resurselor naturale, a solului și a apei.

PD-06 Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hamești. Eco-schema privind înierbarea intervalului dintre rânduri în pomicultură, viticultură, pepiniere și plantații de hamei contribuie la conservarea și îmbunătățirea biodiversității plantațiilor și a mediului, precum și la protejarea și reconstrucția habitatelor

- (7)(a) - Plată suplimentară

-

Animale

PD-07 Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte. Eco-schema vizează încurajarea fermierilor să utilizeze tehnici de îmbunătățire a condițiilor de cultivare și de creștere a vacilor de lapte. Acest sprijin este menit să acopere costurile suplimentare și pierderile de venit ca urmare a utilizării alternativelor care conduc la o reducere a utilizării antibioticelor. Intervenția se aplică pentru vacile de lapte

(7) (b) - Plată compensatorie

PD-08 Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat. Eco-schema sprijină fermierii în punerea în aplicare a angajamentelor de bunăstare a animalelor care depășesc standardele obligatorii relevante rezultate din legislația națională și europeană. Acest sprijin este destinat să acopere costurile suplimentare și pierderile de venit ca urmare a aplicării unor măsuri superioare de bunăstare a animalelor. Intervenția se aplică bovinelor tinere pentru îngrășare

(7) (b) - Plată compensatorie

Eco-schemele privind practicile agricole contribuie la patru Obiective Specifice, dintre care 3 se referă la aspecte de mediu: OS 4 contribuie la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea captării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile, OS 5 se referă la promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice, iar OS 6 contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajului.

La nivelul PNS, au fost identificate șapte nevoi asociate acestor intervenții, dintre care șase vizează aspecte de mediu: reducerea emisiilor de GES (N14), creșterea captării carbonului în agricultură, adaptarea la scară largă pentru utilizarea durabilă și eficientă a resurselor (N19), asigurarea protecției resurselor de apă (N20), aplicarea agriculturii tradiționale (N21) și menținerea/adaptarea practicilor agricole și silvice în acord cu nevoile animalelor sălbatice (N22).

Indicatorii de rezultat sunt opt, dintre care trei se referă la aspecte de mediu: Stocarea carbonului în sol și în biomasă: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la reducerea emisiilor sau la menținerea sau îmbunătățirea stocării carbonului (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu înveliș vegetal permanent, terenuri agricole în zone umede și turbării) (R14) ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor susținute benefice pentru managementul solului pentru îmbunătățirea calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor, inclusiv a culturilor cu leguminoase) (R.19), ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite referitoare la gestionarea îmbunătățită a nutrienților (R.22) și ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite care susțin conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practici agricole cu înaltă valoare naturală (R.31), Conservarea elementelor de peisaj: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin pentru gestionarea elementelor de peisaj, inclusiv a gardurilor vii și a arborilor (R.34).

Cele două eco-scheme se încadrează în Obiectivul Specific 9, *Îmbunătățirea răspunsului agriculturii Uniunii la cerințele societății în materie de hrană și sănătate, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive produse în mod durabil, reducerea deșeurilor alimentare, bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene*. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt N36, N37 și N39 din strategia PAC, cu un accent deosebit pe adoptarea de tehnologii care să limiteze utilizarea antibioticelor și a îngrășămintelor chimice (N36), dezvoltarea sectorului agroalimentar pentru obținerea de alimente sigure și nutritive în mod durabil (N37) și asigurarea unei bunăstări superioare a animalelor (N39). Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.44, reprezentând ponderea unităților de creștere a animalelor (LU) acoperite de acțiunile sprijinite pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor și R.43, Limitarea utilizării antimicrobiene: Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiuni de limitare a utilizării antimicrobiene (prevenire/reducere) care beneficiază de sprijin.

Fișa 3: Sprijinul cuplat pentru venit

PNS a identificat sprijinul cuplat pentru venit (CIS) conform articolului 33 din Regulament. Sprijinul cuplat este o schemă de limitare a producției care ia forma unei plăți anuale bazate pe suprafețe și producții fixe sau pe un număr fix de animale. Sprijinul cuplat pentru venit este voluntar și se acordă unor producții specifice, importante pentru România din motive socio-economice sau de mediu. Alocarea financiară pentru CIS corespunde unui procent de 15% din bugetul PNS aferent pilonului 1, fiind de aproximativ 1,5 miliarde de euro.

Lista intervențiilor cuplate în PNS este prezentată mai jos, în corespondență cu sectoarele/producțiile menționate la articolul 33 din Regulament. În funcție de impactul asupra mediului, sprijinul poate fi împărțit în sprijin cuplat pentru venit - culturi proteaginoase, sprijin cuplat pentru venit - alte culturi (inclusiv orez și semințe), sprijin cuplat pentru venit - fructe și legume și sprijin cuplat pentru venit - animale.

Sprijin Cuplat pentru venit în PNS	Articolul 33 din Regulamentul (UE) 2021/2115
Culturi proteaginoase	
<u>PD-09 Sprijin cuplat pentru venit - Soia</u>	
<i>Intervenția va contribui la asigurarea proteinelor necesare pentru sectorul zootehnic și la crearea unui echilibru în ceea ce privește rotația culturilor și structura fermei.</i>	
<u>PD-10 Sprijin cuplat pentru venit - Lucernă</u>	
<i>Intervenția va contribui la asigurarea sustenabilității fermierilor și la menținerea unei suprafețe constante cultivate cu lucernă.</i>	(c) culturi proteice, inclusiv leguminoase și amestec de leguminoase și ierburi, cu condiția ca leguminoasele să rămână predominante în amestec
<u>PD-11 Sprijin cuplat pentru venit - Leguminoase pentru industrializare: mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi</u>	
<i>Sprijină intervențiile pentru leguminoase pentru industrializare.</i>	
Alte culturi de câmp	
<u>PD-12 Sprijin cuplat pentru venit - Cânepă</u>	(e) Cânepă
<u>PD-13 Sprijin cuplat pentru venit - Orez</u>	(f) Orez
<u>PD-14 Sprijin cuplat pentru venit - Sămânță de cartof</u>	(j) Semințe
<u>PD-15 Sprijin cuplat pentru venit - Hamei</u>	(p) Hamei
<u>PD-16 Sprijin cuplat pentru venit - Sfeclă de zahăr</u>	(q) Sfeclă de zahăr, trestie de zahăr și rădăcini de cicoare;
<u>PD-20 Sprijin cuplat pentru venit - Semințe pentru plante furajere</u>	(j) Semințe
Fructe și legume	
<u>PD-17 Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)</u>	
<u>PD-18 Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)</u>	(r) Fructe și legume
<u>PD-19 Sprijin cuplat pentru venit - Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersici)</u>	
Animale	
<u>PD-21 Sprijin cuplat pentru venit - vaci de lapte</u>	(i) Lapte și produse lactate

Sprijin Cuplat pentru venit în PNS	Articolul 33 din Regulamentul (UE) 2021/2115
Culturi proteaginoase	
<u>PD-22 Sprijin cuplat pentru venit - carne vită</u>	(i) Carne de vită și mânzat
<u>PD-23 Sprijin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte</u>	(i) Lapte și produse lactate
<u>PD-24 Sprijin cuplat pentru venit – ovine-caprine</u>	(k) Carne de oaie și de capră
<u>PD-25 Sprijin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase</u>	(n) Viermi de mătase

Sprijinul cuplat pentru venit pentru culturile proteaginoase se încadrează în Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu.

Intervențiile SCV (sprijin cuplat pentru venit) abordează trei nevoi, dintre care una este legată de mediu: accent pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară, precum și rezistența la schimbările climatice la nivel de fermă, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03). Culturile proteice sunt utilizate în principal în sectorul zootehnic pentru hrana animalelor, dar și în industria alimentară (de exemplu făina de soia). Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității (nu vizează mediul), R.4 - Legarea sprijinului pentru venit de standarde și bune practici. Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) acoperită de sprijin pentru venit și supusă condiționalității, R.6 - Redistribuirea către fermele mai mici: Procentajul plăților directe suplimentare per hectar pentru fermele eligibile de dimensiuni mai mici decât media (față de medie) și R.7 - Îmbunătățirea sprijinului pentru fermele din zonele cu nevoi specifice Procentul de sprijin suplimentar la hectar în zonele cu nevoi mai mari (comparativ cu media). Sprijinirea culturilor proteice este un factor cheie pentru asigurarea unei mai bune independențe proteice, având în vedere că aproximativ 75% din cererea de proteine vegetale la nivelul UE este încă acoperită de importuri din țări terțe.

Sprijinul cuplat pentru venit pentru alte culturi include diferite cerințe agronomice și climatice; intervențiile se încadrează în Obiectivul Specific 1 și Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu. Intervențiile SCV adresează trei nevoi, dintre care una se referă la mediu: accentul pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară, precum și pe rezistența la schimbările climatice la nivelul fermei, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03).

Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității, R.4 - Legarea sprijinului pentru venit de standarde și bune practici. Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) acoperită de sprijin pentru venit și supusă condiționalității, R.6 - Redistribuirea către fermele mai mici: Procentajul plăților directe suplimentare per hectar pentru fermele eligibile de dimensiuni mai mici decât media (față de medie) și R.7 - Îmbunătățirea sprijinului pentru fermele din zonele cu nevoi specifice. Procentul de sprijin suplimentar la hectar în zonele cu nevoi mai mari (comparativ cu media).

Sprijinul cuplat pentru venit pentru legume și fructe se încadrează în Obiectivul Specific 1 și Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu. Intervențiile SCF includ legume cultivate în câmp și sere și producția de fructe, abordând trei nevoi, dintre care una se referă la mediu: accentul pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară

precum și rezistența la schimbările climatice la nivelul fermei, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03). Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității, R.4 - Legarea sprijinului pentru venit de standarde și bune practici, R.6 - Redistribuirea către fermele mai mici: Procentajul plăților directe suplimentare per hectar pentru fermele eligibile de dimensiuni mai mici decât media (față de medie) și R.7 - Îmbunătățirea sprijinului pentru fermele din zonele cu nevoi specifice Procentul de sprijin suplimentar la hectar în zonele cu nevoi mai mari (comparativ cu media).

Este necesar să se asigure o mai bună aprovizionare cu legume proaspete pe piețele locale. Mai mult, România se confruntă cu o scădere a producției de fructe pe termen mediu și lung, în principal din cauza îmbătrânirii livezilor, a profitabilității scăzute a investițiilor și a abandonării plantațiilor.

Sprijinul cuplat pentru venit pentru creșterea animalelor se încadrează în Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu. Intervențiile sprijinului cuplat pentru venit abordează trei nevoi, dintre care una este legată de mediu: accentul pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară, precum și rezistența la schimbările climatice la nivelul fermei, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03). Indicatorul de rezultat pentru aceste intervenții este R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității (care nu vizează aspecte de mediu).

Fișa 4: Sectorul fructelor și legumelor

PNS sprijină sectorul legumelor și al fructelor conform prevederilor art. 49 din Regulamentul UE. Articolul 46 din Regulament face referire la obiectivele stabilite pentru sectorul fructelor și legumelor, sectorul hameiului, sectorul uleiurilor, precum și a celorlalte sectoare menționate la articolul 42 litera (f), în timp ce articolul 47 enumeră diferitele tipuri de intervenții. În continuare, se regăsește lista intervențiilor sectoriale de la nivelul PNS, în concordanță cu sectoarele/producțiile stabilite prin articolul 47 din Regulament. Această listă acoperă o mare parte din sectoarele menționate în Regulament, intervențiile fiind împărțite pe categorii - tangibile și intangibile, pentru a facilita evaluarea impactului lor asupra mediului.

Intervenții sectoriale cadrul PNS	Articolul 47 din Regulamentul 2021/2115
Intervenții tangibile	
<u>IS-LF-01 Programe operaționale pentru sectorul fructelor și legumelor. Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni.</u>	(1)(a) – investiții în active corporale și necorporale, în cercetare și în metode de producție experimentale și inovatoare și în alte acțiuni
<u>IS-LF-04 Îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor.</u>	(1) litera (e) – acțiuni de creștere a sustenabilității și eficienței transportului și stocării produselor
<u>IS-LF-05 Promovare, comunicare și marketing. Punerea în aplicare a intervenției are drept scop îmbunătățirea infrastructurii necesare pentru dezvoltarea, modernizarea sistemelor de comercializare, colectare și depozitare în</u>	(1) litera (e) – acțiuni de creștere a sustenabilității și eficienței transportului și stocării produselor

Intervenții sectoriale cadrul PNS	Articolul 47 din Regulamentul 2021/2115
<p><i>vederea unei utilizări mai eficiente a produselor.</i></p> <p><u>IS-LF-06 Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea. Implementarea intervenției este menită să limiteze impactul negativ al tratamentelor asupra mediului.</u></p>	<p>(1)(a) – investiții în active corporale și necorporale, în cercetare și în metode de producție experimentale și inovatoare și în alte acțiuni</p>
<p><u>IS-LF-09 Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive.</u></p> <p><u>IS-LF-10 Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli.</u></p>	<p>(2)(g) Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive</p> <p>(2) (h) - Nerecoltarea care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli.</p>
Intervenții intangibile	
<p><u>IS-LF-02 Servicii de consiliere consultanță și asistență tehnică.</u></p> <p><u>IS-LF-03 Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice.</u></p> <p><u>IS-LF-07 Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special</u></p>	<p>(1)(b) Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și a medicamentelor pentru animale, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, condițiile de încadrare în muncă, obligațiile angajatorilor și securitatea și sănătatea în muncă.</p> <p>(1)(c) Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și a medicamentelor pentru animale și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și utilizarea unor platforme organizate de tranzacționare și a unor burse de mărfuri pe piețele spot și la termen.</p>
<p><u>IS-LF-07 Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special</u></p>	<p>(1)(h) - implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special</p>

Intervenții sectoriale cadrul PNS	Articolul 47 din Regulamentul 2021/2115
<u>monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali.</u>	monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali
<u>IS-LF-08 Măsurile de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor</u>	(2)(f) - retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, inclusiv, acolo unde este necesar, prelucrarea pentru a facilita retragerea
<u>IS-LF-11 Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, garantându-se totodată faptul că beneficiarii iau măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor.</u>	(2)(i) Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, garantându-se totodată faptul că beneficiarii iau măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor.
<u>IS-LF-12 Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.</u>	(2) lit.l) - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii

Intervențiile de natură tangibilă pentru sectorul fructelor și legumelor sunt caracterizate, în principal, de investiții în mașini sau echipamente și investiții pentru instalații noi sau modernizarea celor deja existente. Intervențiile se încadrează în trei obiective specifice, dintre care două vizează aspecte de mediu: OS4 contribuie la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea captării carbonului și promovarea energiei durabile și OS 9, care îmbunătățește răspunsul agriculturii Uniunii la cerințele societății privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și hrănitoare produse într-un mod durabil, reducerea risipei alimentare, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene.

La nivelul PNS, există patru nevoi asociate acestor intervenții, dintre care două se referă la aspecte de mediu: N14, privind menținerea sau adoptarea practicii agriculturii extensive pentru a asigura reducerea GES și N15, privind creșterea captării carbonului pe terenurile agricole. Cele trei intervenții au aceiași indicatori de rezultat (R.10, R.11), fără legătură cu problemele de mediu.

Pentru fiecare PO, trebuie respectate următoarele criterii de eligibilitate:

- cel puțin 15 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni de mediu;
- cel puțin 2 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni legate de cercetare;
- cheltuielile cu produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea nu ar trebui să depășească o treime din cheltuielile totale.

Intervențiile sectoriale pentru fructe și legume de natură intangibilă se caracterizează în cea mai mare parte prin măsuri soft, care vizează în principal bunele practici, formarea profesională, cercetarea, dezvoltarea, tehnologia și digitalizarea.

Intervențiile se încadrează în cinci obiective specifice, dintre care doar unul vizează aspecte de mediu: OS9 îmbunătățește răspunsul agriculturii Uniunii la cerințele societății privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive produse într-un mod durabil, reducerea deșeurilor alimentare, creșterea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene. La nivelul PNS au fost identificate șapte nevoi asociate acestor intervenții, dar care nu se referă în mod specific la problemele de mediu. Există cinci indicatori de rezultat pentru acest set de intervenții, utili pentru identificarea beneficiarilor intervențiilor (R1, R5, R9, R10, R11), dar care nu vizează aspecte specifice de mediu.

Pentru fiecare program operațional, trebuie respectate următoarele criterii de eligibilitate:

- cel puțin 15 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni de mediu.
- cel puțin 2 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni legate de cercetare.
- cheltuielile cu produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea nu ar trebui să depășească o treime din cheltuielile totale.

Fișa 5: Apicultura

PNS a identificat intervențiile în sectorul apicol, conform prevederilor art. 54 din Regulament. Articolul 55 se referă la tipurile de intervenție în sectorul apicol și la asistența financiară din partea Uniunii. Tabelul următor prezintă lista intervențiilor sectoriale, în concordanță cu sectoarele/produțiile de la articolul 55 din Regulament. Această listă acoperă o mare parte din sectoarele menționate în Regulament.

Intervenții sectoriale în PNS	Articolul 55 din Regulamentul 2021/2115
Acțiuni intangibile	
Asistență tehnică pentru apicultori	

IS-A-01 Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori - Consultanță în apicultură și organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură

(1)(a) – servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin crearea de rețele, pentru organizațiile apicultorilor

IS-A-02 Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole- Promovarea apiculturii și a produselor apicole

(1)(f) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor cu privire la calitatea produselor apicole

IS-A-03 Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii

(1)(b) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - repopularea stupilor în Uniune, inclusiv creșterea albinelor

Intervenții sectoriale în PNS

Articolul 55 din Regulamentul 2021/2115

Acțiuni intangibile

faururilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.

Acțiuni tangibile

Controlul dăunătorilor și bolilor

IS-A-04 - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei. Scopul intervenției apicole este de a îmbunătăți producția și comercializarea produselor apicole prin acordarea de sprijin financiar apicultorilor pentru combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special varooza.

(1) litera (b) – investiții în imobilizări corporale și necorporale, precum și în alte acțiuni

Măsuri de sprijinire a repopulării stupilor în Uniune

IS-A-06 Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultură, Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare

(1) litera (b) – investiții în imobilizări corporale și necorporale, precum și în alte acțiuni

Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral

IS-A-05 Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței

(1) litera (b) – investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței

Îmbunătățirea calității

IS-A-07 Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine - decontarea analizelor fizico-chimice și de reziduuri de substanțe antimicrobiene. Interventia este aplicabilă la nivel național și are ca scop îmbunătățirea performanțelor producătorilor din sectorul apicol din România și adaptarea acestora la

(1)(c) - acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderilor de productivitate și a substanțelor potențial toxice pentru albine.

Intervenții sectoriale în PNS**Articolul 55 din Regulamentul 2021/2115****Acțiuni intangibile**

cerințele pieței, precum și creșterea competitivității acestora pe termen lung în ceea ce privește obținerea de produse apicole, inclusiv economii de energie, eficiență energetică globală și procese durabile.

Intervențiile sectoriale de natură intangibilă pentru apicultură se caracterizează în principal prin măsuri de consultanță, asistență tehnică și cursuri de formare. Intervențiile se încadrează în trei Obiective Specifice, dintre care unul vizează aspecte de mediu: OS6 contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor. Există două nevoi identificate pentru aceste intervenții (N08, N21) și patru indicatori de rezultat (R.1, R.10, R.11, R.35), care nu au legătură cu mediul.

Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale.

Intervențiile sectoriale de natură tangibilă pentru apicultură se caracterizează în principal prin achiziționarea de materiale și echipamente. Intervențiile se încadrează în trei Obiective Specifice, dintre care unul vizează aspecte de mediu: OS6 contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor. Nevoile identificate pentru aceste intervenții (N08, N21) și indicatorul de rezultat R.35 nu au legătură cu mediul.

Beneficiarii sunt apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, organisme de persoane autorizate și întreprinderi. Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale.

Fișa 6: Sectorul vitivinicol

PNS a identificat intervențiile în sectorul vitivinicol conform secțiunii 4 din Regulamentul 2021/2115. Articolul 57 se referă la obiectivele din sectorul vitivinicol, în timp ce articolul 58 se referă la tipul de intervenții. Lista intervențiilor sectoriale din PNS este raportată mai jos, în concordanță cu sectoarele/producțiile specificate în articolul 58 din Regulament. Această listă acoperă o parte din sectoarele menționate în Regulament.

Intervenții sectoriale în PNS	Articolul 58 din Regulamentul 2021/2115
Acțiuni tangibile	
<u>IS-V-23 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole. Punerea în aplicare a intervenției este menită să compenseze parțial costurile eligibile prin punerea în aplicare a unor acțiuni de restructurare și reconversie a plantațiilor viticole, care conduc la creșterea competitivității producătorilor de vin prin adaptarea producției la cererea pieței.</u>	(1)(a) restructurarea și reconversia plantațiilor viticole
<u>IS-V-24 - Investiții în active corporale și necorporale. Acest tip de intervenție</u>	(1)(a) restructurarea și reconversia plantațiilor viticole

Intervenții sectoriale în PNS	Articolul 58 din Regulamentul 2021/2115
<i>realizată prin investiții în active corporale și necorporale conduce la creșterea sustenabilității producției vitivinicole.</i>	
<u>IS-V-29 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin. Acest tip de intervenție conduce la îmbunătățirea performanței întreprinderilor viticole din România și adaptarea acestora la cerințele pieței, precum și la creșterea competitivității pe termen lung a acestora în producția și comercializarea produselor vitivinicole, inclusiv economiile de energie, eficiența energetică globală și procesele durabile.</u>	(1)(m) investiții în active tangibile și intangibile menite să sporească sustenabilitatea producției vitivinicole
Acțiuni intangibile	
<u>IS-V-25 - Asigurarea recoltelor. Această intervenție contribuie la protejarea veniturilor producătorilor de vin din România atunci când aceștia suferă pierderi din cauza dezastrelor naturale, a fenomenelor climatice nefavorabile, a animalelor, a bolilor sau a infestărilor cu dăunători.</u>	(1)(d) asigurarea recoltei împotriva pierderilor de venit rezultate din efectele fenomenelor climatice asimilate dezastrelor naturale, efectelor fenomenelor climatice, prădării animalelor, bolilor plantelor sau infestărilor cu dăunători
<u>IS-V-26 - Acțiuni de informare a consumatorilor din Uniunea Europeană, care să conducă la sensibilizarea cu privire la meritele produselor agricole din Uniune și la standardele de înaltă calitate aplicabile metodelor lor de producție în Uniune, respectiv cu privire la denumirile de origine controlate ale UE și la indicațiile geografice controlate, în special condiții și efecte, în legătură cu calitatea, reputația sau alte caracteristici specifice ale vinului din cauza mediului său geografic sau a originii sale și sensibilizarea cu privire la consumul responsabil de vin și la riscul asociat consumului nociv de alcool</u>	(1) litera (h) acțiuni de informare cu privire la vinurile din Uniune desfășurate în Statele Membre care încurajează consumul responsabil de vin sau promovează sistemele de calitate ale Uniunii care acoperă denumirile de origine și indicațiile geografice
<u>IS-V-27 - Promovarea enoturismului. Acest tip de intervenție conduce la creșterea competitivității producătorilor, consolidând reputația plantațiilor viticole și implicit a zonelor viticole prin promovarea turismului vitivinicol.</u>	(1)(i) acțiunile întreprinse de organizațiile interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (I) nr. 1308/2013 care vizează consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea turismului vitivinicol în regiunile de producție
<u>IS-V-28 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe. Îmbunătățirea competitivității produselor UE vitivinicole în</u>	(1)(k) promovarea desfășurată în țările terțe

Intervenții sectoriale în PNS	Articolul 58 din Regulamentul 2021/2115
<i>țările terțe, inclusiv deschiderea și diversificarea piețelor vitivinicole</i>	

Intervențiile sectoriale de natură tangibilă pentru sectorul vitivinicol sunt caracterizate în principal de acțiuni de restructurare și reconversie a plantațiilor viticole, de creștere a sustenabilității producției vitivinicole și de îmbunătățire a performanțelor întreprinderilor. Intervențiile intră sub incidența obiectivului specific nr. 2, care nu are legătură directă cu aspectele de mediu. Nevoia identificată pentru aceste intervenții este N09, referitoare la creșterea competitivității și a sustenabilității sectorului vitivinicol, al fructelor și al sectorului apicol, care sunt adecvate din punctul de vedere al aspectelor de mediu. Indicatorii de rezultat sunt R9 - Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea reorganizării și modernizării, inclusiv în vederea îmbunătățirii eficienței resurselor și R26 - Investiții legate de resursele naturale: ponderea fermelor care beneficiază de sprijin din PAC pentru investiții productive și neproductive legate de grija pentru resursele naturale

Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale. În cazul intervenției IS-V-23 există, de asemenea, două criterii de mediu specifice pentru investițiile în irigații, în cazul cărora este necesar să existe un sistem de contorizare a apei care să permită măsurarea utilizării apei la nivelul investiției sprijinite, iar în cazul replantării podgoriilor din motive sanitare sau fitosanitare, beneficiarii trebuie să respecte dispozițiile Directivei 2000/29/CE a Consiliului.

Intervențiile sectoriale de natură intangibilă pentru sectorul vitivinicol se caracterizează prin măsuri de informare și comunicare, de asigurare a veniturilor și de promovare a turismului.

Intervențiile intră sub incidența obiectivului specific OS2, cu excepția IS-V-25 care contribuie la OS1, fiind sprijinite veniturile fermelor viabile și reziliența sectorului agricol din întreaga Uniune pentru a consolida securitatea alimentară și diversitatea agricolă pe termen lung, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune – ceea ce vizează aspecte de mediu. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt N09 și, pentru IS-V-25, N03. Aceste nevoi nu sunt strict legate de aspectele de mediu. Indicatorii de rezultat sunt R9, ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și modernizării, inclusiv pentru îmbunătățirea eficienței resurselor, iar pentru IS-V-25 – indicatorul R5, ponderea exploatațiilor sprijinite prin instrumente de gestionare a riscurilor.

Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale.

II. FIȘA INTERVENȚII FEADR

Fișa 7: Intervenții în domeniul climei și al mediului

PNS a identificat intervențiile în baza art. 70 din Regulamentul 2021/2115. În conformitate cu acest Regulament, Statele Membre includ angajamente de agromediu și climă ca intervenții în planurile strategice PAC, care includ următoarele:

Lista intervențiilor în cadrul PNS	Lista intervențiilor din Regulamentul 2021/2115
Practicile agricole	
<u>DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente. Intervenția va stabili cadrul necesar pentru utilizarea pe scară largă a unor tehnici agricole generale vaste, care vor aborda necesitatea</u>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu și climă

conservării specifice a unei game largi de specii sau habitate găsite în zona HNV.

DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile. Prin îmbunătățirea gestionării culturilor, intervenția „Culturi verzi” urmărește să încurajeze toți fermierii să depășească respectarea GAEC prin adoptarea unor practici care vizează conservarea solului și a apei ENVCLIM (70)
Angajamente în materie de mediu și climă

DR-07 - Silvo-mediu și climă. Prin încurajarea unor metode cuprinzătoare de exploatare a lemnului cu efect redus asupra solului sau prin utilizarea uneltelor în lucrările de subțiere, spre deosebire de lucrările mecanizate, care sunt acum utilizate la scară largă, intervenția va contribui la protejarea resurselor solului forestier. În plus, utilizarea căruțelor în faza de închidere a operațiunilor de subțiere în standuri tinere reduce frecvența și gradul de rănire a copacilor, ceea ce are un impact asupra calității viitoare a arborilor. ENVCLIM (70)
Angajamente în materie de mediu și climă

DR-08 - Împădurire - întreținere și îngrijire suprafețelor împădurite. Prin această intervenție, planul este de a acorda sprijin financiar beneficiarilor care își asumă angajamente în cadrul măsurii 8 – Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor, submăsura – 8.1 Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014-2020 sau care au semnat contracte în cadrul măsurii 221 – Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007-2013 ENVCLIM (70)
Angajamente în materie de mediu și climă

Animale

DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon. Această intervenție încearcă să încurajeze angajamente voluntare care depășesc criteriile pertinente necesare pentru dezvoltarea, utilizarea și conservarea resurselor. Intervenția vizează creșterea animalelor a raselor locale pe care fermierii amenință să le abandoneze pentru a sprijini conservarea biodiversității și pentru a promova utilizarea metodelor tradiționale. ENVCLIM (70)
Angajamente în materie de mediu și climă

DR-06 - Bunăstarea animalelor. Prin promovarea în continuare a încurajării agricultorilor de a adopta pe scară largă standarde înalte de bunăstare a animalelor prin intermediul acestei intervenții, România optează pentru asigurarea conservării caracteristicilor și creșterea calității alimentelor, care prin depășirea semnificativă a standardelor minime impuse de comerciant produselor cu consum mare contribuie în mod consecvent la sănătatea publică, sănătatea animală, bunăstarea animalelor și protecția mediului. ENVCLIM (70)
Angajamente în materie de mediu și climă

Intervențiile se încadrează în trei obiective specifice care vizează aspecte de mediu: OS4 urmărește să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și să promoveze energia durabilă, OS5 vizează promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice și OS6 urmărește să contribuie la stoparea și inversarea declinului

biodiversității, să consolideze serviciile ecosistemice și să conserve habitatele și peisajele. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt legate de aspecte de mediu: N14 (menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru reducerea emisiilor de GES), N15 (Creșterea sechestrării carbonului pe terenurile agricole), N16 (menținerea sau adoptarea de practici forestiere pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, sechestrarea carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice), N17 (Adaptarea practicilor agricole în zonele asociate riscului climatic din cauza schimbărilor climatice), N18 (menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția împotriva eroziunii solului și pentru a crește cantitatea de humus, precum și gestionarea terenurilor forestiere cu impact redus asupra resurselor solului); N19 (Adaptarea pe scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol și aer) și biodiversitate), N20 (menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția resurselor de apă împotriva poluării), N21 (Încurajarea menținerii și aplicării practicilor agricole tradiționale), N22 (menținerea sau adaptarea practicilor agricole și forestiere în conformitate cu nevoile etologice ale speciilor sălbatice prioritare și în coroborare cu măsurile de gestionare necesare pentru menținerea habitatelor importante). Indicatorii de rezultat relevanți din punctul de vedere al aspectelor de mediu sunt: R.12, care reprezintă *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru îmbunătățirea adaptării climatice*, R.14 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru a reduce emisiile sau de a menține sau de a consolida stocarea carbonului*, R.17 - *suprafața sprijinită pentru împădurire; restaurarea agrosilviculturii, inclusiv defalcările*, R.19 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, ce aduce beneficii pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei*, R.21 *ponderea suprafeței agricole utilizată (SAU) în cadrul angajamentelor privind calitatea corpurilor de apă*, R.22 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru îmbunătățirea gestionării nutrienților*, R.30 - *ponderea energiei termice forestiere în cadrul angajamentelor sprijinire pentru protecția pădurilor și a gestionării serviciilor ecosistemice*.

Fișa 8: Agricultură ecologică

PNS a stabilit intervențiile în temeiul articolului 70 din Regulamentul 2021/2115. În cazul în care se acordă sprijin în temeiul prezentului articol pentru angajamente în materie de agromediu și climă sau pentru angajamente de conversie la practicile și metodele agriculturii ecologice sau de menținere a acestora, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2018/848, statele membre stabilesc o plată pe hectar. Intervențiile sprijinite de PAC se referă la agricultura ecologică cu o împărțire între întreținere și conversie, în continuarea măsurii 11 PNDR 2014-2020. În cadrul acestei intervenții sunt finanțate mai multe pachete, inclusiv culturi agricole, legume, livezi, plante medicale, precum și pajiști permanente. Între 2014 și 2020, numărul de hectare care fac obiectul agriculturii ecologice aproape s-a dublat. Plățile, bazate pe compensarea costurilor, sunt variabile în funcție de pachete și de tipul de culturi.

Indicatorii de rezultat pentru această intervenție sunt R.14, care reprezintă *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru reducerea emisiilor, menținerea sau stocarea carbonului*, R.19 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru îmbunătățirea calității solului și a biotei*; R.20 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru reducerea emisiilor de amoniac*, R.21 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru îmbunătățirea calității corpurilor de apă*, R.22b - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru îmbunătățirea gestionării nutrienților*, R.24 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care conduc la utilizarea durabilă a pesticidelor în vederea reducerii*

riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide, R.29 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) pentru agricultura ecologică cu împărțirea între întreținere și conversie, R.31 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) din angajamentele sprijinite pentru conservarea sau refacerea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu înaltă valoare naturală.

Lista intervențiilor PNS legate de agricultura ecologică este prezentată în tabelul de mai jos, în conformitate cu angajamentele în materie de mediu prevăzute la articolul 70 din regulament.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<p><u>DR-04 - Agricultură ecologică – conversie.</u> <i>Aceasta intenționează să încurajeze tranziția către metode agricole ecologice care vor contribui la conservarea biodiversității. Din perspectiva biodiversității, utilizarea metodelor biologice de combatere a dăunătorilor (cum ar fi menținerea gardurilor vii, a marginilor terenurilor agricole și a altor zone necultivate), menținerea unei activități biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte și utilizarea terenurilor mixte reprezintă principalele avantaje ale agriculturii verzi.</i></p>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu, climă și gestiune
<p><u>DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării.</u> <i>Aceasta se străduiește să încurajeze menținerea tehnicilor agricole ecologice care vor îmbunătăți calitatea apei și a aerului prin evitarea utilizării pesticidelor și a altor agenți de protecție a plantelor, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin utilizarea responsabilă a resurselor naturale și prin conservarea biodiversității.</i></p>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu, climă și gestiune

Intervențiile pentru agricultura ecologică se disting în primul rând prin inițiative care promovează dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, în special prin reducerea dependenței chimice, și contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, îmbunătățirea capacității agriculturii Uniunii de a răspunde așteptărilor societății în materie de alimentație și sănătate, inclusiv producția de alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene. Intervențiile intră sub incidența obiectivelor specifice OS4 (*contribuția la atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și promovarea energiei durabile*), OS5 (*Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice*), SO6 (*contribuția la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor*); și OS9 (*Îmbunătățirea răspunsului agriculturii Uniunii la cerințele societății privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimentele de înaltă calitate, sigure și nutritive produse într-un mod durabil, reducerea risipei de alimente, precum și îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene*). Toate acestea sunt strâns

legate de aspectele de mediu. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt legate de aspectele de mediu: N14 care vizează menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, N17 - adaptarea practicilor agricole în zonele asociate cu riscul climatic din cauza schimbărilor climatice, N18 - menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția împotriva eroziunii solului și creșterea cantității de humus, precum și gestionarea terenurilor forestiere cu impact redus asupra resurselor de sol, N19 - adaptarea pe scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol și aer) și a biodiversității, și N20 - menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția resurselor de apă împotriva poluării. Intervențiile au aceiași indicatori de rezultat care sunt conectați cu aspectele de mediu: R.19 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei, R.20 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite de a reduce emisiile de amoniac, R.21 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru îmbunătățirea calității corpurilor de apă, R.22 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților, R.24 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice sprijinite, care conduc la utilizarea durabilă a pesticidelor în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide, R.29 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită pentru agricultura ecologică, cu împărțirea între întreținere și conversie, R.31 ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) din angajamentele care sprijină conservarea sau refacerea biodiversității, inclusiv practici agricole cu valoare naturală ridicată, R.33 - Îmbunătățirea gestionării N2k: ponderea suprafeței totale din N2K vizate de angajamente care beneficiază de sprijin

Fișa 9: Zone cu constrângeri naturale

PNS a identificat zonele cu constrângeri naturale semnificative și specifice în temeiul articolului 71 din regulament. În conformitate cu regulamentul, statele membre pot acorda plăți pentru constrângeri naturale semnificative și specifice. Plățile în temeiul prezentului articol se acordă fermierilor activi în zonele desemnate în temeiul articolului 32 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Statele membre pot acorda plăți în temeiul prezentului articol numai pentru a compensa beneficiarii pentru toate sau pentru o parte din costurile suplimentare și pierderile de venit legate de constrângerile naturale sau de alte constrângeri specifice zonei în cauză. Costurile suplimentare și pierderile de venit menționate la alineatul (4) se calculează în funcție de constrângerile naturale semnificative sau specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de aceste constrângeri. Plățile în temeiul prezentului articol se acordă anual pe hectar de suprafață agricolă.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<p><u>DR-9 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană.</u></p> <p><i>Scopul acestei intervenții este de a compensa din punct de vedere economic provocările cu care se confruntă fermierii atunci când se angajează în activități agricole din cauza capacității scăzute de producție a terenurilor agricole și a costurilor de întreținere mai ridicate asociate cu menținerea activității agricole în zonele montane, reducând astfel riscul abandonării activității agricole (mai mare în aceste zone).</i></p>	ANC (71) Arie cu constrângeri naturale specifice
<p><u>DR-10- Zone afectate de constrângeri naturale semnificative. Scopul acestei intervenții este de a sprijini compensarea fermierilor pentru</u></p>	

creșterea cheltuielilor și a pierderilor de venituri cauzate de constrângeri naturale semnificative în alte zone decât zona montană, reducând astfel riscul abandonului activităților agricole (mai ridicat în aceste zone).

DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice. Scopul acestei intervenții este de a promova o compensație pentru agricultori pentru creșterea cheltuielilor și a pierderilor de venituri datorate constrângerilor naturale din Delta Dunării, limitând riscul de abandonare a terenurilor în această zonă. Menținerea echilibrului ecologic creat prin metode agricole și condiții naturale este, de asemenea, esențială în Delta Dunării.

Intervențiile sunt caracterizate în primul rând de obiectivul de reducere a posibilelor pierderi economice în sectorul agricol prin promovarea sprijinului acordat agricultorilor sub formă de compensații. Aceste intervenții se disting, de asemenea, prin abordarea obiectivului specific OS1, care nu are legătură cu aspectele de mediu, și prin trei obiective specifice legate de aspecte de mediu: OS4 care are ca obiectiv să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin consolidarea sechestrării carbonului, precum și să promoveze energia durabilă, OS5, care este de a promova dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice, și OS6, care contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor. Nevoile care prezintă relevanță din punctul de vedere al componentei de mediu: N03 (Creșterea rezilienței exploatațiilor agricole la impactul negativ al factorilor climatici, precum și la pierderile cauzate de animalele sălbatice), N15 (Creșterea sechestrării carbonului pe terenurile agricole), N19 (Adaptarea pe scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol, aer și biodiversitate), N21 (Încurajarea menținerii și aplicării practicilor agricole tradiționale), N22 (menținerea sau adaptarea practicilor agricole și forestiere în conformitate cu nevoile etologice ale speciilor prioritare de faună și floră și în coroborare cu măsurile de gestionare necesare pentru menținerea habitatelor importante). Indicatorii de rezultat sunt doi (R.4 și R.7), care nu au legătură cu aspectele de mediu.

Fișa 10: Investiții în infrastructură și irigații

Articolul 73 al regulamentului 2021/2115 se referă la investițiile în active corporale sau necorporale, cum ar fi cele care ar aduce beneficii fermelor și rezilienței acestora prin achiziționarea de terenuri, refacerea potențialului agricol după dezastre naturale, împădurire și alte investiții. Articolul 74 se referă la acordarea de asistență fermierilor cu accent pe irigații, în timp ce articolul 75 se referă la acordarea de sprijin tinerilor fermieri pentru înființarea de noi întreprinderi în zonele rurale.

Lista intervențiilor este ilustrată mai jos, în concordanță cu domeniile evidențiate la articolele 73, 74 și 75 din regulament.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere.</u> <i>Scopul intervenției investițiilor în tehnologiile forestiere este de a oferi operatorilor economici pentru regimul forestier utilaje și echipamente care au un impact redus asupra</i>	Investiții (art. 73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

mediului, în vederea realizării activităților de îngrijire și conducere a arboretelor. Această intervenție intenționează să sprijine investițiile pentru a îmbunătăți gestionarea riscurilor și pentru a stimula utilizarea resurselor de biomasă în fondul forestier național în același timp, în cadrul schimbărilor climatice.

DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații. Modernizarea infrastructurii de irigații, promovarea de noi tehnologii și practici de gestionare agricolă pentru reducerea cantității de apă pierdută și care se evaporă din sol, sprijinirea utilizării agriculturii de precizie, adoptarea unor măsuri de gestionare a riscurilor și a altor măsuri sunt necesare în scopul adaptării la efectele schimbărilor climatice și al îmbunătățirii rezilienței mediului la acestea (tolerantă scăzută).

Investiții (art. 73-74)
Investiții, inclusiv investiții în irigații

DR-26 1 - Înființarea sistemelor de irigații. Este necesar să se dezvolte sisteme eficiente de gestionare a irigațiilor, să se sprijine utilizarea agriculturii de precizie, să se adopte măsuri de gestionare a riscurilor și să se informeze fermierii cu privire la cele mai bune practici agricole sau la consumul de apă, și să se mențină umiditatea solului, pentru a se adapta la efectele schimbărilor climatice și pentru a crește reziliența mediului la acestea.

Investiții (art. 73-74)
Investiții, inclusiv investiții în irigații

DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă. Rezultatul acestor investiții va fi o rețea de acces la terenurile agricole care va contribui la îmbunătățirea calității generale a vieții și la tendințele de scădere a bunăstării sociale și economice în zonele rurale.

Investiții (art. 73-74)
Investiții, inclusiv investiții în irigații

DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural. Pentru populația rurală, dezvoltarea și modernizarea rețelei rutiere sunt esențiale. Dezvoltarea și regenerarea economiei rurale vor fi facilitate de îmbunătățirea infrastructurii rutiere, care va asigura, de asemenea, accesul la sănătate, servicii sociale, educație și cultură.

Investiții (art. 73-74)
Investiții, inclusiv investiții în irigații

Intervențiile sectoriale pentru investițiile în infrastructuri și irigații se caracterizează în principal prin acțiuni de restructurare și modernizare a zonelor rurale prin investiții în modernizarea drumurilor și lucrări de întreținere a drumurilor, sisteme de irigare îmbunătățite și actualizate pentru un sector agricol competitiv, precum și investiții în alte îmbunătățiri tehnologice în sectoarele economice rurale. Intervențiile acoperă patru obiective specifice, dintre care două vizează aspecte de mediu: OS4, care urmărește să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile și OS5, care promovează dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice.. Nevoile vizate sunt opt, dintre care cinci sunt legate de aspecte de mediu: N5 (menținerea/adoptarea unor practici agricole extinse pentru asigurarea protecției resurselor de apă) se axează pe mediu, N16 (menținerea sau adoptarea practicilor forestiere, utilizarea echipamentelor cu impact redus asupra mediului), N20 (menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția resurselor de apă împotriva poluării), N32 (asigurarea capitalului, tehnologia

în silvicultură și sprijinirea gestionării durabile a pădurilor). Indicatorii de rezultat vizați sunt patru (R.9, R.18, R.27, R.41), dintre care trei se leagă de aspecte de mediu: R.9 - ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea reorganizării și modernizării, inclusiv pentru a îmbunătăți utilizarea eficientă a resurselor, R.18 - investițiile totale destinate îmbunătățirii performanței sectorului forestier, R.27 - numărul de operațiuni care contribuie la sustenabilitatea mediului și realizarea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare în zonele rurale.

Planul Național Strategic PAC 2023-2027 asigură cadrul de dezvoltare pentru investiții prevăzute la nivelul întregului teritoriu național. În acest stadiu nu se poate cunoaște localizarea proiectelor aferente investițiilor în infrastructura de irigații. Având în vedere absența detalierii acestora la momentul actual, o descriere detaliată a modificărilor fizice care vor surveni ca urmare a implementării tuturor proiectelor, nu poate fi realizată la acest moment, ele urmând a fi detaliate ulterior în cadrul procedurilor de mediu (EIM/EA) realizate pentru fiecare proiect în parte.

Fișa 11: Investiții în exploatații agricole

PNS a identificat investițiile în exploatațiile agricole în temeiul articolului 73 din Regulamentul 2021/2115. Articolul 73 se referă la investițiile în active corporale sau necorporale, cum ar fi cele care ar aduce beneficii fermelor și rezilienței acestora prin achiziționarea de terenuri, refacerea potențialului agricol după dezastre naturale, împădurire. Articolul 74 se referă la acordarea de asistență fermierilor cu accent pe irigații. Lista intervențiilor PNS este prezentată mai jos, în conformitate cu domeniile evidențiate la articolele 73 și 74 din regulamentul.

Intervențiile din această categorie aduc beneficii fermierilor și exploatațiilor agricole și implică investiții ce prevăd criterii de selecție specifice.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați</u> Scopul acestei intervenții este de a sprijini fermierii actuali și tineri prin facilitarea accesului la finanțare, capital și terenuri agricole, cu scopul de a reînnoi generațiile în agricultură.	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole: Investițiile încurajate de această intervenție vizează creșterea competitivității fermelor de fructe prin dotarea acestora cu mașini și echipamente, plantarea pomilor fructiferi în plantații, transformarea plantațiilor existente și extinderea spațiului ocupat de pepinierele de fructe.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-16 - Investiții în producția primară în sectorul legume și/sau cartofi. Această intervenție specială se referă la investițiile în active necesare pentru obținerea producției primare de legume și/sau cartofi, precum și la instalațiile de condiționare a acestor produse agricole la nivel de exploatare.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-13 Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal</u> <u>Intervenția vizează investițiile orientate spre creșterea competitivității exploatațiilor agricole din sectorul vegetal prin dotarea cu utilaje</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

performante, îmbunătățind astfel factorii de producție, aspect ce conduce implicit la creșterea productivității exploatațiilor agricole, cu accent pe fermele de dimensiuni medii.

DR-14 Investiții în ferme de dimensiuni mici.

Sprijinul acordat prin această intervenție este un instrument care vizează în principal determinarea transformării structurale și deschiderea către piață a fermelor mici cu potențial de a deveni întreprinderi agricole viabile, precum și creșterea capacității de a identifica noi oportunități de valorificare a producției acestora.

Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

DR-17 - Investiții în producția primară în sectoarele hamei, și sau/struguri de masă. Această intervenție specială se referă la investițiile în activele necesare pentru producția de hamei, flori, plante aromatice, plante medicinale, plante ornamentale, struguri de masă, precum și pentru construirea unor instalații agricole pentru prelucrarea produselor agricole. Prin investiții în tehnologie și echipamente, sprijinul oferit de această intervenție va ajuta exploatațiile agricole din aceste subsectoare să se adapteze mai bine din punct de vedere tehnologic, ceea ce va duce la furnizarea de materii prime.

Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic. Industria bovinelor are un potențial semnificativ de creștere atât în ceea ce privește extinderea forței de muncă, cât și diversificarea. Cu suprafețe extinse pentru pășunat și suprafețe arabile angajate pentru plantele furajere din vecinătate. În plus, pentru a răspunde cerințelor exploatațiilor eficiente bazate pe creșterea animalelor pentru carne, lapte sau ouă, sunt necesare investiții în promovare pentru a asigura sustenabilitatea economică, adaptabilitatea la condițiile economice și de mediu în schimbare, precum și capacitatea de a gestiona prețurile și volatilitatea pieței.

Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

DR-18 Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice.

Această intervenție vizează investițiile corporale și necorporale necesare obținerii producției primare de flori, plante aromatice, plante medicinale, plante ornamentale. Totodată, având în vedere nevoia de creștere a valorii adăugate a produselor agricole la nivel de fermă, se va acorda sprijin pentru componentele de condiționare și/sau depozitare

Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

și/sau procesare în funcție de nevoile de dezvoltare ale fiecărei ferme.

DR 212 - Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA).

Din perspectiva unei mai bune gestionări a riscurilor din agricultură, intervenția va contribui și la promovarea accesului fermierilor la instalații de dezinfectie și dezinsecție care să conducă la prevenirea și limitarea răspândirii pestei porcine africane (PPA), precum și la diminuarea pagubelor produse de răspândirea acestuia.

Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

Intervențiile sectoriale ale investițiilor în exploatarea agricole se caracterizează în principal prin acțiuni de sprijinire a fermierilor tineri și începători prin modernizarea și îmbunătățirea competitivității și a performanței de mediu a exploatarea agricole, în special în sectorul legumelor, care include legume, cartofi, flori, plante ornamentale, medicinale, aromatice și zootehnice, inclusiv culturi mixte (combinarea creșterii animalelor cu cultivarea terenurilor agricole) și creșterea eficienței generale a fermelor de fructe, diversificarea producției acestora, creșterea calității produselor pe care le produc și creșterea nivelului de competitivitate al acestora. Intervențiile se încadrează în cinci obiective specifice, dintre care trei sunt legate de mediu: OS4 contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile, iar OS9 vizează îmbunătățirea răspunsului agriculturii Uniunii la cerințele societale privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimentele de înaltă calitate, sigure și nutritive produse în mod durabil, reducerea deșeurilor alimentare, îmbunătățirea bunăstării animalelor și, respectiv, combaterea rezistenței antimicrobiene. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt de paisprezece, dintre care șase sunt legate de mediu: N14 (referitor la menținerea sau adoptarea unor practici de extindere a agriculturii care asigură reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră), N15 (referitor la gradul de creștere a sechestrării carbonului pe terenurile agricole axate pe mediu), N17 (referitor la adaptarea agriculturii practice în zonele cu riscuri climatice cauzate de schimbările climatice), N19 (referitor la adaptarea la scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol, aer și biodiversitate), N26 (sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România), N34 (referitor la dezvoltarea bio și a economiei circulare), N36 (referitor la adoptarea de tehnologii/tehnici de limitare a utilizării antibioticelor/chimiei fertilizante). Indicatorul de rezultat pentru aceste intervenții este R.9 - ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea reorganizării și modernizării, inclusiv în vederea îmbunătățirii eficienței resurselor, ceea ce este adecvat din perspectiva aspectelor de mediu.

Planul Național Strategic PAC 2023-2027 asigură cadrul de dezvoltare pentru investiții prevăzute la nivelul întregului teritoriu național. În acest stadiu nu se poate cunoaște localizarea proiectelor aferente investițiilor pe lanțul agro-alimentar. Având în vedere absența detalierii acestora la momentul actual, o descriere detaliată a modificărilor fizice care vor surveni ca urmare a implementării tuturor proiectelor, nu poate fi realizată la acest moment, ele urmând a fi detaliate ulterior în cadrul procedurilor de mediu (EIM/EA) realizate pentru fiecare proiect în parte.

Fișa 12: Alte intervenții de piață și de gestionare a riscurilor

PNS a identificat investițiile sectoriale din Regulamentul 2021/2115. Articolul 73 se referă la investițiile în active corporale sau necorporale, cum ar fi cele care ar aduce beneficii fermelor și rezistenței fermelor din sectorul agricol prin achiziționarea de terenuri, refacerea

potențialului agricol după dezastre naturale, împădurire etc. Articolul 74 se referă la acordarea de asistență fermierilor cu accent pe irigații, în timp ce articolul 75 se referă la acordarea de sprijin tinerilor fermieri pentru înființarea de întreprinderi nou-înființate în zonele rurale. Lista investițiilor sectoriale în PNS este prezentată mai jos, în conformitate cu domeniile evidențiate la articolele 73, 74 și 75 din regulament.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<p><u>DR-22 - Investiții în condiționarea, procesarea și marketingul – produselor agricole și pomicole</u> <i>Investițiile pentru a sprijini una dintre nevoile urgente ale sectorului agroalimentar sunt investițiile în spații moderne de producție și tehnologie, dezvoltarea de produse și aplicarea de practici și tehnologii inovatoare în industria produselor lactate și lactate, în prelucrarea legumelor, fructelor și cartofilor, în industria cărnii, precum și în industria cerealelor.</i></p>	<p>Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații</p>
<p><u>DR-23 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene.</u> <i>Pentru realizarea capacității de prelucrare, inclusiv depozitarea, condiționarea și comercializarea, ceea ce va contribui la asigurarea valorificării la prețuri competitive. Este nevoie de sprijin pentru produsele agroalimentare pentru care există o producție diversificată de materii prime și pentru care este necesară cererea de pe piață. Există încă diferențe mari între valoarea adăugată a alimentelor și capacitatea de producție a sectorului agricol intern în industria alimentară.</i></p>	<p>Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații</p>
<p><u>DR-19(2) - Investiții neproductive la nivel de fermă - Sprijinul din cadrul acestei intervenții se adresează investițiilor neproductive (IN) realizate la nivelul exploatației agricole pentru a crea perdele de protecție naturală pentru culturile din exploatație, dar și pentru a proteja culturile/efectivele de animale de daunele provocate de animalele sălbatice.</u></p>	<p>Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații</p>
<p><u>DR-29 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole.</u> <i>Scopul major al acestei intervenții este de a încuraja creșterea activității economice în zonele rurale ale României. Zonele rurale, care alcătuiesc o porțiune considerabilă din suprafața de teren a României și găzduiesc aproximativ jumătate din locuitorii săi, joacă un rol socio-economic semnificativ în această țară. Aceste locuri pot avea de câștigat de pe urma creșterii întreprinderilor care ar reduce sărăcia actuală și ar crea noi locuri de muncă prin dezvoltarea de activități neagricole în mediul rural.</i></p>	<p>Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații</p>
<p><u>DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri:</u> <i>Necesitatea ca tinerii să trăiască în regiunile rurale este evidentă având în vedere îmbătrânirea forței de muncă în agricultură și declinul populației în zonele rurale. Acest lucru va îmbunătăți performanța economică a exploatațiilor agricole. Familiile tinere din zonele rurale vor fi încurajate să rămână acolo, ceea ce va fi avantajos pentru întreaga economie națională.</i></p>	<p>Instal (75) Înființarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și a înființării de întreprinderi rurale</p>

DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare. Prin plata unei părți din primele de asigurare eligibile, această intervenție speră să încurajeze fermierii să utilizeze instrumente de gestionare a riscurilor la nivel de exploatație. Această intervenție suplimentară pentru industria vitivinicolă și a fructelor și legumelor este finanțată prin intervenția sectorului pilonului și include instrumente de gestionare a riscurilor.

Risc (76) –
Instrumente de
gestionare a
riscurilor

DR-32 - Instrumentul național de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole. Aplicând dispozițiile articolului 19 din Regulamentul UE nr. 2021/2115 privind planurile strategice ale PAC, PNS va oferi un instrument de sprijin fermierilor afectați de pierderea producției. Acest lucru se datorează naturii, climei și vremii la care sunt expuși fermierii din România și care, în ultimii ani, au avut un impact semnificativ asupra performanței economice a fermelor.

Investiții (73-74)
Investiții, inclusiv
investiții în irigații

Investițiile sectoriale se caracterizează în principal prin acțiuni de contribuție financiară pentru agricultori, investiții în producția primară și consolidarea activității economice în zonele rurale pentru a le face mai atrăgătoare. În plus, aceste investiții vizează crearea de grupuri de producători în sectorul agricol/pomicol, precum și promovarea activității economice neagricole care ar genera creștere economică, precum și noi oportunități de locuri de muncă. Obiectivele specifice sunt șase, dintre care trei sunt legate de mediu: OS4, care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea captării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile, OS5, care promovează dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțe chimice, OS8 care urmărește să promoveze ocuparea forței de muncă, creșterea economică, egalitatea de gen, inclusiv participarea femeilor la agricultură, incluziunea socială și dezvoltarea locală în zonele rurale, inclusiv bioeconomia circulară și silvicultura durabilă. Nevoile identificate sunt șaptesprezece, dintre care cele legate de mediu sunt: N10 (sprijinirea dezvoltării lanțului alimentar durabil, a colectării și condiționării sistemelor), N14 (dezvoltarea bioeconomiei și a economiei circulare, menținerea sau adoptarea unor practici agricole extensive, precum și utilizarea de energie din surse regenerabile în sectorul agro-alimentar, care să asigure reducerea GES), N26 (sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România), N34 (referitor la dezvoltarea bio și a economiei circulare), N37 (referitor la dezvoltarea sectorului agroalimentar, obținerea de alimente sigure și nutritive), N40 (Nevoia de conștientizare și încurajare a consumului de alimente sănătoase/nutritive). Indicatorii de rezultat pentru această intervenție sunt trei (R.5, R.36, R.39) care nu au legătură cu mediul și două care au legătură cu mediul (R.15 și R.19).

Planul Național Strategic PAC 2023-2027 asigură cadrul de dezvoltare pentru investiții prevăzute la nivelul întregului teritoriu național. În acest stadiu nu se poate cunoaște localizarea proiectelor aferente intervențiilor sectoriale de dezvoltare rurală care presupun investiții. Având în vedere absența detalierii acestora la momentul actual, o descriere detaliată a modificărilor fizice care vor surveni ca urmare a implementării tuturor proiectelor, nu poate fi realizată la acest moment, ele urmând a fi detaliate ulterior în cadrul procedurilor de mediu (EIM/EA) realizate pentru fiecare proiect în parte.

Fișa 13: Sprijin pentru îmbunătățirea cunoștințelor și consiliere

PNS a identificat schimbul de cunoștințe și diseminarea de informații în temeiul articolului 78 din Regulamentul 2021/2115. Articolul 78 se referă în principal la schimbul de cunoștințe și diseminarea informațiilor. Sprijinul acordat în temeiul prezentului articol poate fi utilizat pentru a plăti orice acțiune necesară pentru a încuraja inovarea, formarea, consilierea și alte tipuri de schimb de cunoștințe și de diseminare a informațiilor, inclusiv crearea de servicii de consiliere, planificarea și actualizarea studiilor și a planurilor în acest scop. Lista investițiilor specifice în PNS este prezentată mai jos, în concordanță cu domeniile evidențiate la articolul 78 din regulament.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-37 - Transfer de cunoștințe pentru a sprijini nevoia de cunoaștere și informare a oamenilor din mediul rural, ajutându-i să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la gestionarea fermelor, gospodăriilor și comunităților lor.</u>	Know (78) – Schimb de cunoștințe și diseminare de informații
<u>DR-38 - Consiliere în afaceri agricole. Îmbunătățirea serviciilor de consiliere prin consolidarea conexiunilor în cadrul AKIS și prin partajarea/diseminarea la scară largă a cunoștințelor și a aplicațiilor inovatoare va permite crearea unui „rezervor de cunoștințe” interactiv și accesibil la nivel național, în vederea dezvoltării unei agriculturi sigure și durabile.</u>	

Intervențiile legate de cunoaștere sunt intervenții de natură intangibilă, care constau predominant în îmbunătățirea diseminării cunoștințelor, măsuri de formare (DR-37, consiliere pe teme specifice, sensibilizare, precum și promovarea activităților de bune practici. Prin consilierea întreprinderilor agricole și transferul de cunoștințe, fermierii vor fi mai bine pregătiți pentru a aborda natura schimbătoare a întreprinderii și pentru a crea o economie rurală robustă și capabilă. Obiectivele specifice aliniate la aceste intervenții sunt două (SO2, XCO), care nu sunt legate de aspecte mediu. Nevoile asociate cu acestea sunt șapte (N41, N42, N43, N45, N46, N47, N48) și nu sunt legate de aspecte de mediu. Indicatorul de rezultat este R.1, care nu este strict legat de componente de mediu.

Fișa 14: Cooperare

PNS a identificat cooperarea în temeiul articolului 77 din Regulamentul 2021/2115. Pentru a pregăti și a pune în aplicare LEADER, pentru a sprijini grupurile de producători, organizațiile de producători sau organizațiile interprofesionale și pentru a sprijini alte forme de cooperare, articolul 77 se concentrează în primul rând pe furnizarea de sprijin pentru cooperare în condițiile specificate mai detaliat în planurile lor strategice PAC. Acest lucru se realizează acoperind costurile cooperării și utilizând fonduri provenite din alte intervenții de dezvoltare rurală, din alte instrumente de sprijin naționale sau din partea Uniunii sau din ambele, pentru a acoperi costurile aferente operațiunilor desfășurate. Intervenția LEADER este o inițiativă colectivă implementată la nivel local pentru a sprijini comunitățile rurale, care este o strategie de dezvoltare locală care vizează construirea unui blocaj de identitate prin utilizarea resurselor locale într-un mod care să răspundă cel mai bine nevoilor teritoriului.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol. Sprijinul acordat prin această măsură va contribui la rezolvarea nevoilor privind creșterea cooperării pe lanțul alimentară cu efecte pozitive în</u>	Coop (77) – Cooperare

dezvoltarea exploatărilor și accesului pe piață a produselor agricole prin intermediul formelor asociative.

DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI. Pentru a optimiza producția și a spori competitivitatea, tehnologia și digitalizarea sectorului agroalimentar, această intervenție își propune să construiască grupuri operaționale PEI care se angajează în procesul de aplicare a inovării, identificării și creării de soluții.

Coop (77)
Cooperare

DR 35- Dezvoltarea cooperării în cadrul lanțului valoric. Într-adevăr, este nevoie de o cooperare mai strânsă între agricultori și sectorul de prelucrare, precum și de consolidarea rolului (cota de piață) a lanțurilor scurte de aprovizionare, în special pentru fermele mici și produsele alimentare la scară mică, bazate pe rețete care conțin ingrediente naturale de calitate superioară.

Coop (77)
Cooperare

DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității. Intervenția LEADER este o inițiativă colectivă de sprijinire a comunităților rurale, care este o strategie de dezvoltare locală care vizează construirea unui blocaj de identitate prin utilizarea resurselor locale într-un mod care să răspundă cel mai bine nevoilor teritoriului. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (LEADER) se materializează prin operațiuni de implementare selectate care includ activități de cooperare și pregătire, gestionare, monitorizare și strategii de evaluare.

Coop (77)
Cooperare

Intervențiile prevăzute la articolul 77, și anume LEADER, se caracterizează în primul rând prin încurajarea și sprijinirea formării de grupuri și asociații de producători, cu scopul de a permite o dezvoltare locală sporită. De asemenea, acestea vizează creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin utilizarea resurselor care răspund cel mai bine nevoilor teritoriului. Printre intervenții se numără și un obiectiv specific, OS8, care vizează componente de mediu, cu scopul de a promova ocuparea forței de muncă, creșterea economică, egalitatea de gen, inclusiv participarea femeilor la agricultură, incluziunea socială și dezvoltarea locală în zonele rurale, inclusiv bioeconomia circulară și silvicultura durabilă. Nevoile identificate sunt treisprezece, dintre care două sunt legate de sustenabilitate: N10 s-a concentrat pe sprijinirea dezvoltării durabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare și a N33 privind conservarea și utilizarea durabilă a patrimoniului natural și cultural, a materialelor și a imaterialelor. Indicatorii de rezultat sunt doi (R.38 și R.10), care nu sunt strict legați de aspecte de mediu.

Din perspectiva componentelor de mediu a rețelei Natura 2000, relevante pentru prezentul studiu sunt 6 intervenții, care sunt prezentate detaliat în subpunctele următoare, cu mențiunea că **în cazul proiectelor aferente celorlalte intervenții din PNS 2023-2023, care pot fi susceptibile de un impact negativ asupra mediului, operațiunile finanțate se supun evaluării impactului preconizat asupra mediului și a evaluării adecvate, conform legislației naționale aplicabile, pe fiecare investiție în parte, la faza de proiect**, conform prevederilor din secțiunea 4.7.3. "Elemente comune suplimentare pentru intervențiile sectoriale pentru intervențiile de dezvoltare rurală sau comune atât pentru intervențiile sectoriale, cât și pentru cele de dezvoltare rurală din PNS 2023-2027.

În cazul intervențiilor privind plățile directe, potențialii beneficiari trebuie să respecte condiționalitățile specifice SMR 2 și SMR 3, așadar nu pot face obiectul evaluării adecvate. Iar în ceea ce privește intervențiile *DR-37 - Transfer de cunoștințe și DR-38 - Consiliere în*

afaceri agricole, acestea sunt măsuri care vizează acțiuni de natură intangibilă (de tip soft) care nu pot face obiectul evaluării adecvate având în vedere specificul acestora de a sprijini schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor.

1.1.3.1 Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente

Cod de intervenție (SM)	DR-01
Denumire intervenție	Agro-mediu și climă pe pajiști permanente
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția *DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente* își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru aplicarea pe scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate (ex. cele care se regăsesc în zona HNV). De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. specii de fluturi sau pasări salbatice), intervenția propune unele angajamente adaptate specificității etologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităților agricole.

Aplicarea la nivel teritorial a pachetelor DR-01:

- pachetele 1, 3.1, 3.2, 6 și 9.2 se pot aplica pe pajiștile permanente situate în zonele delimitate în PNS la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe, municipii).

Comparativ cu metodologia de desemnare a zonelor eligibile din PNDR 2014-2020 ce a avut la bază formularele standard Natura 2000, în vederea prioritizării zonelor eligibile aferente intervenției DR-01 s-au utilizat o serie de criterii de selecție ce au ținut de diferite aspecte, printre care: distribuția speciilor de păsări și fluturi în baza raportării pe art. 12 din *Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice*, modelele geo-statistice dezvoltate pe baza datelor disponibile, pentru specia țintă, acoperirea cu zonele protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional), și folosința terenurilor utilizând bazele de date Corine Land Cover. De asemenea, pentru a răspunde mai bine obiectivelor urmărite, la stabilirea zonelor eligibile s-a făcut o prioritizare a pachetelor, fiind selectate cu prioritate zonele care îndeplinesc criteriile pentru speciile cu nevoi etologice mai specifice.

OBIECTIVE SPECIFICE PAC
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Priorizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Mentținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
20	Mentținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurarea protecției resurselor de apă	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Mentținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

INDICATORI DE REZULTAT

R.14 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)
R.20 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor de amoniac
R.21 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă
R.22 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților

R.24 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide
R.31 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin

Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Acordarea de plăți compensatorii de agro-mediu pe pajiști permanente urmărește să încurajeze fermierii să deservească societatea ca întreg prin introducerea sau prin continuarea aplicării unor metode agricole compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, a peisajului și a caracteristicilor sale, a resurselor naturale, inclusiv a solului.

Astfel, intervenția vizează continuarea promovării următoarelor pachete și variante ale pachetelor aferente pajiștilor permanente implementate în perioada de programare a PNDR 2014-2020 prin M.10 - Agromediu și climă:

- Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)
 - varianta 1.1 – pășuni în zone cu înaltă valoare naturală;
 - varianta 1.2 - lucrări manuale pe pajiști cu înaltă valoare naturală;
 - varianta 1.3 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști pe cu înaltă valoare naturală.
- Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*
 - varianta 3.1.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru *Crex crex*;
 - varianta 3.1.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru *Crex crex*.
- Pachetul 3.2 – pajiști importante *Lanius minor* și *Falco vespertinus*
 - varianta 3.2.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*;
 - varianta 3.2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*.
- Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.)
 - varianta 6.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.);
 - varianta 6.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.).
- Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*)
 - varianta 9.2.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*);
 - varianta 9.2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*).

Fiecare pachet al intervenției DR-01 vizează aplicarea de către beneficiari a unor cerințe specifice care generează costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri pentru fermieri și sunt strâns legate de atingerea obiectivelor propuse, dar și a unor cerințe specifice care nu induc costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri pentru fermieri, dar care sunt necesare asigurării consistenței angajamentelor. Cerințele specifice care generează costuri

suplimentare și/sau pierderi de venituri sunt identificate cu litera „(P)”. Plățile se efectuează anual și pot acoperi, de asemenea, costurile tranzacționale.

Complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni în ambii piloni

Angajamentele vizate de această intervenție sunt coerente cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021, asigurând în mod complementar atingerea obiectivelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la acestea, prevenirea degradării solului și îmbunătățirea fertilității acestuia, îmbunătățirea calității apei, conservarea biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene, obținerea de alimente de înaltă calitate.

Pentru a veni în sprijinul fermierilor și a elimina orice confuzie în implementarea Pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) în PNS sunt disponibile 3 variante independente.

Intervenția răspunde nevoilor identificate anterior:

- prin menținerea și îmbunătățirea biodiversității și a valorii de mediu a suprafețelor agricole, se urmărește o continuare pentru perioada 2023-2027 a Pachetelor 1 și 2 din cadrul M.10 (PNDR 2014-2020), prin actualul Pachet 1, vizându-se în principal zonele cu Înaltă Valoare Naturală, asimilate ponderii ridicate a terenurilor utilizate ca pajiști permanente și livezi tradiționale utilizate extensiv.

- prin continuarea implementării Pachetelor 3, 6, 9.2 din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020, contribuie la asigurarea condițiilor speciale de management al pajiștilor reprezentative pentru speciile prioritare (păsări sau pentru fluturi).

- continuitatea aplicării unor metode agricole extensive în zonele eligibile din cadrul M.10 PNDR 2014-2020 contribuie de asemenea la asigurarea condițiilor speciale de management al pajiștilor reprezentative pentru speciile prioritare (păsări sau pentru fluturi), asigurând menținerea unor condiții de mediu favorabile; statusul și evoluția acestora indicând starea globală de conservare și favorabilitate a habitatelor agricole.

Angajamentele vizate prin intervenția DR-01 răspund complementar unor nevoi de conservare identificate prin Cadrul de acțiune prioritar (PAF) pentru Natura 2000 în România, în conformitate cu articolul 8 din Directiva Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice (Directiva Habitate) pentru perioada Cadrului Financiar Multianual 2021 – 2027, și specific prin planurile de management ale siturilor Natura 2000. De asemenea, intervenția DR-01 răspunde la aspectele identificate în PAF, respectiv:

- continuarea implementării pachetelor de agromediu prin PNDR acolo unde nu există incompatibilități între măsurile de conservare propuse și pachetele de agromediu existente;

- promovarea politicilor agricole care să conducă la conservarea biodiversității (de exemplu, reducerea utilizării pesticidelor și promovarea agriculturii tradiționale).

Pentru asigurarea premiselor atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate, fermierii au la dispoziție acțiunile și instrumentele care vor fi puse în aplicare prin AKIS, dar și resursele de consiliere și formare existente pe piața liberă.

Beneficiarii intervenției sunt fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole), definiți conform art. 3 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice **Pachetului 1**, varianta 1, fermierii suferă o pierdere de venit în comparație cu cei care aplică practicile agricole convenționale. Interzicerea utilizării fertilizanților chimici conduce la o scădere a producției cu 10% iar întârzierea cositului conduce la o pierdere de 25% din valoarea fânului obținut. De asemenea,

există diferențe în privința costurilor, fermierii trebuind să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive dar în același timp având și unele economii prin neachiziționarea de fertilizanți chimici (față de limitele prevăzute de „Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole”) și pesticide. Stabilirea datelor diferite de cosit, în funcție de altitudine, asigură condiții similare pentru toți beneficiarii Pachetului 1, evitându-se astfel supra sau sub-compensarea. În ansamblu, practica de agro- mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convențională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Interzicerea aplicării lucrărilor mecanizate (cu excepția celor operate cu forță animală) în cadrul **variantei 2** sau aplicarea lucrărilor cu utilaje mecanizate de mici dimensiuni pe suprafața pajiștilor și a livezilor tradiționale utilizate extensiv aflate sub angajament în cadrul **variantei 3**, conduc la costuri mai mari pentru fermieri. Lucrări cum ar fi cositul manual sau întorsul fânului necesită muncă intensă și sunt mai costisitoare decât practicile mecanizate moderne. De asemenea, utilizarea echipamentelor mecanizate de mici dimensiuni, deși este mai economică decât aplicarea unor practici manuale, este mai costisitoare decât practicile mecanizate convenționale.

Diferențele față de metodologiile aplicate Pachetului 1 și 2 ale M.10 din PNDR 2014-2020 se datorează:

- reducere a scăderii de producție evaluată cu 10% (de la 25% până la 15%) rezultată din modificarea cantității maxime permise a fi aplicată pe pajiștile permanente (de la 90 la 80 kg N s.a./ha) și de la creșterea cantității medii estimate a fi aplicată pe pajiștile permanente (majorarea coeficienților de excreție pe fondul reducerii numărului de animale),
- reducere a pierderii rezultată în urma întârzierii cositului cu 8% (de la 33% la 25%) pe fondul creșterii numărului de zile de vegetație ca urmare a încălzirii climei,
- evoluția valorilor medii calculate pe baze multianuale pentru indicatorii relevanți (ex. ora de muncă în agricultură, combustibili, costuri de achiziție inputuri, curs de schimb valutar, etc.).

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 3.1**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparație cu cei care aplică practicile agricole convenționale. Pierderile de venit provin de pe suprafața benzii necosite și nepășunate (3% din suprafață). Pe restul suprafeței (97%) pierderile de venit rezultă din reducerea cu 20% producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizanților chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 50 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 60% ca urmare a cositului înainte de 1 iulie. Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizanților și a pesticidelor.

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 3.2**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparație cu cei care aplică practicile agricole convenționale. Pierderile de venit provin de pe suprafața benzii necosite și nepășunate (3% din suprafață). Pe restul suprafeței (97%) pierderile de venit rezultă din reducerea cu 20% producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizanților chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 50 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 60% ca urmare a întârzierii cositului (1 august). Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizanților și a pesticidelor față de practicile convenționale.

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 6**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparație cu cei care aplică practicile agricole convenționale.

Pierderile de venit rezultă din reducerea cu 25% producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizantilor chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 40 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 80% ca urmare a întârzierii cositului (26 august). Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizantilor și a pesticidelor față de practicile convenționale.

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 9.2**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparație cu cei care aplică practicile agricole convenționale. Pierderile de venit provin de pe suprafața benzii necosite și nepășunate cosit de la 1 octombrie) pe 10% din suprafață. Pe restul suprafeței (90%) pierderile de venit rezultă din reducerea cu 25% producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizantilor chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 40 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 40% ca urmare a întârzierii cositului (1 iulie). Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizantilor și a pesticidelor față de practicile convenționale.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafețe agricole localizate pe teritoriul României, identificabile în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS), având o categorie de utilizare eligibilă și situată în zonele eligibile pachetelor 1, 3.1, 3.2, 6, 9.2;
- deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha;
- menține pe întreaga perioadă a angajamentului o încărcătură de minim 0,3 UVM/ha pe suprafața angajată;
- se angajează să mențină angajamentul pentru o perioadă de 5 ani, de la data semnării acestuia;
- se angajează să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice variantelor pentru care aplică,
- se angajează să țină o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor (de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament).

Alte condiții de eligibilitate aplicabile tuturor pachetelor:

- angajamentele aplicabile pe pajiștile permanente, bazate pe lucrări manuale se pot aplica pe o suprafață de maximum 150 ha,
- angajamentele aplicabile pe pajiștile permanente, bazate pe lucrări cu utilaje ușoare se pot aplica pe o suprafață de maximum 200 ha.

Suprafața – condiții de eligibilitate:

Pachetul 1:

a) terenuri agricole cu înaltă valoare naturală vizează terenurile agricole situate în zonele cu înaltă valoare naturală, utilizate ca:

- pășuni – varianta 1;

- pajiști permanente utilizate mixt prin cosit și pășunat pe parcursul anului de angajament – variantele 2, 3.
- b) livezile tradiționale, utilizate preponderent prin pășunat sau mixt (cosit și pășunat) sunt asimilate pășunilor în aplicarea angajamentelor,
- c) angajamentul se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentului.

Pachetele 3.1, 3.2, 6 și 9.2:

- vizează terenurile agricole utilizate ca pajiști permanente situate în zonele delimitate la nivel de UAT LAU2,
- angajamentele se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

1.1.3.2 Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile

Cod de intervenție (SM)	DR-02
Denumire intervenție	Agro-mediu și climă pe terenuri arabile
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru creșterea nivelului de planificare al gestiunii fermelor prin îmbunătățirea managementului culturilor, precum și pentru menținerea biodiversității prin protejarea unor specii de păsări de interes comunitar (prioritare și comune) dar și a vieții sălbatice specifice habitatelor agricole în ansamblu. Intervenția va crea cadrul necesar aplicării la scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate.

Aplicarea la nivel teritorial a pachetelor DR-02:

- pachetul 4 - culturi verzi este disponibil pentru terenurile arabile situate pe întreg teritoriul național;
- pachetele 5, 7, 9.1 și 10 se pot aplica pe terenurile arabile situate în zonele delimitate în PNS la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe, municipii).

Comparativ cu metodologia de desemnare a zonelor eligibile din PNDR 2014-2020 ce a avut la bază formularele standard Natura 2000, în vederea prioritizării zonelor eligibile aferente intervenției DR-02 s-au utilizat o serie de criterii de selecție ce au ținut de diferite aspecte, printre care: distribuția speciilor de păsări în baza raportării pe art. 12 din *Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice*, modelele geo-statistice dezvoltate pe baza datelor disponibile, pentru specia țintă, acoperirea cu zonele protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional). De asemenea, pentru a răspunde mai bine obiectivelor urmărite, la stabilirea zonelor eligibile s-a făcut o prioritizare

a pachetelor, fiind selectate cu prioritate zonele care îndeplinesc criteriile pentru speciile cu nevoi etologice și ecologice mai specifice.

OBIECTIVE SPECIFICE PAC

SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
17	Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice	Grad scăzut	Parțial
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protecția solului	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurarea protecției resurselor de apă	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

INDICATORI DE REZULTAT

R.12 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice

R.14 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)

R.19 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)
R.21 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă
R.22 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților
R.24 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide
R.31 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin

Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Acordarea de plăți compensatorii de agro-mediu pe terenurile arabile urmărește să încurajeze fermierii să deservească societatea ca întreg prin introducerea sau prin continuarea aplicării unor metode agricole compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, a peisajului și a caracteristicilor sale, a resurselor naturale, inclusiv a solului. De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. păsări sălbatice), intervenția propune unele angajamente adaptate specificității etologice și ecologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse pe terenurile arabile. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităților agricole.

Astfel, intervenția vizează continuarea promovării următoarelor pachete și variante ale pachetelor aferente terenurilor arabile implementate în perioada de programare a PNDR 2014-2020 prin M.10 - Agro-mediu și climă:

- Pachetul 4 – culturi verzi
- Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice
- Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)
- Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)
- Pachetul 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

În vederea contribuției la OS4 (contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității de sechestrare a carbonului, precum și promovarea energiei durabile), OS5 (promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțe chimice) și OS6 (contribuirea la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor), intervenția vizează încurajarea deținătorilor de terenuri să adopte sau să mențină practici extensive de menținere a zonelor importante pentru specii sălbatice

de păsări, practici agricole bazate pe reducerea inputurilor, pentru protecția solului (antierozionale) și a apei (pentru reducerea poluării cu nitrați proveniți din agricultură) sau de adaptare la efectele schimbărilor climatice.

Principii de selecție

Nu se aplică principii ori criterii de selecție pentru pachetele intervenției DR-02.

Complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni în ambii piloni

Angajamentele vizate de această intervenție sunt coerente cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021, asigurând în mod complementar atingerea obiectivelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la acestea, prevenirea degradării solului și îmbunătățirea fertilității acestuia, îmbunătățirea calității apei, conservarea biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene, obținerea de alimente de înaltă calitate.

Intervenția DR-02- agro-mediu și climă pe terenuri arabile răspunde nevoilor identificate anterior:

- Prin menținerea și îmbunătățirea biodiversității și a valorilor de mediu ale suprafețelor agricole, se urmărește o continuare pentru perioada 2023-2027 a pachetului 7, sub-pachetului 9.1 și pachetului 10 din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020. În același timp se va asigura menținerea unor condiții de mediu favorabile pentru unele specii de păsări comune asociate terenurilor agricole, statusul și evoluția acestora indicând starea globală de conservare și favorabilitate a habitatelor agricole.
- Continuitatea implementării pachetelor similare din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020 contribuie la asigurarea condițiilor speciale de management al terenurilor arabile reprezentative pentru speciile prioritare (păsări).
- Prin mai buna adaptare a pachetului 5 din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020, prin actualul pachet 5 al DR-02 se urmărește adaptarea la efectele schimbărilor climatice a unor tehnologii și practici de management adecvate la nivelul fermelor.

Pentru asigurarea premiselor atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate, fermierii au la dispoziție acțiunile și instrumentele care vor fi puse în aplicare prin AKIS, dar și resursele de consiliere și formare existente pe piața liberă.

Beneficiarii intervenției sunt fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole), definiți conform art. 3 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafețe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS) și având o categorie de utilizare eligibilă; pentru pachetele 5, 7, 9.1 și 10 această suprafață trebuie să fie situată în zonele eligibile,
- deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,
- se angajează să mențină angajamentul de agro-mediu pentru o perioadă de 5 ani, de la data semnării acestuia;
- se angajează să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,

- se angajează să țină o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu (de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament).

1.1.3.3 Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă

Cod de intervenție (SM)	DR-07
Denumire intervenție	Silvo-mediu și climă
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.15. Numărul de hectare (forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Sprijinul acordat prin intervenția *silvo-mediu și climă* are în vedere completarea măsurilor de conservare a biodiversității și a resurselor de sol pe terenuri forestiere din Fondul Forestier Național (FFN) aplicate prin sistemul actual de reglementare a gestionării pădurilor în România, prin promovarea de angajamente voluntare care să conducă la consolidarea gestionării durabile a terenurilor forestiere, contribuind suplimentar la conservarea și creșterea biodiversității, reducerea eroziunii solului, precum și la eforturile de combatere a schimbărilor climatice.

OBIECTIVE SPECIFICE PAC

SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Priorizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
16	Adoptarea de practici/utilizarea de echipamente silvice pentru combaterea schimbărilor climatice	Grad mediu	Da
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protecția solului	Grad mediu	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

Indicator(i) de rezultat

INDICATORI DE REZULTAT

R.30 Ponderea terenurilor forestiere în cadrul angajamentelor de sprijinire a protecției pădurilor și a gestionării serviciilor ecosistemice
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin

Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

<p>Descrierea obiectivelor specifice</p> <p>Prin protejarea resurselor de sol, sprijinul acordat va contribui și la reducerea emisiilor de GES provenite din solul forestier, adaptarea la efectele schimbărilor climatice și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei.</p> <p>Prin promovarea utilizării atelajelor în lucrările de rărituri, în detrimentul lucrărilor mecanizate, sprijinul are în vedere reducerea eroziunii solului, cu efecte asupra menținerii calității acestuia, precum și asupra reducerii scurgerilor de suprafață, inclusiv în cazuri extreme de formare a torenților și viiturilor.</p> <p>Reducerea intervențiilor silviculturale, precum și utilizarea de tehnologii de exploatare forestiere care să contribuie la reducerea eroziunii solului, vor contribui și la protejarea resurselor de apă, prin reducerea scurgerilor de suprafață și creșterea retenției apei în coronamentul arborilor și sol.</p> <p>Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, măsura urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost și hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere, contribuind în acest fel la conservarea biodiversității, inclusiv pe suprafețele angajate situate în ariile naturale protejate. Activitățile forestiere care au ca rezultat perturbarea faunei sălbatice vor fi astfel limitate, asigurându-se condițiile necesare conservării elementelor de biodiversitate pe întregul lanț trofic (fluturi, insecte, în special insecte xilofage, păsări, mamifere mici și mari etc.).</p> <p>Conținutului intervenției</p> <p>Plățile de silvo-mediu și climă vor fi acordate proprietarilor de terenuri forestiere din FFN sau asociațiilor acestora care își asumă în mod voluntar angajamente de silvo-mediu și climă.</p> <p>Angajamentele încheiate acoperă o perioadă de 5 ani.</p> <p>Angajamentele de silvo-mediu și climă cuprind doar acele cerințe care depășesc cerințele obligatorii relevante prevăzute de legislația națională în domeniul silvic sau dreptul intern relevant.</p> <p>Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Principiul prevalării funcțiilor de protecție: se va acorda prioritate aplicațiilor pentru care indicatorul "ponderea pădurilor situate în tipul funcțional T II în total suprafață angajată" este mai mare; • Principiul zonelor prioritare: se va acorda prioritate pădurilor situate în zone cu înaltă valoare naturală și care asigură servicii ecosistemice critice pentru protecția solului, a apei și a biodiversității (prioritizarea grupelor și subgrupelor funcționale); • Principiul proprietății: se va acorda prioritate solicitărilor depuse de proprietarii de pădure persoane fizice sau asociații ale acestora. <p>Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai buna utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.</p> <p>Beneficiarii eligibili:</p>
--

- Proprietarii de terenuri din FFN, care pot fi:
 - proprietate privată a persoanelor fizice și juridice
 - proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale
 - proprietate privată a unităților administrativ-teritoriale
- Asociații ale proprietarilor de terenuri prevăzuți anterior.

Suprafața eligibilă:

- Suprafața de teren forestier care face obiectul angajamentului este localizată pe teritoriul României și este inclusă în FFN,
- Fac obiectul aplicării intervenției terenurile acoperite cu păduri și terenuri destinate împăduririi sau reîmpăduririi, cu excepția suprafețelor încadrate în tipul I funcțional (T I), cu condiția ca terenurile destinate împăduririi sau reîmpăduririi să nu reprezinte mai mult de 15% din suprafața angajată,
- Suprafața minimă pentru care se încheie angajamentul este de cel puțin 100 ha,
- Suprafețele care fac obiectul angajamentului trebuie identificate în format electronic,
- Suprafața trebuie să facă parte dintr-un amenajament silvic în vigoare (amenajamentul se consideră a fi în vigoare după ce a fost avizat procesul verbal al conferinței a II-a de amenajare).

Alte condiții de eligibilitate:

- Beneficiarul se angajează să mențină angajamentul de silvo-mediu și climă pentru o perioadă de 5 ani,
- Beneficiarul trebuie să dețină contract de administrare/ prestări servicii silvice cu un ocol silvic autorizat,
- Beneficiarul trebuie să participe cu toată suprafața eligibilă deținută de acesta într-o unitate de producție și/sau protecție la momentul depunerii aplicației de accesare a intervenției.

1.1.3.4 Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană

Cod de intervenție (SM)	DR-09
Denumire intervenție	Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană
Tipul de intervenție	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone
Indicator comun de realizare	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

În anul 2016, în România, 50,02% din SAU totală prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) care determină scurtarea perioadei de vegetație și limitează activitatea agricolă convențională astfel, conducând la producții agricole reduse și la costuri de producție ridicate, toate acestea având un impact negativ asupra veniturilor fermierilor și al nivelului de trai din zonele rurale respective.

Numărul fermelor din ZM înregistrează o tendință descendentă constantă în perioada 2015-2019, cu 10.491 mai puține exploatații (4,03%) în anul 2019 față de 2010. Cauzele principale

sunt abandonul activității de creștere a animalelor, mobilitatea forței de muncă din zona rurală în general spre urbanul național sau din alte State Membre UE, îmbătrânirea populației, coroborată cu fenomenul de depopulare și părăsire a satelor, comasarea suprafețelor cu doar 0,05% (726 ha). **Faptul că veniturile din agricultură sunt mai mici decât în restul sectoarelor economice reprezintă un alt factor decisiv în determinarea fermierilor să părăsească activitatea agricolă și arealul montan.**

În perioada 2014-2021, pentru categoria ANC: „zone montane” (art. 32 alin. 1 lit. a) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013), desemnarea a fost cea realizată în cadrul PNDR 2007-2013 (zona montană definită în baza art. 18 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999).

Datorită condițiilor legate de altitudine și pantă, o parte importantă a zonei munților Carpați întâmpină obstacole în practicarea agriculturii, prin scurtarea perioadei de vegetație și costuri suplimentare asociate lucrărilor agricole, induse de condițiile de pantă, fiind astfel desemnate ca „*zona montană*”.

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare economică a dezavantajelor întâmpinate de fermieri în desfășurarea activităților agricole, legate de capacitatea de producție scăzută a terenurilor agricole și de costurile suplimentare pe care le implică menținerea activităților agricole în aceste zone, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Prin încurajarea continuării activităților agricole în aceste zone, laolaltă cu aplicarea standardelor de eco-condiționalitate, se asigură cel puțin menținerea unor activități minime de întreținere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecția solului.

OBIECTIVE SPECIFICE PAC	
SO1	Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO6	Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Priorizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

Indicator(i) de rezultat

R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții se acordă anual per hectar de suprafață agricolă.

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare pentru fermieri, în întregime sau parțial, pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit aferente constrângerilor naturale sau altor constrângeri specifice din zona în cauză, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Costurile suplimentare și pierderile de venit se calculează, în ceea ce privește zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice.

Beneficiarii acestei intervenții sunt fermierii activi, în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Suprafața eligibilă:

Intervenția Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice – Zona Montană (ANC ZM) este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în zone unde producția agricolă este afectată de condițiile climatice și de relief din cauza caracteristicilor de altitudine și pantă din zonele montane (art. 32 (2) al Regulamentului (UE) 1305/2013), fiind constituită din suma suprafețelor unităților administrativ-teritoriale (LAU 2) desemnate conform criteriilor de mai jos:

- unitățile administrativ-teritoriale situate la altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m, limitele acestora fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate în Sistemul Integrat de Administrare și Control), care aparțin de aceste UAT;
- unitățile administrativ-teritoriale situate la altitudini medii între 400-600 m și care au o pantă medie egală sau mai mare de 15%, limitele acestora fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate în Sistemul Integrat de Administrare și Control), care aparțin de aceste UAT.

Desemnarea Zonei Montane a fost realizată la nivel LAU2 (fost NUTS5), reprezentat de cele 3.181 unități administrativ-teritoriale (UAT-uri) de pe întreg teritoriul României (comune, orașe și municipii conform SIRUTA - INS decembrie 2013), organizate în conformitate cu prevederile Legii 2/1968 cu modificările și completările ulterioare. Limitele UAT-urilor sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite UAT-urilor.

1.1.3.5 Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative

Cod de intervenție (SM)	DR-10
Denumire intervenție	Zone afectate de constrângeri naturale semnificative
Tipul de intervenție	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone
Indicator comun de realizare	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

În ceea ce privește delimitarea din România a „zonelor, altele decât zona montană, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative” (art. 32 alin. 1 lit. b), bazată pe criteriile biofizice, aceasta s-a aplicat începând cu anul 2015, înlocuind vechea desemnare a zonelor defavorizate de condiții naturale specifice (aplicate în cadrul PNDR 2007-2013 în baza art. 20 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999). Până în anul 2014 a fost utilizată vechea desemnare

a zonelor defavorizate aferentă PNDR 2007-2013, plățile fiind acordate în baza prevederilor Regulamentului (CE) 1698/2005.

Având în vedere faptul că prin măsura 125 a PNDR 2007-2013 și ulterior prin submăsura 4.3 a PNDR 2014-2020 au fost sprijinite investiții în infrastructura secundară de irigații în zonele unde există amenajări viabile din punct de vedere economic (suprafața eligibilă în cadrul sM 4.3 fiind de aproximativ 413 mii ha, la nivelul anului 2019), este posibil ca pe termen mediu și lung constrângerile naturale să fie depășite în unele din aceste zone.

Din acest motiv, cu scopul actualizării exercițiului curent de ajustare și implicit a gradului în care constrângerile naturale se manifestă în zona eligibilă în cadrul sM 13.2, în anul 2018 au fost reanalizate informațiile folosite în procesul de fine-tuning, în conformitate cu condițiile prevăzute la art. 32 alin. 3 al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. În situațiile în care s-a identificat faptul că în unele zone constrângerile naturale au fost depășite (irigații – peste 50% din suprafața agricolă a UAT sau productivități medii estimate la nivel de UAT mai mari de 80% din media UE), acestea au fost excluse din zona eligibilă a sM 13.2 începând cu anul 2019.

În perioada 2023-2027, zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice sunt delimitate în temeiul art. 32 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

În afară de zona montană, există alte zone ce sunt caracterizate în principal de o productivitate scăzută datorită acțiunii factorilor naturali restrictivi. În România, factorul biofizic principal care conduce la apariția zonelor cu constrângeri naturale este cel climatic, legat de apariția secetei. De asemenea, există alte zone caracterizate de o serie de particularități edafice (soluri argiloase sau nisipoase – care conduc fie la stagnarea apei, fie la un drenaj foarte rapid al acesteia), climatice (temperaturi scăzute), etc. Identificarea și desemnarea zonelor, altele decât zona montană, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative are la bază analiza criteriilor bio-fizice, atât din punct de vedere al intensității (praguri), cât și din perspectiva extinderii (ponderea din suprafața agricolă utilizată).

Zonele afectate de constrângeri naturale dețin o pondere însemnată de 50,02%, care prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a existenței unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) ce limitează activitatea agricolă uzuală prin obținerea de producții reduse, scurtarea perioadei de vegetație, creșterea costurilor de producție, etc.

OBIECTIVE SPECIFICE PAC	
SO1	Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO4	Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Priorizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da

Indicator(i) de rezultat

R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

Beneficiarii acestei intervenții sunt fermierii activi, în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Suprafața eligibilă:

Intervenția Zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEMN) este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în zone unde producția agricolă este mai redusă cantitativ și/sau calitativ din cauza unor condiții naturale nefavorabile. În aceste zone cel puțin 60% din suprafața agricolă la nivel LAU2 îndeplinește cel puțin unul dintre criteriile biofizice enumerate în anexa III a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, la valoarea indicată a pragului.

1.1.3.6 Intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice

Cod de intervenție (SM)	DR-11
Denumire intervenție	Zone afectate de constrângeri naturale specifice
Tipul de intervenție	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone
Indicator comun de realizare	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Suprafețe largi ale României prezintă limitări naturale ale productivității agricole care conduc la producții agricole reduse, limitări care se datorează unor condiții climatice și biofizice nefavorabile desfășurării în condiții optime a activităților agricole. Aceste suprafețe se regăsesc în special în zona Munților Carpați și ale Deltei Dunării, precum și în alte zone cu specificități ale condițiilor de climă, sol sau teren. Totodată, o mare parte din aceste zone sunt de regulă asociate și cu o valoare ridicată a biodiversității, însă sunt amenințate de fenomenul de abandon al activităților agricole, fenomen ce poate afecta atât viabilitatea zonelor rurale, cât și factorii de mediu locali (biodiversitatea, solul sau peisajele).

În procesul de desemnare a zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (ANC), se remarcă în principal Munții Carpați – acolo unde se întâlnesc valori mari de altitudine și pantă, Delta Dunării – deoarece în acest areal se cumulează o serie de factori edafici care limitează activitatea agricolă, precum și alte zone în partea de sud și sud-est a țării sau în zone mai puțin extinse (în vestul țării) unde caracteristicile naturale conduc la scăderea productivității naturale.

În perioada 2014-2021, pentru cele două categorii ANC: „zone montane” (art. 32 alin. 1 lit. a) și „alte zone care se confruntă cu constrângeri specifice” (art. 32 alin. 1 lit. c) desemnarea a fost cea realizată în cadrul PNDR 2007-2013 (zona montană definită în baza art. 18 al

Regulamentului (CE) nr. 1257/1999 și zonele semnificativ defavorizate stabilite în baza art. 19 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999).

Un potențial natural agricol mai scăzut față de restul țării se remarcă în zona Biosferei Deltei Dunării, unde datorită factorilor naturali legați de sol, precum și a densității scăzute a populației, menținerea activităților agricole prezintă dificultăți suplimentare, în comparație cu restul țării. Această zonă este caracterizată de omogenitatea teritoriului și a manifestării unor factori restrictivi care induc dificultăți în desfășurarea activităților economice. Încurajarea continuării activităților agricole în această zonă este importantă pentru a conserva mediul, pentru a menține peisajul rural și a conserva potențialul turistic al zonei. Aceste zone au fost desemnate ca „zone care se confruntă cu constrângeri specifice”.

În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural. Contribuția măsurii va fi esențială, în special pe termen scurt, în timp ce alte măsuri, precum cea de agro-mediu și climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcțional, care să poată răspunde obiectivului de menținere a calității mediului și implicit a spațiului rural.

În anul 2016, în România, 50,02% din SAU totală prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) care determină scurtarea perioadei de vegetație și limitează activitatea agricolă convențională astfel, conducând la producții agricole reduse și la costuri de producție ridicate, toate acestea având un impact negativ asupra veniturilor fermierilor și al nivelului de trai din zonele rurale respective.

OBIECTIVE SPECIFICE PAC	
SO1	Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO6	Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Priorizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

Indicator(i) de rezultat

R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții se acordă anual per hectar de suprafață agricolă.

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare pentru fermieri, în întregime sau parțial, pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit aferente constrângerilor naturale sau altor constrângeri specifice din zona în cauză, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Costurile suplimentare și pierderile de venit se calculează, în ceea ce privește zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice.

În plus, sprijinul pentru intervenție va încuraja continuarea activităților agricole în aceste zone, împreună cu respectarea standardelor de condiționalitate. Astfel, se asigură cel puțin menținerea unor activități minime de întreținere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecția solului. În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv în menținerea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural.

Contribuția intervenției va fi esențială, în special pe termen scurt, în timp ce alte intervenții, precum intervenția de agro-mediu și climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcțional, care să poată răspunde obiectivului de menținere a calității mediului și implicit a spațiului rural.

Beneficiarii acestei intervenții sunt fermierii activi, în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Suprafața eligibilă:

- Intervenția Zone care se confruntă cu constrângeri specifice (ANC-SPEC) este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în unitățile administrativ-teritoriale care se suprapun total sau parțial cu Rezervația Biosferei Delta Dunării. Potențialul natural agricol din această zonă este mai scăzut decât în restul țării, condițiile naturale de producție fiind similare pe întreaga suprafață agricolă din această zonă, în condițiile în care pe terenurile agricole din zonă se întâlnesc o serie de constrângeri definite prin indicatori biofizici de climă și sol în Anexa III. Toate UAT-urile din acest areal sunt afectate de criteriul biofizic de Climă („deficit de apă”).

Totodată, zona acoperită de aceste UAT-uri prezintă o deosebită importanță la nivelul Uniunii din punct de vedere al obiectivelor de mediu, fiind necesară continuarea gestionării terenurilor în vederea conservării mediului, menținerea peisajului rural și conservarea potențialului turistic, teritoriul acoperit de Biosfera Deltei Dunării primind de-a lungul timpului multiple recunoașteri naționale și internaționale din punct de vedere al protecției naturii. De asemenea, Delta Dunării împreună cu celelalte unități adiacente reprezintă cel mai mare areal important ca zone umede din Europa, făcând parte din patrimoniul mondial al UNESCO.

Totodată, UAT-urile cuprinse în această categorie, sunt afectate de criteriul biofizic de Climă „deficit de apă”, precum și de criteriile biofizice „drenaj limitat al solului” și „proprietăți chimice nefavorabile – prezența sărurilor, a sodiului schimbabil” în proporții diferite.

Desemnarea Zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale specifice a fost realizată la nivel LAU2 (fost NUTS5), reprezentat de cele 3.181 unități administrativ-teritoriale (UAT-uri) de pe întreg teritoriul României (comune, orașe și municipii conform SIRUTA - INS decembrie 2013), organizate în conformitate cu prevederile Legii 2/1968 cu modificările și completările ulterioare.

1.1.4 Informații privind producția care se va realiza, informații despre materiile prime, substanțele sau preparatele chimice utilizate

Politicile agricole joacă un rol esențial în asigurarea securității alimentare. Cu toate acestea, industrializarea sectorului agricol a crescut povara chimică asupra ecosistemelor naturale, reprezentând un risc potențial pentru sănătatea umană. De exemplu, pesticidele sunt substanțe agrochimice utilizate pe terenurile agricole, în cadrul programelor de sănătate publică și în zonele verzi urbane pentru a proteja plantele și oamenii de diverse boli. Cu toate acestea, datorită capacității lor cunoscute de a provoca un număr mare de efecte negative asupra sănătății și mediului, efectele secundare ale acestora pot reprezenta un factor important de risc pentru mediu și sănătatea umană.

În ceea ce privește aportul de substanțe chimice din agricultură, valoarea în 2020 este echivalentă cu 5 364,4 tone. Reducerea (raportată la utilizarea totală a pesticidelor) este echivalentă cu -20,2% în 2020 față de 2014. Aceste cifre sunt sub media europeană, sugerând că utilizarea pesticidelor în România nu reprezintă o amenințare principală pentru sănătatea umană. Datele privind pesticidele utilizate în România arată o tendință de scădere atunci când se ia în considerare o perioadă lungă de timp, în timp ce o scădere mai mare în ultimii ani (2018).

Cea mai semnificativă reducere este legată de insecticide, trecând de la 1.239,3 tone în 2010 la 6.409,4 tone în 2020.

Un nivel atractiv al plăților pentru ecoscheme, angajamente de mediu și climă, producția agricolă ecologică, asigură o plată suplimentară fermierilor, care să compenseze depășirea cerințelor minime obligatorii, fiind stimulați să adopte practici agricole benefice pentru climă și mediu.

Producția care se va realiza în urma implementării intervențiilor sectoriale din PNS este următoarea:

1. Fructe și legume
2. Produse apicole
3. Vin
4. Hamei
5. Carne de vită și mânzat
6. Lapte și produse lactate
7. Ovine și caprine
8. Culturi proteice
9. Sfeclă de zahăr
10. Alte sectoare (catof, cânepă, semințe de plante furajere, viermi de mătase).

1.1.4.1 Energie

În ceea ce privește eficiența energetică, în 2020, consumul energiei primare în UE a fost cu 5,8 % mai mic decât ținta pentru anul 2020 și cu 9,6 % mai mare decât ținta pentru anul 2030. În România, în anul 2020, consumul energiei primare a fost egal cu 30,92 milioane de tone echivalent petrol, cu o scădere de -7,8% în 2020, comparativ cu 2011. Tendința este prezentată în graficul următor (fig. 1.).

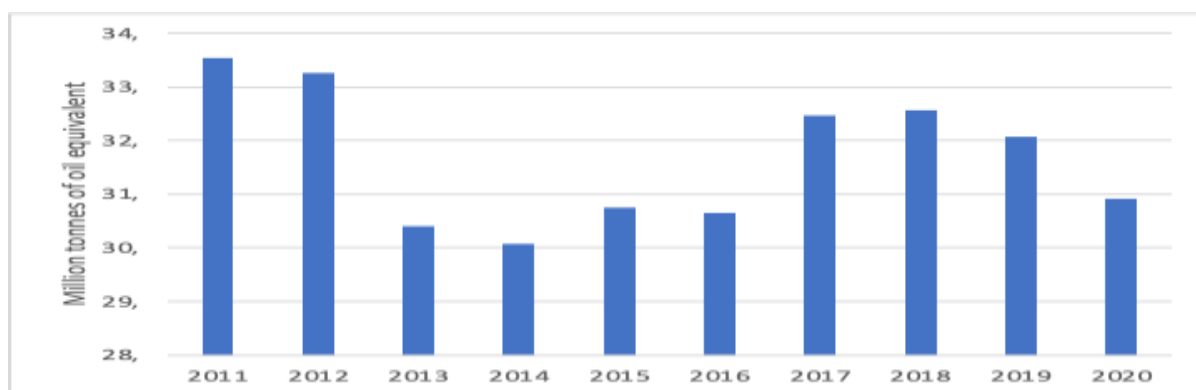

Figura 1. Consumul energiei primare în perioada 2011-2020 (UM: milioane tone echivalent petrol, perioada 2011-2020)³

Consumul de energie în agricultură și silvicultură

În ceea ce privește consumul direct de energie în agricultură, silvicultură și alimente, acesta tinde să prezinte o constanță în ultimul an (în jurul cifre de 1000 kToe). În 2018, totalul energiei folosite direct în agricultură, silvicultură și alimentație a fost de 1098 kToe, reprezentând 4.7% din totalul consumului de energie al României. România are o cotă de partajare foarte scăzută în totalul UE-27 a consumului de energie (2% în 2018). Consumul direct de energie pe ha în agricultură și silvicultură a fost 27.9 kg petrol, una dintre cele mai scăzute din UE (fig.2.).

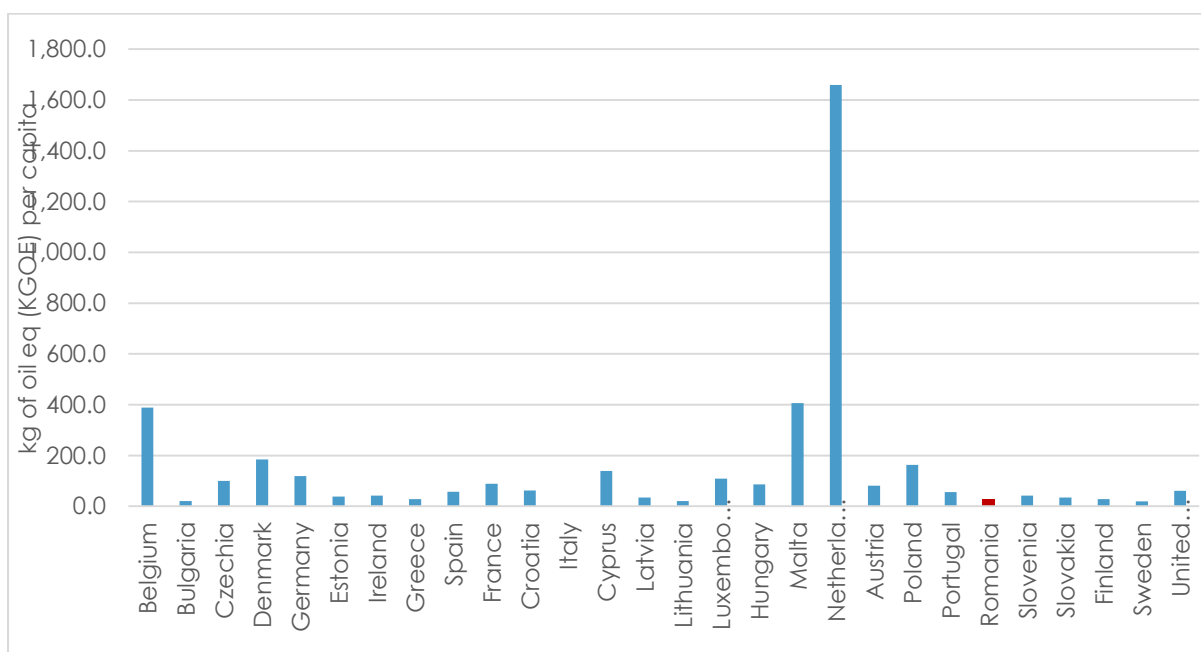

Figura 2. Consumul direct de energie în agricultură/silvicultură în UE pentru anul 2018. (UM: kg echivalent petrol per ha UAA + silvicultură, anul 2018)⁴

Energie Regenerabilă⁵

³ Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Energy_efficiency_statistics

⁴ European Commission. CAP context indicator C.44 Energy use in agriculture, forestry and food industry. Based on EUROSTAT [nrg_bal_s]

⁵ SWOT Analysis PSN 2023-2027, 2020

Producerea energiei regenerabile din agricultură a înregistrat o creștere de aproximativ 93% în anul 2018 comparativ cu 2012, în România. Există un trend stabil în ceea ce privește producerea energiei regenerabile (RE) din agricultură și silvicultură per ha în ultimii ani (sub media UE. Totalul producției de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură a atins 363.240 kToe în 2018, reprezentând 61% din totalul producției de energie în România (o proporție mai mare decât media UE), silvicultura fiind sectorul care contribuie cu peste 50% din totalul producției de energie regenerabilă. Totuși, contribuția României la producția totală a energiei regenerabile în UE este relativ scăzută (3%).

În ceea ce privește producția de energie regenerabilă din silvicultură, aceasta a înregistrat o scădere de cca. 9%, respectiv de la 3795 kToe în 2012, la 3443 kToe în 2018, în timp ce la nivelul UE, a avut o creștere de circa 13%. Aproximativ 62% din totalul producției de ER în România provine din agricultură și silvicultură în 2018, în timp ce la nivel european reprezintă aproximativ 54%. Totuși, doar 2% din energia consumată în agricultură și silvicultură provine din surse regenerabile. Principala formă a energiei din biomasă produsă în România este arderea lemnului, arse în sobe cu eficiență redusă. Numărul de gospodării în care lemnul este folosit ca mijloc de încălzire este 4.037 milioane și constituie 47.43% din totalul de 8.511 milioane de gospodării de la nivel național.

Conform celei mai recente analize Eurostat SHARE 2020, sursele energiei regenerabile au crescut constant, atingând o valoare de 24,48% în anul 2020 (fig. 3.).

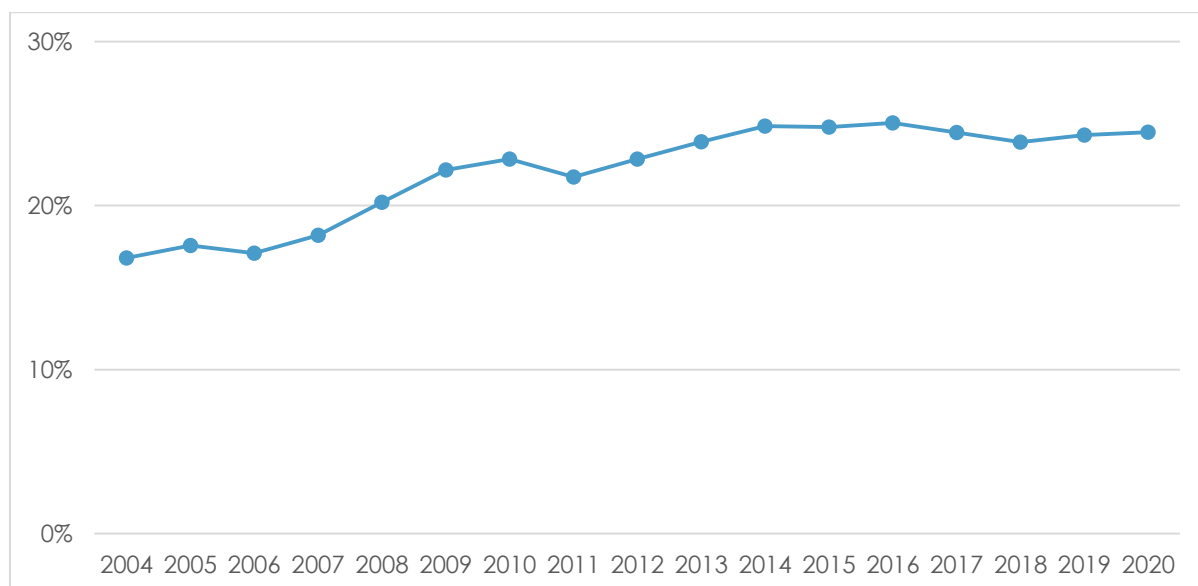

Figura 3. Cota de energie obținută din surse regenerabile (%) în România pentru perioada 2004-2020. (UM: %, perioada 2004-2020⁶)

Ținând cont de nivelul de detaliere al PNS, care prevede un sistem de plăți, în prezentul studiu nu pot fi estimate cantitățile de materii prime, substanțe sau preparate chimice care vor fi utilizate pentru implementarea tuturor proiectelor propuse spre finanțare. Aceste informații vor fi detaliate ulterior, la nivelul fiecărui proiect în parte, în cadrul procedurilor de mediu (EIM și EA).

1.2 Localizarea geografică și administrativă

PNS cuprinde întreg teritoriul național.

⁶ Eurostat, SHARES (short assessment of renewable energy sources), 2022

În conformitate cu Directiva privind habitatele, există nouă regiuni biogeografice în țările UE, fiecare cu propriul mix de vegetație, climă și geologie. Definiția a fost extinsă la Rețeaua EMERALD instituită în temeiul Convenției privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Convenția de la Berna).

Dintre cele nouă regiuni biogeografice existente în Uniunea Europeană, în România se găsesc cinci (fig. 4.):

- Continentală – cuprinde zonele centrale, sudice și nord-estice ale României, în mare parte agricole;
- Alpină – cuprinde lanțul carpatic, unde trăiește un procent semnificativ din populația de carnivore mari a Europei (urs, lup, râs);
- Panonică – include Câmpia de Vest;
- Stepică – cuprinde relieful de șes din partea sud-estică și parțial Delta Dunării și Marea Neagră;
- Pontică – se întinde pe țărmurile vestice ale Mării Negre și în partea estică a Deltei Dunării

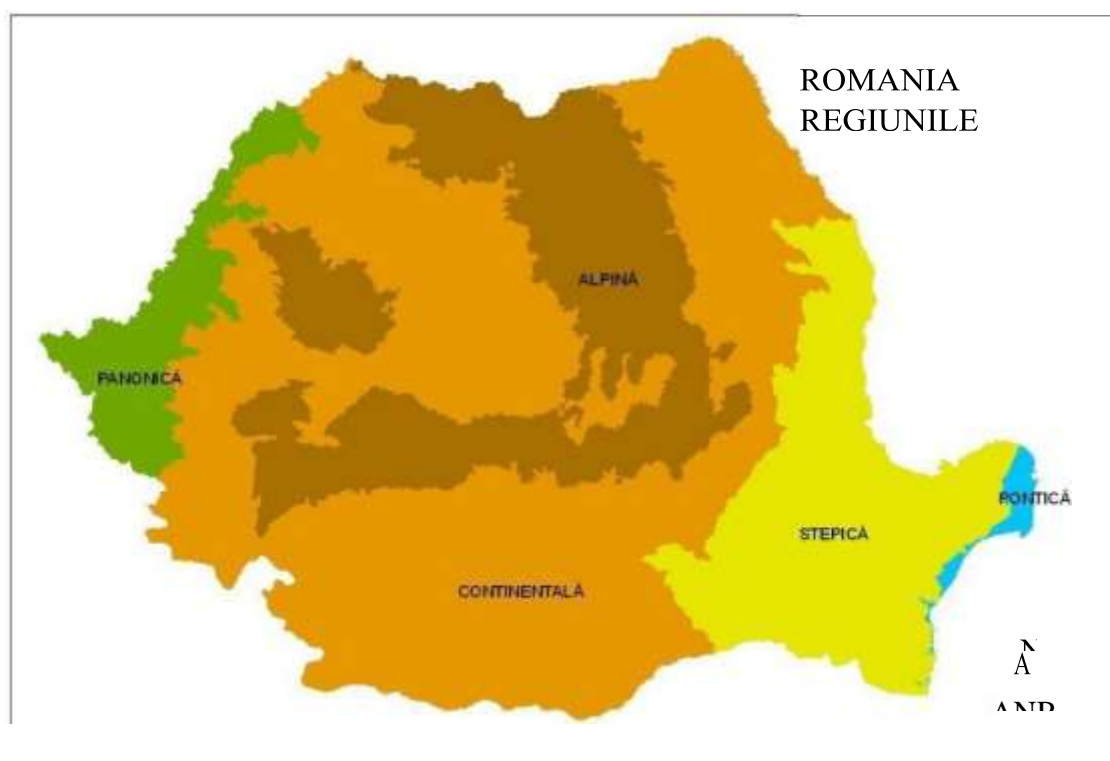

Figura 4. Distribuția regiunilor biogeografice în România

Ponderea procentuală a regiunilor biogeografice în România este următoarea:

- continentală (53%);
- alpină (23%);
- stepică (17%);
- panonică (6%);
- pontică (1%).

1.3 Modificările fizice ce decurg din plan

Având în vedere scopul PNS, o descriere detaliată a modificărilor fizice care vor surveni ca urmare a implementării tuturor proiectelor, nu poate fi realizată în prezentul studiu, ele urmând a fi detaliate ulterior în cadrul procedurilor de mediu (EIM/ EA) realizate pentru fiecare proiect în parte.

1.4 Resursele naturale necesare implementării planului

1.4.1 Apa

O treime din consumul de apă din Europa se îndreaptă către sectorul agricol. Agricultură afectează atât cantitatea, cât și calitatea apei disponibile pentru alte utilizări. Poluarea cu pesticide și îngrășăminte utilizate în agricultură rămâne o cauză majoră a calității slabe a apei. Practicarea activităților agricole specifice, precum agricultura ecologică, poate contribui la promovarea unei utilizări durabile a apei și la reducerea substanțelor chimice, cu consecințe pozitive asupra calității apei.

Calitatea apei de suprafață este monitorizată în conformitate cu Directiva-cadru privind apa ⁷, care definește șase clase de calitate (de la I – stare foarte bună, la VI – stare proastă) (tabel 2).

Tabel 2. Calitatea apei de suprafață

Corpuri de apă de suprafață: stare ecologică ⁸										
Râu						Lac				
foarte bună	insuficientă	proastă	moderată	bună	necunoscută	foarte bună	proastă	necunoscută	moderată	bună
1	2	5	976	1907	-	-	-	6	30	94

Cele mai semnificative presiuni asupra apelor de suprafață sunt presiunile difuze generate de evacuările care nu sunt racordate la rețeaua de canalizare (25% din corpurile de apă de suprafață), poluarea difuză din agricultură (12%) și apele urbane reziduale (5%). Toate corpurile de apă subterană se află într-o stare bună din punct de vedere cantitativ (267. 804 km²), iar între primul și al doilea plan de gestionare a bazinelor hidrografice s-a înregistrat o ușoară creștere a proporției corpurilor de apă în stare chimică bună (de la 93, la 98%). Pentru corpurile de apă subterană, cea mai semnificativă presiune este generată de poluarea difuză din agricultură și evacuările care nu sunt conectate la rețelele de canalizare, ambele afectând 10% din corpurile de apă subterană. Cel mai semnificativ impact asupra apelor de suprafață este generat de poluarea cu nutrienți (care afectează 27% din corpurile de apă de suprafață), urmată de poluarea organică (17%), iar cel mai semnificativ impact asupra apelor subterane este generat de poluarea chimică (care afectează 10% din corpurile de apă subterană)⁹.

Echilibrul brut de nutrienți oferă o perspectivă asupra legăturilor dintre utilizarea nutrienților agricoli, pierderile acestora pentru mediu și utilizarea durabilă a resurselor nutritive din sol; ajută la înțelegerea potențialei amenințări generate de surplusul sau deficitul a două substanțe nutritive importante ale solului și plantelor de pe terenurile agricole. Acesta arată legătura dintre activitățile agricole și impactul asupra mediului, identificând factorii care determină surplusul sau deficitul de nutrienți și tendințele în timp. Eurostat (până în 2019) furnizează informații privind bilanțul brut al azotului (kg N pe ha de suprafață agricolă utilizată) și bilanțul brut al fosforului (kg P pe ha de suprafață agricolă utilizată). Valorile balanței nutritive sunt raportate în tabelul de mai jos, în timp ce tendința este raportată în grafic. Cu excepția anului 2012, în perioada examinată, valorile P și N sunt mai mici decât cele din 1995 (tabel 3, fig.5).

⁷ Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei

⁸ Directiva-cadru WISE privind apa (<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/wise-wfd>)

⁹ Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu ale UE pentru 2019. Raport de țară – ROMÂNIA (SWD(2019) 130)

Tabel 3. Echilibrul brut de nutrienți pe terenurile agricole (UM: kg P pe ha de suprafață agricolă utilizată, perioada 1995-2019¹⁰)

Ani	azot	fosfor
1995	15,00	1,00
2000	13,00	1,00
2005	12,00	1,00
2010	-1,00	-1,00
2011	-11,00	-3,00
2012	16,00	1,00
2013	4,00	-2,00
2014	-1,00	-2,00
2015	9	-1,00
2016	-1	-3
2017	-12	-5
2018	-27	-7,5
2019	-24,9	-6

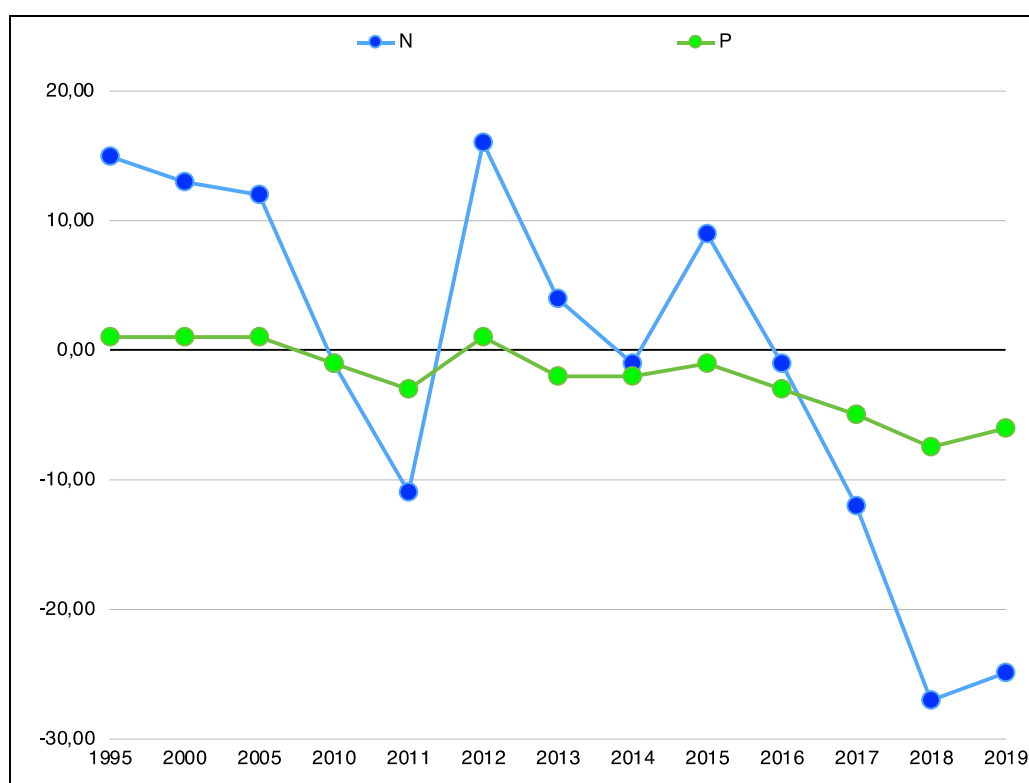

Figura 5. Kg pe ha de suprafață agricolă utilizată pentru azot (N) și fosfor (P) în România.
(UM: Kg pe ha de suprafață agricolă utilizată, perioada 1995-2019¹¹)

Având în vedere principiul prevenirii, începând cu anul 2013, România aplică prevederile și măsurile Programului de acțiune pentru respectarea cerințelor Directivei privind nitrării în întreaga țară. Creșterea animalelor (bovine, ovine, porcine, păsări de curte) în ferme individuale, care nu fac obiectul obținerii autorizației de mediu, reprezintă un factor de risc pentru poluarea difuză și punctuală a surselor, precum și pentru creșterea nivelului emisiilor de GES. O imagine de ansamblu asupra echilibrului nutrienților este prezentată în tabelul 4.

¹⁰ EUROSTAT. Link: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_02_50/default/ta

¹¹ Eurostat, link: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_02_50/default/table?lang=en

Tabel 4. Balanța nutrienților - valori anuale 2016-2019¹²

	2016			2017			2018			2019		
	N	P	K	N	P	K	N	P	K	N	P	K
Consumul total anual de elemente nutritive cu recolta (tone)	750 472,6	371 220,9	56 24 05	958 143,6	472 728,4	720 016,1	108 466,7	529 144,4	797 151,4	102 516,9	492 980,3	763 330,2
Deficitul total anual de elemente nutritive la culturile agricole (tone)	- 406 472,6	- 245 220,9	- 51 84 05	- 577 143,6	- 327 728,4	- 665 016,1	- 615 667,5	- 341 144,4	- 732 151,4	- 569 168,5	- 291 980,3	- 671 330,2
Deficitul total anual de elemente nutritive pe ha (kg/ha)	- 43,2 6	- 26,1 0	- 55, 18	- 61,4 3	- 34,8 8	- 70,7 8	- 65,5 3	- 36,3 1	- 77,9 3	- 60,5 8	- 31,0 8	- 71,4 5
Cantitatea de îngrășămintă cu azot, fosfor și potasiu aplicate anual în agricultură (mii tone)	344	126	44	381	145	55	469	188	65	456	201	92

	2016	2017	2018	2019
Îngrășămintă organice totale (mii tone)	14.927	12.625	14.714	15.323
Îngrășămintă organice kg/ha arabil	1.590	1.340	1.570	1.630

¹² Analiza SWOT, Planul Național Strategic 2023- 2027

Suprafața fertilizată organic (mii ha)	498	421	490	511
--	-----	-----	-----	-----

În ceea ce privește **utilizarea apei**, în România sectorul agricol necesită 22,03% din consumul total de apă, sub media europeană. Volumul de apă utilizat în sistemele de irigații în anul 2019 este de 476.270.001 m³ ¹³. Media anuală calculată pe baza valorilor din anul 2014, până în anul 2019, este de 331.358.267,00 m³, cu unele diferențe de la an la an. Comparativ cu 2018, creșterea din 2019 este echivalentă cu 33,5% (figura 6).

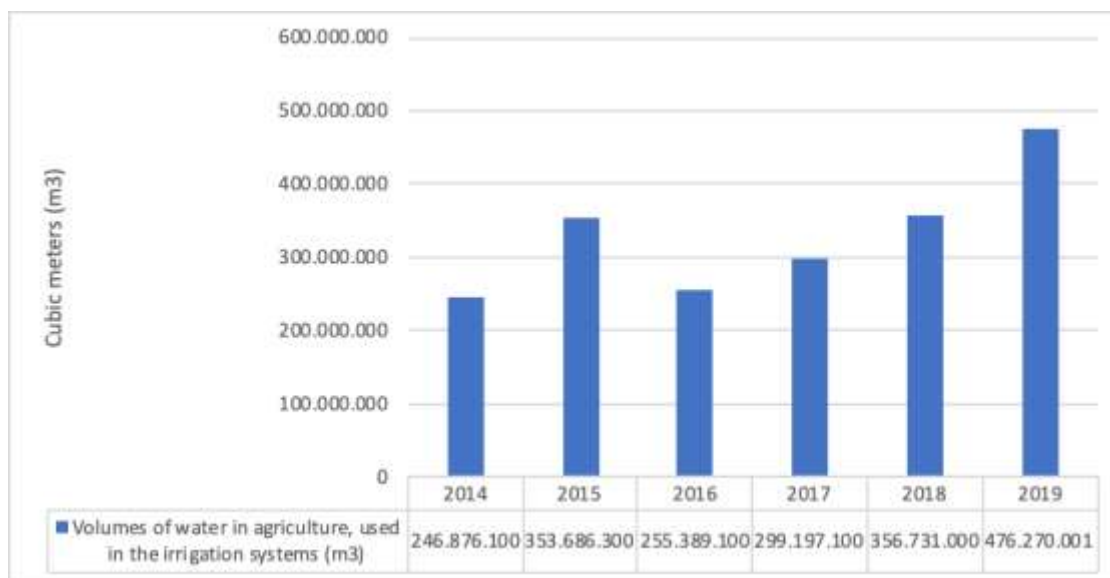

Figura 6. Apa în agricultură, utilizată în sistemele de irigații în România (UM: m³, 2014-2019¹⁴)

Suprafața zonei agricole efectiv irigate (inclusiv suprafața agricolă amenajată și terenul arabil) în anul 2019 este echivalentă cu 571.269,00 ha, înregistrând o creștere de +42,3% în perioada 2017-2019, față de perioadă 2015-2017 (fig. 7). Trebuie menționat că indicatorul este foarte variabil în timp, din cauza schimbării condițiilor meteorologice și a variației opțiunilor agricole (culturi).

¹³ Agenția Europeană de Mediu, link: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/use-of-freshwater-resources-3/assessment-4>

¹⁴ Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare - ANIF

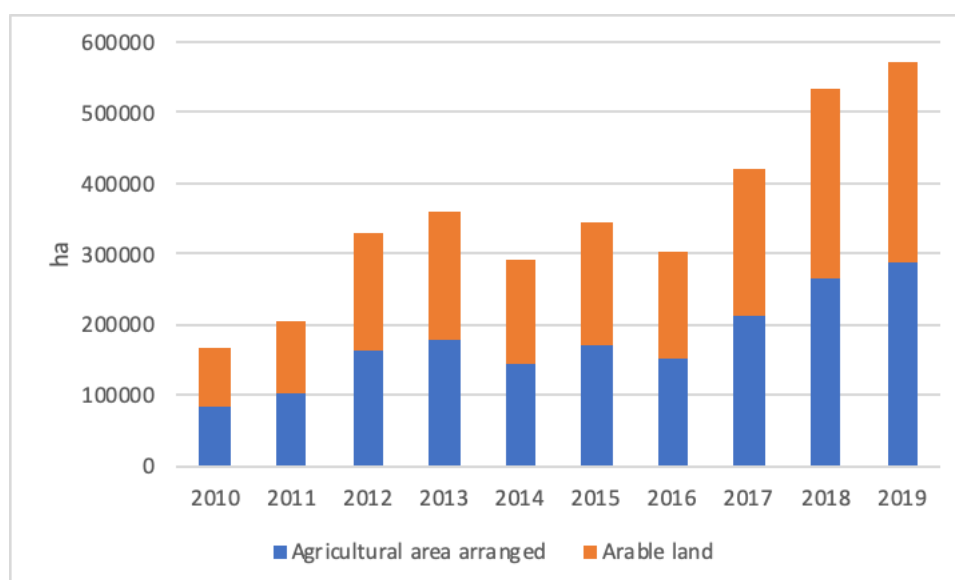

Figura 7. Suprafața zonei agricole efectiv irigate în perioada 2010-2019 (UM: hectar)¹⁵

Sustenabilitatea consumului de apă este legată de disponibilitatea apei la nivel de țară. Disponibilitatea apei dulci la nivelul unei țări este determinată de condițiile climatice, geomorfologie, utilizarea terenurilor și fluxurile transfrontaliere de apă - cu alte cuvinte, fluxurile externe. Resursele regenerabile de apă dulce estimate pe termen lung (20 de ani), conform ANAR, sunt de 38.346.760,0 m³ pentru România. Chiar dacă scenariile sunt încă incerte, modelele climatice indică o creștere a temperaturii care, la rândul său, ar putea implica o creștere a evapotranspirației, în timp ce precipitațiile ar trebui să rămână aproape stabile. Acest lucru sugerează o posibilă reducere a disponibilității apei în următoarele decenii în România, în concordanță cu ceea ce s-a prevăzut la nivel global. Cu toate acestea, variațiile anuale rămân ridicate.

1.4.2 Aer

Pe lângă alte sectoare economice, și agricultura este responsabilă pentru poluarea aerului. Activitățile agricole emit o gamă largă de poluanți atmosferici, care au un impact negativ grav asupra sănătății umane, a vegetației și a ecosistemelor. Principalul poluant atmosferic direct provenit din activitățile agricole este amoniacul (NH₃), produs de îngrășămintele chimice și de deșeurile animale. Amoniacul se combină cu poluanții rezultați din ardere - în principal oxizi de azot (NO_x) și sulfați (SO₄) - pentru a crea particule fine. Emisiile de particule fine (PM_{2.5} și PM₁₀) sunt legate în principal de arderea reziduurilor agricole, de cultivarea solului, de zdrobirea materialului de așternut cauzat de mișcarea animalelor și de mașinile agricole (motoare Diesel).

În perioada 2010-2019, baza de date Eurostat raportează valori în scădere ale concentrației de PM_{2.5} și PM₁₀ în aer până în 2017, cu o ușoară creștere în 2019. Într-adevăr, valorile din 2019 indică o creștere de 0,8% pentru PM_{2.5}, cu o valoare înregistrată de 112.030 tone, și de 6,6% pentru PM₁₀, cu o valoare înregistrată de 153.070 tone. Cu toate acestea, este important de remarcat faptul că, în comparație cu valorile raportate în 2010, concentrația de PM_{2.5} este cu 13,6% mai mică, iar cea de PM₁₀ cu 8,4% mai scăzută (fig. 8).

¹⁵ Sursa INS

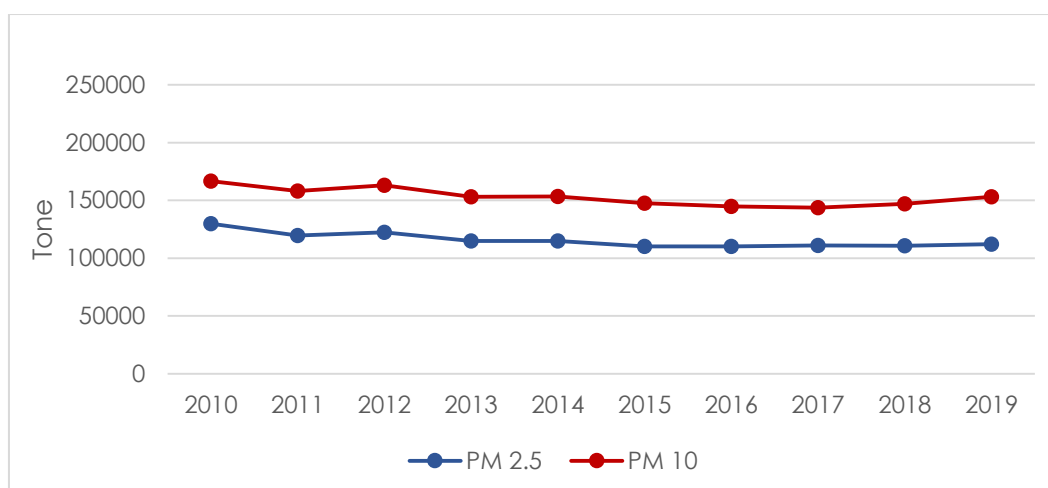

Figura 8. PM2,5 și PM10 în perioada 2010-2019 (valori anuale) în România (UM: tone)¹⁶

O tendință descrescătoare, comparând anii 2010 și 2019, este raportată și pentru alți poluanți atmosferici din România, cum ar fi oxizii de azot (NOX), dioxidul de sulf (SO₂), compușii organici volatili nemetanici (NMVOC) și amoniacul (NH₃).

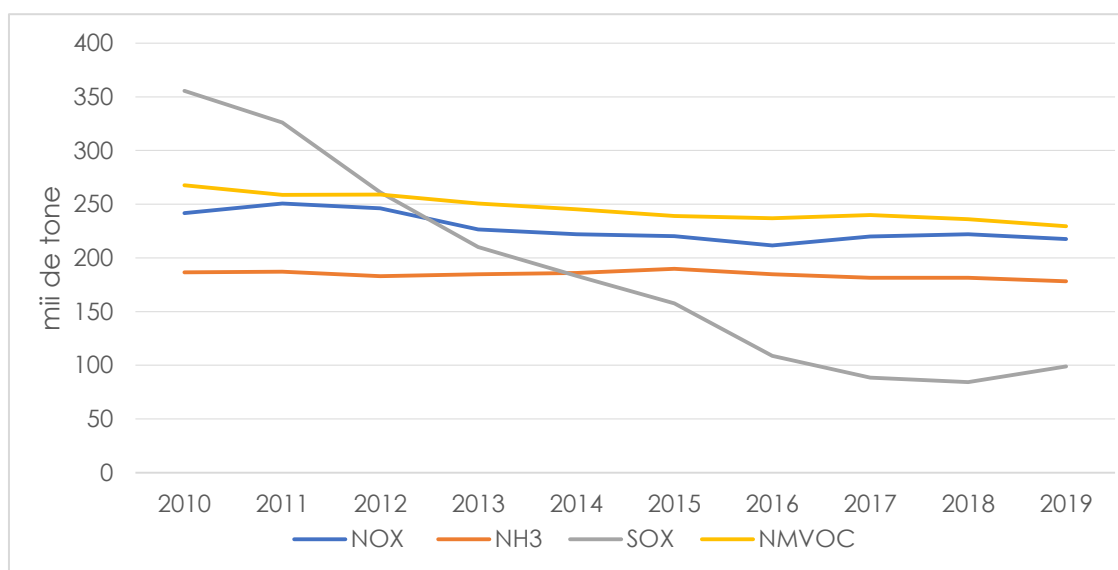

Figura 9. NOX, NH₃, SOX și NMVOC în perioada 2010-2019 (valori anuale), în România (UM: mii tone)¹⁷

Reducerea este variabilă în funcție de poluanți, de exemplu, dioxidul de sulf (SO₂) prezintă o scădere bruscă de 72% în 2019, față de anul 2010 (în pofida unei creșteri de 17% față de anul 2018); în timp ce tendințele sunt mai fluctuante în cazul oxizilor de azot (fig. 9).

1.4.3 Sol

Solul constituie o parte esențială a unei agriculturi de succes și este sursa principală a nutrienților pe care fermierii îi folosesc pentru a crește culturile. Sănătatea solului reprezintă cea mai importantă bază a unui ecosistem agricol sănătos. Calitatea solului se situează sub media UE, în principal din cauza intensificării agriculturii, a diversificării reduse a culturilor și

¹⁶ Eurostat, 2021

¹⁷ Eurostat, 2021

a interesului scăzut al agricultorilor pentru măsurile de îmbunătățire a solului.¹⁸ Cu toate acestea, cele mai multe dintre tehnicile agricole obișnuite utilizate în producția industrială de culturi, cum ar fi aplicarea de îngrășăminte sintetice, monocultura și pesticidele, pot degrada solul în timp.

Peste 500 km² de terenuri agricole sau naturale dispar în fiecare an la nivelul UE, pe măsură ce sunt transformate în zone artificiale. În România, indicatorul de ocupare a terenurilor, care se referă la modificarea suprafeței terenurilor agricole, forestiere și a altor terenuri seminaturale ocupate, pentru dezvoltarea urbană și a altor terenuri artificiale, este echivalent cu 118,5 m²/km² în perioada 2012-2018¹⁹. Valoarea suprafețelor artificiale, în 2018, în România este echivalentă cu 5,57%, cu cea mai mare valoare (79,39%) în București (NUTS3: RO321) și cea mai mică valoare (2,06%) în județul Caraș-Severin (NUTS3: RO422) (Sursa: Agenția Europeană de Mediu).

Informațiile privind eroziunea solului cauzată de apă sunt furnizate de indicatorul EUROSTAT care evaluează pierderile de sol cauzate de procesele de eroziune prin apă (stropi de ploaie, spălare în straturile de ploaie și râuri) și oferă o indicație a suprafeței afectate de un astfel de fenomen. Pierderile de sol sunt considerate grave atunci când depășesc 11 tone/hectar/an. Ratele de eroziune a solului se pot modifica ca urmare a schimbărilor în ceea ce privește acoperirea terenului sau practicile de gestionare a solului (agricultură) (de exemplu, acoperirea solului, cultivarea redusă a solului, agricultura de contur, terasele, marginile de câmp). Indicatorul EUROSTAT este calculat prin sondajul LUCAS, lansat în 2009, cu actualizări planificate, în principiu, la fiecare 3 ani. Cu toate acestea, sondajul nu a fost implementat nici în 2018, nici în 2019, în continuare fiind prezentate ultimele date disponibile (2016). Suprafața afectată de pierderi severe de sol în România a fost de 15.695,7 km² în 2016, cu o scădere de -2,9% față de 2010 (tabel 5).

Tabel 5. Eroziunea estimată a solului de către apă - suprafață erodată cu peste 11 tone pe hectar pe an. Procentele se referă la suprafața afectată de eroziune în raport cu suprafața totală de eroziune neartificială la nivel național (UM: km² și %) ²⁰

	2000	2010	2016
Suprafață (km²)	17,289.1	16,159.3	15,695.7
%	8.09%	7.5%	7.3%

Harta de mai jos arată faptul că zonele cele mai afectate de eroziunea solului prin apă (> 7 T/Ha) sunt în județul Cluj, care face parte din regiunea Transilvania, și în județele din estul României, unele dintre cele mai populate județe din România. Zonele de silvostepă, tipice regiunilor nord-vestice, sunt caracterizate de factorii limitativi, precum seceta, eroziunea, excesul temporar de umiditate, compactarea solului, panta, expoziția, adâncimea apei subterane, apariția perioadei de îngheț alb și înghețurile timpurii/tardive (Moraru et al., 2017²¹) (fig. 10).

¹⁸ Commission recommendations for Romania's CAP strategic plan (SWD(2020)391)

¹⁹ <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/land-take-3/assessment>

²⁰ Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_rn300/default/table?lang=en

²¹ Moraru, I., Paula, Teodor Rusu, Ileana Bogdan, Adrian Ioan Pop, and Horia Pop, 2017, Limiting Factors for Agricultural Production and Differentiation of Soil Management in Romania. EGU General Assembly Conference Abstracts, vol. 19, p. 4111

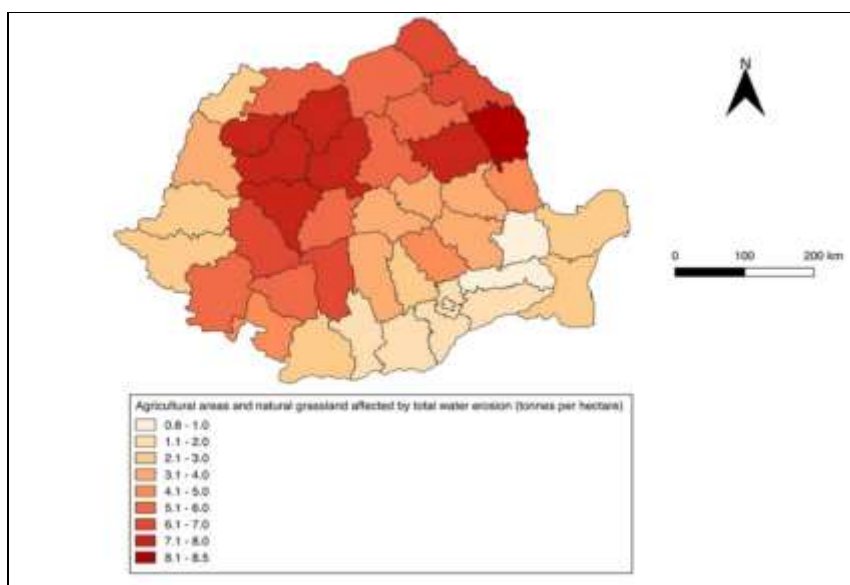

Figura 10. Suprafața agricolă totală afectată de eroziunea totală a apei (tone pe hectar la nivel NUTS3). Elaborare a evaluatorului pe baza datelor Eurostat, anul 2016 (UM: tone pe hectar, anul 2016)²²

Practicile agricole, precum aderența solului pe rădăcinile recoltate, pot cauza îndepărtarea unor cantități considerabile de sol. JRC a analizat pierderile de sol cauzate de recoltarea culturilor (SLCH)²³ la nivel european, pentru perioada 2000-2016. SLCH se definește ca fiind pierderea (sau exportul) de sol vegetal de pe terenurile arabile în timpul recoltării culturilor, cum ar fi cartoful, sfecla de zahăr, morcovul sau rădăcinile de cicoare. Pentru România, pierderea medie de sol cauzată de recoltarea sfecele de zahăr și a cartofului, calculată pentru suprafața totală de teren arabil din România, este echivalentă cu 0,10 (tonă ha-1/an-1), mai mică decât media europeană (0,13). Harta de mai jos arată pierderea medie de sol la nivel regional (NUTS2). Analiza a estimat o scădere semnificativă a SLCH (cca. 37% în medie) între perioadele 1987-1999 și 2000-2016. Această scădere este cauzată de o diminuare semnificativă a suprafețelor cultivate cu rădăcinoase și tuberculi, inclusiv în România (Panagos et al., 2019²⁴) (fig. 11).

²² Eurostat, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=aei_pr_soiler&lang=en

²³ <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/soil-loss-due-crop-harvesting-european-union>

²⁴ Panagos, P., Borrelli, P., Poesen, J., 2019. Soil loss due to crop harvesting in the European Union: A first estimation of an underrated geomorphic process, Science of The Total Environment, Volume 664, Pages 487-498

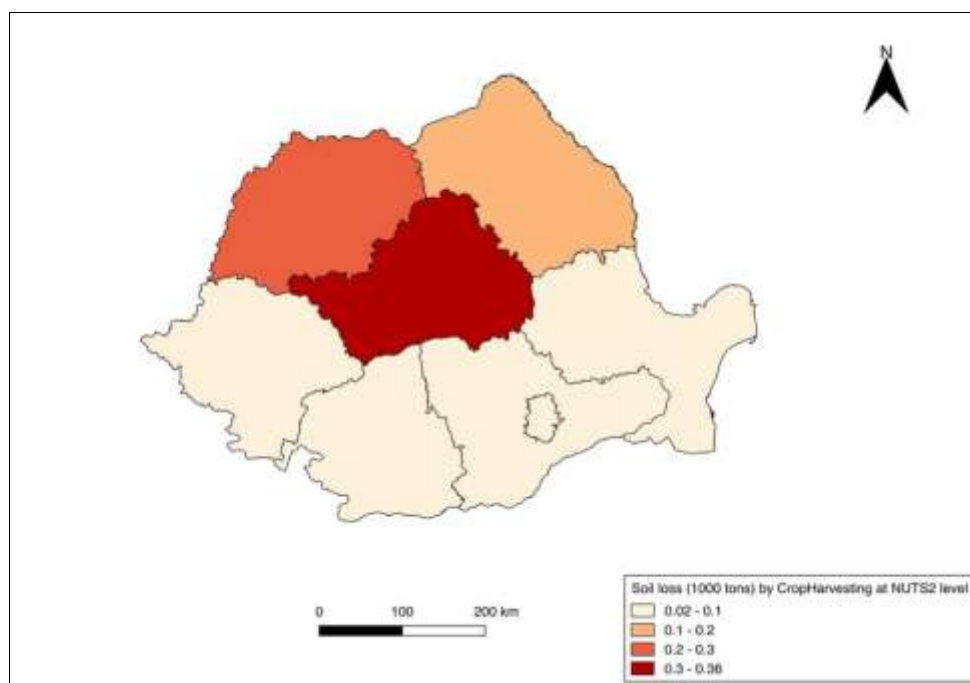

Figura 11. Pierderi de sol (1000 de tone) prin recoltarea culturilor la nivelul NUT2 (UM: %, anul 2016/25)

Materia organică a solului (MOS) este formată din detritusuri vegetale și animale în diferite stadii de descompunere, celule și țesuturi ale microbilor din sol și substanțe sintetizate de microbii din sol. MOS oferă numeroase beneficii pentru proprietățile fizice și chimice ale solului și pentru capacitatea acestuia de a furniza servicii ecosistemice de reglare. MOS este deosebit de importantă pentru funcțiile și calitatea solului. Carbonul organic din sol este o componentă măsurabilă a materiei organice din sol. Carbonații din sol, cel mai frecvent reprezentați de carbonatul de calciu, au funcții multiple la nivelul solurilor. În primul rând, contribuie la încetinirea acidificării solului, acționând ca un tampon pentru nivelurile crescute de aluminiu și de ioni de hidrogen, împiedicând astfel și absorbția de metale grele de către plante. O altă funcție importantă este stabilizarea și îmbunătățirea atât a conținutului de carbon organic din sol, cât și a structurii solului (Ballabio et al., 2019²⁶).

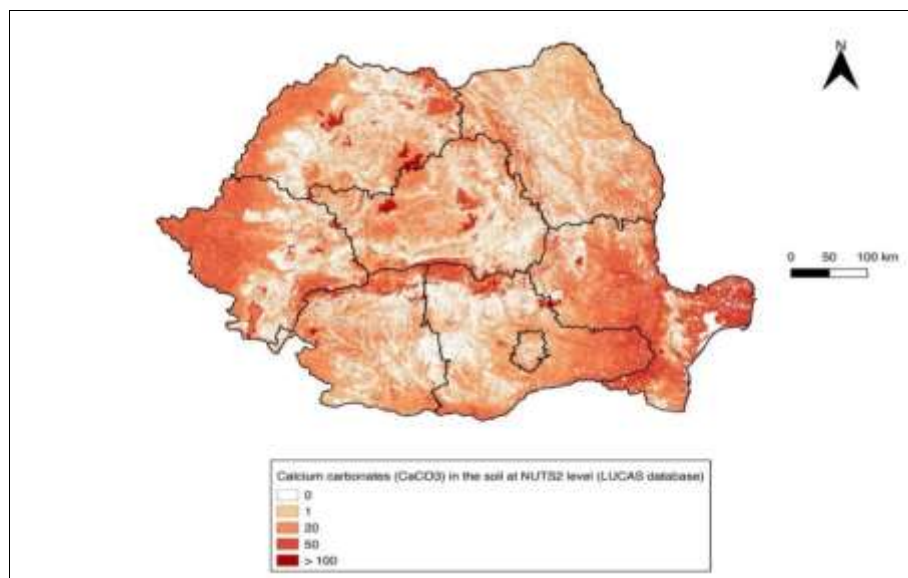
La nivelul UE, conținutul mediu de CaCO_3 , exprimat în grame/kilogram (g/kg), este de 52,78, în timp ce conținutul mediu de CaCO_3 la nivelul României este echivalent cu 17,02 g/kg, ceea ce arată că solurile românești sunt mai puțin bogate în CaCO_3 , comparativ cu media europeană, astfel că structura solului este mai slabă, iar solul este mai puțin stabil. Valoarea conținutului mediu de CaCO_3 la nivel NUTS2 este prezentată în tabelul de mai jos, arătând că Regiunea Sud - Est, ce cuprinde județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea are cea mai mare valoare a conținutului mediu de CaCO_3 (29,4 g/kg), urmată de Regiunea Vest (care include județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș), în timp ce valorile cele mai mici sunt raportate pentru Regiunea Nord-Vest, care include județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj (tabel 6, fig. 12).

²⁵ Elaborarea evaluatorului pe baza datelor ESDAC. Link: <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/soil-loss-due-crop-harvesting-european-union>

²⁶ Ballabio, C., Lugato, E., Fernández-Ugalde, O., Orgiazzi, A., Jones, A., Borrelli, P., Montanarella, L. and Panagos, P., 2019. Mapping LUCAS topsoil chemical properties at European scale using Gaussian process regression. *Geoderma*, 355: 113912

Tabel 6. Media CaCO_3 la nivel NUTS2 în anul 2019²⁷

NUTS2	Media CaCO_3
Sud-Muntenia	17.5
București	12.7
Centru	13.5
Nord-Est	11.1
Sud-Est	29.4
Nord-Vest	15
Sud-Vest Oltenia	13.5
Vest	21.2

Figura 12. Conținutul de CaCO_3 la nivelul NUT2 (UM: gram/kilogram, anul 2019²⁸)

Distribuția azotului din stratul superior al solului este strâns corelată cu carbonul organic din sol, având în vedere că azotul reprezintă o componentă principală a materiei organice din sol (Ballabio et al., 2019). Având în vedere această relație, este destul de clar că acoperirea vegetală și clima sunt principalii factori determinanți în distribuția azotului. De fapt, pădurile și pășunile tind să aibă un conținut mai ridicat de azot. La nivelul UE, conținutul mediu de azot din stratul superior al solului, exprimat în grame/kilogram (g/kg), este de 12,10, în timp ce conținutul mediu de CaCO_3 la nivelul României este echivalent cu 2,17, ceea ce arată că solurile românești sunt mai puțin bogate în azot, astfel încât carbonul organic din sol este mai scăzut. Valoarea conținutului mediu de azot la nivel NUTS2 este raportată în tabelul de mai jos, arătând că regiunea Centru, care include județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu, are cea mai mare valoare a conținutului mediu de N (2,8 g/kg), în timp ce valorile cele mai mici sunt raportate pentru Regiunea București-Ilfov, care include Municipiul București și județul Ilfov (tabel 7, fig. 13).

²⁷ Elaborare a evaluatorului pe baza datelor ESDAC. Link: <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/chemical-properties-european-scale-based-lucas-topsoil-data>

²⁸ Elaborare a evaluatorului pe baza datelor ESDAC. Link: <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/chemical-properties-european-scale-based-lucas-topsoil-data>

Tabel 7. Media N la nivel NUTS2 în anul 2019²⁹

NUTS2	Media N
Sud-Muntenia	1.7
Bucuresti	1.6
Centru	2.8
Nord-est	2.2
Sud-est	1.7
Nord-vest	2.4
Sud-vest Oltenia	1.8
Vest	2.3

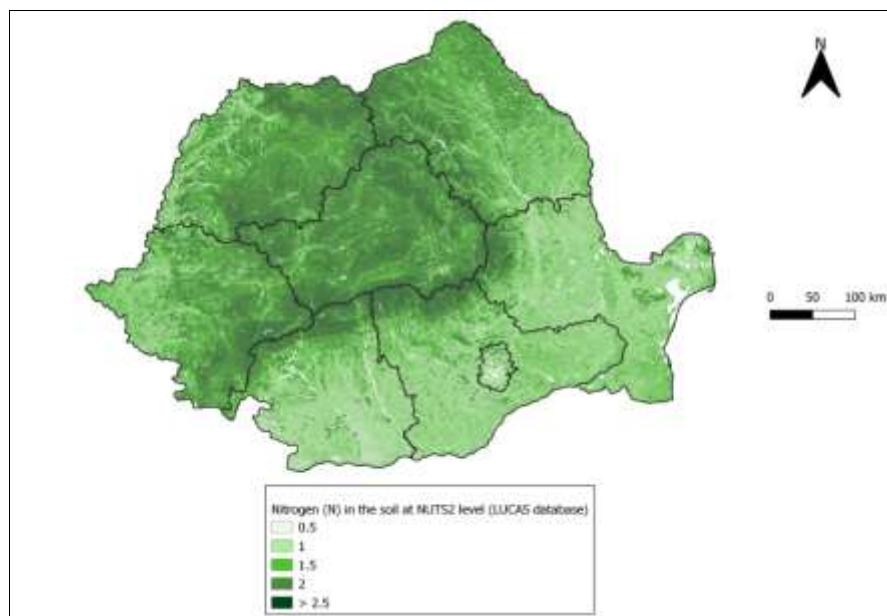

Figura 13. Conținutul de azot la nivelul NUT2 (UM: gram/kilogram, anul 2019)³⁰

1.5 Resursele naturale ce vor fi exploatate din cadrul ariilor naturale protejate de interes comunitar pentru a fi utilizate la implementarea planului

Principală resursă care va fi utilizată pentru implementarea proiectelor din cadrul PNS, în cazul în care acestea se vor suprapune peste arii naturale protejate incluse în rețeaua ecologică Natura 2000, este reprezentată de suprafețele de sol, care reprezintă subiectul intervențiilor din PNS, analizate în prezentul studiu: pajiști, terenuri agricole, păduri.

Solul, împreună cu celelalte resurse naturale, apă și aer, folosite în cadrul acestor intervenții au fost descrise la pct. 1.4. (apă, aer, sol).

²⁹ (Elaborare a evaluatorului pe baza datelor ESDAC. Link: <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/chemical-properties-european-scale-based-lucas-topsoil-data>)

³⁰ Sursa este: Elaborare a evaluatorului pe baza datelor ESDAC. Link: <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/content/chemical-properties-european-scale-based-l>

1.6 Emisii și deșeuri generate de plan și modalitatea de eliminare a acestora

Pe lângă generarea deșeurilor, agricultura este, de asemenea, importantă ca destinație finală, după procesele de recuperare, reciclare sau transformare, a unor tipuri specifice de deșeuri (sub formă de compost).

În ceea ce privește producția totală de deșeuri, valoarea totală în 2018 este echivalentă cu 203.017.193 de tone. Valorile prezintă o tendință descrescătoare, în special o scădere de -45% în 2018, comparativ cu anul 2004 și de -18,5% în 2016, comparativ cu anul 2012. O creștere de 14,3% are loc în anul 2018, față de anul 2016. România produce 8,7% din deșeurile generate la nivelul UE (fig. 14).

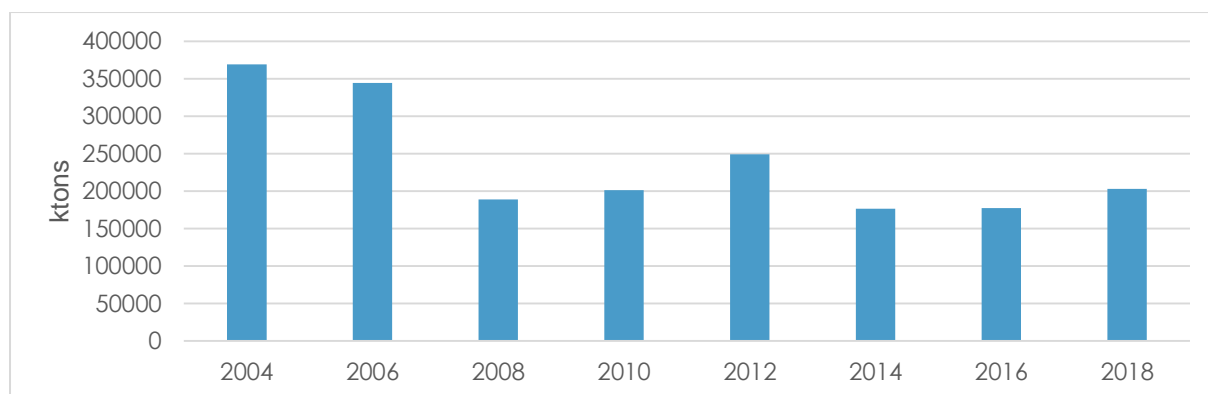

Figura 14 Deșeuri generate (tone) în România (UM: tona, perioada 2004-2018))³¹

În ceea ce privește generarea deșeurilor din agricultură, categoria care prezintă cele mai mari valori este cea a deșeurilor vegetale, urmată de cea a deșeurilor animale și cea a deșeurilor alimentare mixte. Fecalele animale, urina și gunoiul de grajd ocupă cea mai mică pondere în total deșeuri generate. În general, categoriile prezintă o tendință de scădere în 2016, cu o ușoară creștere în 2018 la fiecare categorie, cu excepția deșeurilor animale și vegetale care rămâne stabilă. Totodată, valoarea totală a deșeurilor animale și vegetale în 2018 este echivalentă cu 873.499,00 tone; valorile arată o tendință de scădere, în special o scădere de -10,3% în 2018, comparativ cu anul 2010, dar o creștere de +27,7% în 2018, comparativ cu anul 2016. România produce 1,7% din deșeurile vegetale generate la nivelul UE. Valoarea totală a deșeurilor de origine animală și a deșeurilor alimentare mixte în 2018 este echivalentă cu 200.724 de tone. Valorile prezintă o tendință de creștere, în special în perioada 2016-2018 (de +22%). Valoarea totală a deșeurilor de fecale animale, urină și gunoi de grajd în 2018 este echivalentă cu 19.719,00, o scădere de -86,4% comparativ cu anul 2010. România produce 0,15% din deșeurile de fecale de animale, urină și gunoi de grajd generate la nivelul UE (fig. 15).

³¹ Eurostat, 2021

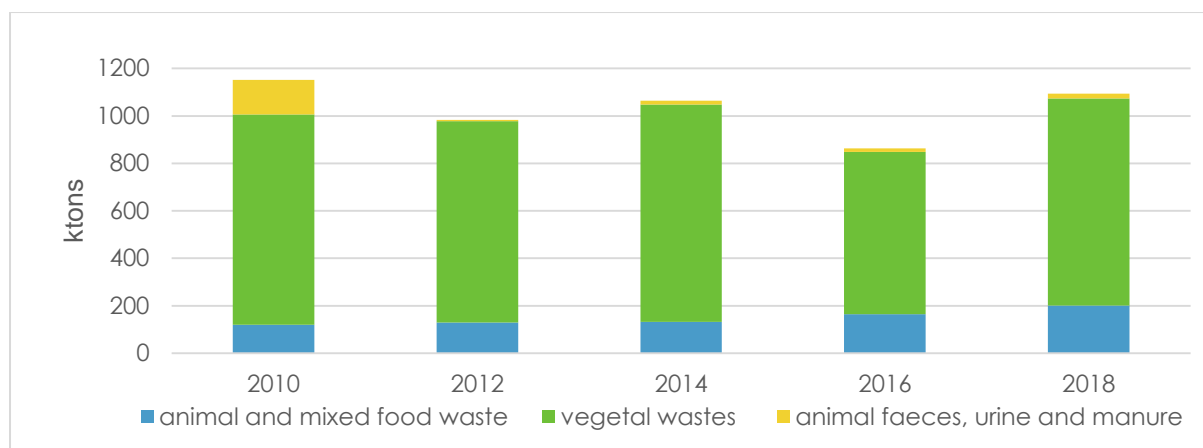

Figura 15. Producția totală de deșeuri pe categorii de deșeuri în România (UM: mii tone, perioada 2010-2018)³²

O problemă majoră în România este risipa alimentară. Principalele surse sunt: consumatorii (50%), producătorii/procesatorii (44%) și sectorul de retail (6%). Statisticile indică 5 milioane de tone de deșeuri alimentare în fiecare an, ceea ce reprezintă între o treime și jumătate din cantitatea totală de alimente destinate consumului uman produse într-un an, adică aproximativ 250 kg/locuitor (peste media UE de 179 kg/locuitor)³³.

O altă sursă de deșeuri care trebuie luată în considerare este reprezentată de deșeurile biologice și de îngrijire a sănătății. Datele arată o creștere bruscă în 2008 (+150% față de anul 2006), urmată de o scădere constantă până în 2016 (-55,4% față de 2008). În 2018, cu o valoare de 21.490 de tone, datele arată o ușoară creștere de 11,8% față de anul 2016 (fig. 16).

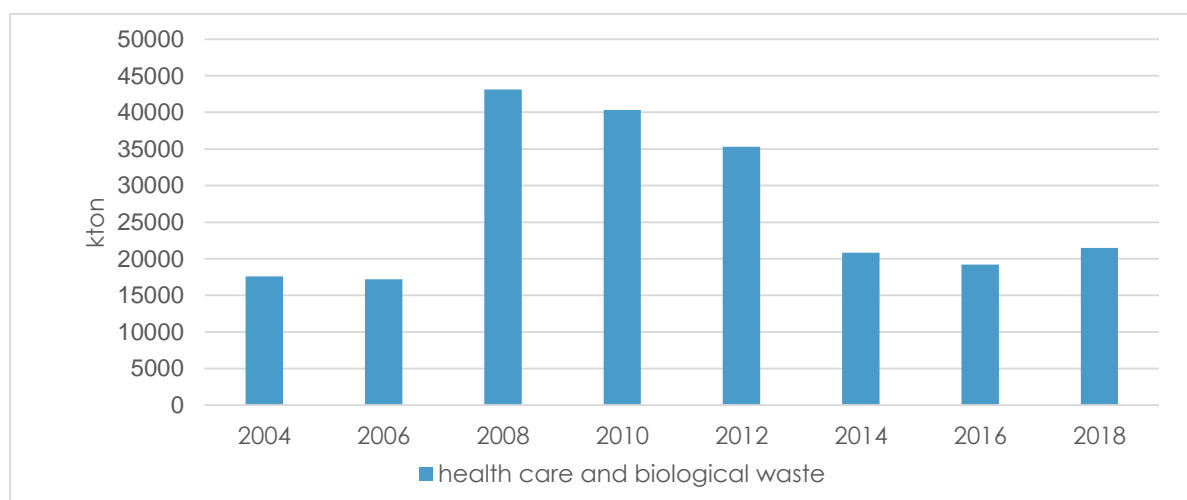

Figura 16. Generarea de deșeuri sanitare și biologice în România. (UM: mii tone, perioada 2004-2018)³⁴

Recuperarea-reciclarea deșeurilor, în 2018 în România a fost echivalentă cu 6.326.465 tone, cu o scădere de -14,03% față de anul 2010. La nivelul Uniunii Europene, în anul 2018 au fost reciclate 37,9% din deșeuri. Tendința este prezentată în figura 17.

³² Eurostat, 2021

³³ Comisia Europeană, 2020, recomandările Comisiei privind planul strategic al României, PAC

³⁴ EUROSTAT, 2021

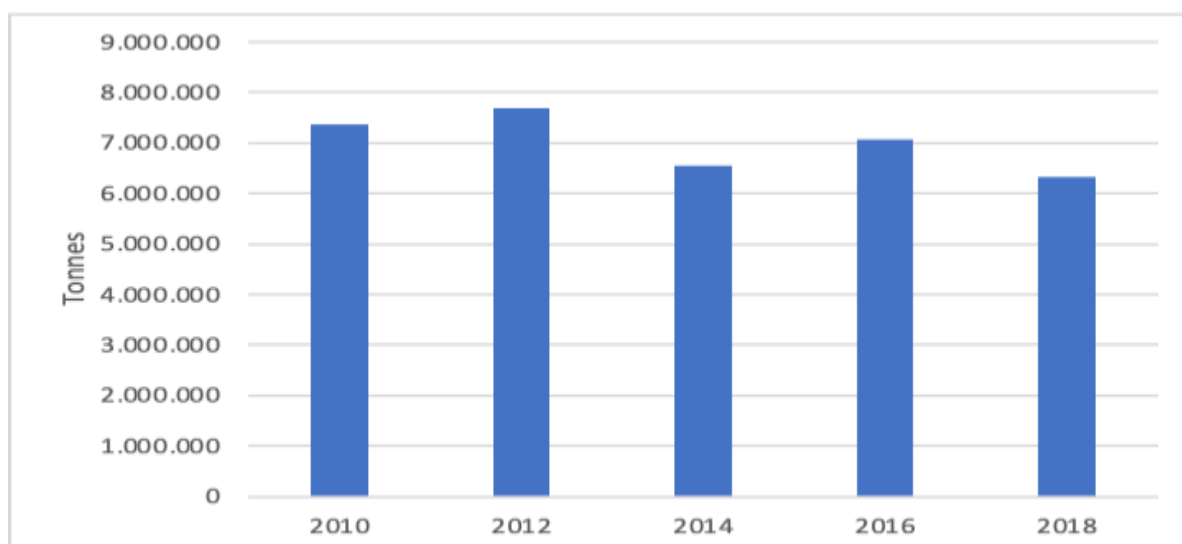

Figura 17. Valorificarea - reciclarea deșeurilor în România (UM: tone, perioada 2010-2018)³⁵

Utilizarea eficientă a resurselor naturale

Prin utilizarea resurselor biologice, bioeconomia este din ce în ce mai mult legată de conceptul de economie circulară, de reducerea deșeurilor și de creșterea valorii produselor obținute din resurse biologice, în special prin utilizarea reziduurilor, a subproduselor și a deșeurilor ca materii prime pentru produse inovatoare.

În ceea ce privește numărul și capacitatea instalațiilor de valorificare pe regiuni NUTS 2, numărul mare de instalații de valorificare și reciclare este raportat pentru partea de nord-est și sud-est a României (inclusiv județele Bacău Botoșani, Brăila, Buzău, Constanța, Galați și Tulcea), în timp ce este mai mic pentru sud-vestul Olteniei (inclusiv județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea) (tabel 8).

Tabel 8. Numărul și capacitatea instalațiilor de recuperare pe regiuni NUTS 2 în anul 2018³⁶

Macroregiuni	Recuperare - reciclare
Macroregiunea doi	41
Macroregiunea trei	45
Sud-Est	18
Macroregiunea unu	26
Sud - Muntenia	37
Macroregiunea patru	32
Centru	11
Nord-Vest	15
Bucuresti - Ilfov	8
Vest	10

³⁵ Eurostat, 2022, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_statistics

³⁶ Eurostat, 2022, https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_wasfac&lang=en

Nord-Est	23
Sud-Vest Oltenia	22

În ceea ce privește recuperarea energiei, valoarea totală din 2018 este echivalentă cu 7 136 591 tone. Valorile prezintă o tendință de creștere, în special o creștere de +33,3%, comparativ cu anul 2004 și de +15,3% comparativ cu anul 2016.

România acoperă 4,5% din valorificarea energetică produsă din deșeuri la nivelul UE (fig. 18).

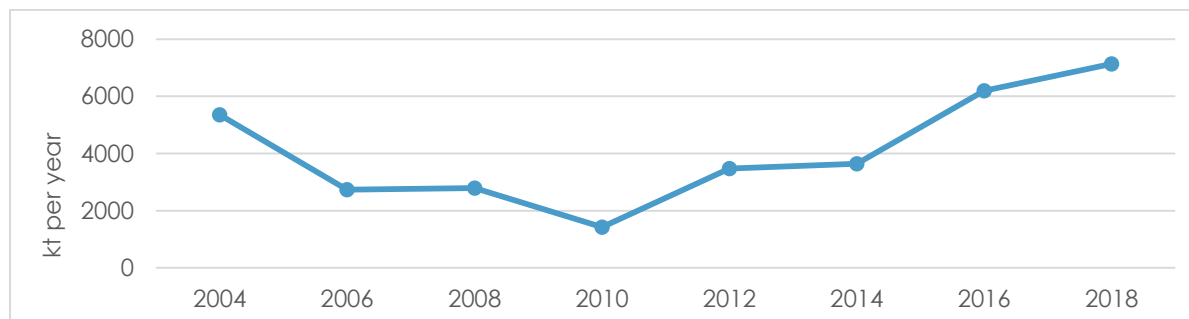

Figura 18. Recuperarea energiei în România (UM: mii tone, perioada 2004-2018)³⁷

1.7 Cerințele legate de utilizarea terenului, necesare pentru execuția planului

1.7.1 Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente

Raportat la PNDR 2014-2020, intervenția DR-01 vizează o suprapunere de aproximativ 92% (cca. 2,245 mil. ha. din care: Pachetul 1 – 1,360 mil. ha., Pachetul 3.1 – cca. 347 mii ha., Pachetul 3.2 – cca. 183 mii ha., Pachetul 6 – cca. 29 mii ha, Pachetul 9.2 – cca. 326 mii ha.) cu M.10 Agro-mediu și climă – pachetele 1, 2, 3, 6, 9.2 și 11 (cca. 2,440 mil. ha., din care Pachetul 1 – 1,856 mil. ha., Pachetul 2 – cca. 149 mii ha., Pachetul 3 – cca. 364 mii ha., Pachetul 6 – cca. 25 mii ha, Pachetul 9 – cca. 45 mii ha., sub-pachetul 11.2 – cca. 845 ha.), fiind eligibile 1.275 UAT-uri (1.621 UAT-uri în M.10 Agro-mediu și climă) (fig. 19).

³⁷ Eurostat data, 2022, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/waste/data/database>

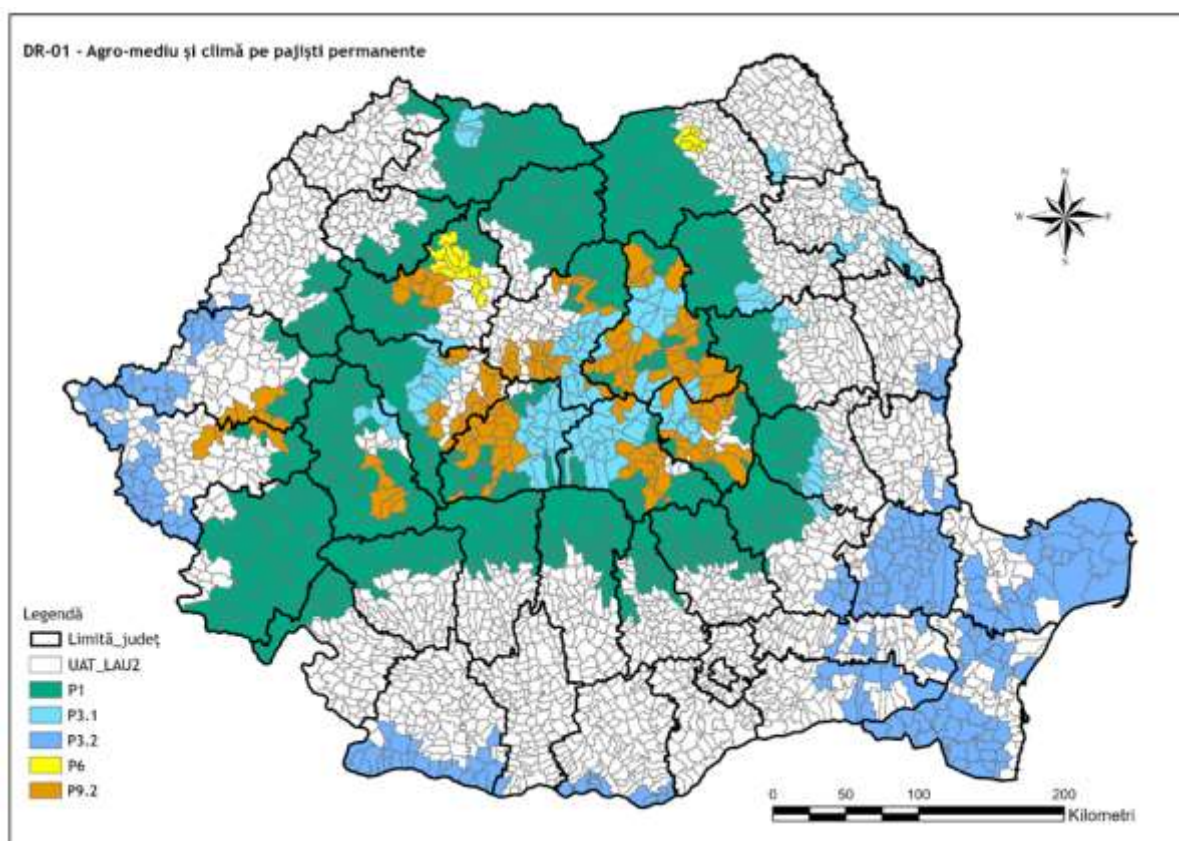

Figura 19. Harta cu zonele eligibile aferente intervenției DR-01

Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităților administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, orașe și comune) eligibile a fi încadrate ca zone cu Înaltă Valoare Naturală au fost aplicate criteriile bazate pe folosința terenurilor utilizând bazele de date Corine Land Cover (respectiv 231 – Pășuni, 244 – Areale agro-forestiere, 321 – Pajiști naturale, 322 – Mlaștini, 323 – Vegetație sclerofilă, 324 – Tranziție pădure-tufăriș, 333 – Areale slab vegetate) și LPIS 2021 - APIA. Limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

Astfel, au fost definite 4 criterii de lucru:

- c1 - o UAT a fost încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 50% din terenul ei agricol, din LPIS2021, se încadrează în unul din codurile CLC enumerate anterior;
- c2 – o UAT a fost încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 50% din totalul suprafeței agricole este predominant pajiște permanentă;
- c3 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA;
- c4 – eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c1 și c2, dar reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 5 UAT-uri insulare.

Astfel, a rezultat o suprafață eligibilă de aproximativ 1,360 milioane hectare, aferente unui număr de 768 UAT-uri. (fig. 20).

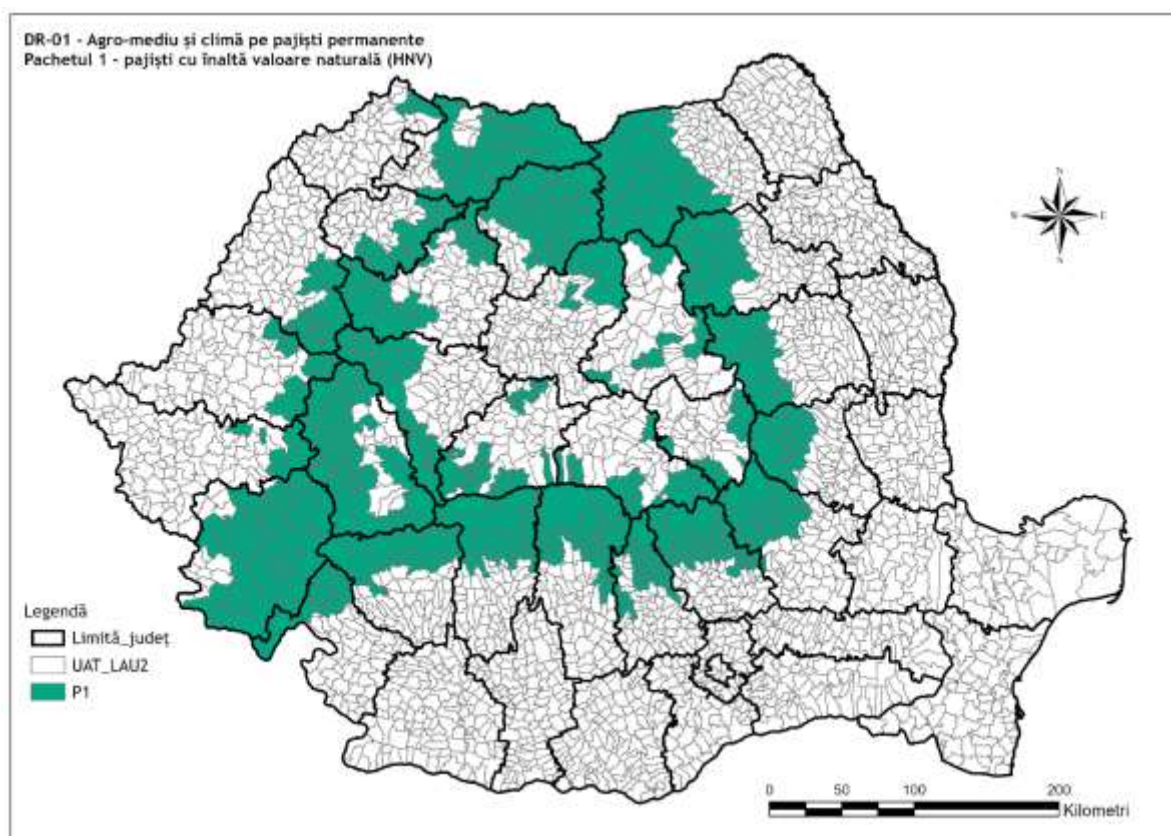

Figura 20. Hartă DR-01 - pachet 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

Pentru pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex* a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 150 mii hectare, aferentă unui număr de 83 UAT-uri, și **pentru pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*** a rezultat o suprafață de 365 mii hectare, aferentă unui număr de 484 UAT-uri. (fig. 21 și fig. 22).

Pachetul 3.1 – *Crex crex*

- c1 - selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Crex crex* în baza raportării pe art 12 a Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice;
- c2 – abordare bazată pe modelele geo-statistice pentru specia țintă, modele ce pornesc de la date existente și, pe baza interacțiunii datelor cu predictorii ecologici, oferă o imagine probabilă a situației speciei în fiecare zonă arealului de distribuție. Pe baza modelelor de probabilitate a prezenței speciei *Crex crex* a fost calculat un scor pentru fiecare UAT. Scorul a fost calculat ca sumă a valorilor date de model pentru fiecare pixel (unitate de modelare) valid al modelului existent pe suprafața fiecărui UAT. Astfel, fiecare UAT dintre cele selectate la Criteriul 1, a obținut un scor, care reflectă în principiu probabilitatea prezenței speciei la nivel global al UAT-ului respectiv. Conform principiului urmărit, cu cât un UAT are un scor mai mare, cu atât probabilitatea de prezență este mai consistentă și cu atât este mai important în elaborarea unor măsuri care favorizează conservarea speciei pe termen lung. Au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 30.
- c3 – pentru UAT-urile eligibile în urma c2 a fost verificat gradul de suprapunere al siturilor SPA cu suprafața UAT-urilor, o UAT fiind încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 25% din totalul suprafeței UAT este acoperit de situri SPA;
- c4 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c3, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

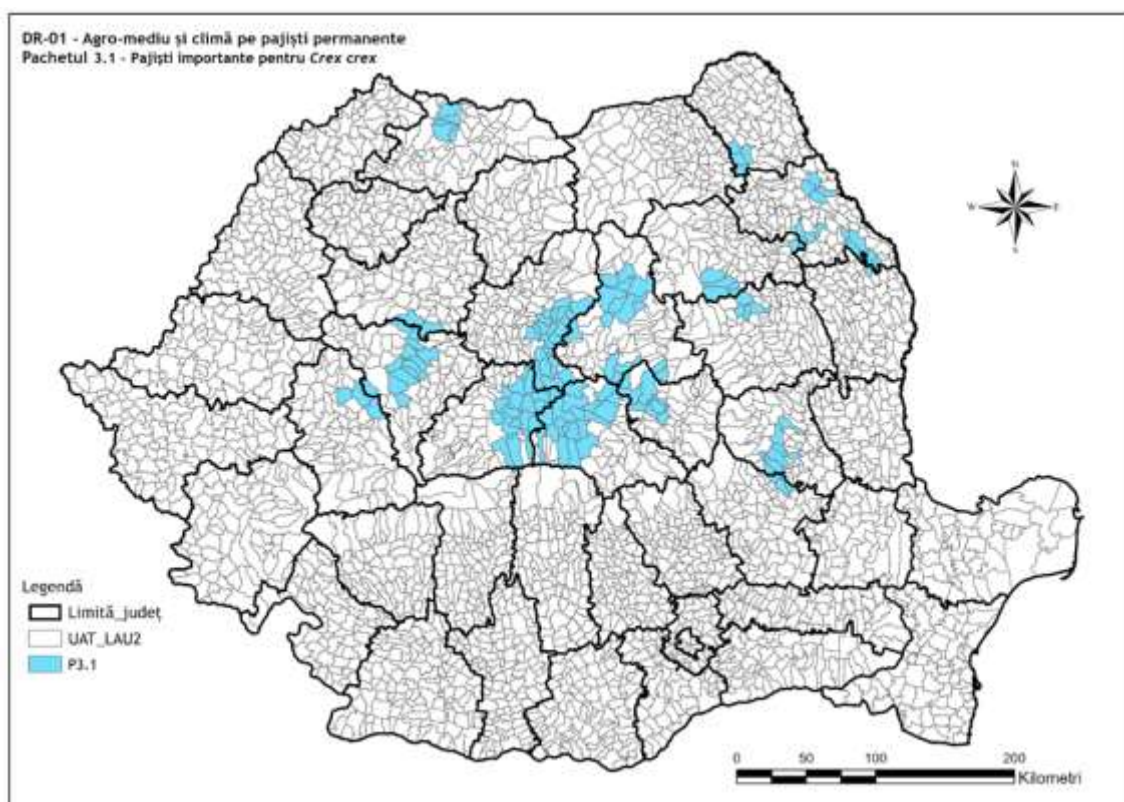

Figura 21. Hartă DR-01 - pachet 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*

Pachetul 3.2 – *Lanius minor* și *Falco vespertinus*

- c1 - selecția UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Falco vespertinus* în baza raportării pe art. 12 a Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice. UAT-urile au fost sortate descendent din punct de vedere al suprafeței de pajiște permanentă ocupată, iar suprafața acestora a fost însumată până la atingerea pragului de 80% acoperire pentru pajiște permanentă.
- c2 – selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Lanius minor* în baza raportării pe art. 12 a Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice
- c3 – abordare similară cu c2 pentru *Crex crex*. Pentru specia *Lanius minor* au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 50.
- c4 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c3, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

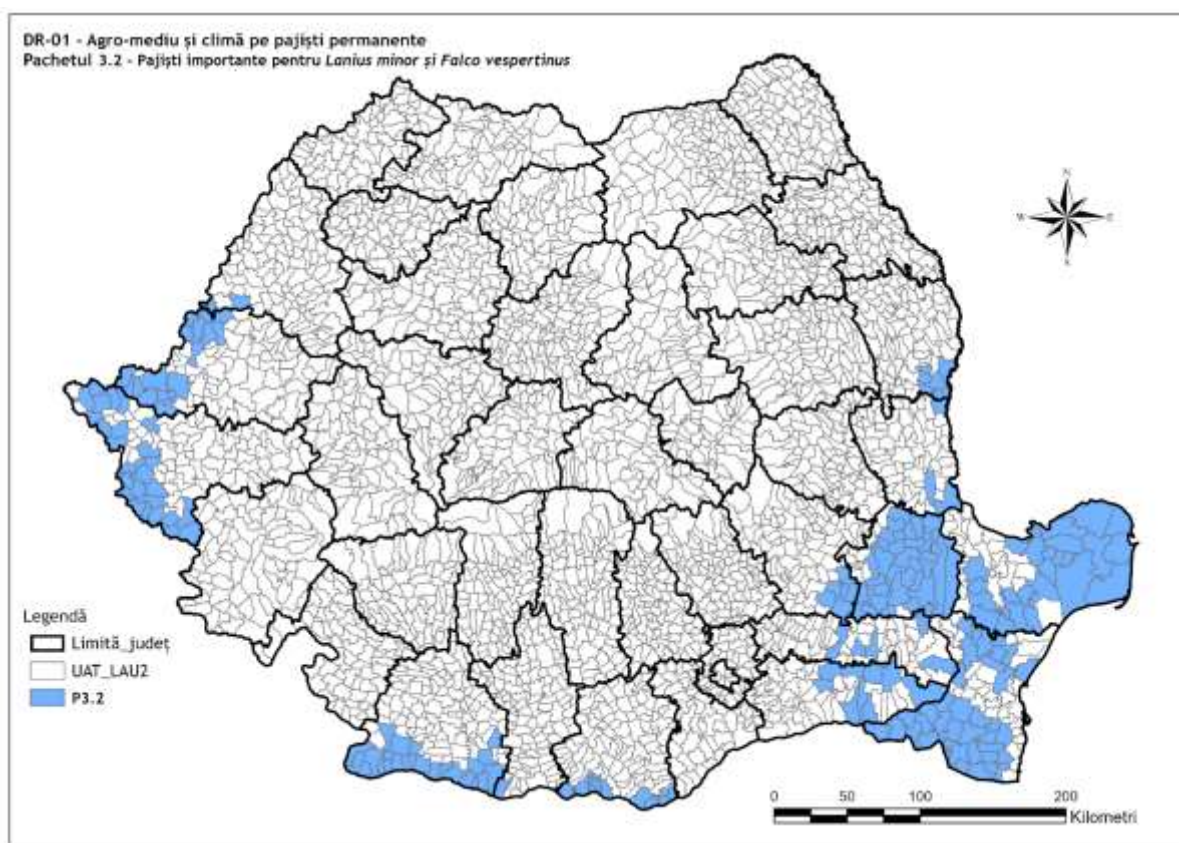

Figura 22. Hartă DR-01 - pachet 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*

Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*)

În ceea ce privește PNS 2023-2027, pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) identificarea UAT-urilor eligibile s-a bazat pe cele mai recente date din bibliografia de specialitate cu privire la absența/prezența speciilor de *Maculinea sp.* care să confirme includerea unor UAT-uri noi și/sau eliminarea unor UAT-uri care au fost eligibile în perioada 2014-2020, astfel a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 29 mii hectare, aferente unui număr de 21 UAT-uri. (fig. 23).

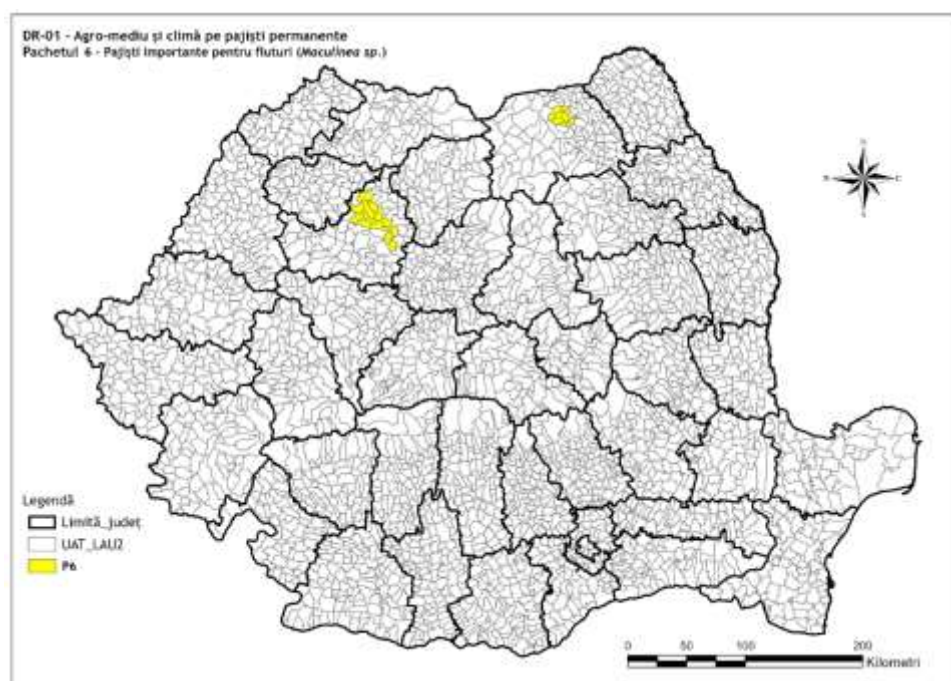

Figura 23. Hartă DR-01 - pachet 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.)

Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităților administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, orașe și comune) eligibile au fost utilizate o serie de criterii de lucru. Limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

- c1 – selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Aquila pomarina* în baza raportării pe art. 12 a Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice
- c2 – abordare similară cu c2 pentru *Crex crex*. Pentru specia *Aquila pomarina* au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 2.
- c3 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c2, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

Astfel, pentru pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 326 mii hectare, aferente unui număr de 140 UAT-uri. (fig. 24).

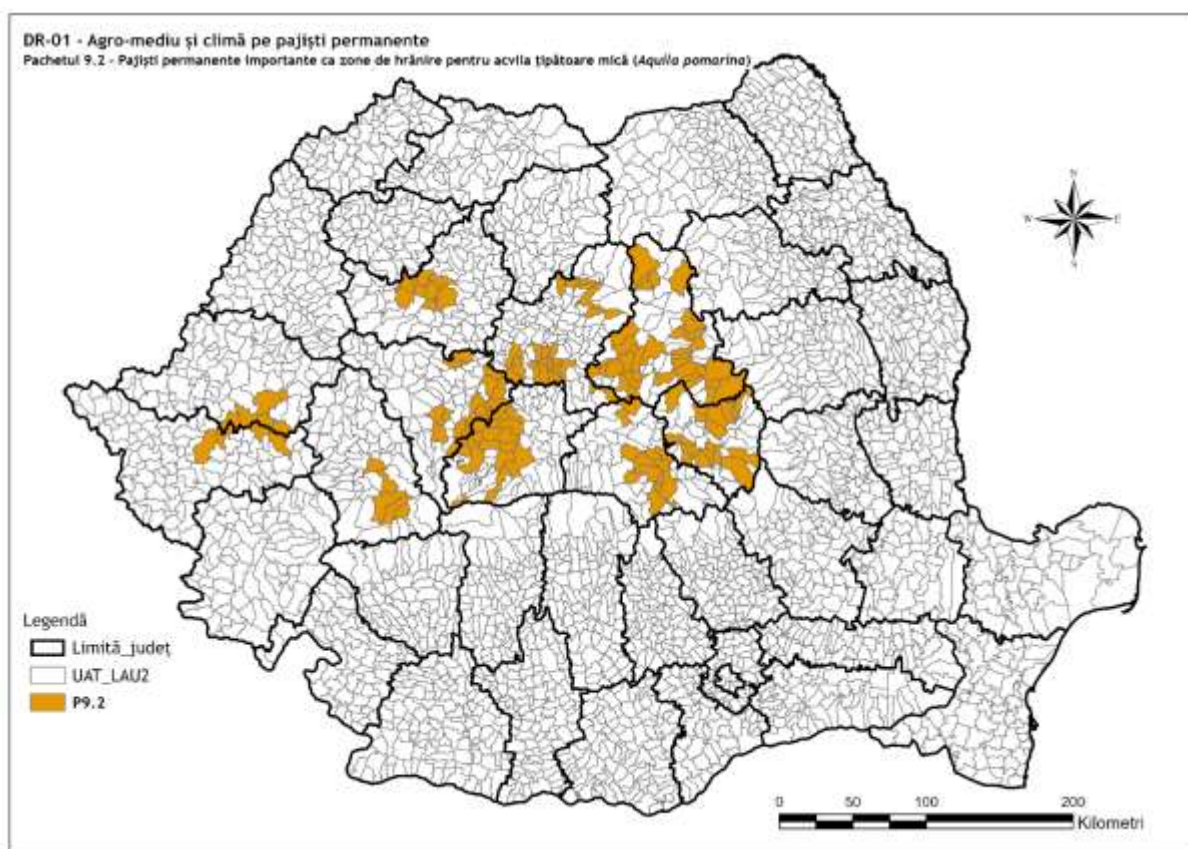

Figura 24. Hartă DR-01 - pachet 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) vizează o extindere a suprafeței (cca. 326 mii ha.) față de M.10 – sub-pachetul 9.2 (cca. 45 mii ha.), fiind eligibile 140 UAT-uri față de 67 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare.

1.7.2 Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile

Raportat la PNDR 2023-2027, intervenția DR-02 vizează o suprapunere de aproximativ 88% (cca. 2,133 mil. ha.) cu pachetele 5, 7, 9.1, și 10 (cca. 2,440 mil. ha.), fiind eligibile 433 UAT-uri (599 UAT-uri în M.10 Agro-mediu și climă) (fig. 25).

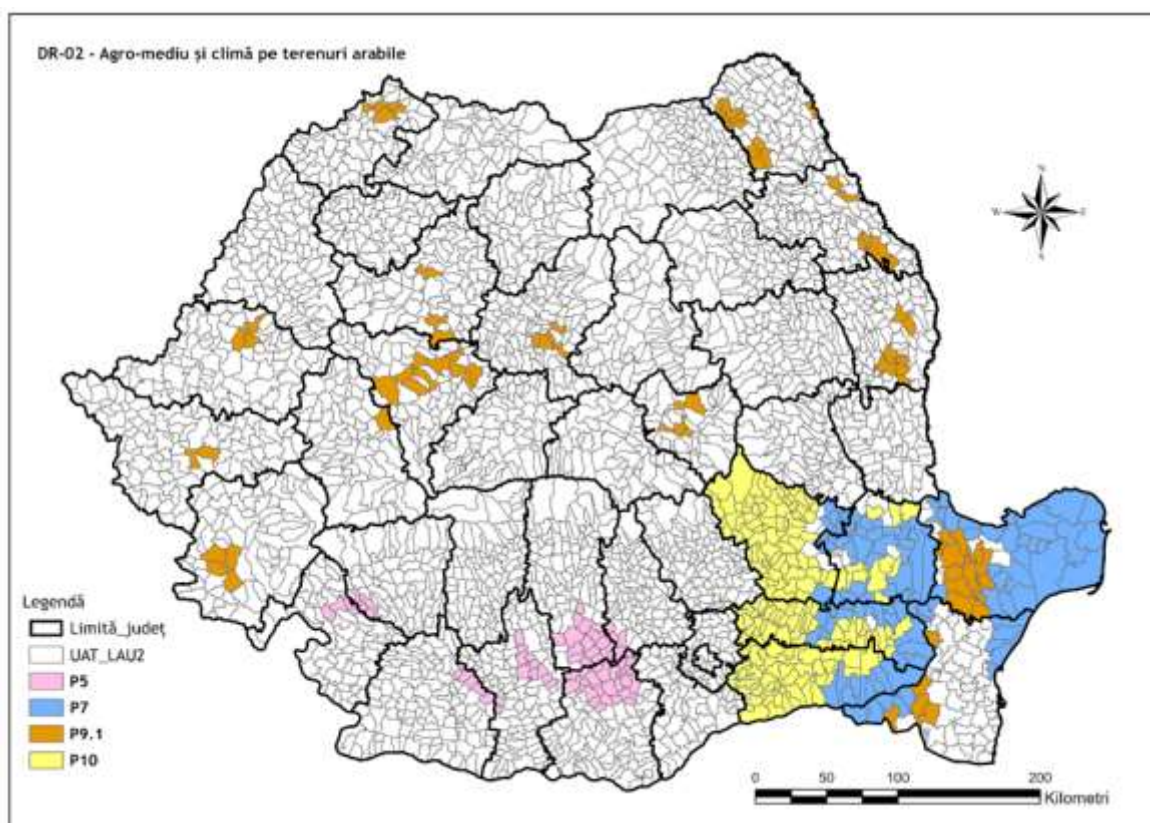

Figura 25. Harta cu zonele eligibile aferente pachetelor 5, 7, 9.1 și 10 ale intervenției DR-02
Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităților administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, orașe și comune) eligibile au fost utilizate o serie de criterii de lucru, limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT:

- c1: au fost listate zonele de roost/de înnoptare la nivelul cărora au fost identificate efective mai mari de cel puțin 200 de indivizi în ultimii 5 ani;
- c2: zonelor eligibile din c1 li s-a aplicat clasa de sensibilitate Ridicată în GIS (5 kilometri distanță față de zona de înnoptare);
- c3: au fost excluse terenurile agricole pe care există în prezent parcuri eoliene.

Astfel, pentru pachetul 7 al DR-02 a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 752 mii hectare, aferente unui număr de 101 UAT-uri. (fig. 26).

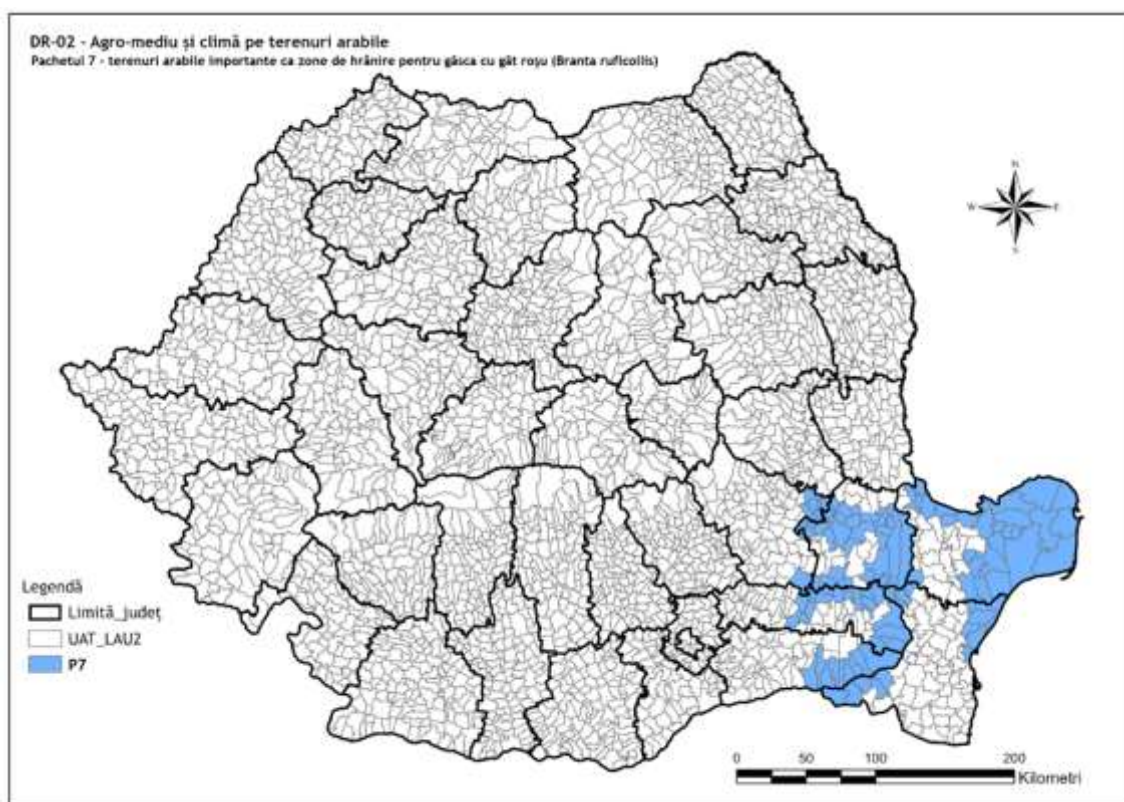

Figura 26. Hartă DR-02 - pachet 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităților administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, orașe și comune) eligibile au fost utilizate o serie de criterii de lucru, limitele UAT fiind date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT:

- c1 – selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Aquila pomarina* în baza raportării pe art. 12 a Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice
- c2 – abordare bazată pe modelele geo-statistice pentru specia țintă, modele ce pornesc de la date existente și, pe baza interacțiunii datelor cu predictorii ecologici, oferă o imagine probabilă a situației speciei în fiecare zonă arealului de distribuție. Pe baza modelelor de probabilitate a prezenței speciei *Aquila pomarina* a fost calculat un scor pentru fiecare UAT. Scorul a fost calculat ca sumă a valorilor date de model pentru fiecare pixel (unitate de modelare) valid al modelului existent pe suprafața fiecărui UAT. Astfel, fiecare UAT dintre cele selectate la Criteriul 1, a obținut un scor, care reflectă în principiu probabilitatea prezenței speciei la nivel global al UAT-ului respectiv. Conform principiului urmărit, cu cât un UAT are un scor mai mare, cu atât probabilitatea de prezență este mai consistentă și cu atât este mai important în elaborarea unor măsuri care favorizează conservarea speciei pe termen lung. Au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 0,92 și o suprafață mai mare de 2400 hectare teren arabil.
- c3 – pentru UAT-urile eligibile în urma c2 a fost verificat gradul de suprapunere al siturilor SPA cu suprafața UAT-urilor, o UAT fiind încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 25% din totalul suprafeței UAT este acoperit de situri Natura 2000.
- c4 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor

încadrate ca zone eligibile prin c2, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

Astfel, pentru pachetul 9.1 al DR-02 a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 322 mii hectare, aferente unui număr de 83 UAT-uri. (fig. 27).

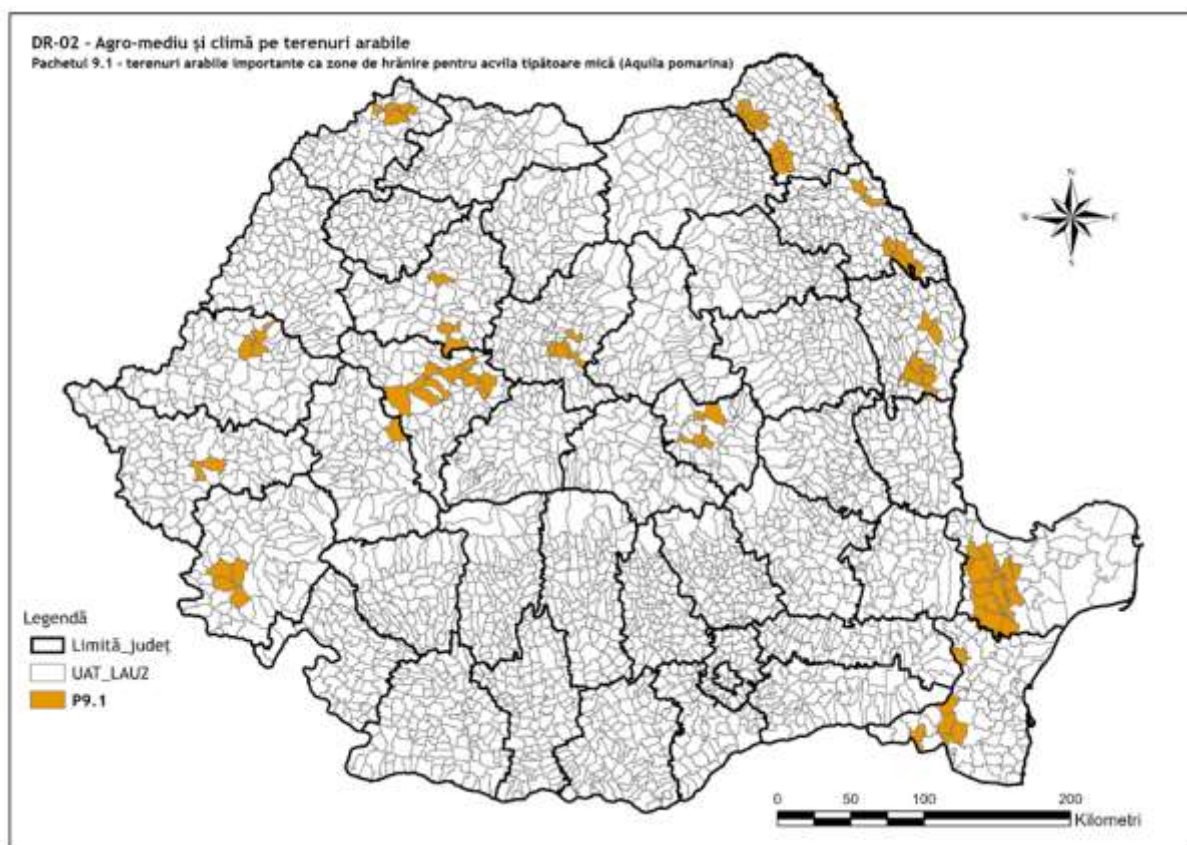

Figura 27. Hartă DR-02 - pachet 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 9.1 al DR-02 vizează o suprapunere de aproximativ 75% (cca. 322 mii ha.) cu M.10 Agro-mediu și climă – sub-pachetul 9.1 (cca. 428 mii ha.), fiind incluse 83 UAT-uri față de 223 UAT-uri care au fost eligibile în perioada anterioară de programare.

Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027, unitățile administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, orașe și comune) eligibile pentru pachetul 10 al DR-02 sunt reprezentate de terenurile arabile din Bărgan care nu se suprapun cu pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*). Limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecăruia UAT.

Astfel, pentru pachetul 10 al DR-02 a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 770 mii hectare, aferente unui număr de 178 UAT-uri. (fig. 28).

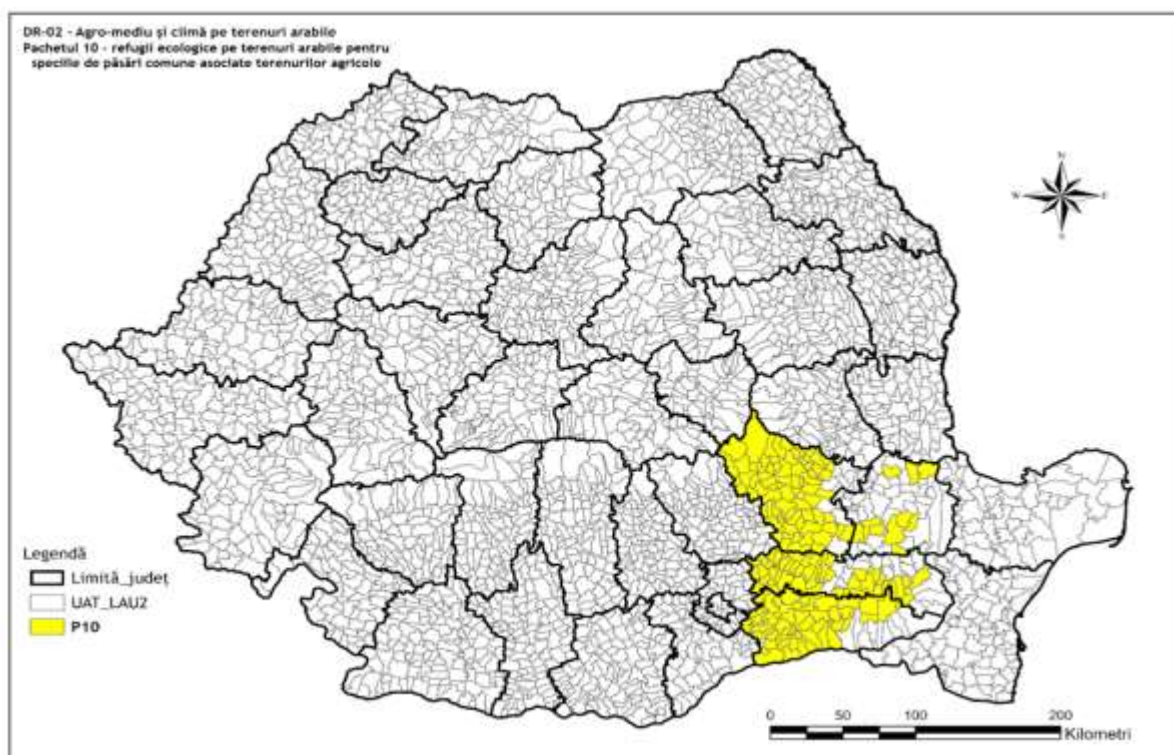

Figura 28. Hartă DR-02 - pachet 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

1.7.3 Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană

Desemnarea Zonei Montane (ANC ZM) nu a suferit modificări față de perioada 2014-2022, aria de eligibilitate este prezentată în figura 29.

Zona montană este acoperită de un număr total de **658 localități**, totalizând o suprafață agricolă de **1.828.845 ha (date APIA 2021)**.

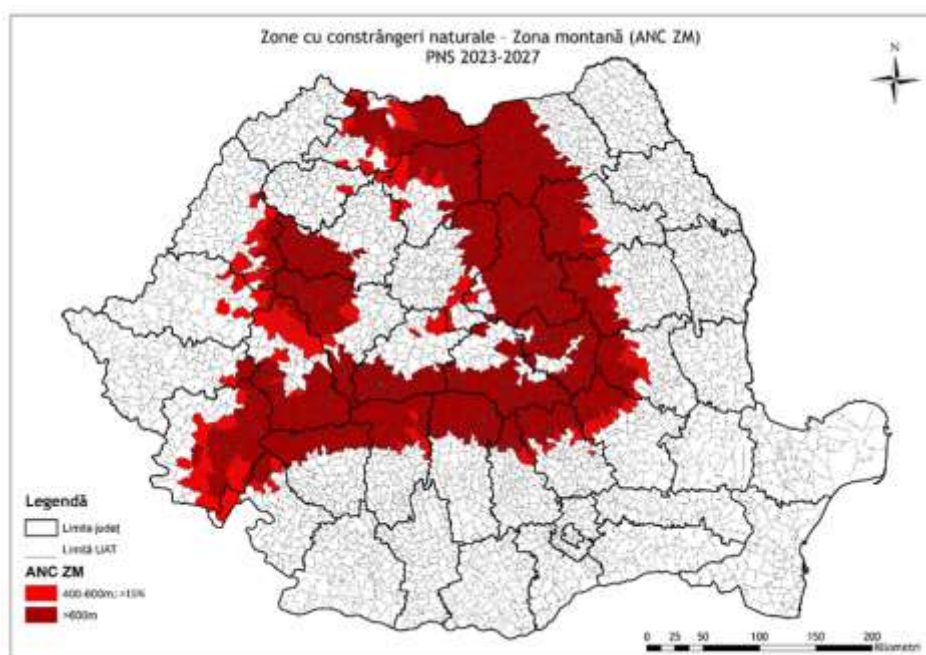

Figura 29. Unități administrativ-teritoriale incluse în zona montană (ANC ZM) începând cu anul 2023

1.7.4 Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative

În vederea actualizării exercițiului fine-tuning privind determinarea gradului de manifestare a constrângerilor naturale în zona eligibilă pentru intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative, în anul 2021 a fost demarată reanalizarea informațiilor folosite în procesul de fine-tuning, urmând aceeași metodologie aplicată și în exercițiul anterior.

Rezultatul noii evaluări pentru cele 3 criterii este prezentat în figura 30.

Începând cu anul 2023, pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEMN), un număr de **723 localități** (față de 757 localități desemnate în exercițiul anterior de fine-tuning) au fost incluse în această categorie, totalizând o suprafață agricolă de **4.047.790,65 ha** (față de 4.372.107,57 ha aferentă UAT-urilor eligibile în perioada 2019-2022).

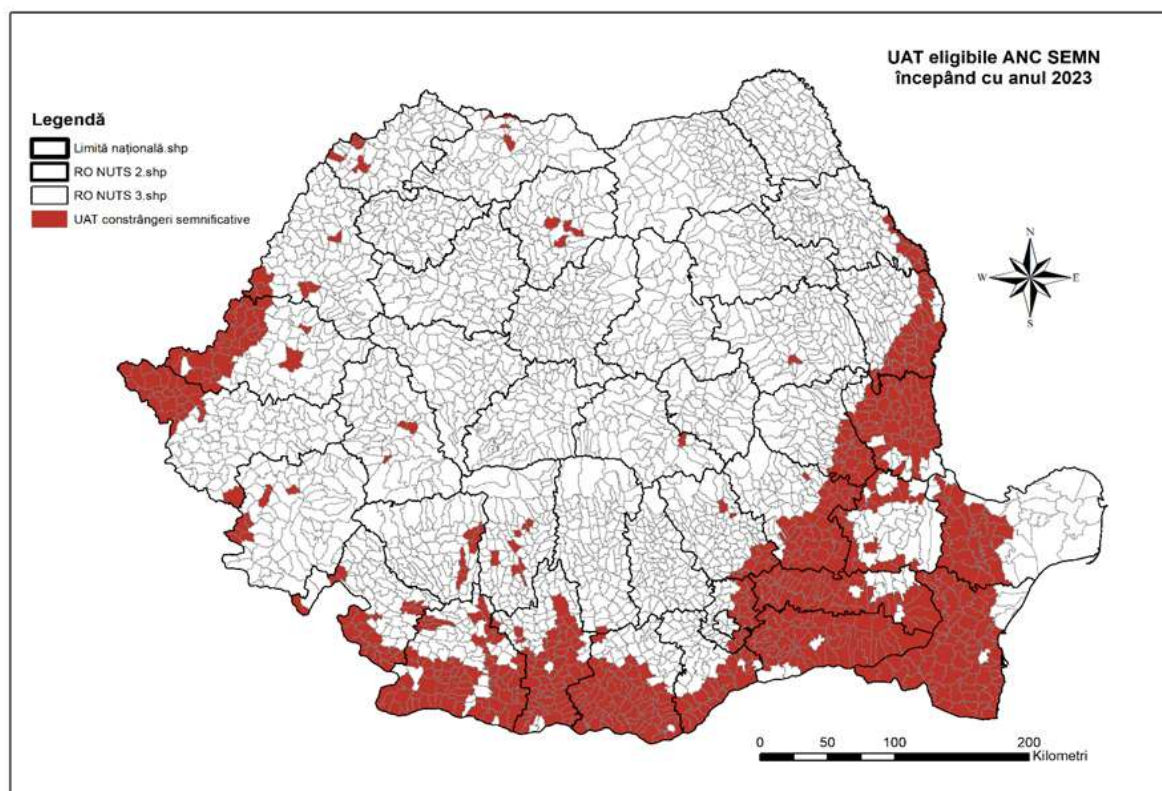

Figura 30. Unități administrativ-teritoriale incluse în zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEM) începând cu anul 2023

1.7.5 Intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice

Intervenția DR-11 vizează o suprafață ocupată de cele **24 localități** aflate în zonele care se confruntă cu constrângeri specifice (Delta Dunării) este de circa 5.900 km², reprezentând 2,47% din suprafața totală a României și în care suprafața agricolă este de **175.117 ha (date APIA 2021)**.

Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite astfel: zone montane (15,09% din SAU total); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56% din SAU total); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38% din SAU total) (fig.31).

Delimitarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale specifice (ANC SPEC), nu a suferit modificări în perioada 2014-2022, comparativ cu perioada de programare 2007-2013,

fiind realizată prin selectarea ca eligibile a unităților administrativ teritoriale care se regăsesc în totalitate în Rezervația Biosferei „Delta Dunării” și aria de aplicabilitate va fi identică și din anul 2023.

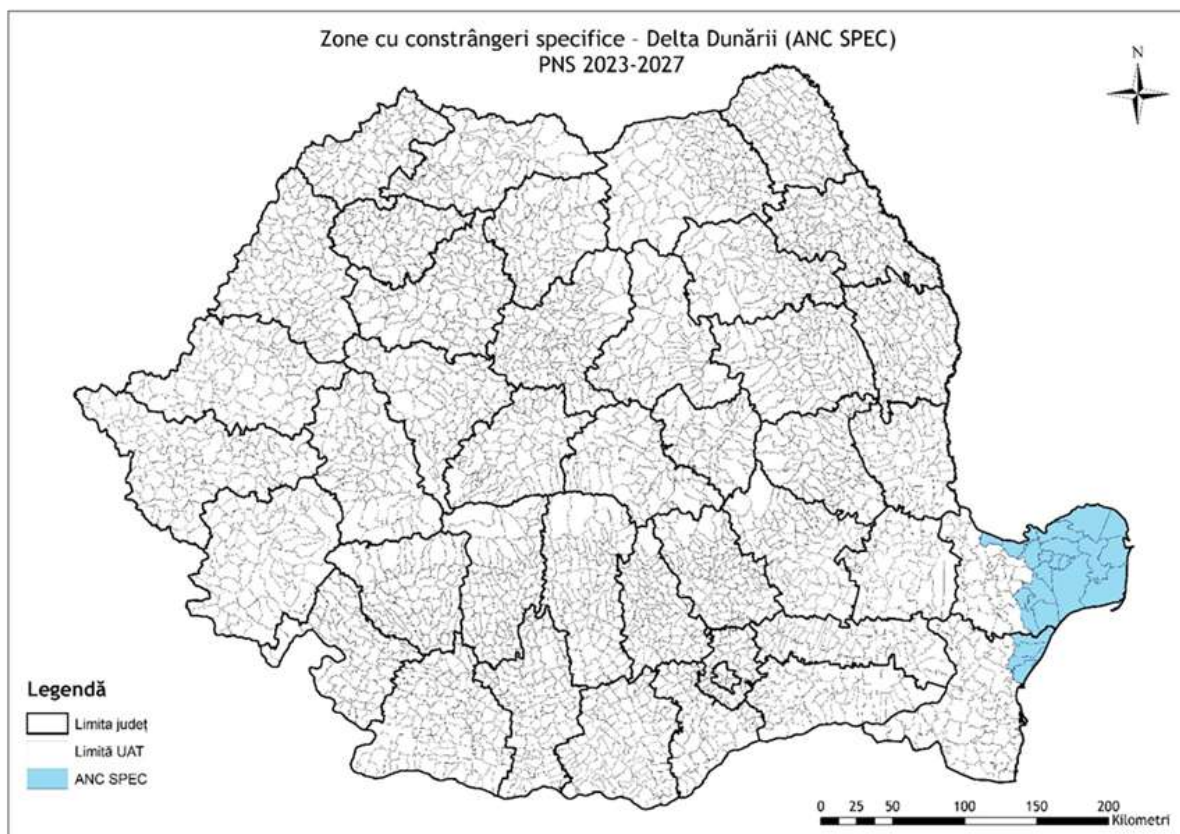

Figura 31. Unități administrativ-teritoriale incluse în zone care se confruntă cu constrângeri naturale specifice) (ANC SPEC) începând cu anul 2023

1.8 Serviciile suplimentare solicitate de implementarea planului, respectiv modalitatea în care accesarea acestor servicii suplimentare poate afecta integritatea ariei naturale de interes comunitar

Nu e cazul.

1.9 Durata construcției, funcționării, dezafectării și eșalonarea perioadei de implementare a planului

Perioada de implementare a PNS este de 5 ani, respectiv anii 2023-2027.

1.10 Activități care vor fi generate ca rezultat al implementării planului

Activitățile generate ca rezultat al implementării PNS se referă la plăți pentru intervențiile specificate în Lista exhaustivă a intervențiilor din Anexa 1.

1.11 Caracteristicile PP existente, propuse sau aprobate, ce pot genera impact cumulativ cu planul care este în procedură de evaluare și care poate afecta ariile naturale protejate de interes comunitar

Potrivit Anexei I(e) la Directiva SEA, PNS ar trebui examinat în funcție de coerența acestuia cu alte planuri și programe naționale, care abordează probleme de mediu. Conform Directivei SEA, analiza efectuată în această secțiune se concentrează doar pe planurile și programele naționale identificate ca fiind relevante pentru PNS.

Aceste aspecte sunt prezentate pe larg în Raportul de Mediu din cadrul procedurii SEA.

De altfel, în cadrul PNS este realizată o demarcare a intervențiilor PNS 2023-2027 cu finanțările celorlalte programe operaționale, conform cerințelor Regulamentului UE nr. 2021/2115 cu scopul asigurării unei demarcări clare și evitării dublei finanțări, neexistând alte programe cu care implementarea PNS ar putea conduce la un efect cumulativ din perspectiva impactului de mediu. Sub aspectul strategiilor relevante existente la acest moment, PNS ori contribuie într-o manieră cuantificată la atingerea unor ținte stabilite la nivel național sau european, ori este amintit ca instrument care conduce în mod coordonat la atingerea obiectivelor propuse.

În ce privește planurile naționale România va contribui prin finanțarea nevoilor de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin **îmbunătățirea eficienței energetice**, creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, remedierea siturilor potențial contaminate, managementul riscurilor, infrastructură verde, mobilitate urbană, dezvoltarea economiei albastre. Accelerarea investițiilor în eficiență energetică sunt avute în vedere pentru a reduce emisiile de carbon și pentru a face față mai bine unui climat în schimbare și creșterea calității aerului. România se confruntă cu o provocare majoră în ceea ce privește renovarea fondului său de construcții și atingerea obiectivelor de emisii de carbon. Vor fi continuate măsurile de creștere a performanței energetice a clădirilor rezidențiale și publice, inclusiv clădiri de patrimoniu, care vor avea ca rezultat importante economisiri de energie și reducerea vizibilă a gazelor cu efect de seră și a poluării aerului. De asemenea, importanță majoră au investițiile privind eficiența energetică în sistemele de producere a energiei termice. Totodată, investițiile în creșterea eficienței energetice în industrie vor fi însoțite de sprijin complementar pentru utilizarea surselor de energie regenerabilă (întreprinderi mari, IMM-uri). De asemenea, prin promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă vor fi sprijinite și măsuri cu privire la realizarea și/sau modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice din RES. Investițiile vor fi în concordanță cu criteriile Directivei pentru Energie Regenerabilă (și în cazul revizuirii acesteia) și vor fi în concordanță cu reforma **PNRR** în ceea ce privește sectorul de încălzire și răcire. Acestea trebuie să fie în conformitate, în special, cu revizuirea cadrului pentru a asigura durabilitatea și trasabilitatea biomasei pentru a preveni orice impact negativ al utilizării bioenergiei asupra biodiversității și pădurilor, precum și cu diversificarea mixului energetic în încălzire și răcire exceptând biomasa forestieră.

La nivelul **sistemelor și rețelelor inteligente de energie**, va fi avută în vedere promovarea utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice, modernizarea și digitalizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice și creșterea capacității de transport/distribuție a energiei electrice în vederea preluării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie. De asemenea, este vizată **conversia și modernizarea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a hidrogenului, a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon**

Infrastructura de apă și apă uzată reprezintă una dintre cerințele primare pentru asigurarea adecvată a calității vieții. În România, gradul de acoperire cu această infrastructură este insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele de mediu (Directiva 91/271/CEE și Directiva 98/83/CE). Pentru perioada 2021-2027, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată vor fi realizate conform **Master Planurilor Județene reactualizate și a Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice** și reflectate strategic în cadrul **Planului Național de Investiții** pentru conformare necesare în sectorul apei și cel al apelor uzate, urmând a continua politica de regionalizare în sector, demarată în perioadele anterioare de programare. Astfel, se are în vedere continuarea implementării proiectelor începute în perioada 2014-2020, precum și dezvoltarea de noi proiecte regionale

prin care se urmărește conformarea cu prevederile directivelor în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate, precum și asigurarea accesului populației la apă potabilă, inclusiv a grupurilor vulnerabile. De asemenea, se va asigura dotarea cu echipamente care să asigure capacitatea laboratoarelor la nivel național, precum și asistență tehnică necesară pentru consolidarea sectorului. Totodată, se are în vedere reducerea consumului de energie la nivelul operatorilor de apă prin utilizarea surselor de energie regenerabilă. Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor se subscie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și punerea în practică a ierarhiei deșeurilor.

Investițiile în domeniul deșeurilor vor viza în primul rând consolidarea economiei circulare prin prevenirea sau reducerea cantităților de deșeuri generate, reutilizarea și valorificarea deșeurilor prin reciclare sau alte operațiuni, precum și sistarea activității și închiderea depozitelor neconforme și reabilitari, astfel încât valoarea produselor, a materialelor și a resurselor să fie menținută în economie cât mai mult timp posibil. Prioritară va fi colectarea selectivă, reciclarea deșeurilor municipale, respectiv pregătirea pentru reutilizare și reciclarea a 65% din EN 30 EN masa deșeurilor municipale până în 2035. Proiectele promovate vor avea la baza planurile județene pentru gestionarea deșeurilor și vor viza adaptarea sistemelor integrate de management al deșeurilor, precum și creșterea capacității actorilor din sector pentru asigurarea unui management durabil al deșeurilor. Astfel, se are în vedere dezvoltarea de proiecte noi și continuarea celor existente, pentru gestionarea deșeurilor municipale, precum și prin sprijinirea îmbunătățirii guvernantei în sectorul de deșeuri.

Rețeaua Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniului natural pe teritoriul Uniunii Europene. 18% din teritoriul Uniunii Europene este parte a acestei rețele. România nu face excepție, peste 20% din teritoriul său fiind declarat sit Natura 2000. Investițiile pentru conservarea biodiversității vor fi în acord cu PAF și vor urmări asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protecția diversității biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor protejate degradate. Astfel, vor fi sprijinite elaborarea și implementarea **planurilor de management pentru siturile Natura 2000** și ariile naturale protejate (inclusiv conectivitate ecologică), dezvoltarea de măsuri specifice de cunoaștere (inclusiv studii), monitorizare și conservare a diversității biologice, precum și acțiuni de reconstrucție ecologică a ecosistemelor degradate, avându-se în vedere soluțiile bazate pe natura. De asemenea, se vor intensifica acțiunile de protecție și conservare a infrastructurii verzi albastre inclusiv în zonele urbane. Premisele pentru protejarea sănătății umane și a mediului ca întreg sunt create inclusiv prin monitorizarea și evaluarea calității aerului, precum și prin monitorizarea și reducerea emisiilor de poluanți atmosferici.

Investițiile demarate în actuala perioadă de programare privind dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii **Evaluării Naționale a Calității Aerului** vor fi continuate și diversificate astfel încât România să respecte cerințele de asigurare și control al calității datelor și de raportare a RO către CE.

S-au identificat nevoile de investiții prioritare pentru a promova un răspuns flexibil în materie de **schimbări climatice**, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și de criză, inclusiv a impactului riscurilor naturale și antropice, conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale în ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice, investițiile vor fi orientate, conform Misiunii UE de adaptare la schimbări climatice, spre măsuri cu rol de prevenție a principalelor riscuri cu care se confruntă România, respectiv inundațiile, seceta și eroziunea costieră. De asemenea, riscul la cutremure va fi abordat în contextul eficienței energetice a clădirilor.

În ceea ce privește **managementul riscurilor** se impune continuarea procesului de creștere a capacității operaționale și de răspuns necesare managementului situațiilor de urgență,

reducerii impactului factorilor de risc, concomitent cu creșterea gradului de dotare pentru oferirea unui răspuns credibil în procesul de restabilire a stării de normalitate după dezastre.

În ceea ce privește siturile contaminate, Strategia Națională și **Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România** (HG nr. 683/2015) au inventariat 1393 situri contaminate și potențial contaminate, dintre care 210 situri contaminate istoric și 1183 situri potențial contaminate, ca urmare a desfășurării activităților economice atât istorice, cât și de dată recentă. Aceste situri reprezintă zone în care s-au desfășurat în principal activități miniere și metalurgice, petroliere, și a depozitelor de deșeuri menajere neconforme, prezentând posibil impact semnificativ asupra sănătății umane, a calității solurilor, apelor subterane și apelor de suprafață, ecosistemelor etc. Inventarul siturilor potențial contaminate și contaminate s-a realizat fără a se cunoaște însă gradul de poluare și fără a exista o ierarhizare din perspectiva riscurilor pe care acestea le incumbă asupra stării de sănătate a populației. Astfel se au în vedere măsuri de investigare preliminară și detaliată, evaluarea riscului asupra mediului pentru a se putea realiza, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.

Prioritățile naționale pentru mobilitatea urbană vizează crearea unui **sistem multimodal de transport public urban ecologic**, prin utilizarea mijloacelor de transport nemotorizate, care să ofere o alternativă eficientă folosirii autoturismelor personale, contribuind la diminuarea poluării cu emisii de CO₂ și poluanți ai aerului (PM, NO_x etc) din aglomerările urbane. Investițiile propuse vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante, spre exemplu Planurile de EN 31 EN Mobilitate Urbană Durabilă și planurile de calitate a aerului. De asemenea, se vor susține investițiile în infrastructura de metrou și materialul rulant aferent și se va introduce la finanțare conceptul de tren metropolitan ce reprezintă un sistem feroviar local sau regional de interes economic general în domeniul transportului public de călători care oferă un serviciu de transport în interiorul și în jurul marilor aglomerări urbane, utilizând linii de cale ferată convențională, linii de cale ferată dedicată, o combinație a acestora sau o combinație între linii de cale ferată și cele destinate vehiculelor de tramvai sau metrou. Principala caracteristică a acestuia este legată de independența față de rețeaua de străzi, drumuri naționale sau autostrăzi însă poate prezenta o complementaritate sporită cu acestea. Proiectele vor fi implementate în parteneriat cu autoritățile locale și au ca obiectiv transferul modal al pasagerilor din zonele urbane de pe modul rutier pe modul feroviar în vederea atingerii țintelor de decarbonizare, respectiv a celor privind calitatea aerului în zonele urbane în conformitate cu PNCPA. La nivelul Programului Transport a fost realizată o analiză în cadrul Planului de investiții privind ocolirile către marile centre urbane, trenurile metropolitane în toate reședințele de județ și corelația dintre rețeaua TEN-T și nodurile urbane. Un accent specific se va pune pe extinderea și modernizarea sistemului de metrou din București atât în ceea ce privește gestionarea infrastructurii, cât și a traficului digital. La nivel regional, investițiile reprezintă o continuare a investițiilor similare din 2014-2020 și se vor baza pe PMUD 2016-2030 pentru a promova mobilitatea multimodală durabilă. Pe baza acesteia au fost identificate nevoi de investiții prioritare care se referă în principal la dezvoltarea unor moduri de transport durabile care să crească numărul de utilizatori ai transportului public curat. Alături de transportul public, infrastructura și mijloacele alternative de transport (biciclete/scutere) sunt încurajate și justificate pe baza PMUD.

Analiza **sectorului pescuit și acvacultură** a evidențiat starea de fapt a întregului sector prin identificarea problemelor, realităților și necesităților cu care se confruntă toți actorii în vederea transpunerii acestora în intervenții și direcții prioritare de dezvoltare în cadrul strategiei sectorului pentru perioada post 2020 în corelare cu obiectivele **Politicii Comune de Pescuit**. Astfel, este necesară sprijinirea pescuitului durabil, prin intervenții accesibile în mod deosebit pescarilor din flota costieră de mici dimensiuni, referitoare în special la modernizarea ambarcațiunilor și a infrastructurii pescărești și prin intervenții dedicate îmbunătățirii sistemelor

de control și de colectare date, care să adreseze supraexploatarea resurselor marine și pescuitul INN (illegal, nereglementat, neraportat) în zona Mării Negre sub suveranitatea României. Conservarea resurselor biologice acvatice este abordată în mod specific prin intervenții referitoare la colectarea deșeurilor marine și extinderea rețelei de arii marine protejate, care se înscriu în cadrul acțiunilor legate de mediul acvatic din *Strategia privind biodiversitatea și Strategia de la fermă la consumator*. Este necesară, de asemenea, sprijinirea activităților de acvacultură, precum și a activităților de prelucrare, procesare și comercializare a peștelui precum și/sau a produselor din pește.

Intervențiile acestea vor contribui la realizarea de investiții sustenabile, favorizarea dezvoltării economiei albastre și adaptarea la schimbările climatice. În implementarea economiei albastre, sunt avute în vedere principii de prioritizare precum: proiecte cu caracteristici inovative, decuplarea creșterii economice de creșterea resurselor utilizate, obținerea unor produse ecologice, reducerea impactului asupra mediului, furnizarea de beneficii sociale (crearea de locuri de muncă).

Din perspectiva schimbărilor climatice, acvacultura durabilă și procesarea peștelui au opțiunea de a adapta mediul de producție pentru a continua exploatarea acelorasi specii sau de a utiliza specii adaptate la noile condiții. Noile specii pot fi identificate în mediul natural sau pot fi adaptate în urma activităților de cercetare-dezvoltare. Vor fi sprijinite investițiile în eficiența energetică sau utilizarea unor surse alternative de energie, care să contribuie la atingerea țintelor asumate. Potrivit Raportului privind economia albastră a UE din 2020, România dispune de o economie albastră relativ modestă (între 0,5% și 1% din economia națională).

În cadrul Obiectivului de Politică 2, **Programul pentru Acvacultură și Pescuit** susține acest tip de economie prin intervenții dedicate activităților de pescuit comercial, protejării biodiversității marine, acvaculturii, procesării și pieței produselor din pescuit și acvacultură. Intervențiile destinate pescuitului comercial continuă și dezvoltă inițiativele din perioada de programare 2014-2020, iar sprijinul pentru protejarea biodiversității marine contribuie la atingerea țintelor asumate în domeniul protecției mediului. Dezvoltarea acvaculturii are la bază **Planurile Strategice Naționale Multianuale pentru Acvacultură**, EN 32 EN prevăzute de către Politica Comună în domeniul Pescăresc și elaborate pe baza orientărilor realizate în acest sens de către CE. Aferent perioadei 2014-2020, a fost acordat sprijin financiar pentru 5 obiective specifice ale planului, a căror implementare a fost marcată de un început întârziat (anul 2016) și epidemia generată de Covid-19 (anul 2020). Pentru perioada 2021-2030 este elaborat un nou plan, care ține cont de realitățile economice și posibilitățile financiare coroborate cu ierarhizarea nevoilor sectorului astfel încât, acest lucru să ducă la creșterea producției și a consumului de pește.

Pentru aspectul de mediu "Biodiversitate/ecosisteme naturale" sunt relevante următoarele planuri sau programe:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

1. Strategia PODD– Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, cu Semestrul European, Recomandările Specifice de Țară relevante, Programul Național de Reformă, Rapoartele de Țară din 2019 și 2020 și Anexa D a Raportului din 2020. Totodată, PODD se bazează pe obiective care vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale. Prin PODD se urmărește maximizarea valorii adăugate a sprijinului financiar alocat României din bugetul european prin finanțarea

nevoilor de dezvoltare naționale din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului; decontaminarea siturilor poluate și managementul riscurilor.

Acțiunile prevăzute prin PODD în ce privește biodiversitatea vizează:

- elaborarea de planuri de management a siturilor Natura 2000 și planuri de acțiune pentru specii,
- acțiuni de menținere/îmbunătățire a stării de conservare a speciilor și habitatelor prin măsuri de conservare specifice prevăzute în planurile de management ale siturilor Natura 2000,
- reconstrucția ecologică a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate, precum și de asigurare a conectivității ecologice.

Comparativ cu PODD, **PNS** susține intervenții de mediu și climă care să promoveze prin acordarea de plăți compensatorii pentru aplicarea voluntară de metode agricole și/sau de management forestier (agro-mediu și climă, agricultură ecologică, zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice, silvo-mediu) adresate **conservării biodiversității**, inclusiv speciilor protejate și habitatelor prioritare.

2. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Acesta este un instrument financiar temporar înființat de UE cu o perioadă de implementare 2020 – 2026, cu scopul de a oferi sprijin pentru investiții și reforme esențiale în vederea redresării sustenabile și pentru ameliorarea rezilienței economice și sociale a statelor membre UE.

Schimbările climatice și degradarea mediului reprezintă două dintre cele mai grave amenințări ale lumii, iar *Agenda 2030* pentru dezvoltarea durabilă promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu. *Agenda 2030* este corelată cu *Pactul Verde european (European Green Deal)* care va defini strategia de dezvoltare a UE ca primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050. Astfel, *Pactul Verde European* transformă provocările climatice și de mediu în oportunități, prin demersul de reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră la zero până în 2050, prin reducerea poluării și restaurarea biodiversității.

Reforme și investițiile vor aduce rezultate importante, între care cel mai amplu program de împăduriri, prin care vor fi plantate peste 56.700 de hectare de pădure, cel puțin 90 de pepiniere operaționale noi și renovate, precum și cel puțin 3 150 000 m² suprafețe noi de păduri urbane, în conformitate cu cerințele legale stabilite în Strategia Națională Forestieră 2020 – 2030.

Conform Raportului de țară (2020), exploatarea intensivă a pădurilor românești a dus la o pierdere economică de aproximativ 6 miliarde EUR/an, iar efectul asupra mediului se reflectă inclusiv la nivel european, având în vedere că zonele forestiere și suprafețele împădurite din România au o capacitate de absorbție a CO₂ de 6 % din totalul acestora la nivelul UE. În prezent, există o discordanță majoră între gradul actual de acoperire a teritoriului României cu păduri (29%) și procentul optim de împădurire (40%) stabilit prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (1999) și susținută de Academia Română în anul 2016.

Planul conține reforme și investiții și este structurat pe 6 piloni, iar fiecare pilon la rândul său este format din mai multe componente.

În Acordul de Parteneriat (AP) pentru perioada de programare 2021-2027, RO propune o abordare integrată a investițiilor UE pentru asigurarea sinergiilor și complementarităților dintre fondurile europene și programele prin care acestea sunt implementate, acoperind cele 6 obiective de politică (O.P.) asumate de România, 5 reprezentând O.P. ale UE, în conformitate cu art. 5, al *Regulamentului (UE) nr. 1060/2021*, iar cel de-al șaselea este unul specific care se axează pe implementarea Fondului pentru Tranziție Justă.

Acordul de Parteneriat 2021-2027 propus de România creează cadrul necesar pentru susținerea sinergică cu PNRR, cu implicații în coordonarea adecvată între Mecanismul de Redresare și Reziliență și programele operaționale stabilite în cadrul acestuia, precum și cu acțiunile Planului Național Strategic. În cazul României, monitorizarea implementării Acordului de Parteneriat (AP) și a PNRR va fi întreprinsă de aceeași instituție, respectiv Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Acest aranjament funcțional va permite evitarea situațiilor de suprapunere sau dublare a finanțării, precum și sinergia dintre PNRR și finanțările care fac obiectul AP și, de asemenea, va facilita coordonarea cu MADR în scopul asigurării demarcării și complementarității celor două documente programatice cu PNS.

Conform celor stipulate în cadrul PNRR, încheierea de protocoale interinstituționale face parte din mecanismul de evitare a dublei finanțări atât cu PNS 2023-2027, cât și cu alte programe de finanțare.

Acțiunile prevăzute prin PNRR în ce privește biodiversitatea se referă la:

- acțiuni de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă, precum actualizarea planurilor de management aprobate și identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030.

În ceea ce privește abordarea pentru analiza coerenței, au fost aplicate următoarele niveluri de coerență :

- CONTRAST (C): în cazul în care strategia programului ar putea intra în conflict cu interesele actorilor locali sau programul diferă de obiectivele strategice identificate în alte documente relevante;
- NEUTRU (N): în cazul în care strategia programului și planurile-cheie nu au domenii comune de interacțiune, nici la nivel de grup țintă, nici la nivel de obiectiv;
- COERENT (S/O): în cazul în care strategia programului și planurile și strategiile cheie împărtășesc obiective strategice, acțiuni și grupuri țintă similare.

Coerența obiectivelor specifice PNS cu principalele planuri și programe de mediu în vigoare în domeniul biodiversității sunt reprezentate în continuare:

Obiective Specifice		Interacțiunea cu politicile relevante	Rezultatul coerenței
OS1	Sprijinirea veniturilor agricole viabile și rezilienței sectorului agricol în întreaga Uniune pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune	Nu au fost identificate interacțiuni	N

Obiective Specifice		Interacțiunea cu politicile relevante	Rezultatul coerenței
OS2	Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității fermelor, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv un accent mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare	Nu au fost identificate interacțiuni	N
OS3	Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric	Nu au fost identificate interacțiuni	N
OS4	Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile	Măsurile de adaptare la schimbările climatice ar putea contribui (indirect) la conservarea ecosistemelor și, în special, la obiectivele privind „conservarea și îmbunătățirea diversității biologice prin reducerea impacturilor negative, precum și refacerea ecologică a ecosistemelor și habitatelor deteriorate”.	S/O
OS5	Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice	Măsurile care vizează dezvoltarea durabilă ar putea contribui (indirect) la conservarea ecosistemelor și, în special, la obiectivele privind „conservarea și îmbunătățirea diversității biologice prin reducerea impacturilor negative, precum și refacerea ecologică a ecosistemelor și habitatelor deteriorate”.	S/O
OS6	Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor	OS este în concordanță cu ținta și obiectivul stabilit la nivel național și, în special, cu „protecția, conservarea și refacerea diversității biologice specifice agrosistemelor prin implementarea tehnologiilor care favorizează agricultura durabilă”	S/O
OS7	Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor fermieri noi și facilitarea dezvoltării durabile a afacerilor în zonele rurale	Nu au fost identificate interacțiuni	N
OS8	Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, inclusiv participarea femeilor în	Măsurile privind silvicultura durabilă ar putea contribui (indirect) la obiectivul privind conservarea și îmbunătățirea	S/O

Obiective Specifice		Interacțiunea cu politicile relevante	Rezultatul coerenței
	agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii durabile	diversității biologice prin reducerea impacturilor negative, precum și refacerea ecologică a ecosistemelor și habitatelor deteriorate.	
OS9	Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene	Nu au fost identificate interacțiuni	N
OST	Obiectiv specific transversal privind modernizarea sectorului prin stimularea și schimbul de cunoștințe, inovarea și digitalizarea în agricultură și zonele rurale și încurajarea adoptării acestora	Nu au fost identificate interacțiuni	N

2 Informații privind aria naturală protejată de interes comunitar afectată de implementarea planului

2.1 Date privind aria naturală protejată de interes comunitar: suprafața, tipuri de ecosisteme, tipuri de habitate și speciile care pot fi afectate prin implementarea planului

Intervențiile din PNS PAC 2023-2027 se suprapun cu **349 SCI-uri și 156 SPA-uri**, enumerate în continuare.

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0001	Aninișurile de pe Tărlung
2	ROSCI0002	Apuseni
3	ROSCI0003	Arboretele de castan comestibil de la Baia Mare
4	ROSCI0004	Băgău
5	ROSCI0005	Balta Albă - Amara - Jirlău - Lacul Sărat Căineni
6	ROSCI0006	Balta Mică a Brălei
7	ROSCI0007	Bazinul Ciucului de Jos
8	ROSCI0009	Bisoca
9	ROSCI0010	Bistrița Aurie

10	ROSCI0011	Braniștea Catârilor
11	ROSCI0012	Brațul Măcin
12	ROSCI0013	Bucegi
13	ROSCI0014	Bucșani
14	ROSCI0015	Buila - Vânturarița
15	ROSCI0016	Buteasa
16	ROSCI0018	Căldările Zăbalei
17	ROSCI0019	Călimani - Gurghiu
18	ROSCI0020	Câmpia Careiului
19	ROSCI0021	Câmpia Ierului
20	ROSCI0022	Canaralele Dunării
21	ROSCI0023	Cascada Mișina
22	ROSCI0024	Ceahlău
23	ROSCI0025	Cefa
24	ROSCI0026	Cenaru
25	ROSCI0027	Cheile Bicazului - Hășmaș
26	ROSCI0028	Cheile Cernei
27	ROSCI0029	Cheile Glodului, Cibului și Măzii
28	ROSCI0030	Cheile Lăpușului
29	ROSCI0031	Cheile Nerei - Beușnița
30	ROSCI0032	Cheile Rudăriei
31	ROSCI0033	Cheile Șugăului - Munticelu
32	ROSCI0034	Cheile Turenilor
33	ROSCI0035	Cheile Turzii
34	ROSCI0036	Cheile Vârghișului
35	ROSCI0037	Ciomad - Balványos
36	ROSCI0038	Ciucăș
37	ROSCI0039	Ciuperceni - Desa
38	ROSCI0042	Codru Moma
39	ROSCI0043	Comana
40	ROSCI0044	Corabia - Turnu Măgurele
41	ROSCI0045	Coridorul Jiului
42	ROSCI0046	Cozia
43	ROSCI0047	Creasta Nemirei
44	ROSCI0048	Crișul Alb

45	ROSCI0049	Crișul Negru
46	ROSCI0050	Crișul Repede amonte de Oradea
47	ROSCI0051	Cușma
48	ROSCI0052	Dăncioanea
49	ROSCI0053	Dealul Alah Bair
50	ROSCI0055	Dealul Cetății Lempeș - Mlaștina Hărman
51	ROSCI0056	Dealul Ciocaș - Dealul Vițelului
52	ROSCI0057	Dealul Istrița
53	ROSCI0058	Dealul lui Dumnezeu
54	ROSCI0059	Dealul Perchiu
55	ROSCI0060	Dealurile Agighiolului
56	ROSCI0062	Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului
57	ROSCI0063	Defileul Jiului
58	ROSCI0064	Defileul Mureșului
59	ROSCI0065	Delta Dunării
60	ROSCI0066	Delta Dunării - zona marină
61	ROSCI0067	Deniz Tepe
62	ROSCI0069	Domogled - Valea Cernei
63	ROSCI0070	Drocea
64	ROSCI0071	Dumbrăveni - Valea Urluia - Lacul Vederoasa
65	ROSCI0072	Dunele de nisip de la Hanul Conachi
66	ROSCI0073	Dunele marine de la Agigea
67	ROSCI0074	Făgetul Clujului - Valea Morii
68	ROSCI0076	Dealul Mare - Hârlău
69	ROSCI0084	Ferice - Plai
70	ROSCI0085	Frumoasa
71	ROSCI0086	Găina - Lucina
72	ROSCI0087	Grădiștea Muncelului - Cioclovina
73	ROSCI0088	Gura Vedei - Șaica - Slobozia
74	ROSCI0089	Gutâi - Creasta Cocoșului
75	ROSCI0090	Harghita Mădăraș
76	ROSCI0091	Herculian
77	ROSCI0092	Igniș
78	ROSCI0093	Insulele Stepice Șura Mică - Slimnic
79	ROSCI0094	Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia

80	ROSCI0095	La Sărătura
81	ROSCI0096	Lacul Bâlbâitoarea
82	ROSCI0097	Lacul Negru
83	ROSCI0099	Lacul Știucilor - Sic - Puini - Bonțida
84	ROSCI0101	Larion
85	ROSCI0102	Leaota
86	ROSCI0103	Lunca Buzăului
87	ROSCI0105	Lunca Joasă a Prutului
88	ROSCI0108	Lunca Mureșului Inferior
89	ROSCI0109	Lunca Timișului
90	ROSCI0110	Măgurile Băiței
91	ROSCI0111	Mestecănișul de la Reci
92	ROSCI0112	Mlaca Tătarilor
93	ROSCI0113	Mlaștina după Luncă
94	ROSCI0114	Mlaștina Hergheliei - Obantul Mare și Peștera Movilei
95	ROSCI0115	Mlaștina Satchinez
96	ROSCI0116	Molhașurile Capățânei
97	ROSCI0117	Movila lui Burcel
98	ROSCI0119	Muntele Mare
99	ROSCI0120	Muntele Tâmpa
100	ROSCI0121	Muntele Vulcan
101	ROSCI0122	Munții Făgăraș
102	ROSCI0123	Munții Măcinului
103	ROSCI0124	Munții Maramureșului
104	ROSCI0125	Munții Rodnei
105	ROSCI0126	Munții Țarcu
106	ROSCI0127	Muntioru Ursoaia
107	ROSCI0128	Nordul Gorjului de Est
108	ROSCI0129	Nordul Gorjului de Vest
109	ROSCI0130	Oituz - Ojdula
110	ROSCI0131	Oltenița - Mostiștea - Chiciu
111	ROSCI0132	Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu
112	ROSCI0133	Pădurea Bădeana
113	ROSCI0134	Pădurea Balta - Munteni
114	ROSCI0135	Pădurea Bârnova - Repedea

115	ROSCI0136	Pădurea Bejan
116	ROSCI0137	Pădurea Bogății
117	ROSCI0139	Pădurea Breana - Roșcani
118	ROSCI0140	Pădurea Călugărească
119	ROSCI0142	Pădurea Dălhăuți
120	ROSCI0143	Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânațului
121	ROSCI0144	Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcărețului
122	ROSCI0146	Pădurea de stejar pufos de la Hoia
123	ROSCI0147	Pădurea de stejar pufos de la Mirăslău
124	ROSCI0148	Pădurea de stejar pufos de la Petiș
125	ROSCI0149	Pădurea Eseschioi - Lacul Bugeac
126	ROSCI0151	Pădurea Gârboavele
127	ROSCI0152	Pădurea Floreanu - Frumușica - Ciurea
128	ROSCI0153	Pădurea Glodeasa
129	ROSCI0156	Munții Goșman
130	ROSCI0157	Pădurea Hagieni - Cotul Văii
131	ROSCI0162	Lunca Siretului Inferior
132	ROSCI0163	Pădurea Mogoș - Mățele
133	ROSCI0165	Pădurea Pogănești
134	ROSCI0166	Pădurea Reșca Hotărani
135	ROSCI0168	Pădurea Sarului
136	ROSCI0170	Pădurea și Mlaștinile eutrofe de la Prejmer
137	ROSCI0172	Pădurea și Valea Canaraua Feti - Iortmac
138	ROSCI0173	Pădurea Stârmina
139	ROSCI0174	Pădurea Studinița
140	ROSCI0175	Pădurea Tălășmani
141	ROSCI0178	Pădurea Torcești
142	ROSCI0179	Pădurea Troianu
143	ROSCI0182	Pădurea Verdele
144	ROSCI0183	Pădurea Vlădila
145	ROSCI0184	Pădurea Zamostea - Lunca
146	ROSCI0186	Padurile de Stejar Pufos de pe Târnava Mare
147	ROSCI0187	Pajiștile lui Suci
148	ROSCI0188	Parâng
149	ROSCI0189	Pârâul Barlangos

150	ROSCI0190	Penteleu
151	ROSCI0191	Peștera Limanu
152	ROSCI0192	Peștera Măgurici
153	ROSCI0193	Peștera Tăușoare
154	ROSCI0194	Piatra Craiului
155	ROSCI0195	Piatra Mare
156	ROSCI0196	Pietrosul Broștenilor - Cheile Zugrenilor
157	ROSCI0197	Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud
158	ROSCI0198	Platoul Mehedinți
159	ROSCI0199	Platoul Meledic
160	ROSCI0200	Platoul Vașcău
161	ROSCI0201	Podișul Nord Dobrogean
162	ROSCI0202	Silvostepa Olteniei
163	ROSCI0203	Poiana cu narcise de la Negrași
164	ROSCI0204	Poiana Muntioru
165	ROSCI0205	Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului
166	ROSCI0206	Porțile de Fier
167	ROSCI0207	Postăvarul
168	ROSCI0208	Putna - Vrancea
169	ROSCI0209	Racâș - Hida
170	ROSCI0210	Râpa Lechința
171	ROSCI0211	Podișul Secașelor
172	ROSCI0212	Rarău - Giupalău
173	ROSCI0213	Râul Prut
174	ROSCI0214	Râul Tur
175	ROSCI0215	Recifii Jurasici Cheia
176	ROSCI0216	Reghiu Scruntar
177	ROSCI0217	Retezat
178	ROSCI0218	Dealul Mocrei - Rovina - Ineu
179	ROSCI0219	Rusca Montană
180	ROSCI0222	Sărăturile Jijia Inferioară - Prut
181	ROSCI0226	Semenic - Cheile Caraș
182	ROSCI0227	Sighișoara - Târnava Mare
183	ROSCI0228	Șindrilița
184	ROSCI0229	Siriu

185	ROSCI0230	Slănic
186	ROSCI0231	Nădab - Socodor - Vărșad
187	ROSCI0232	Someșul Mare Superior
188	ROSCI0233	Someșul Rece
189	ROSCI0236	Strei - Hațeg
190	ROSCI0238	Suatu - Cojocna - Crairât
191	ROSCI0239	Târnovu Mare - Latorița
192	ROSCI0241	Tinovul Apa Lină - Honcsok
193	ROSCI0242	Tinovul Apa Roșie
194	ROSCI0243	Tinovul de la Dealul Albinelor
195	ROSCI0244	Tinovul de la Fântâna Brazilor
196	ROSCI0245	Tinovul de la Românești
197	ROSCI0246	Tinovul Luci
198	ROSCI0247	Tinovul Mare Poiana Stampei
199	ROSCI0248	Tinovul Mohoș - Lacul Sf. Ana
200	ROSCI0249	Tinovul Șaru Dornei
201	ROSCI0250	Ținutul Pădurenilor
202	ROSCI0251	Tisa Superioară
203	ROSCI0252	Toplița - Scaunul Rotund Borsec
204	ROSCI0253	Trascău
205	ROSCI0254	Tufurile calcaroase din Valea Bobâlna
206	ROSCI0255	Turbăria de la Dersca
207	ROSCI0256	Turbăria Ruginosu Zagon
208	ROSCI0258	Vaile Bratiei și Brătioarei
209	ROSCI0259	Valea Călmățuiului
210	ROSCI0260	Valea Cepelor
211	ROSCI0262	Valea Iadului
212	ROSCI0263	Valea Ierii
213	ROSCI0264	Valea Izei și Dealul Solovan
214	ROSCI0266	Valea Oltețului
215	ROSCI0268	Valea Vâlsanului
216	ROSCI0269	Vama Veche - 2 Mai
217	ROSCI0270	Vânători-Neamț
218	ROSCI0272	Vulcanii Norioși de la Pâclele Mari și Pâclele Mici
219	ROSCI0273	Zona marină de la Capul Tuzla

220	ROSCI0274	Agârbiciu
221	ROSCI0277	Becicherecu Mic
222	ROSCI0278	Bordușani - Borcea
223	ROSCI0279	Borzont
224	ROSCI0280	Buzăul Superior
225	ROSCI0281	Cap Aurora
226	ROSCI0282	Arpașu de Sus
227	ROSCI0283	Cheile Doftanei
228	ROSCI0284	Cheile Teregovei
229	ROSCI0285	Codrii seculari de la Strâmbu - Băiuț
230	ROSCI0286	Colinele Elanului
231	ROSCI0287	Comloșu Mare
232	ROSCI0288	Băilești
233	ROSCI0289	Coridorul Drocea - Codru Moma
234	ROSCI0290	Coridorul Ialomiței
235	ROSCI0291	Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma
236	ROSCI0292	Coridorul Rusca Montană - Țarcu - Retezat
237	ROSCI0293	Costinești - 23 August
238	ROSCI0294	Crișul Alb între Gurahonț și Ineu
239	ROSCI0295	Dealurile Clujului de Est
240	ROSCI0297	Dealurile Târnavei Mici - Bicheș
241	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb
242	ROSCI0299	Dunărea la Gârla Mare - Maglavit
243	ROSCI0300	Fânațele Pietroasa - Podeni
244	ROSCI0301	Bogata
245	ROSCI0302	Bozânta
246	ROSCI0303	Hârtibaciu Sud - Est
247	ROSCI0304	Hârtibaciu Sud - Vest
248	ROSCI0305	Ianca - Plopu - Sărat - Comăneasca
249	ROSCI0306	Jiana
250	ROSCI0307	Lacul Sărat - Brăila
251	ROSCI0308	Lacul și Pădurea Cernica
252	ROSCI0312	Castanii comestibili de la Buia
253	ROSCI0313	Confluența Mureș cu Arieș
254	ROSCI0314	Lozna

255	ROSCI0315	Lunca Chineja
256	ROSCI0316	Lunca Râului Doamnei
257	ROSCI0318	Măgura Târgu Ocna
258	ROSCI0319	Mlaștina de la Fetești
259	ROSCI0320	Mociar
260	ROSCI0321	Moldova Superioară
261	ROSCI0322	Muntele Șes
262	ROSCI0323	Munții Ciucului
263	ROSCI0324	Munții Bihor
264	ROSCI0325	Munții Metaliferi
265	ROSCI0326	Muscelele Argeșului
266	ROSCI0327	Nemira - Lapoș
267	ROSCI0328	Obcinele Bucovinei
268	ROSCI0329	Oltul Superior
269	ROSCI0332	Coșava Mică
270	ROSCI0335	Pădurea Dobrina - Huși
271	ROSCI0336	Pădurea Dumbrava
272	ROSCI0337	Pădurea Neudorfului
273	ROSCI0338	Pădurea Paniova
274	ROSCI0339	Pădurea Povernii - Valea Cernița
275	ROSCI0340	Cuiugiuc
276	ROSCI0341	Pădurea și Lacul Stolnici
277	ROSCI0342	Pădurea Trgu Mureș
278	ROSCI0343	Padurile din Silvostepa Mostiștei
279	ROSCI0344	Padurile din Sudul Piemontului Căndești
280	ROSCI0345	Pajiștea Cenad
281	ROSCI0346	Pajiștea Ciacova
282	ROSCI0348	Pajiștea Jebel
283	ROSCI0349	Pajiștea Pesac
284	ROSCI0350	Lunca Teuzului
285	ROSCI0352	Perșani
286	ROSCI0353	Peștera - Deleni
287	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă
288	ROSCI0356	Poienile de la Șard
289	ROSCI0357	Porumbeni

290	ROSCI0358	Pricop - Huta - Certeze
291	ROSCI0359	Prigoria - Bengești
292	ROSCI0360	Râul Bârlad între Zorleni și Gura Gârbăvoțului
293	ROSCI0361	Râul Caraș
294	ROSCI0362	Râul Gilort
295	ROSCI0365	Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși
296	ROSCI0366	Râul Motru
297	ROSCI0367	Râul Mureș între Morești și Ogra
298	ROSCI0368	Râul Mureș între Deda și Reghin
299	ROSCI0369	Râul Mureș între Iernuțeni și Periș
300	ROSCI0372	Dăbuleni - Potelu
301	ROSCI0373	Râul Mureș între Brănișca și Ilia
302	ROSCI0374	Râul Negru
303	ROSCI0375	Râul Nera între Bozovici și Moceriș
304	ROSCI0376	Râul Olt între Mărunței și Turnu Măgurele
305	ROSCI0377	Râul Putna
306	ROSCI0379	Râul Suceava
307	ROSCI0381	Râul Tsrului - Argeșel - Râușor
308	ROSCI0382	Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț
309	ROSCI0383	Râul Târnava Mare între Odorheiu Secuiesc și Vânători
310	ROSCI0384	Râul Târnava Mică
311	ROSCI0385	Râul Timiș între Rusca și Prisaca
312	ROSCI0386	Râul Vedea
313	ROSCI0387	Salonta
314	ROSCI0388	Sărăturile de la Foiene - Grăniceri
315	ROSCI0389	Sărăturile de la Gura Ialomiței - Mihai Bravu
316	ROSCI0390	Sărăturile Diniaș
317	ROSCI0391	Siretul Mijlociu - Bucecea
318	ROSCI0392	Slatina
319	ROSCI0393	Someșul Mare
320	ROSCI0394	Someșul Mic
321	ROSCI0395	Soveja
322	ROSCI0396	Dealul Pădurea Murei - Sângeorzu Nou
323	ROSCI0398	Straja - Cumpăna
324	ROSCI0400	Șieu - Budac

325	ROSCI0401	Turnu - Variașu
326	ROSCI0403	Vânju Mare
327	ROSCI0404	Dealurile Racovițeni
328	ROSCI0405	Dealurile Strehaia - Bâtlanele
329	ROSCI0406	Zarandul de Est
330	ROSCI0407	Zarandul de Vest
331	ROSCI0409	Fânațele de la Bogdana
332	ROSCI0411	Groșii Țibleșului
333	ROSCI0412	Ivrinezu
334	ROSCI0414	Lovrin
335	ROSCI0415	Lunca Bârsei
336	ROSCI0418	Movilele de la Iacobenii
337	ROSCI0419	Mureșul Mijlociu - Cugir
338	ROSCI0423	Pădurea Dorobanțul
339	ROSCI0425	Pădurea Șemița
340	ROSCI0426	Pădurea Ștorobăneasa
341	ROSCI0427	Pajiștile de la Liteni - Săvădisla
342	ROSCI0428	Pajiștile de la Mănărade
343	ROSCI0430	Pajiștile de la Tiur
344	ROSCI0431	Pajiștile dintre Șeica Mare și Veșeud
345	ROSCI0433	Seaca
346	ROSCI0436	Someșul Inferior
347	ROSCI0437	Someșul Mare între Mica și Beclean
348	ROSCI0439	Valea Chiuruților
349	ROSCI0440	Valea Șardului

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0001	Aliman - Adamclisi
2	ROSPA0002	Allah Bair - Capidava
3	ROSPA0003	Avrig - Scorei - Făgăraș
4	ROSPA0004	Balta Albă - Amara - Jirlău
5	ROSPA0005	Balta Mică a Brăilei
6	ROSPA0006	Balta Tătaru
7	ROSPA0007	Balta Vederosa
8	ROSPA0008	Băneasa - Canaraua Fetei

9	ROSPA0009	Beștepe - Mahmudia
10	ROSPA0010	Bistreț
11	ROSPA0011	Blahnița
12	ROSPA0012	Brațul Borcea
13	ROSPA0013	Calafat - Ciuperceni - Dunăre
14	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului
15	ROSPA0015	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru
16	ROSPA0016	Câmpia Nirului - Valea Ierului
17	ROSPA0017	Canaralele de la Hârșova
18	ROSPA0018	Cheile Bicazului - Hășmaș
19	ROSPA0019	Cheile Dobrogei
20	ROSPA0020	Cheile Nerei - Beușnița
21	ROSPA0021	Ciocănești - Dunăre
22	ROSPA0022	Comana
23	ROSPA0023	Confluența Jiu - Dunăre
24	ROSPA0024	Confluența Olt - Dunăre
25	ROSPA0025	Cozia - Buila - Vânturarița
26	ROSPA0026	Cursul Dunării - Baziaș - Porțile de Fier
27	ROSPA0027	Dealurile Homoroadelor
28	ROSPA0028	Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului
29	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei
30	ROSPA0030	Defileul Mureșului Superior
31	ROSPA0031	Delta Dunării și Complexul Razim - Sinoie
32	ROSPA0032	Deniz Tepe
33	ROSPA0033	Depresiunea și Munții Giurgeului
34	ROSPA0034	Depresiunea și Munții Ciucului
35	ROSPA0035	Domogled - Valea Cernei
36	ROSPA0036	Dumbrăveni
37	ROSPA0037	Dumbrăvița - Rotbav - Măgura Codlei
38	ROSPA0038	Dunăre - Oltenița
39	ROSPA0039	Dunăre - Ostroave
40	ROSPA0040	Dunărea Veche - Brațul Măcin
41	ROSPA0041	Eleșteiele Iernut - Cipău
42	ROSPA0042	Eleșteiele Jijiei și Miletinului
43	ROSPA0043	Frumoasa

44	ROSPA0044	Grădiștea - Căldărușani - Dridu
45	ROSPA0045	Grădiștea Muncelului - Ciclovina
46	ROSPA0046	Gruia - Gârla Mare
47	ROSPA0047	Hunedoara Timișană
48	ROSPA0048	Ianca - Plopu - Sărat
49	ROSPA0051	Iezerul Călärași
50	ROSPA0052	Lacul Beibugeac
51	ROSPA0053	Lacul Bugeac
52	ROSPA0054	Lacul Dunăreni
53	ROSPA0056	Lacul Galațui
54	ROSPA0057	Lacul Oltina
55	ROSPA0058	Lacul Siutghiol
56	ROSPA0059	Lacul Stânca Costești
57	ROSPA0060	Lacul Strachina
58	ROSPA0061	Lacurile Tașaul - Corbu
59	ROSPA0062	Lacul Techirghiol
60	ROSPA0065	Lacurile de acumulare de pe Argeș
61	ROSPA0066	Lacurile Fundata - Amara
62	ROSPA0068	Limanu - Herghelia
63	ROSPA0069	Lunca inferioară a Turului
64	ROSPA0070	Lunca Mureșului Inferior
65	ROSPA0071	Lunca Prutului - Vlădești - Frumușița
66	ROSPA0073	Lunca Siretului Inferior
67	ROSPA0074	Macin - Niculițel
68	ROSPA0075	Maglavit
69	ROSPA0076	Măgura Odobești
70	ROSPA0077	Marea Neagră
71	ROSPA0078	Măxineni
72	ROSPA0080	Mlaștina Satchinez
73	ROSPA0081	Munții Almajului - Locvei
74	ROSPA0082	Munții Apuseni - Vlădeasa
75	ROSPA0083	Munții Bodoc - Baraolt
76	ROSPA0084	Munții Rarău - Giumalău
77	ROSPA0085	Munții Retezat
78	ROSPA0086	Munții Rodnei

79	ROSPA0087	Munții Semenici - Cheile Caraș
80	ROSPA0088	Munții Trascăului
81	ROSPA0089	Munții Vrancei
82	ROSPA0090	Obcina Feredeului
83	ROSPA0091	Ostrovu Lung - Gostinu
84	ROSPA0092	Pădurea Babadag
85	ROSPA0093	Pădurea Bârnova
86	ROSPA0094	Pădurea Bogata
87	ROSPA0095	Pădurea Hagieni
88	ROSPA0096	Pădurea Macedonia
89	ROSPA0097	Pădurea Miclești
90	ROSPA0098	Pescăria Cefa - Pădurea Rădvani
91	ROSPA0099	Piemontul Făgăraș
92	ROSPA0100	Podișul Hârtibaciului
93	ROSPA0101	Stepa Casimcea
94	ROSPA0102	Stepa Saraiu - Horea
95	ROSPA0104	Suhaia
96	ROSPA0105	Bazinul Fizeșului
97	ROSPA0106	Valea Mostiștea
98	ROSPA0107	Valea Oltului Inferior
99	ROSPA0108	Vânători - Neamț
100	ROSPA0110	Vedea - Dunăre
101	ROSPA0111	Acumularile Rogojești - Bucecea
102	ROSPA0112	Berteștii de Sus - Gura Ialomiței
103	ROSPA0114	Câmpia Gherghiței
104	ROSPA0115	Cursul Mijlociu al Someșului
105	ROSPA0116	Defileul Crișului Repede - Valea Iadului
106	ROSPA0117	Dorohoi - Șaua Bucecei
107	ROSPA0118	Drocea - Zarand
108	ROSPA0119	Grindu - Valea Măcrișului
109	ROSPA0120	Horga - Zorleni
110	ROSPA0121	Kogalniceanu - Gura Ialomiței
111	ROSPA0122	Lacul Brateș
112	ROSPA0123	Lacul și Pădurea Cernica
113	ROSPA0125	Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede

114	ROSPA0126	Lacurile Vaduri și Pângărați
115	ROSPA0127	Livezile - Dolaț
116	ROSPA0128	Lunca Bârzavei
117	ROSPA0129	Lunca Timișului
118	ROSPA0130	Masivul Ceahlău
119	ROSPA0131	Mața - Cârja - Rădeanu
120	ROSPA0132	Munții Maramureșului
121	ROSPA0133	Munții Metaliferi
122	ROSPA0134	Munții Călimani
123	ROSPA0135	Munții Gutâi
124	ROSPA0136	Nisipurile de la Dăbuleni
125	ROSPA0137	Oltenița - Ulmeni
126	ROSPA0138	Pădurea Radomir
127	ROSPA0139	Piatra Șoimului - Scorțeni - Gîrleni
128	ROSPA0141	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu
129	ROSPA0142	Subcarpații Vrancei
130	ROSPA0143	Teremia Mare - Tomnatic
131	ROSPA0144	Tisa Superioară
132	ROSPA0145	Uivar - Dinaș
133	ROSPA0147	Valea Călmățuiului
134	ROSPA0148	Valea Râului Negru
135	ROSPA0149	Vitănești - Răsmirești
136	ROSPA0150	Depresiunea Bozovici
137	ROSPA0151	Acumulările Sârca - Podu Iloaiei
138	ROSPA0152	Ciobănița-Osmancea
139	ROSPA0153	Coridorul Ialomiței
140	ROSPA0154	Defileul Crișului Alb
141	ROSPA0155	Galicea Mare - Băilești
142	ROSPA0156	Goicea-Măceșu de Sus
143	ROSPA0157	Iazul Mare - Stăuceni - Drăcșani
144	ROSPA0158	Mlaștina Iezerul Dorohoi
145	ROSPA0160	Lacul Ciurbești-Fânațele Bârca
146	ROSPA0162	Lunca Buzăului
147	ROSPA0163	Mânjești
148	ROSPA0164	Pădurea Floreanu - Frumușica - Ciurea

149	ROSPA0165	Pescaria Nădlac
150	ROSPA0166	Piatra Craiului
151	ROSPA0167	Plopeni-Chirnogeni
152	ROSPA0168	Râul Bârlad între Zorleni și Gura Gârbăvățului
153	ROSPA0169	Râul Prut
154	ROSPA0170	Tinovul Apa Lină - Honcsok
155	ROSPA0171	Valea Elanului
156	ROSPA0055	Valea Izei și Dealul Solovan

Deoarece este dificil ca fiecare sit să fie abordat în parte, datorită complexității subiectului de studiu, precum și a amplitudinii naționale a întregului plan, în continuare vor fi prezentate date generale cu privire la întreaga rețea Natura 2000.

Rețeaua Natura 2000 este cea mai mare rețea ecologică de arii naturale protejate din lume, constituită în anul 1992 și care cuprinde situri de importanță comunitară (SCI, desemnate pentru protecția habitatelor și a speciilor din Anexele I și II a Directivei Habitate) și situri de protecție specială avifaunistică (SPA, desemnate pentru protecția speciilor de păsări din Anexa I a Directivei Păsări). În totalitatea sa, rețeaua Natura 2000 pune sub protecție habitatele și speciile sălbatice de floră și faună existente pe teritoriul Uniunii Europene care sunt considerate rare, au un areal restrâns sau puternic fragmentat sau sunt amenințate cu dispariția, în același timp acestea acționând și ca o “umbrelă” pentru protejarea altor specii și habitate care nu se regăsesc în Anexele I sau II ale Directivei Habitate sau Anexa I a Directivei Păsări. Mai mult decât atât, rețeaua ecologică Natura 2000 a fost constituită nu doar pentru protejarea speciilor și habitatelor, ci și pentru menținerea diversității capitalului natural, promovarea activităților tradiționale și dezvoltarea durabilă pe termen lung.

Rețeaua Natura 2000 a fost instituită în baza a două Directive ale Uniunii Europene care reglementează modul de selectare, desemnare și protecție a habitatelor, speciilor și siturilor: Directiva Păsări – Directiva Consiliului 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice, abrogată și înlocuită în 2009 cu Directiva 2009/147/CE, cuprinde 7 Anexe, în Anexa I fiind enumerate specii pentru care se impun măsuri speciale de conservare a habitatelor acestora, în scopul de a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire; Directiva Habitate – Directiva Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice, cuprinde 6 anexe, în Anexa I fiind enumerate tipurile de habitate naturale de interes comunitar (inclusiv prioritare) pentru a căror conservare este necesară desemnarea unor arii speciale de conservare, în timp ce în Anexa II sunt enumerate speciile de faună și floră sălbatică de interes comunitar (inclusiv prioritare) pentru conservarea cărora este necesară desemnarea unor arii speciale de conservare.

Ordonanța de Urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011 cu modificările și completările ulterioare, transpune în legislația românească cele două Directive europene, figurând, pe lângă speciile enumerate în directive, care se găsesc pe teritoriul țării noastre, și acele specii considerate importante pentru România, care necesită un regim special de protecție.

Rețeaua europeană de arii protejate Natura 2000 a fost instituită în România începând cu anul 2007, desemnarea oficială a Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică (SPA) și a Siturilor de Importanță Comunitară (SCI), fiind realizată în baza H.G. 1284/2007, respectiv H.G-ul 971/2011.

Până în luna mai 2022 rețeaua Natura 2000 din România era compusă din 606 arii naturale protejate din, acoperind 60586,81 km² (22,8% din suprafața terestră a României), din care 171 arii de protecție specială avifaunistică – SPA (38746,45 km²) și 435 situri de importanță comunitară – SCI (46501,81 km²) (fig. 32 și 33).

Din cele 606 situri Natura 2000, 226 SCI și 87 SPA au plan de management aprobat.

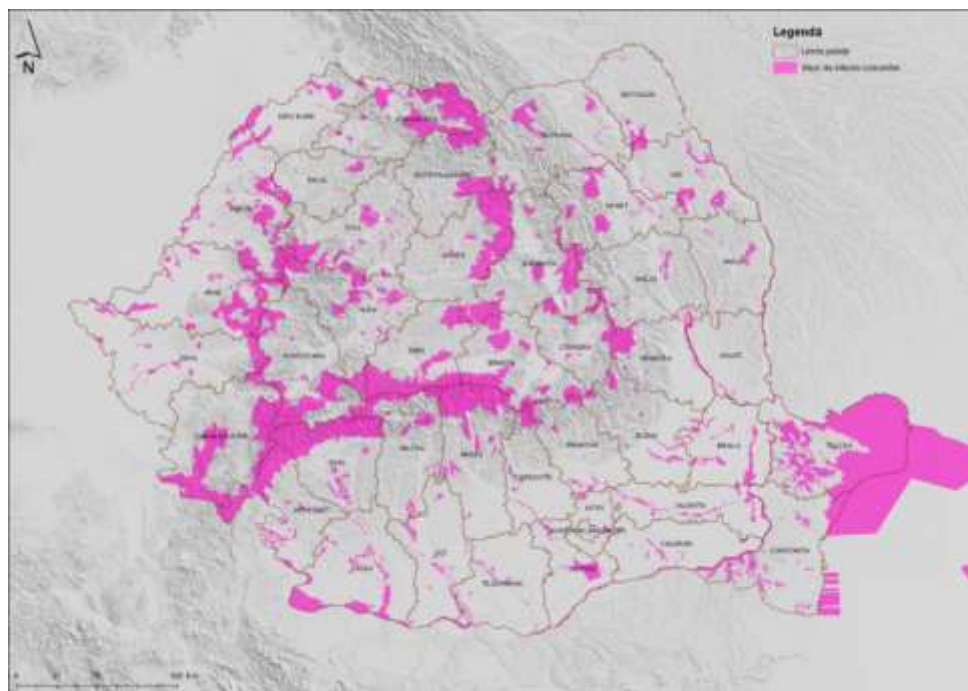

Figura 32. Rețeaua națională Natura 2000 - Situri de Interes Comunitar (SCI)

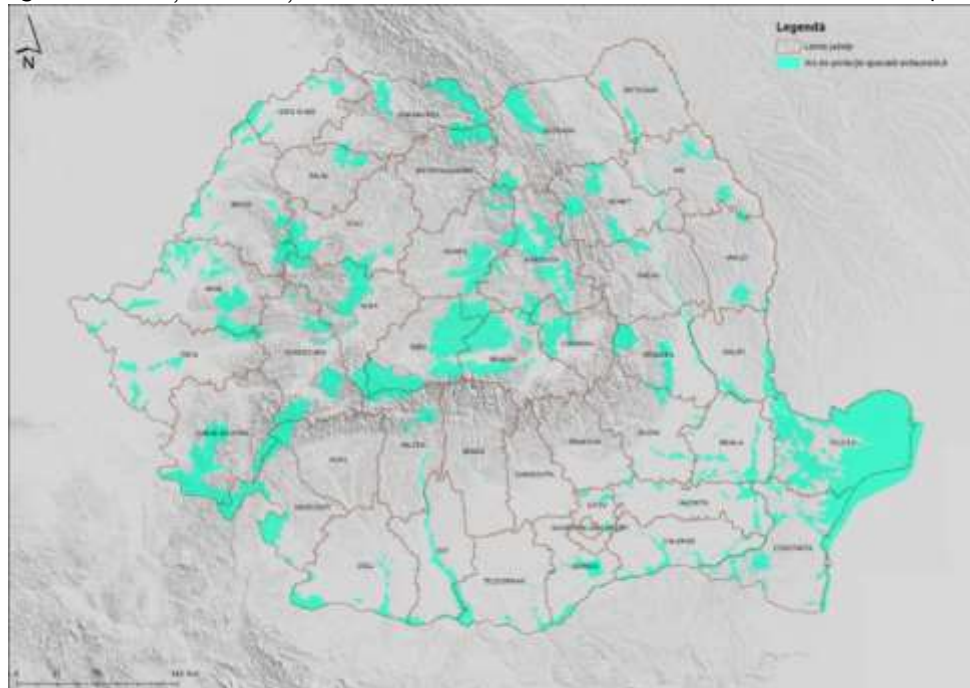

Figura 33. Rețeaua națională Natura 2000 - Arii de Protecție Specială Avifaunistică

Prin Hotărârea nr. 685/2022 din 27 mai 2022, privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea ariilor speciale de conservare ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, 211 SCI și-au schimbat regimul în SAC - arii speciale de conservare.

11	GORJ	2065.68	3.42
12	BIHOR	2052.26	3.40
13	MEHEDINTI	1736.44	2.87
14	ARGES	1699.36	2.81
15	ALBA	1665.19	2.76
16	CONSTANTA	1551.59	2.57
17	CLUJ	1235.12	2.04
18	SUCEAVA	1147.56	1.90
19	NEAMT	1133.42	1.88
20	TIMIS	1109.24	1.84
21	DOLJ	1079.65	1.79
22	COVASNA	1068.93	1.77
23	VRANCEA	987.24	1.63
24	VALCEA	967.44	1.60
25	BISTRITA-NASAUD	940.64	1.56
26	GALATI	840.45	1.39
27	IASI	795.41	1.32
28	BRAILA	693.14	1.15
29	OLT	647.67	1.07
30	IALOMITA	624.99	1.03
31	BACAU	549.86	0.91
32	BUZAU	521.47	0.86
33	GIURGIU	514.64	0.85
34	TELEORMAN	493.73	0.82
35	CALARASI	484.54	0.80
36	SATU MARE	481.72	0.80
37	VASLUI	462.64	0.77
38	SALAJ	417.35	0.69
39	BOTOSANI	398.87	0.66
40	PRAHOVA	353.27	0.58
41	DAMBOVITA	249.66	0.41
42	ILFOV	121.95	0.20
TOTAL		60442.33	100.00

În total, în siturile de importanță comunitară din România sunt protejate 99 de tipuri de habitate naturale, considerate rare sau amenințate la nivelul Uniunii Europene, conform Anexei nr. 3 a OUG nr. 57/2007, dintre care 27 sunt prioritare, ceea ce înseamnă că sunt amenințate cu dispariția.

În ceea ce privește speciile de floră și faună sălbatică, în siturile de importanță comunitară din România sunt protejate 287 de specii rare sau amenințate la nivelul Uniunii Europene, conform Anexei nr. 3 a OUG nr. 57/2007, dintre care 23 specii sunt prioritare.

În ceea ce privește păsările un număr de 105 specii fac obiectul măsurilor de conservare speciale privind habitatul, în scopul asigurării supraviețuirii și reproducerii lor în arealul de distribuție natural.

2.2 Date despre prezența, localizarea, populația și ecologia speciilor și/sau habitatelor de interes comunitar prezente pe suprafața și în imediata

vecinătate a PP, menționate în formularul standard al ariei naturale protejate de interes comunitar

2.2.1 Intervenția DR-01- Agro-mediu și climă pe pajiști permanente

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția DR-01 - *Agro-mediu și climă pe pajiști permanente* va acoperi cca. 73,71% din suprafața SPA-urilor și 70,19% din suprafața SCI-urilor la nivel național (126 SPA și 281 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 69,51% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Aproximativ 81,60% din suprafața pajiștilor din SPA-uri și 82,67% din suprafața pajiștilor din SCI-uri, desemnate la nivel național, sunt ocupate de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-01**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 82,27% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România. (fig. 35).

Speciile vizate în continuarea acțiunilor din programul anterior sunt *Crex crex*, *Lanius minor* și *Falco vespertinus*. Aceste specii sunt prezente în număr mare în România în timp ce în alte zone din Europa se află în declin sau au dispărut. România deține aproximativ 97% din populația europeană de *Lanius minor* (Sfrâncioc cu frunte neagră), aproximativ 58% din populația europeană de *Falco vespertinus* (Vânturelul de seară) și aproximativ 28% din populația europeană de *Crex crex* (Cârstelul de câmp) – conform Birds in Europe 2004.

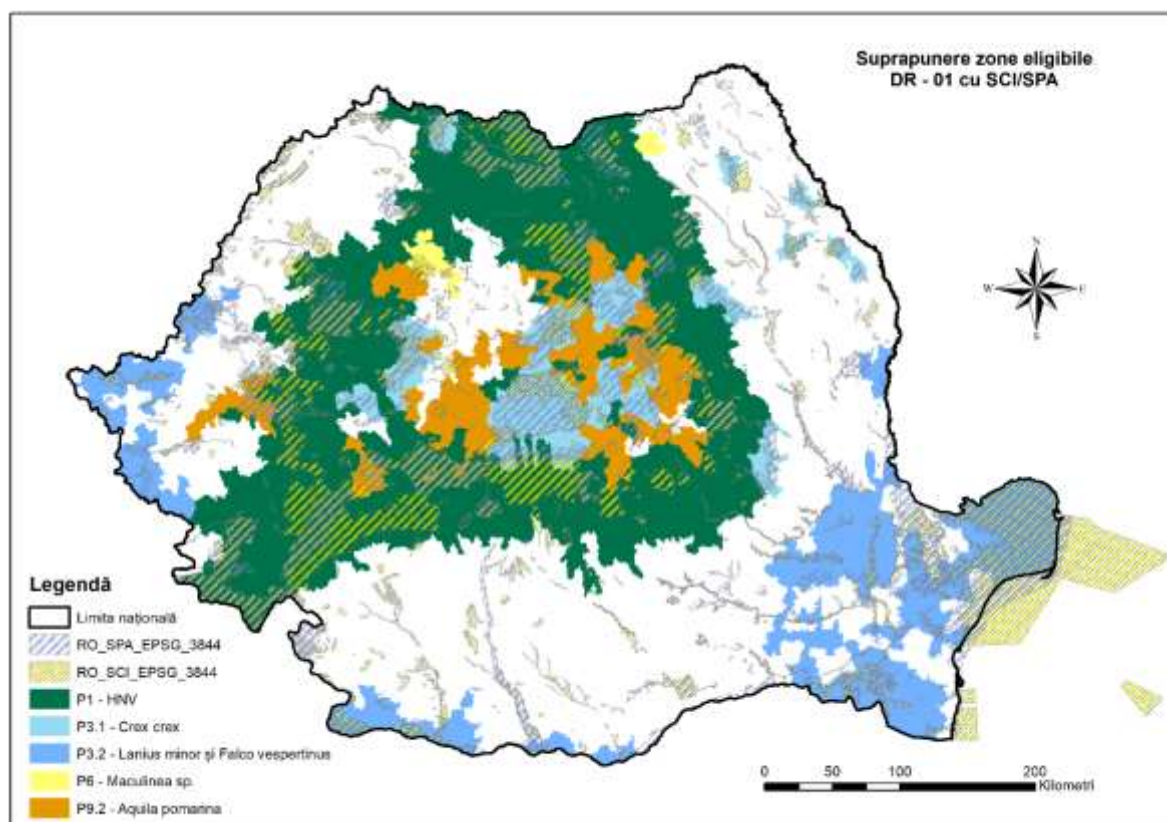

Figura 35. Suprapunerea zonelor eligibile DR-01 cu SCI/SPA

Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin Pachetul 1 - *pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)* va acoperi cca. 28,49% din suprafața SPA-urilor și 43,23% din suprafața SCI-urilor la nivel național (53 SPA, 170 SCI, enumerate

în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 36,12% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Cca 23,95% din suprafața pajiștilor din 56 SPA-uri și 46,51% din suprafața pajiștilor a 170 SCI-uri. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 34,81% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0001	Aninișurile de pe Tărlung
2	ROSCI0002	Apuseni
3	ROSCI0003	Arboretele de castan comestibil de la Baia Mare
4	ROSCI0009	Bisoca
5	ROSCI0010	Bistrița Aurie
6	ROSCI0013	Bucegi
7	ROSCI0014	Bucșani
8	ROSCI0015	Buila - Vânturarița
9	ROSCI0016	Buteasa
10	ROSCI0018	Căldările Zăbalei
11	ROSCI0019	Călimani - Gurghiu
12	ROSCI0023	Cascada Mișina
13	ROSCI0024	Ceahlău
14	ROSCI0026	Cenaru
15	ROSCI0027	Cheile Bicazului - Hășmaș
16	ROSCI0028	Cheile Cernei
17	ROSCI0030	Cheile Lăpușului
18	ROSCI0031	Cheile Nerei - Beușnița
19	ROSCI0032	Cheile Rudăriei
20	ROSCI0033	Cheile Șugăului - Munticelu
21	ROSCI0038	Ciucaș
22	ROSCI0042	Codru Moma
23	ROSCI0046	Cozia
24	ROSCI0047	Creasta Nemirei
25	ROSCI0050	Crișul Repede amonte de Oradea
26	ROSCI0051	Cușma
27	ROSCI0052	Dăncioanea
28	ROSCI0056	Dealul Ciocaș - Dealul Vițelului
29	ROSCI0062	Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului
30	ROSCI0063	Defileul Jiului

31	ROSCI0064	Defileul Mureșului
32	ROSCI0069	Domogled - Valea Cernei
33	ROSCI0070	Drocea
34	ROSCI0074	Făgetul Clujului - Valea Morii
35	ROSCI0084	Ferice - Plai
36	ROSCI0085	Frumoasa
37	ROSCI0086	Găina - Lucina
38	ROSCI0087	Grădiștea Muncelului - Cioclovina
39	ROSCI0089	Gutâi - Creasta Cocoșului
40	ROSCI0090	Harghita Mădăraș
41	ROSCI0092	Igniș
42	ROSCI0093	Insulele Stepice Șura Mică - Slimnic
43	ROSCI0095	La Sărătura
44	ROSCI0096	Lacul Bâlbăitoarea
45	ROSCI0097	Lacul Negru
46	ROSCI0099	Lacul Știucilor - Sic - Puini - Bonțida
47	ROSCI0101	Larion
48	ROSCI0102	Leaota
49	ROSCI0103	Lunca Buzăului
50	ROSCI0116	Molhașurile Capățânei
51	ROSCI0119	Muntele Mare
52	ROSCI0121	Muntele Vulcan
53	ROSCI0122	Munții Făgăraș
54	ROSCI0124	Munții Maramureșului
55	ROSCI0125	Munții Rodnei
56	ROSCI0126	Munții Țarcu
57	ROSCI0127	Muntioru Ursoaia
58	ROSCI0128	Nordul Gorjului de Est
59	ROSCI0129	Nordul Gorjului de Vest
60	ROSCI0130	Oituz - Ojdula
61	ROSCI0132	Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu
62	ROSCI0136	Pădurea Bejan
63	ROSCI0137	Pădurea Bogății
64	ROSCI0153	Pădurea Glodeasa
65	ROSCI0156	Munții Goșman

66	ROSCI0182	Pădurea Verdele
67	ROSCI0186	Padurile de Stejar Pufos de pe Târnava Mare
68	ROSCI0188	Parâng
69	ROSCI0190	Penteleu
70	ROSCI0192	Peștera Măgurici
71	ROSCI0193	Peștera Tăușoare
72	ROSCI0194	Piatra Craiului
73	ROSCI0195	Piatra Mare
74	ROSCI0196	Pietrosul Broștenilor - Cheile Zugrenilor
75	ROSCI0198	Platoul Mehedinți
76	ROSCI0199	Platoul Meledic
77	ROSCI0200	Platoul Vașcău
78	ROSCI0204	Poiana Muntioru
79	ROSCI0206	Porțile de Fier
80	ROSCI0207	Postăvarul
81	ROSCI0208	Putna - Vrancea
82	ROSCI0209	Racăș - Hida
83	ROSCI0212	Rarău - Giumalău
84	ROSCI0214	Râul Tur
85	ROSCI0216	Reghiu Scruntar
86	ROSCI0217	Retezat
87	ROSCI0219	Rusca Montană
88	ROSCI0226	Semenic - Cheile Caraș
89	ROSCI0227	Sighișoara - Târnava Mare
90	ROSCI0228	Șindrilița
91	ROSCI0229	Siriu
92	ROSCI0230	Slănic
93	ROSCI0232	Someșul Mare Superior
94	ROSCI0233	Someșul Rece
95	ROSCI0236	Strei - Hațeg
96	ROSCI0239	Târnovu Mare - Latorița
97	ROSCI0242	Tinovul Apa Roșie
98	ROSCI0243	Tinovul de la Dealul Albinelor
99	ROSCI0245	Tinovul de la Românești
100	ROSCI0247	Tinovul Mare Poiana Stampei

101	ROSCI0249	Tinovul Șaru Dornei
102	ROSCI0250	Ținutul Pădurenilor
103	ROSCI0251	Tisa Superioară
104	ROSCI0252	Toplița - Scaunul Rotund Borsec
105	ROSCI0253	Trascău
106	ROSCI0258	Vaile Bratiei și Brătioarei
107	ROSCI0260	Valea Cepelor
108	ROSCI0262	Valea Iadului
109	ROSCI0263	Valea Ierii
110	ROSCI0264	Valea Izei și Dealul Solovan
111	ROSCI0268	Valea Vâlsanului
112	ROSCI0270	Vânatori-Neamț
113	ROSCI0272	Vulcanii Norioși de la Pâclele Mari și Pâclele Mici
114	ROSCI0280	Buzăul Superior
115	ROSCI0282	Arpașu de Sus
116	ROSCI0283	Cheile Doftanei
117	ROSCI0284	Cheile Teregovei
118	ROSCI0285	Codrii seculari de la Strâmbu - Băiuț
119	ROSCI0289	Coridorul Drocea - Codru Moma
120	ROSCI0291	Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma
121	ROSCI0292	Coridorul Rusca Montană - Țarcu - Retezat
122	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb
123	ROSCI0304	Hârtibaciu Sud - Vest
124	ROSCI0314	Lozna
125	ROSCI0316	Lunca Râului Doamnei
126	ROSCI0318	Măgura Târgu Ocna
127	ROSCI0320	Mociar
128	ROSCI0321	Moldova Superioară
129	ROSCI0322	Muntele Șes
130	ROSCI0323	Munții Ciucului
131	ROSCI0324	Munții Bihor
132	ROSCI0325	Munții Metaliferi
133	ROSCI0326	Muscelele Argeșului
134	ROSCI0327	Nemira - Lapoș
135	ROSCI0328	Obcinele Bucovinei

136	ROSCI0329	Oltul Superior
137	ROSCI0332	Coșava Mică
138	ROSCI0338	Pădurea Paniova
139	ROSCI0339	Pădurea Povernii - Valea Cernița
140	ROSCI0344	Padurile din Sudul Piemontului Căndești
141	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă
142	ROSCI0357	Porumbeni
143	ROSCI0358	Pricop - Huta - Certeze
144	ROSCI0359	Prigoria - Bengești
145	ROSCI0361	Râul Caraș
146	ROSCI0362	Râul Gilort
147	ROSCI0365	Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși
148	ROSCI0366	Râul Motru
149	ROSCI0368	Râul Mureș între Deda și Reghin
150	ROSCI0369	Râul Mureș între Iernuțeni și Periș
151	ROSCI0373	Râul Mureș între Brănișca și Ilia
152	ROSCI0374	Râul Negru
153	ROSCI0375	Râul Nera între Bozovici și Moceriș
154	ROSCI0377	Râul Putna
155	ROSCI0379	Râul Suceava
156	ROSCI0381	Râul Tsrgului - Argeșel - Râușor
157	ROSCI0383	Râul Târnava Mare între Odorheiu Secuiesc și Vânători
158	ROSCI0385	Râul Timiș între Rusca și Prisaca
159	ROSCI0392	Slatina
160	ROSCI0393	Someșul Mare
161	ROSCI0394	Someșul Mic
162	ROSCI0395	Soveja
163	ROSCI0396	Dealul Pădurea Murei - Sângeorzu Nou
164	ROSCI0400	Șieu - Budac
165	ROSCI0406	Zarandul de Est
166	ROSCI0409	Fânațele de la Bogdana
167	ROSCI0411	Groșii Țibleșului
168	ROSCI0419	Mureșul Mijlociu - Cugir
169	ROSCI0427	Pajiștile de la Liteni - Săvădisla
170	ROSCI0437	Someșul Mare între Mica și Beclean

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0003	Avrig - Scorei - Făgăraș
2	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului
3	ROSPA0018	Cheile Bicazului - Hășmaș
4	ROSPA0020	Cheile Nerei - Beușnița
5	ROSPA0025	Cozia - Buila - Vânturarița
6	ROSPA0026	Cursul Dunării - Baziaș - Porțile de Fier
7	ROSPA0027	Dealurile Homoroadelor
8	ROSPA0028	Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului
9	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei
10	ROSPA0030	Defileul Mureșului Superior
11	ROSPA0033	Depresiunea și Munții Giurgeului
12	ROSPA0034	Depresiunea și Munții Ciucului
13	ROSPA0035	Domogled - Valea Cernei
14	ROSPA0037	Dumbrăvița - Rotbav - Măgura Codlei
15	ROSPA0043	Frumoasa
16	ROSPA0045	Grădiștea Muncelului - Ciclovina
17	ROSPA0062	Lacurile de acumulare de pe Argeș
18	ROSPA0068	Lunca inferioară a Turului
19	ROSPA0075	Măgura Odobești
20	ROSPA0080	Munții Almajului - Locvei
21	ROSPA0081	Munții Apuseni - Vlădeasa
22	ROSPA0082	Munții Bodoc - Baraolt
23	ROSPA0083	Munții Rarău - Giumalău
24	ROSPA0084	Munții Retezat
25	ROSPA0085	Munții Rodnei
26	ROSPA0086	Munții Semenic - Cheile Caraș
27	ROSPA0087	Munții Trascăului
28	ROSPA0088	Munții Vrancei
29	ROSPA0089	Obcina Feredeului
30	ROSPA0093	Pădurea Bogata
31	ROSPA0098	Piemontul Făgăraș
32	ROSPA0099	Podișul Hârtibaciului
33	ROSPA0104	Bazinul Fizeșului
34	ROSPA0107	Vânători - Neamț

35	ROSPA0114	Cursul Mijlociu al Someșului
36	ROSPA0115	Defileul Crișului Repede - Valea Iadului
37	ROSPA0117	Drocea - Zarand
38	ROSPA0125	Lacurile Vaduri și Pângărați
39	ROSPA0129	Masivul Ceahlău
40	ROSPA0131	Munții Maramureșului
41	ROSPA0132	Munții Metaliferi
42	ROSPA0133	Munții Călimani
43	ROSPA0134	Munții Gutâi
44	ROSPA0138	Piatra Șoimului - Scorțeni - Gîrleni
45	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu
46	ROSPA0141	Subcarpații Vrancei
47	ROSPA0143	Tisa Superioară
48	ROSPA0147	Valea Râului Negru
49	ROSPA0149	Depresiunea Bozovici
50	ROSPA0153	Defileul Crișului Alb
51	ROSPA0160	Lunca Buzăului
52	ROSPA0165	Piatra Craiului
53	ROSPA0171	Valea Izei și Dealul Solovan

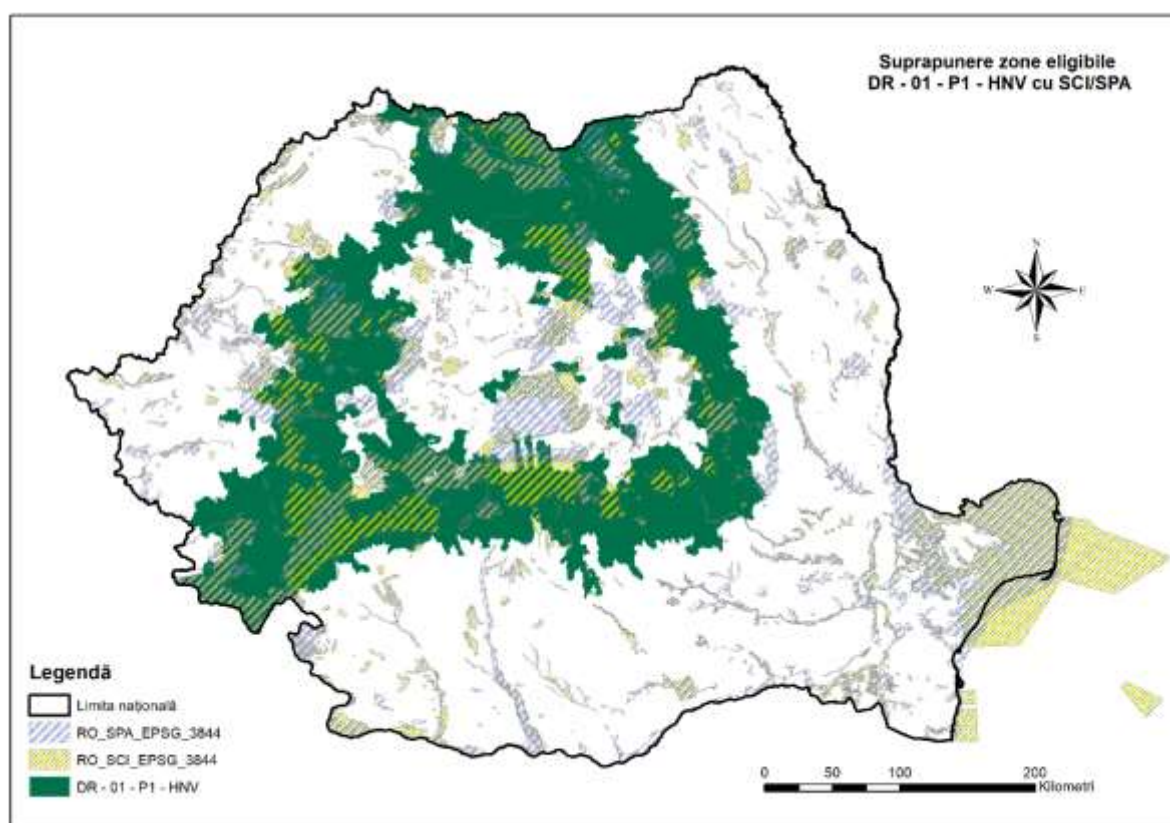

Figura 36. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex* și Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*

Implementarea unor angajamente de agro-mediu și climă în România adaptate cerințelor etologice ale speciilor de păsări ca *Crex crex*, *Lanius minor* și *Falco vespertinus* asigură atingerea obiectivelor de conservare stabilite la nivel național, comunitar și internațional prin: "Action plan for the corncrake in Europe", "International Single Species Action Plan for the Conservation of the Corncrake", "European Species Action Plan for the Red-footed Falcon *Falco vespertinus* Linnaeus, 1766".

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex* va acoperi cca. 19,06% din suprafața SPA-urilor și 7,16% din suprafața SCI-urilor la nivel național (25 SPA, 51 SCI, enumerate în continuare). Zona eligibilă propusă prin Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus* va acoperi cca. 21,47% din suprafața SPA-urilor și 15,13% din suprafața SCI-urilor la nivel național (66 SPA, 54 SCI, enumerate în continuare).

Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 3.1 acoperă cca. 13,44% și zona eligibilă pachetului 3.2 acoperă 14,86% din suprafața siturilor Natura 2000 din România.

Cca. 37,43% din suprafața pajiștilor a 25 SPA-uri și 14,48% din suprafața pajiștilor a 51 de SCI-uri, respectiv cca. 13,92% din suprafața pajiștilor a 66 SPA-uri și 13,07% din suprafața pajiștilor a 54 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*, respectiv Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus* (fig. 37-38.).

Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 3.1 acoperă aprox. 27,84% și zona eligibilă pachetului 3.2 acoperă 11,48% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 din România.

Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru <i>Crex crex</i>		
Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0003	Avrig - Scorei - Făgăraș
2	ROSPA0018	Cheile Bicazului - Hășmaș
3	ROSPA0027	Dealurile Homoroadelor
4	ROSPA0028	Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului
5	ROSPA0033	Depresiunea și Munții Giurgeului
6	ROSPA0034	Depresiunea și Munții Ciucului
7	ROSPA0042	Eleșteiele Jijiei și Miletinului
8	ROSPA0075	Măgura Odobești
9	ROSPA0082	Munții Bodoc - Baraolt
10	ROSPA0087	Munții Trascăului
11	ROSPA0092	Pădurea Bârnova
12	ROSPA0093	Pădurea Bogata
13	ROSPA0096	Pădurea Miclești

14	ROSPA0098	Piemontul Făgăraș
15	ROSPA0099	Podișul Hârtibaciului
16	ROSPA0116	Dorohoi - Șaua Bucecei
17	ROSPA0132	Munții Metaliferi
18	ROSPA0134	Munții Gutâi
19	ROSPA0138	Piatra Șoimului - Scorțeni - Gîrleni
20	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu
21	ROSPA0141	Subcarpații Vrancei
22	ROSPA0143	Tisa Superioară
23	ROSPA0150	Acumulările Sârca - Podu Iloaiei
24	ROSPA0163	Pădurea Floreanu - Frumușica - Ciurea
25	ROSPA0171	Valea Izei și Dealul Solovan
Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0004	Băgău
2	ROSCI0007	Bazinul Ciucului de Jos
3	ROSCI0019	Călimani - Gurghiu
4	ROSCI0026	Cenaru
5	ROSCI0027	Cheile Bicazului - Hășmaș
6	ROSCI0029	Cheile Glodului, Cibului și Măzii
7	ROSCI0036	Cheile Vârghișului
8	ROSCI0037	Ciomad - Balványos
9	ROSCI0058	Dealul lui Dumnezeu
10	ROSCI0076	Dealul Mare - Hârlău
11	ROSCI0089	Gutâi - Creasta Cocosului
12	ROSCI0090	Harghita Mădăraș
13	ROSCI0091	Herculian
14	ROSCI0092	Igniș
15	ROSCI0110	Măgurile Băiței
16	ROSCI0112	Mlaca Tătarilor
17	ROSCI0113	Mlaștina după Luncă
18	ROSCI0117	Movila lui Burcel
19	ROSCI0122	Munții Făgăraș
20	ROSCI0132	Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu
21	ROSCI0135	Pădurea Bârnova - Repedea
22	ROSCI0137	Pădurea Bogății
23	ROSCI0142	Pădurea Dălhăuți
24	ROSCI0143	Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânațului
25	ROSCI0144	Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcărețului
26	ROSCI0152	Pădurea Floreanu - Frumușica - Ciurea
27	ROSCI0156	Munții Goșman
28	ROSCI0186	Padurile de Stejar Pufos de pe Târnava Mare
29	ROSCI0189	Pârâul Barlangos

30	ROSCI0205	Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului
31	ROSCI0222	Sărăturile Jijia Inferioară - Prut
32	ROSCI0227	Sighișoara - Târnava Mare
33	ROSCI0243	Tinovul de la Dealul Albinelor
34	ROSCI0248	Tinovul Mohoș - Lacul Sf. Ana
35	ROSCI0251	Tisa Superioară
36	ROSCI0253	Trascău
37	ROSCI0264	Valea Izei și Dealul Solovan
38	ROSCI0279	Borzont
39	ROSCI0282	Arpașu de Sus
40	ROSCI0297	Dealurile Târnavelor Mici - Bicheș
41	ROSCI0300	Fânațele Pietroasa - Podeni
42	ROSCI0301	Bogata
43	ROSCI0303	Hârțibaciu Sud - Est
44	ROSCI0304	Hârțibaciu Sud - Vest
45	ROSCI0313	Confluența Mureș cu Arieș
46	ROSCI0329	Oltul Superior
47	ROSCI0352	Perșani
48	ROSCI0384	Râul Târnava Mică
49	ROSCI0418	Movilele de la Iacobenii
50	ROSCI0419	Mureșul Mijlociu - Cugir
51	ROSCI0439	Valea Chiuruților

Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru <i>Lanius minor</i> și <i>Falco vespertinus</i>		
Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0001	Aliman - Adamclisi
2	ROSPA0002	Allah Bair - Capidava
3	ROSPA0005	Balta Mică a Brăilei
4	ROSPA0006	Balta Tătaru
5	ROSPA0007	Balta Vederoasa
6	ROSPA0008	Băneasa - Canaraula Fetei
7	ROSPA0009	Beștepe - Mahmudia
8	ROSPA0010	Bistreț
9	ROSPA0012	Brațul Borcea
10	ROSPA0013	Calafat - Ciuperceni - Dunăre
11	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului
12	ROSPA0015	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru
13	ROSPA0017	Canaralele de la Hârșova
14	ROSPA0019	Cheile Dobrogei
15	ROSPA0023	Confluența Jiu - Dunăre

16	ROSPA0024	Confluența Olt - Dunăre
17	ROSPA0031	Delta Dunării și Complexul Razim - Sinoie
18	ROSPA0036	Dumbrăveni
19	ROSPA0039	Dunăre - Ostroave
20	ROSPA0040	Dunărea Veche - Brațul Măcin
21	ROSPA0047	Hunedoara Timișană
22	ROSPA0048	Ianca - Plopu - Sărat
23	ROSPA0051	Iezerul Călărași
24	ROSPA0052	Lacul Beibugeac
25	ROSPA0053	Lacul Bugeac
26	ROSPA0054	Lacul Dunăreni
27	ROSPA0055	Lacul Galațui
28	ROSPA0056	Lacul Oltina
29	ROSPA0060	Lacurile Tașaul - Corbu
30	ROSPA0061	Lacul Techirghiol
31	ROSPA0065	Lacurile Fundata - Amara
32	ROSPA0066	Limanu - Herghelia
33	ROSPA0069	Lunca Mureșului Inferior
34	ROSPA0070	Lunca Prutului - Vlădești - Frumușita
35	ROSPA0071	Lunca Siretului Inferior
36	ROSPA0073	Macin - Niculițel
37	ROSPA0074	Maglavit
38	ROSPA0076	Marea Neagră
39	ROSPA0077	Măxineni
40	ROSPA0078	Mlaștina Satchinez
41	ROSPA0091	Pădurea Babadag
42	ROSPA0094	Pădurea Hagieni
43	ROSPA0095	Pădurea Macedonia
44	ROSPA0100	Stepa Casimcea
45	ROSPA0101	Stepa Saraiu - Horea
46	ROSPA0102	Suhaia
47	ROSPA0108	Vedea - Dunăre
48	ROSPA0111	Bertești de Sus - Gura Ialomiței
49	ROSPA0119	Horga - Zorleni
50	ROSPA0120	Kogalniceanu - Gura Ialomiței

51	ROSPA0121	Lacul Brateș
52	ROSPA0126	Livezile - Dolaț
53	ROSPA0127	Lunca Bârzavei
54	ROSPA0130	Mața - Cârja - Rădeanu
55	ROSPA0135	Nisipurile de la Dăbuleni
56	ROSPA0142	Teremia Mare - Tomnatic
57	ROSPA0144	Uivar - Dinaș
58	ROSPA0145	Valea Călmățuiului
59	ROSPA0151	Ciobănița-Osmancea
60	ROSPA0152	Coridorul Ialomiței
61	ROSPA0154	Galicea Mare - Băilești
62	ROSPA0155	Goicea-Măceșu de Sus
63	ROSPA0160	Lunca Buzăului
64	ROSPA0164	Pescaria Nădlac
65	ROSPA0166	Plopeni-Chirnogeni
66	ROSPA0168	Râul Prut
Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0006	Balta Mică a Brălei
2	ROSCI0012	Brațul Măcin
3	ROSCI0022	Canaralele Dunării
4	ROSCI0039	Ciuperceni - Desa
5	ROSCI0044	Corabia - Turnu Măgurele
6	ROSCI0045	Coridorul Jiului
7	ROSCI0048	Crișul Alb
8	ROSCI0049	Crișul Negru
9	ROSCI0053	Dealul Alah Bair
10	ROSCI0060	Dealurile Agighiolului
11	ROSCI0065	Delta Dunării
12	ROSCI0066	Delta Dunării - zona marină
13	ROSCI0071	Dumbrăveni - Valea Urluia - Lacul Vederoasa
14	ROSCI0088	Gura Vedei - Șaica - Slobozia
15	ROSCI0103	Lunca Buzăului
16	ROSCI0105	Lunca Joasă a Prutului
17	ROSCI0108	Lunca Mureșului Inferior
18	ROSCI0109	Lunca Timișului

19	ROSCI0115	Mlaștina Satchinez
20	ROSCI0123	Munții Măcinului
21	ROSCI0131	Oltenița - Mostiștea - Chiciu
22	ROSCI0149	Pădurea Eseschioi - Lacul Bugeac
23	ROSCI0157	Pădurea Hagieni - Cotul Văii
24	ROSCI0162	Lunca Siretului Inferior
25	ROSCI0172	Pădurea și Valea Canaraua Feti - Iortmac
26	ROSCI0201	Podișul Nord Dobrogean
27	ROSCI0213	Râul Prut
28	ROSCI0215	Recifii Jurasici Cheia
29	ROSCI0231	Nădab - Socodor - Vârșad
30	ROSCI0259	Valea Călmățuiului
31	ROSCI0278	Bordușani - Borcea
32	ROSCI0287	Comloșu Mare
33	ROSCI0288	Băilești
34	ROSCI0290	Coridorul Ialomiței
35	ROSCI0299	Dunărea la Gârla Mare - Maglavit
36	ROSCI0305	Ianca - Plopu - Sărat - Comăneasca
37	ROSCI0307	Lacul Sărat - Brăila
38	ROSCI0319	Mlaștina de la Fetești
39	ROSCI0340	Cuiugiuc
40	ROSCI0345	Pajiștea Cenad
41	ROSCI0346	Pajiștea Ciacova
42	ROSCI0348	Pajiștea Jebel
43	ROSCI0349	Pajiștea Pesac
44	ROSCI0350	Lunca Teuzului
45	ROSCI0353	Peștera - Deleni
46	ROSCI0372	Dăbuleni - Potelu
47	ROSCI0376	Râul Olt între Mărunței și Turnu Măgurele
48	ROSCI0388	Sărăturile de la Foiene - Grăniceri
49	ROSCI0389	Sărăturile de la Gura Ialomiței - Mihai Bravu
50	ROSCI0390	Sărăturile Dinaș
51	ROSCI0398	Straja - Cumpăna
52	ROSCI0401	Turnu - Variașu
53	ROSCI0412	Ivrinezu

54	ROSCI0425	Pădurea Șemița
----	-----------	----------------

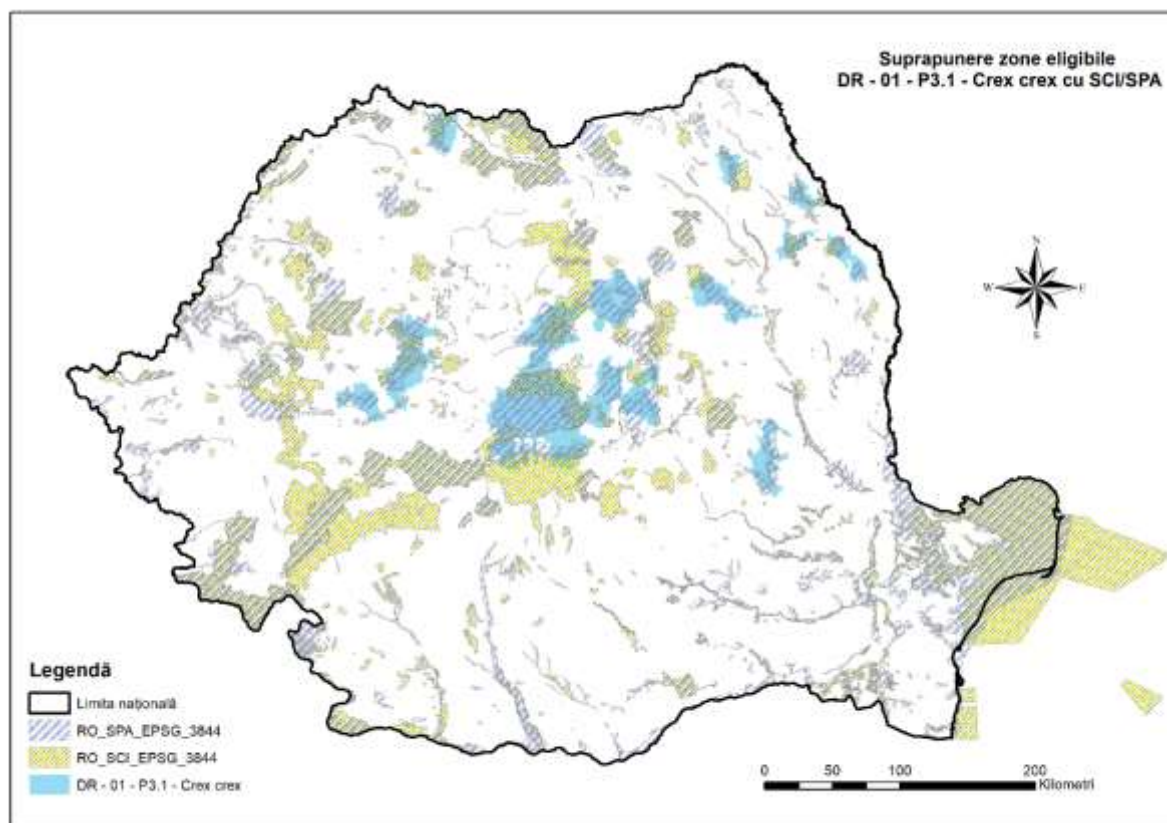

Figura 37. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*

Date despre ecologia speciei: A122 *Crex crex* - cristel de câmp

Specia are o distribuție Palearctică largă, cuibărind la latitudini medii din Europa până în Asia estică. În Europa este distribuită pe întreg continentul la latitudini medii (fragmentat în vest și mai continuu în est), lipsind în nordul Scandinaviei și regiunea Mediteraneeană. La noi cuibărește pe aproape întreg teritoriul, cu excepția zonelor joase din sud, sud-est și vest, din zonele colinare până în zonele sub-montane. Migratoare pe distanță foarte lungă, ierneză în jumătatea sudică a Africii.

Specia cuibărește în România, fiind migratoare. Sosește în țară în perioada aprilie - mai și pleacă înapoi spre zonele de iernare la sfârșitul verii.

Este un specialist de pajiști umede, cu iarbă înaltă. Preferă habitatele deschise sau semi-deschise. Suplimentar poate cuibări și în habitate agricole mozaicate (culturi diverse pe suprafețe mici care alternează cu zone de pajiști).

Preponderent carnivor, consumând o largă gamă de nevertebrate (insecte, viermi, melci, arahnide), dar ocazional poate consuma și amfibieni, mici reptile, chiar și mamifere mici sau pui de păsări. Consumă suplimentar și hrană vegetală, precum muguri, semințe etc.

Este o specie foarte activă noaptea, vocalizarea metalică și zgomotoasă având loc și de 20 000 de ori la începutul sezonului, cu un maxim între miezul nopții și ora 3 A.M.

Migrația are loc de asemenea strict pe timpul nopții, stolurile oprindu-se în zone de odihnă pe timpul zilei (adesea sute de indivizi agregați în aceste locuri).

Populațiile locale cuibăritoare pot fluctua foarte mult de la an la an, în funcție de cantitatea de precipitații; în anii ploioși, dacă iarba este suficient de înaltă la sosirea păsărilor din migrație în mai, pot rămâne la cuibărit mai multe păsări; dacă a fost un an secetos și iarba e mică, păsările își continuă migrația spre alte zone.

Populația globală a speciei este estimată la 3 600 000 - 6 700 000 de indivizi. Populația europeană este estimată la 1 290 000 - 2 120 000 de masculi teritoriali, tendința populațională la nivel european fiind stabilă în prezent (însă a suferit un declin semnificativ în trecut, în special în vestul Europei). Populația din România este estimată la 16 300 - 21 527 de masculi teritoriali, tendința populațională fiind deocamdată necunoscută.

Perioada de reproducere se desfășoară începând cu luna mai. Ponta este formată din 8 - 12 ouă, clocite de femele pentru 16 - 19 zile. Puii părăsesc cuibul aproape imediat după eclozare și sunt capabili de zbor după 34 - 38 de zile. Cuibărește direct pe sol, cuibul fiind construit din crenguțe și tulpini de plante ierboase, căptușit cu frunze sau alte materiale vegetale.

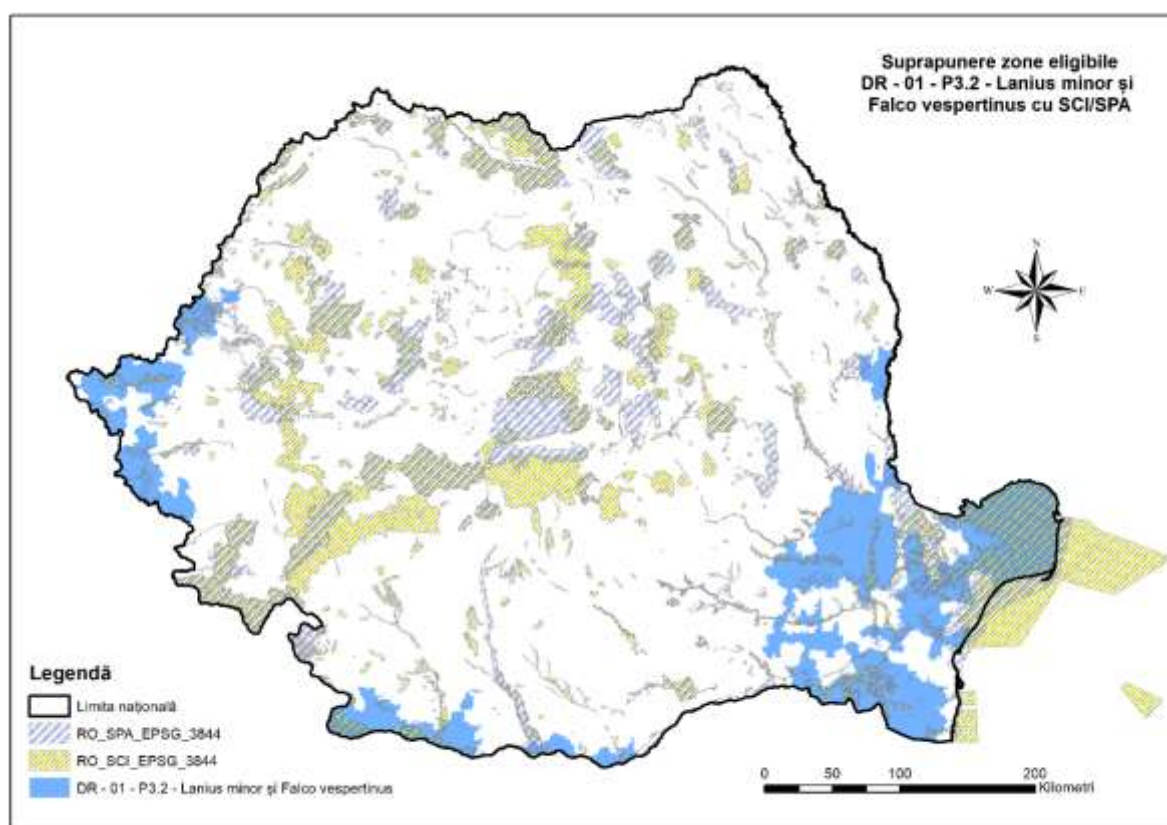

Figura 38. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*

Date despre ecologia speciei: A339 *Lanius minor* - sfrâncioc cu frunte neagră

Este o specie migratoare, oaspete de vară. Preferă pajiștile colinare sau de șes în care sunt prezenți arbori izolați sau tufărișuri. În spectrul trofic al speciei domină insectele, dar sunt consumate și alte nevertebrate precum și micromamifere, ouă și/sau pui ale altor specii de păsări și reptile.

Are o distribuție largă, din Europa sudică și estică, până în centrul Asiei (lipsește în jumătatea nord vestică a Europei). Pe latitudine, este răspândit din zona mediteraneană și a Asiei Mici, până în sudul Lituaniei. În România, are o răspândire largă în toată țara, din Delta Dunării până în zona dealurilor înalte subcarpatice.

Specia cuibărește în România, fiind migratoare. Sosește de obicei începând cu sfârșitul lunii aprilie / începutul lunii mai și pleacă înapoi spre locurile de iernare spre sfârșitul lunii august. Specia iernează în sudul continentului African.

Perioada critică: de reproducere, aprilie-august. Cuibărește izolat sau în colonii răzlețe mici de 2-10 perechi. În general, depune o pontă pe an format din 5-6 ouă. Cuibărește în habitate deschise, de pajiști sau mozaicuri agricole, cu arbori; uneori cuibărește și în livezi. Preferă pentru cuibărit habitate de pajiște sau pășune cu arbori sau în aliniamente (plopi), inclusiv zăvoaie. Cuibărește frecvent în arborii de pe marginea șoselelor.

Fiind rar la nivel european (distribuit în special în partea sud-estică a continentului), sfrânciocul cu frunte neagră este o specie de referință pentru rețeaua Natura 2000. România, datorită populației mari, are o responsabilitate mare în ceea ce privește asigurarea conservării speciei pe termen lung.

Populația globală este puțin cunoscută, fiind estimată la 1 200 000 - 3 260 000 de indivizi. Cea europeană este estimată la 331 000 - 896 000 de perechi. În România, estimările arată o populație de aproximativ 65 000 - 130 000 de perechi cuibăritoare. Specia este clasificată ca "Risc scăzut". Tendința populațională în Europa este descrescătoare, iar în perioada 1999 - 2013 specia a înregistrat un declin abrupt. În România, tendința populațională este deocamdată necunoscută.

Date despre ecologia speciei: A097 *Falco vespertinus* - Vânturel de seară

Specia este distribuită din estul Europei, până în centrul Asiei. Iernează în sudul Africii. În

România specia cuibărește în zona extracarpatică, fiind prezentă în Dobrogea (inclusiv Delta), zonele joase ale Munteniei și Moldovei și Câmpia de Vest. În Transilvania cuibărește doar sporadic. Este o specie migratoare pe întreg arealul de răspândire. Sosește în Europa începând cu sfârșitul lunii aprilie - începutul lunii mai și pleacă înspre cartierele de iernare la sfârșitul lunii septembrie. Cuibărește în special în habitate semi-deschise, precum pajiști/pășuni sau mozaicuri agricole

tradiționale, cu arbori maturi, păduri de mici dimensiuni (plantații de salcâm), zăvoaie, unde sunt prezente cuiburi de corvide: colonii de cioară de semănătură sau cuiburi izolate de cioară grivă și coțofană. Pentru cuibărit, ocupă cuiburi ale acestor specii. Se hrănește în special cu insecte (mai ales Orthoptere, precum greieri, lăcuste, cosași, dar și alte specii), pe care le vânează zburând la punct fix, la o înălțime de câțiva metri. În special în perioada de hrănire a puilor, vertebratele de talie mică pot constitui o parte foarte importantă a hranei (micromamifere, șopârle, păsări mici etc.). Perioada de reproducere începe în luna mai. Depunerea ouălor are loc începând cu sfârșitul lunii mai, femela depunând 3-4 ouă, pe care le clocesc ambele sexe, timp de 22-28 de zile. Puii părăsesc cuibul după 26-30 de zile.

Perechile cuibăresc mai ales colonial, dar și izolat, unde găsesc cuiburi disponibile. Ocupă cuiburi folosite de alte specii, din familia Corvidelor. Principala amenințare este reprezentată de folosirea pe scară largă a pesticidelor în agricultură, care au ca rezultat diminuarea resurselor de hrană (micromamifere și insecte de talie mare). O altă mare amenințare este dată de tăierea arborilor de pe marginea drumurilor, care adăpostesc colonii de ciori de semănătură. Similar, în zonele întinse de câmpie, tăierea arborilor cu colonii de ciori sau distrugerea cuiburilor acestora au un efect negativ semnificativ.

Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*)

Pe pajiștile permanente din zona Clujului și cele situate în Obcinele Bucovinei, evaluarea **populațiilor din speciile genului *Maculinea***, a arătat faptul că aici se regăsește, în funcție de specie, până la 3% din populația comunitară și până la 40% din populațiile naționale. Cele mai reprezentative specii din aceste zone sunt *Maculinea nausithous*, *Maculinea teleius*, *Maculinea alcon* și *Maculinea arion*.

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin Pachetul 6 se suprapune peste suprafața a 1 SPA și 3 SCI în proporție de 0,02% din suprafața SPA-urilor și, respectiv, 0,31% din suprafața SCI-urilor la nivel național (fig. 39). Suprafața totală de suprapunere este de 0,24% din rețeaua Natura 2000.

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1.	ROSPA0104	Bazinul Fizeșului
2.	ROSCI0099	Lacul Știucilor - Sic - Puini - Bonțida
3.	ROSCI0238	Suatu - Cojocna - Crairât
4.	ROSCI0295	Dealurile Clujului de Est

Zona eligibilă pachetului 6 se suprapune peste suprafața pajiștilor permanente a 1 SPA și 3 SCI în proporție de 0,04% și, respectiv, 1,17%. Suprafața totală de suprapunere a pajiștilor este de 0,76% din rețeaua Natura 2000.

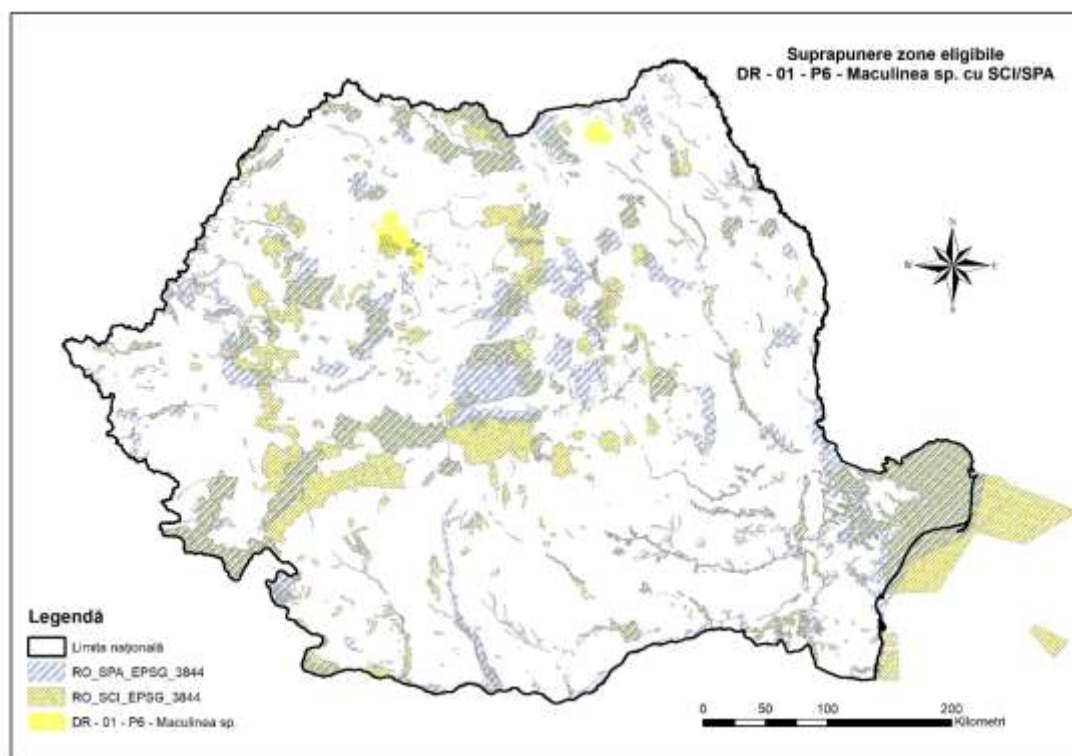

Figura 39. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 - Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.)

Date despre ecologia speciei: **Genul *Maculinea***

Fluturii din genul *Maculinea* aparțin familiei *Lycaenidae*, familie cunoscută a fluturilor diurni, fiind particulari din punct de vedere al biologiei lor. Omizile au nevoie de o plantă gazdă la fel ca toate celelalte specii de fluturi, dar pentru dezvoltarea lor este de asemenea nevoie și de prezența furnicilor gazdă; omizile își termină faza larvară în interiorul mușuroiului acestora. Acest mod de viață complex face speciile foarte vulnerabile la modificările habitatului; ele sunt considerate amenințate în toată Europa.

Fluturii din genul *Maculinea* au un ciclu biologic complex.

Dezvoltarea unei noi populații este dependentă de prezența în același sit a unei plante gazdă și de o furnică gazdă din genul *Myrmica*; pentru că o parte din stadiul larvar are loc în furnicar. Femelele depun pontă la nivelul inflorescențelor plantelor gazdă. Omizile se hrănesc cu carpelele florilor. După a 3- a năpârlire, omizile coboară pe pământ. Ele sunt luate de furnici și transportate în furnicar. La acest nivel observăm două strategii. Sunt omizi care vor fi hrănite de furnici numite specii „cuc”, precum *M. alcon*, și specii prădătoare, care se hrănesc cu larvele furnicilor, cum este cazul *M. arion*, *M. teleius* și *M. nausithous*. O parte din omizi stau circa 10 luni în furnicar, altele ies anul următor, restul se mențin un an în furnicar. Procesul de adopție este legat de prezența pe corpul omizii a unui spectru de molecule foarte apropiate de cele prezente pe corpul larvelor furnicilor.

Perioada de zbor a adulților variază nu numai în funcție de altitudine și latitudine, ci și în funcție de locație și de perioada de înflorire a plantei gazdă. Perioada de înflorire a plantei gazdă variază și ea în funcție de umiditatea din sol.

Prefera pajiștile mlăștinoase foarte bogate în *Sanguisorba officinalis*.

Răspândit în Pirinei, centrul Europei, Caucaz, centrul și sudul Uralilor, Siberia, Kazakhstan, Mongolia, nordul Chinei, Coreea și Japonia.

În România este prezent în Transilvania și în Bucovina.

Practic perioade critice pot fi pe tot parcursul anului, în special prin intervenția omului asupra habitatului speciei prin: - reducerea zonelor cu sorbestrea (*Sanguisorba officinalis*) prin înlăturarea plantelor (cosit, suprapășunat etc.), - activități agricole (de exemplu chimizare), - incendiarea terenurilor.

Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Expertiza tehnică necesară pentru dezvoltarea Pachetului 9.2 – managementul adecvat a pajiștilor importante ca zone de hrănire și cuibărit pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) a fost asigurată de datele obținute în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România”, în cadrul căruia au fost implicați specialiști din cadrul Agenției Regionale de Protecție a Mediului Sibiu, Grupul Milvus, Societatea Ornitologică Română, Fundația ADEPT Transilvania, Colectivul Facultății de Mediu al Universității Babeș - Bolyai.

Rezultatele studiilor care au urmărit preferința de habitat a acvilei țipătoare mici efectuate în ariile protejate ROSPA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 - Podișul Hârtibaciului, ROSPA0098 - Piemontul Făgărașului în anii 2010-2011 în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România” au stat la baza stabilirii cerințelor de management și pentru celelalte zone unde a fost identificată această specie. În afara acestor zone, specia este frecvent întâlnită în arealele acoperite de ROSPA0027 - Dealurile Homoroadelor, ROSPA0033 - Depresiunea și Munții Giurgeului, ROSPA0034 - Depresiunea Munții Ciucului, ROSPA0033 - Depresiunea și Munții Giurgeului, ROSPA0082 - Munții Bodoc – Baraolt.

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin Pachetul 9.2 – zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) va acoperi cca. 4,67% din suprafața SPA-urilor și 4,35% din suprafața SCI-urilor la nivel național (25 SPA, 73 SCI, enumerate în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 9.2 acoperă cca. 4,86% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Cca. 6,26% din suprafața pajiștilor a 25 SPA-uri și 7,43% din suprafața pajiștilor a 73 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin Pachetul 9.2 – zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*). Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 9.2 acoperă aprox. 7,38% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România (fig. 40).

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0018	Cheile Bicazului - Hășmaș
2	ROSPA0027	Dealurile Homoroadelor
3	ROSPA0028	Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului

4	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei
5	ROSPA0030	Defileul Mureșului Superior
6	ROSPA0033	Depresiunea și Munții Giurgeului
7	ROSPA0034	Depresiunea și Munții Ciucului
8	ROSPA0037	Dumbrăvița - Rotbav - Măgura Codlei
9	ROSPA0041	Eleșteiele Iernut - Cipău
10	ROSPA0043	Frumoasa
11	ROSPA0045	Grădiștea Muncelului - Ciclovina
12	ROSPA0082	Munții Bodoc - Baraolt
13	ROSPA0084	Munții Retezat
14	ROSPA0087	Munții Trascăului
15	ROSPA0088	Munții Vrancei
16	ROSPA0093	Pădurea Bogata
17	ROSPA0098	Piemontul Făgăraș
18	ROSPA0099	Podișul Hârtibaciului
19	ROSPA0117	Drocea - Zarand
20	ROSPA0128	Lunca Timișului
21	ROSPA0129	Masivul Ceahlău
22	ROSPA0133	Munții Călimani
23	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu
24	ROSPA0147	Valea Râului Negru
25	ROSPA0169	Tinovul Apa Lină - Honcsok

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0007	Bazinul Ciucului de Jos
2	ROSCI0013	Bucegi
3	ROSCI0019	Călimani - Gurghiu
4	ROSCI0027	Cheile Bicazului - Hășmaș
5	ROSCI0037	Ciomad - Balványos
6	ROSCI0047	Creasta Nemirei
7	ROSCI0056	Dealul Ciocaș - Dealul Vițelului
8	ROSCI0064	Defileul Mureșului
9	ROSCI0070	Drocea
10	ROSCI0074	Făgetul Clujului - Valea Morii
11	ROSCI0085	Frumoasa

12	ROSCI0087	Grădiștea Muncelului - Cioclovina
13	ROSCI0090	Harghita Mădăraș
14	ROSCI0091	Herculian
15	ROSCI0093	Insulele Stepice Șura Mică - Slimnic
16	ROSCI0109	Lunca Timișului
17	ROSCI0111	Mestecănișul de la Reci
18	ROSCI0120	Muntele Tâmpa
19	ROSCI0122	Munții Făgăraș
20	ROSCI0132	Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu
21	ROSCI0137	Pădurea Bogății
22	ROSCI0146	Pădurea de stejar pufos de la Hoia
23	ROSCI0147	Pădurea de stejar pufos de la Mirăslău
24	ROSCI0148	Pădurea de stejar pufos de la Petiș
25	ROSCI0186	Padurile de Stejar Pufos de pe Târnava Mare
26	ROSCI0187	Pajiștile lui Suciu
27	ROSCI0190	Penteleu
28	ROSCI0195	Piatra Mare
29	ROSCI0207	Postăvarul
30	ROSCI0208	Putna - Vrancea
31	ROSCI0210	Râpa Lechința
32	ROSCI0211	Podișul Secașelor
33	ROSCI0217	Retezat
34	ROSCI0227	Sighișoara - Târnava Mare
35	ROSCI0236	Strei - Hațeg
36	ROSCI0241	Tinovul Apa Lină - Honcsok
37	ROSCI0242	Tinovul Apa Roșie
38	ROSCI0244	Tinovul de la Fântâna Brazilor
39	ROSCI0246	Tinovul Luci
40	ROSCI0248	Tinovul Mohoș - Lacul Sf. Ana
41	ROSCI0252	Toplița - Scaunul Rotund Borsec
42	ROSCI0253	Trascău
43	ROSCI0256	Turbăria Ruginosu Zagon
44	ROSCI0274	Agârbiciu
45	ROSCI0295	Dealurile Clujului de Est
46	ROSCI0297	Dealurile Târnaviei Mici - Bicheș

47	ROSCI0301	Bogata
48	ROSCI0303	Hârtibaciu Sud - Est
49	ROSCI0304	Hârtibaciu Sud - Vest
50	ROSCI0312	Castanii comestibili de la Buia
51	ROSCI0313	Confluența Mureș cu Arieș
52	ROSCI0320	Mociar
53	ROSCI0323	Munții Ciucului
54	ROSCI0327	Nemira - Lapoș
55	ROSCI0329	Oltul Superior
56	ROSCI0337	Pădurea Neudorfului
57	ROSCI0342	Pădurea Trgu Mureș
58	ROSCI0352	Perșani
59	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă
60	ROSCI0356	Poienile de la Șard
61	ROSCI0357	Porumbeni
62	ROSCI0367	Râul Mureș între Morești și Ogra
63	ROSCI0368	Râul Mureș între Deda și Reghin
64	ROSCI0374	Râul Negru
65	ROSCI0382	Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț
66	ROSCI0383	Râul Târnava Mare între Odorheiu Secuiesc și Vânători
67	ROSCI0384	Râul Târnava Mică
68	ROSCI0407	Zarandul de Vest
69	ROSCI0415	Lunca Bârsei
70	ROSCI0428	Pajiștile de la Mănărade
71	ROSCI0430	Pajiștile de la Tiur
72	ROSCI0431	Pajiștile dintre Șeica Mare și Veșeud
73	ROSCI0440	Valea Șardului

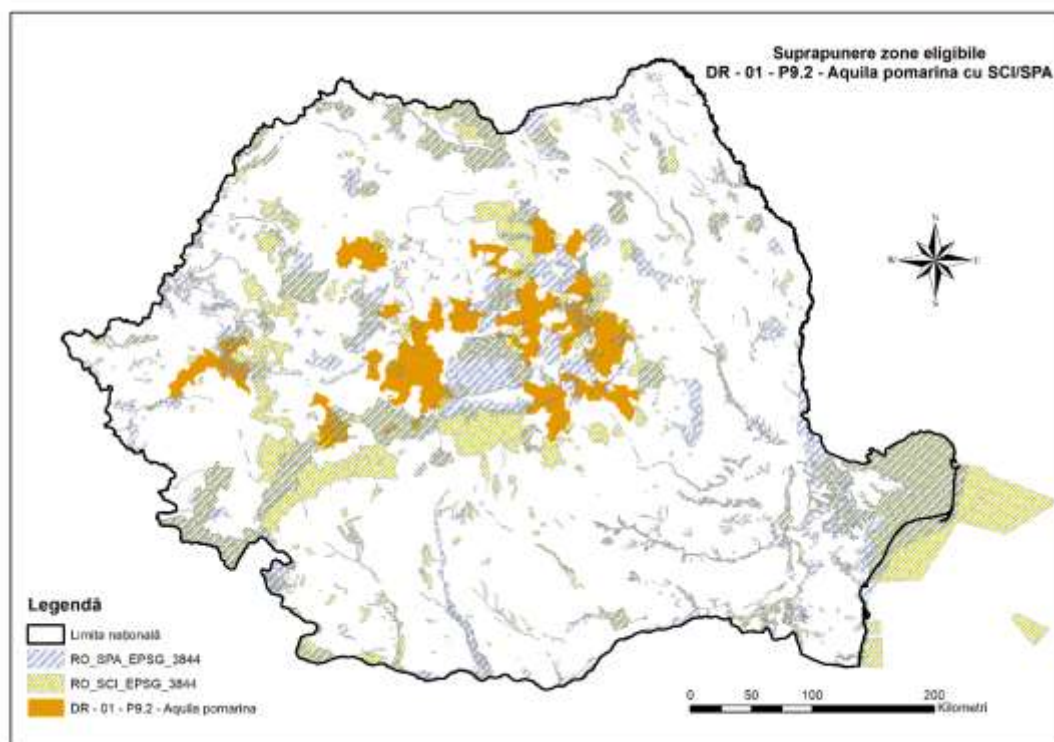

Figura 40. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-01 – Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Date despre ecologia speciei: A089- *Aquila pomarina* – Acvila țipătoare mică

Este o pasăre răpitoare a cărei zonă de cuibărire este restrânsă în principal în partea centrală, estică și de sud-est a Europei. Specia este considerată a fi „în declin” pe suprafața întregii arii de răspândire, fiind estimată la 20.000 de perechi la nivel global. România oferă speciei una dintre cele mai importante zone de cuibărit, iar pentru protecția acesteia a fost dezvoltat Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici *Aquila pomarina* aprobat prin Ordinul Ministrului Mediului nr 1327 din iulie 2014. Ca rezultat al celor mai recente studii, respectiv raportarea pe articolul 12 aferentă Directivei Păsări, populația de acvilă țipătoare mică din România este estimată între 1901 - 3449 de perechi.

Cele mai multe perechi cuibăritoare de acvilă țipătoare mică se găsesc în Transilvania (Regiunea 7 Centru), în vestul României și pe pantele estice ale Carpaților. Populații mici există, de asemenea, în estul, sud-estul și sudul României.

Specia cuibărește în păduri depresionare, păduri de luncă, păduri din zone de deal și de munte. Își construiește un cuib de dimensiuni mari din crengi în copaci bătrâni. În mod excepțional cuiburile sunt construite pe stânci sau direct pe pământ. Un factor important în alegerea zonelor de amplasare a cuiburilor este prezența zonelor deschise pentru hrănire în apropiere.

Specia se hrănește în general în zone de pajiste și pe terenuri arabile. Ea vânează în zone de câmp deschis sau zone cultivate. O varietate de tipuri de habitate de câmp deschis sunt foarte importante pentru specie, deși zonele cultivate cu plante înalte, ca rapița, porumbul sau

floarea soarelui, împiedică accesul la pradă. În timpul iernii ocupa o varietate de habitate incluzând zone de câmp deschis, tufărișuri și zone umede.

Dieta constă în mamifere mici (*Apodemus*, *Microtus*, *Cricetus*, *Citellus*), amfibieni (*Rana*), păsări (*Alauda*, *Emberiza*, *Coturnix*), reptile (*Lacerta*, *Natrix*) și insecte (lacuste). În eco-regiunea Carpatică hrana sa preferată constă în șoareci de câmp (*Microtus arvalis*). În habitatele unde iernează, dieta constă în principal din păsări țesător (*Quelea quelea*), mamifere mici și broaște.

2.2.2 Intervenția DR-02- Agro-mediu și climă pe terenuri arabile

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile va acoperi cca. 28,26% din suprafața SPA-urilor și 18,56% din suprafața SCI-urilor la nivel național (76 SPA, 78 SCI) sunt acoperite de zona eligibilă propuse prin intervenția DR-02. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 19,46% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Aproximativ 40,02% din suprafața terenurilor arabile a SPA-urilor și 32,65% din suprafața terenurilor arabile a SCI-urilor sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin intervenția DR-02. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 36,74% din suprafața terenurilor arabile din siturile Natura 2000 desemnate în România. (fig. 41.).

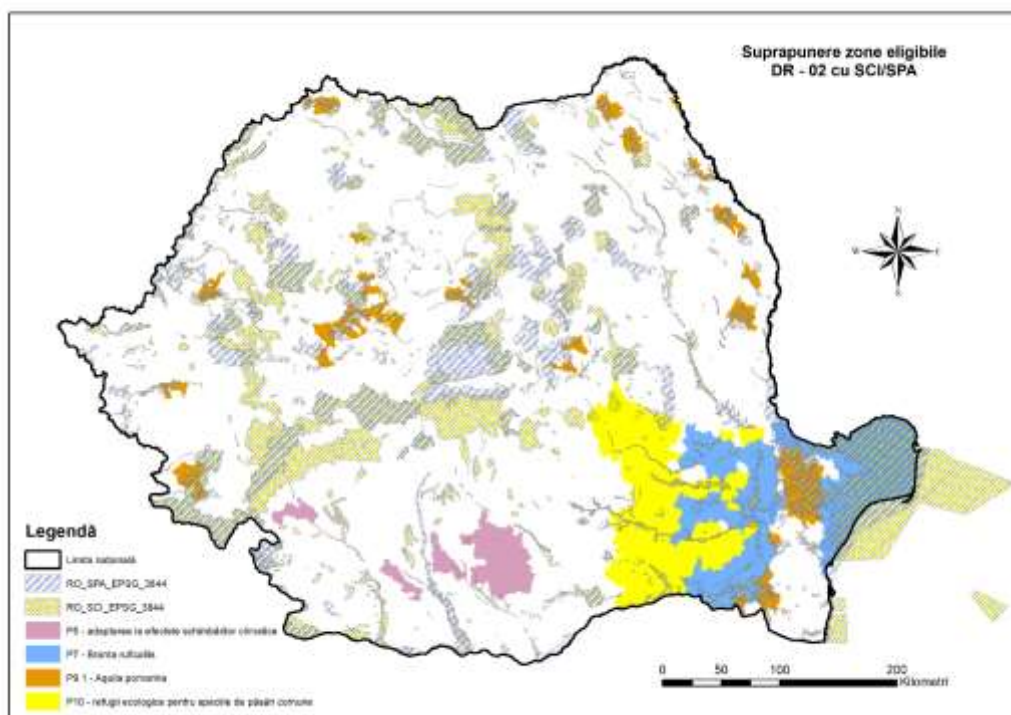

Figura 41. Suprapunerea zonelor eligibile DR-02 cu SCI/SPA

Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Obiectivul Pachetului 7 este asigurarea supraviețuirii și a reproducerii în zonele eligibile desemnate în cadrul intervenției a speciei *Branta ruficollis* (gâsca cu gât roșu), specie importantă inclusă în Anexa I a Directivei Păsări. Implementarea angajamentelor de agro-mediu și climă adaptate cerințelor etologice și ecologice specifice acestei specii vor contribui și la atingerea obiectivelor stabilite prin "International Single Species Action Plan for the Conservation of the Red-breasted Goose" (Bird Life International).

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*) va acoperi cca. 17,69% din suprafața SPA-urilor și 12,46% din suprafața SCI-urilor la nivel național (37 SPA, 24 SCI, enumerate în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 7 acoperă cca. 11,58% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Cca. 23,00% din suprafața terenurilor arabile a 37 SPA-uri și 23,03% din suprafața terenurilor arabile a 24 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*). Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 7 acoperă aprox. 21,04% din suprafața terenurilor arabile din siturile Natura 2000 desemnate în România (Fig. 42).

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0001	Aliman - Adamclisi
2	ROSPA0002	Allah Bair - Capidava
3	ROSPA0004	Balta Albă - Amara - Jirlău
4	ROSPA0005	Balta Mică a Brăilei
5	ROSPA0006	Balta Tătaru
6	ROSPA0007	Balta Vederoasa
7	ROSPA0008	Băneasa - Canaraua Fetei
8	ROSPA0009	Beștepe - Mahmudia
9	ROSPA0012	Brațul Borcea
10	ROSPA0017	Canaralele de la Hârșova
11	ROSPA0019	Cheile Dobrogei
12	ROSPA0031	Delta Dunării și Complexul Razim - Sinoie
13	ROSPA0032	Deniz Tepe
14	ROSPA0039	Dunăre - Ostroave
15	ROSPA0040	Dunărea Veche - Brațul Măcin
16	ROSPA0048	Ianca - Plopu - Sărat
17	ROSPA0051	Iezerul Călărași
18	ROSPA0052	Lacul Beibugeac
19	ROSPA0053	Lacul Bugeac
20	ROSPA0054	Lacul Dunăreni
21	ROSPA0055	Lacul Galațui
22	ROSPA0056	Lacul Oltina
23	ROSPA0057	Lacul Siutghiol
24	ROSPA0059	Lacul Strachina
25	ROSPA0060	Lacurile Tașaul - Corbu

26	ROSPA0065	Lacurile Fundata - Amara
27	ROSPA0073	Macin - Niculițel
28	ROSPA0076	Marea Neagră
29	ROSPA0091	Pădurea Babadag
30	ROSPA0100	Stepa Casimcea
31	ROSPA0101	Stepa Saraiu - Horea
32	ROSPA0111	Berteștii de Sus - Gura Ialomiței
33	ROSPA0120	Kogalniceanu - Gura Ialomiței
34	ROSPA0121	Lacul Brateș
35	ROSPA0145	Valea Călmățuiului
36	ROSPA0152	Coridorul Ialomiței
37	ROSPA0160	Lunca Buzăului
Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0005	Balta Albă - Amara - Jirlău - Lacul Sărat Căineni
2	ROSCI0006	Balta Mică a Brălei
3	ROSCI0012	Brațul Macin
4	ROSCI0022	Canaralele Dunării
5	ROSCI0060	Dealurile Agighiolului
6	ROSCI0065	Delta Dunării
7	ROSCI0066	Delta Dunării - zona marină
8	ROSCI0067	Deniz Tepe
9	ROSCI0071	Dumbrăveni - Valea Urluia - Lacul Vederoasa
10	ROSCI0103	Lunca Buzăului
11	ROSCI0105	Lunca Joasă a Prutului
12	ROSCI0123	Munții Macinului
13	ROSCI0131	Oltenița - Mostiștea - Chiciu
14	ROSCI0149	Pădurea Eseschioi - Lacul Bugeac
15	ROSCI0172	Pădurea și Valea Canaraua Feti - Iortmac
16	ROSCI0201	Podișul Nord Dobrogean
17	ROSCI0259	Valea Călmățuiului
18	ROSCI0278	Bordușani - Borcea
19	ROSCI0290	Coridorul Ialomiței
20	ROSCI0305	Ianca - Plopu - Sărat - Comăneasca
21	ROSCI0307	Lacul Sărat - Brăila
22	ROSCI0319	Mlaștina de la Fetești
23	ROSCI0340	Cuiugiuc
24	ROSCI0389	Sărăturile de la Gura Ialomiței - Mihai Bravu

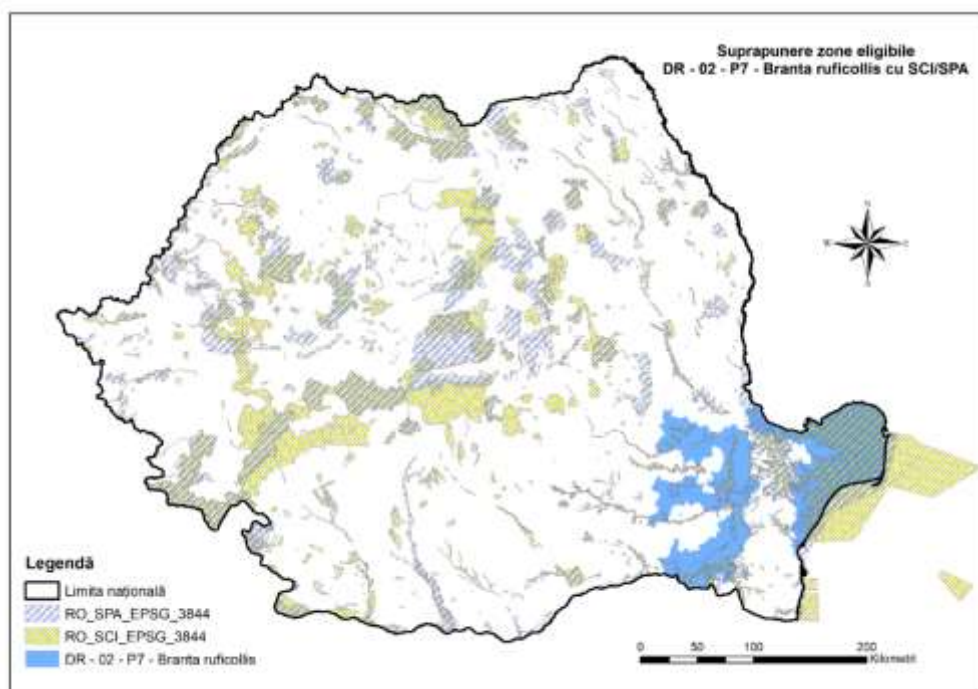

Figura 42. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-02 – Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Date despre ecologia speciei: A396 - *Branta ruficollis* - gâsca cu gât roșu

Gâsca cu gât roșu este specia de gâscă cea mai amenințată din lume, populația speciei în cauză aflându-se în declin: de la 60.444 indivizi recenzați în perioada 1998-2001 la 45.000 de indivizi estimați în perioada 2012-2013. Cea mai recentă estimare oficială a efectivului populației globale de *Branta ruficollis* a fost realizată în anul 2015, fiind de circa 44.000 - 56.000 de indivizi (Wetlands International 2015). Populația speciei a fost estimată la 9.000 – 16.000 indivizi (EIONET, 2020) reprezentând aproximativ 30% din populația globală. Printre motivele principale ce stau la baza declinului populației se numără deteriorarea habitatelor de hrănire în zonele de iernat.

În prezent cele mai importante zone pentru această specie rămân siturile situate în sud-estul României, în principal regiunile din Bărăgan, Delta Dunării și Dobrogea. În aceste trei regiuni sunt declarate mai multe zone de protecție a acestei specii: Balta Albă - Amara - Jirlău, Ianca - Plopu-Sărat, Lacul Strachina, Iezerul Călărași, Gura Ialomiței - Berteștii de Sus, Parcul Natural Balta Mică a Brăilei, Delta Dunării și Complexul lagunar Razim-Sinoe și Lacul Oltina. Gâștele cu gât roșu preferă această regiune pentru condițiile favorabile de înnoptare și hrănire.

În ultimii zece ani, distribuția speciei rămâne neschimbată în sud-estul țării. Prin observații și studii s-a dovedit că primele gâște ajung în România la sfârșitul lunii octombrie în efective de până la zeci de indivizi. Scăderea temperaturilor spre sfârșitul lunii noiembrie duce la o creștere semnificativă a efectivelor, în special în regiunea Bărăganului, iar al doilea val de exemplare, în număr mai mare, este înregistrat spre sfârșitul lunii decembrie, inclusiv creșterea efectivelor în Dobrogea. La sfârșitul lunii ianuarie, când lacurile în Bărăgan și Muntenia sunt înghețate, iar câmpurile sunt acoperite cu strat de zăpadă, gâștele pleacă spre

litoralul românesc până când condițiile meteorologice se îmbunătățesc. Înspre luna februarie, în anumite zone din regiunea Bărăgan, gâștele se pot întoarce pentru scurt timp înainte să pornească migrația de primăvară spre sfârșitul lunii februarie începutul lunii martie.

În afara arealului lor din sud-estul țării, există numeroase date privind observații ale unor indivizi solitari de gâscă cu gât roșu și grupuri mici de câteva exemplare amestecate în stoluri cu gărlite mari, în diferite părți ale țării.

Gâsca cu gât roșu are cerințe specifice, în ceea ce privește habitatele de înnopcare, zonele de hrănire și combinația acestora, în perioada cuprinsă între începutul lunii noiembrie și sfârșitul lunii februarie. Gâsca cu gât roșu este o specie ierbivoră. D. Hulea (2002) a efectuat un studiu detaliat pe speciile de gâscă cu gât roșu și gărlită mare. O atenție specială a fost acordată zonelor de hrănire, tipurilor culturilor selectate de specie și daunelor produse din cauza pășunatului pe culturile de grâu. Din studiu a rezultat o estimare de 17-31% a pierderii din producția de grâu, datorată pășunatului gâștelor.

În România, în perioada de iarnă, principala sursă de hrană sunt culturile de grâu și orz (Hulea, 2002). La începutul iernii, în lunile noiembrie și decembrie, specia se hrănește și cu surse mai bogate caloric, cum ar fi boabele de porumb care se găsesc în cantități mari după recoltare. Culturile de grâu sunt alese după luna decembrie însă, în regiunile unde cultura de porumb nu este predominantă (precum Dobrogea), gâștele se hrănesc cu grâu de la începutul apariției în zonă. Mai rar, gâștele includ în dieta lor rapița, precum și diferite ierburi găsite pe pajiști.

Observațiile și datele provenind din studii de telemetrie satelitară susțin faptul că în România, în cele mai multe cazuri, gâștele se hrănesc în principal în afara ariilor naturale protejate. Zone ca Insula Mare a Brăilei, Balta Ialomiței și Călărași au fost identificate ca situri foarte importante unde efectivele pot ajunge la peste 5.000 de indivizi. Habitatele de hrănire sunt zone deschise, cu cereale încolțite, pe teren plat, asigurând gâștelor o vizibilitate suficientă de a observa un posibil inamic de la distanță. În mare măsură disponibilitatea habitatelor de hrănire depinde atât de starea culturilor, cât și de disponibilitatea, grosimea și durabilitatea stratului de zăpadă.

Cercetările efectuate în cadrul proiectului LIFE09/NAT/BG000230 arată că alegerea habitatelor de hrănire depinde în mod esențial de vizibilitate, prezența zonelor fără deranj semnificativ, prezența liniilor electrice aeriene, a turbinelor eoliene și perdelelor forestiere (Harrison & Hilton, 2014).

Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) va acoperi cca. 8,16% din suprafața SPA-urilor și 4,46% din suprafața SCI-urilor la nivel național (36 SPA, 41 SCI, enumerate în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 9.1 acoperă cca. 5,88% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Cca. 12,38% din suprafața terenurilor arabile a 36 SPA-uri și 7,35% din suprafața terenurilor arabile a 41 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*). Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 9.1 acoperă aprox. 11,84% din suprafața terenurilor arabile din siturile Natura 2000 desemnate în România (Fig. 43.).

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0001	Aliman - Adamclisi
2	ROSPA0002	Allah Bair - Capidava

3	ROSPA0007	Balta Vederoasa
4	ROSPA0008	Băneasa - Canaraua Fetei
5	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului
6	ROSPA0019	Cheile Dobrogei
7	ROSPA0020	Cheile Nerei - Beușnița
8	ROSPA0028	Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului
9	ROSPA0036	Dumbrăveni
10	ROSPA0039	Dunăre - Ostroave
11	ROSPA0040	Dunărea Veche - Brațul Măcin
12	ROSPA0042	Eleșteiele Jijiei și Miletinului
13	ROSPA0058	Lacul Stâncă Costești
14	ROSPA0068	Lunca inferioară a Turului
15	ROSPA0073	Macin - Niculițel
16	ROSPA0082	Munții Bodoc - Baraolt
17	ROSPA0086	Munții Semenic - Cheile Caraș
18	ROSPA0087	Munții Trascăului
19	ROSPA0091	Pădurea Babadag
20	ROSPA0092	Pădurea Bârnova
21	ROSPA0096	Pădurea Miclești
22	ROSPA0100	Stepa Casimcea
23	ROSPA0110	Acumularile Rogojești - Bucecea
24	ROSPA0116	Dorohoi - Șaua Bucecei
25	ROSPA0119	Horga - Zorleni
26	ROSPA0128	Lunca Timișului
27	ROSPA0132	Munții Metaliferi
28	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu
29	ROSPA0147	Valea Râului Negru
30	ROSPA0149	Depresiunea Bozovici
31	ROSPA0156	Iazul Mare - Stăuceni - Drăcșani
32	ROSPA0157	Mlaștina Iezerul Dorohoi
33	ROSPA0158	Lacul Ciurbești-Fânațele Bârca
34	ROSPA0162	Mânjești
35	ROSPA0167	Râul Bârlad între Zorleni și Gura Gârbăvățului
36	ROSPA0170	Valea Elanului

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0004	Băgău
2	ROSCI0012	Brațul Măcin
3	ROSCI0022	Canaralele Dunării
4	ROSCI0031	Cheile Nerei - Beușnița
5	ROSCI0034	Cheile Turenilor
6	ROSCI0035	Cheile Turzii
7	ROSCI0037	Ciomad - Balványos
8	ROSCI0071	Dumbrăveni - Valea Urluia - Lacul Vederöasa
9	ROSCI0076	Dealul Mare - Hârlău
10	ROSCI0109	Lunca Timișului
11	ROSCI0123	Munții Măcinului
12	ROSCI0135	Pădurea Bărnova - Repedea
13	ROSCI0172	Pădurea și Valea Canaröua Feti - Iortmac
14	ROSCI0184	Pădurea Zamöstea - Lunca
15	ROSCI0187	Pajiștile lui Suciu
16	ROSCI0201	Podișul Nord Dobrogean
17	ROSCI0214	Râu Tur
18	ROSCI0218	Dealul Mocrei - Rovina - Ineu
19	ROSCI0222	Sărăturile Jijia Inferioară - Prut
20	ROSCI0226	Semenic - Cheile Caraș
21	ROSCI0253	Trascău
22	ROSCI0255	Turbăria de la Dersca
23	ROSCI0294	Crișul Alb între Gurahonț și Ineu
24	ROSCI0295	Dealurile Clujului de Est
25	ROSCI0297	Dealurile Tărnavei Mici - Bicheș
26	ROSCI0300	Fânașele Pietroasa - Podeni
27	ROSCI0301	Bogata
28	ROSCI0313	Confluența Mureș cu Arieș
29	ROSCI0329	Oltul Superior
30	ROSCI0335	Pădurea Dobrina - Huși
31	ROSCI0336	Pădurea Dumbrava
32	ROSCI0342	Pădurea Trgu Mureș
33	ROSCI0350	Lunca Teuzului
34	ROSCI0353	Peștera - Deleni

35	ROSCI0360	Râul Bârlad între Zorleni și Gura Gârbăvoțului
36	ROSCI0374	Râul Negru
37	ROSCI0375	Râul Nera între Bozovici și Mocerîș
38	ROSCI0384	Râul Târnava Mică
39	ROSCI0391	Siretul Mijlociu - Bucecea
40	ROSCI0412	Ivrinezu
41	ROSCI0428	Pajiștile de la Mănărade

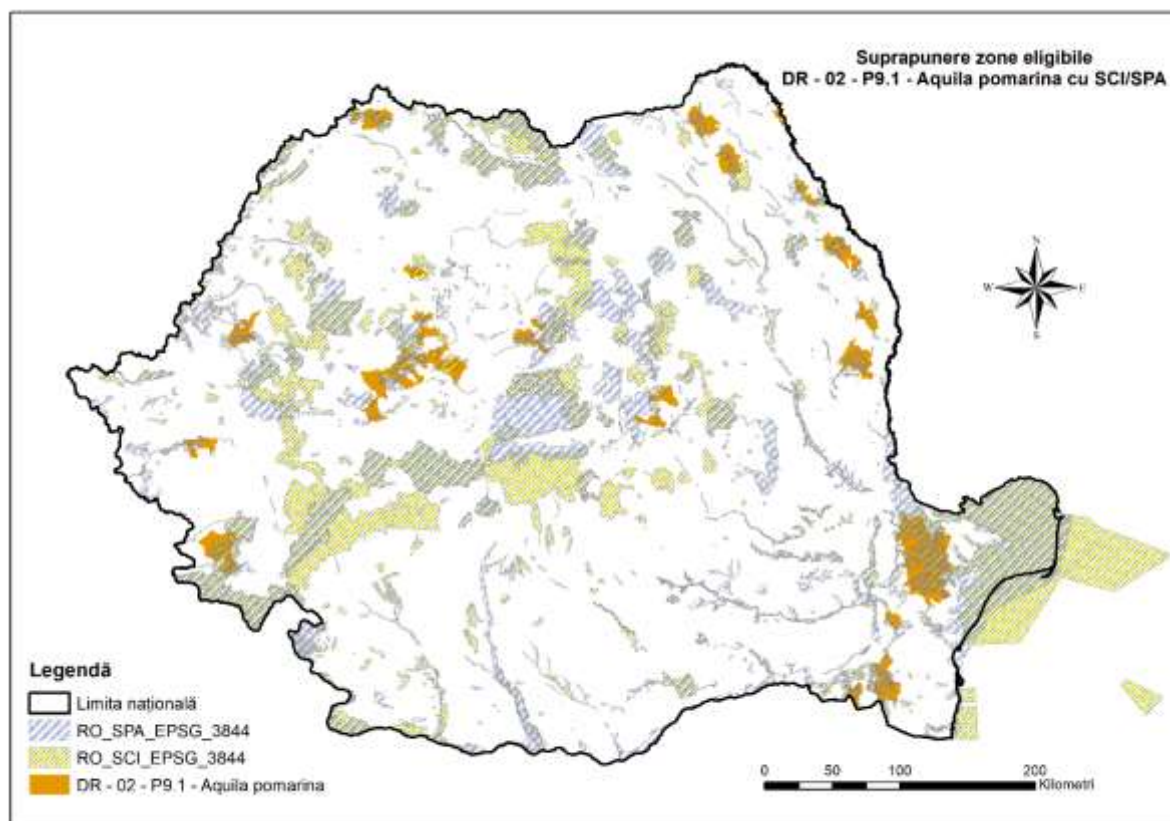

Figura 43. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-02 – Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Obiectivul pachetului 10 este reprezentat de asigurarea supraviețuirii și a reproducerii, în zonele eligibile desemnate în cadrul intervenției, a speciilor de păsări comune asociate terenurilor agricole, specii care datorită intensificării agriculturii pierd condițiile optime pentru hrană și cuibărit.

Tendința populațiilor de păsări comune asociate terenurilor agricole este dată prin calcularea "Indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole" (FLBI) utilizat la nivel european. În total au fost alese 39 de specii de păsări care sunt caracteristice acestui habitat la nivelul continentului.

România participă prin colectare și analiză de date la calcularea Indexului la nivel european, dar și național. Terenurile agricole au fost monitorizate pentru prima dată la nivel național în mod corespunzător în anul 2010. Datele obținute din acest an (2010) au fost folosite ca valori de bază (referință) pentru calcularea indicatorului FLBI. Societatea Ornitologică Română și

Grupul *Milvus* colectează date cu începere din 2006 și au continuat și după 2010. Prin metodologia de calculare a „indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole din România” au fost alese 20 de specii specifice terenurilor agricole (*Alauda arvensis*, *Corvus frugilegus*, *Coturnix coturnix*, *Miliaria calandra* (*Emberiza calandra*), *Emberiza citrinella*, *Galerida cristata*, *Hirundo rustica*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Motacilla flava*, *Passer montanus*, *Perdix perdix*, *Phasianus colchicus*, *Saxicola torquatus*, *Saxicola rubetra*, *Streptopelia turtur*, *Sturnus vulgaris*, *Sylvia communis*, *Upupa epops* și *Vanellus vanellus*).

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin Pachetul 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole va acoperi cca. 2,40% din suprafața SPA-urilor și 1,60% din suprafața SCI-urilor la nivel național (21 SPA, 21 SCI, enumerate în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 10 acoperă cca. 1,97% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Cca. 4,11% din suprafața terenurilor arabile a 22 SPA-uri și 2,23% din suprafața terenurilor arabile a 21 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin Pachetul 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole. Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 10 acoperă aprox. 3,82% din suprafața terenurilor arabile din siturile Natura 2000 desemnate în România (fig. 44.).

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0006	Balta Tătaru
2	ROSPA0017	Canaralele de la Hârșova
3	ROSPA0021	Ciocănești - Dunăre
4	ROSPA0022	Comana
5	ROSPA0038	Dunăre - Oltenița
6	ROSPA0044	Grădiștea - Căldărușani - Dridu
7	ROSPA0055	Lacul Galațui
8	ROSPA0055	Lacul Galațui
9	ROSPA0065	Lacurile Fundata - Amara
10	ROSPA0071	Lunca Siretului Inferior
11	ROSPA0088	Munții Vrancei
12	ROSPA0105	Valea Mostiștea
13	ROSPA0111	Berteștii de Sus - Gura Ialomiței
14	ROSPA0112	Câmpia Gherghiței
15	ROSPA0118	Grindu - Valea Măcrișului
16	ROSPA0120	Kogalniceanu - Gura Ialomiței
17	ROSPA0122	Lacul și Pădurea Cernica
18	ROSPA0136	Oltenița - Ulmeni
19	ROSPA0141	Subcarpații Vrancei
20	ROSPA0145	Valea Călmățuiului

21	ROSPA0152	Coridorul Ialomiței
22	ROSPA0160	Lunca Buzăului

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0009	Bisoca
2	ROSCI0043	Comana
3	ROSCI0057	Dealul Istrița
4	ROSCI0088	Gura Vedei - Șaica - Slobozia
5	ROSCI0103	Lunca Buzăului
6	ROSCI0127	Muntioru Ursoaia
7	ROSCI0131	Oltenița - Mostiștea - Chiciu
8	ROSCI0162	Lunca Siretului Inferior
9	ROSCI0190	Penteleu
10	ROSCI0199	Platoul Meledic
11	ROSCI0208	Putna - Vrancea
12	ROSCI0229	Siriu
13	ROSCI0259	Valea Călmățuiului
14	ROSCI0272	Vulcanii Noroioși de la Pâclele Mari și Pâclele Mici
15	ROSCI0278	Bordușani - Borcea
16	ROSCI0280	Buzăul Superior
17	ROSCI0290	Coridorul Ialomiței
18	ROSCI0308	Lacul și Pădurea Cernica
19	ROSCI0343	Padurile din Silvostepa Mostiștei
20	ROSCI0389	Sărăturile de la Gura Ialomiței - Mihai Bravu
21	ROSCI0404	Dealurile Racovițeni

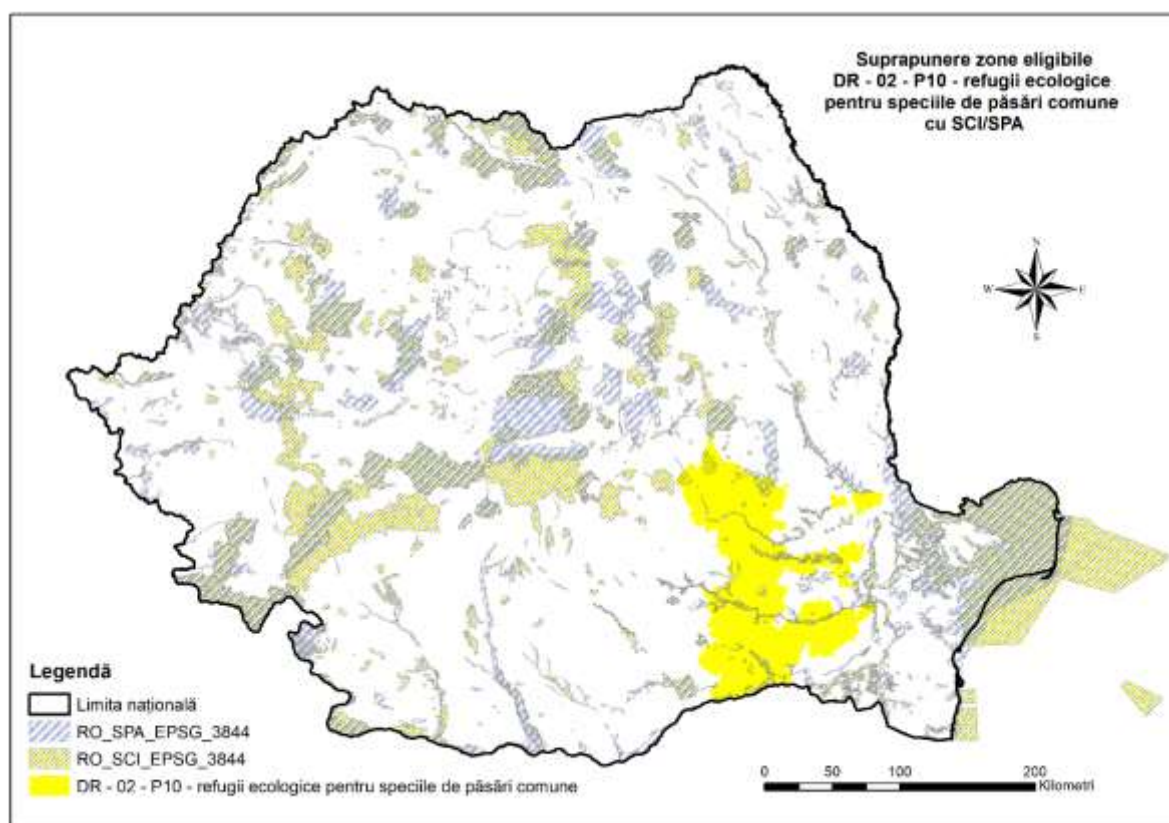

Figura 44. Hartă suprapunere zone eligibile SCI/SPA cu DR-02 – Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

2.2.3 Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă

Biodiversitatea specifică pădurilor reprezintă o componentă importantă a biodiversității în România. Din cele 106 habitate specifice de pădure descrise în lucrarea *Habitatele din România* (București, 2005) circa 73% au o valoare conservativă mare și foarte mare și numai 5% o valoare conservativă redusă.

Cca. 55% din suprafețele aflate sub angajament în cadrul sub-măsurii similare din PNDR 2014-2020 erau situate în zone Natura 2000.

Intervenția DR-07 acoperă tot teritoriul național și se adresează proprietarilor privați și publici (UAT) de păduri, care dețin suprafețe de pădure aflate în Fondul Forestier Național.

Deoarece nu există date centralizate la nivel național al acestor suprafețe de păduri, nu se poate face o cuantificare a suprafețelor suprapuse cu siturile Natura 2000.

2.2.4 Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană

Suprafețe largi ale României prezintă limitări naturale ale productivității agricole care conduc la producții agricole reduse, limitări care se datorează unor condiții climatice și biofizice nefavorabile desfășurării în condiții optime a activităților agricole. Aceste suprafețe se regăsesc în special în zona Munților Carpați și ale Deltei Dunării, precum și în alte zone cu specificități ale condițiilor de climă, sol sau teren. Totodată, o mare parte din aceste zone sunt de regulă asociate și cu o valoare ridicată a biodiversității, însă sunt amenințate de fenomenul de abandon al activităților agricole, fenomen ce poate afecta atât viabilitatea zonelor rurale, cât și factorii de mediu locali (biodiversitatea, solul sau peisajele).

Deoarece o parte din zonele cu potențial scăzut pentru agricultură sunt terenuri agricole ce suportă o agricultură mai puțin intensivă, fiind astfel caracterizate de o mai mare diversitate biologică, a fost realizată o analiză a acestor zone din care reies o serie de suprapuneri cu zone HNV (59,70%) și cu zonele importante pentru unele specii sălbatice prioritare, încadrate ca zone eligibile pentru intervențiile DR-01 (18,84%) - speciile *Crex crex*, *Aquila pomarina* și speciei de fluturi *Maculinea sp.* sprijinite în cadrul pachetelor 3.1, 6 și 9.2 și DR – 02 (6,12%) (Figura 45 și Figura 46).

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană va acoperi cca. 38,78% din suprafața SPA-urilor și 46,76% din suprafața SCI-urilor la nivel național (50 SPA, 181 SCI, enumerate în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 43,54% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Aproximativ 26,17% din suprafața pajiștilor a 50 SPA-uri și 40,83% din suprafața pajiștilor a 181 SCI-uri se suprapun cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-09. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 31,48% din suprafața pajiștilor siturilor Natura 2000 desemnate în România (Figura 47).

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0003	Avrig - Scorei - Făgăraș
2	ROSPA0018	Cheile Bicazului - Hășmaș
3	ROSPA0020	Cheile Nerei - Beușnița
4	ROSPA0025	Cozia - Buila - Vânturarița
5	ROSPA0026	Cursul Dunării - Baziaș - Porțile de Fier
6	ROSPA0027	Dealurile Homoroadelor
7	ROSPA0028	Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului
8	ROSPA0030	Defileul Mureșului Superior
9	ROSPA0033	Depresiunea și Munții Giurgeului
10	ROSPA0034	Depresiunea și Munții Ciucului
11	ROSPA0035	Domogled - Valea Cernei
12	ROSPA0037	Dumbrăvița - Rotbav - Măgura Codlei
13	ROSPA0043	Frumoasa
14	ROSPA0045	Grădiștea Muncelului - Ciclovina
15	ROSPA0075	Măgura Odobești
16	ROSPA0080	Munții Almajului - Locvei
17	ROSPA0081	Munții Apuseni - Vlădeasa
18	ROSPA0082	Munții Bodoc - Baraolt
19	ROSPA0083	Munții Rarău - Giumalău
20	ROSPA0084	Munții Retezat
21	ROSPA0085	Munții Rodnei
22	ROSPA0086	Munții Semenic - Cheile Caraș

23	ROSPA0087	Munții Trascăului
24	ROSPA0088	Munții Vrancei
25	ROSPA0089	Obcina Feredeului
26	ROSPA0093	Pădurea Bogata
27	ROSPA0098	Piemontul Făgăraș
28	ROSPA0099	Podișul Hârtibaciului
29	ROSPA0107	Vânători - Neamț
30	ROSPA0114	Cursul Mijlociu al Someșului
31	ROSPA0115	Defileul Crișului Repede - Valea Iadului
32	ROSPA0117	Drocea - Zarand
33	ROSPA0123	Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede
34	ROSPA0125	Lacurile Vaduri și Pângărați
35	ROSPA0129	Masivul Ceahlău
36	ROSPA0131	Munții Maramureșului
37	ROSPA0132	Munții Metaliferi
38	ROSPA0133	Munții Călimani
39	ROSPA0134	Munții Gutâi
40	ROSPA0138	Piatra Șoimului - Scorțeni - Gîrleni
41	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu
42	ROSPA0141	Subcarpații Vrancei
43	ROSPA0143	Tisa Superioară
44	ROSPA0147	Valea Râului Negru
45	ROSPA0149	Depresiunea Bozovici
46	ROSPA0153	Defileul Crișului Alb
47	ROSPA0160	Lunca Buzăului
48	ROSPA0165	Piatra Craiului
49	ROSPA0169	Tinovul Apa Lină - Honcsok
50	ROSPA0171	Valea Izei și Dealul Solovan

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0001	Aninișurile de pe Târlung
2	ROSCI0002	Apuseni
3	ROSCI0003	Arboretele de castan comestibil de la Baia Mare
4	ROSCI0007	Bazinul Ciucului de Jos
5	ROSCI0009	Bisoca

6	ROSCI0010	Bistrița Aurie
7	ROSCI0013	Bucegi
8	ROSCI0015	Buila - Vânturarița
9	ROSCI0016	Buteasa
10	ROSCI0018	Căldările Zăbalei
11	ROSCI0019	Călimani - Gurghiu
12	ROSCI0023	Cascada Mișina
13	ROSCI0024	Ceahlău
14	ROSCI0026	Cenaru
15	ROSCI0027	Cheile Bicazului - Hășmaș
16	ROSCI0028	Cheile Cernei
17	ROSCI0029	Cheile Glodului, Cibului și Măzii
18	ROSCI0030	Cheile Lăpușului
19	ROSCI0031	Cheile Nerei - Beușnița
20	ROSCI0032	Cheile Rudăriei
21	ROSCI0033	Cheile Șugăului - Munticelu
22	ROSCI0036	Cheile Vârghișului
23	ROSCI0037	Ciomad - Balványos
24	ROSCI0038	Ciucaș
25	ROSCI0042	Codru Moma
26	ROSCI0046	Cozia
27	ROSCI0047	Creasta Nemirei
28	ROSCI0050	Crișul Repede amonte de Oradea
29	ROSCI0051	Cușma
30	ROSCI0052	Dăncioanea
31	ROSCI0056	Dealul Ciocaș - Dealul Vițelului
32	ROSCI0062	Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului
33	ROSCI0063	Defileul Jiului
34	ROSCI0069	Domogled - Valea Cernei
35	ROSCI0070	Drocea
36	ROSCI0074	Făgetul Clujului - Valea Morii
37	ROSCI0084	Ferice - Plai
38	ROSCI0085	Frumoasa
39	ROSCI0086	Găina - Lucina
40	ROSCI0087	Grădiștea Muncelului - Cioclovina

41	ROSCI0089	Gutâi - Creasta Cocoșului
42	ROSCI0090	Harghita Mădăraș
43	ROSCI0091	Herculian
44	ROSCI0092	Igniș
45	ROSCI0096	Lacul Bâlbăitoarea
46	ROSCI0097	Lacul Negru
47	ROSCI0101	Larion
48	ROSCI0102	Leaota
49	ROSCI0103	Lunca Buzăului
50	ROSCI0110	Măgurile Băiței
51	ROSCI0112	Mlaca Tătarilor
52	ROSCI0113	Mlaștina după Luncă
53	ROSCI0116	Molhașurile Capățânei
54	ROSCI0119	Muntele Mare
55	ROSCI0120	Muntele Tâmpa
56	ROSCI0121	Muntele Vulcan
57	ROSCI0122	Munții Făgăraș
58	ROSCI0124	Munții Maramureșului
59	ROSCI0125	Munții Rodnei
60	ROSCI0126	Munții Țarcu
61	ROSCI0127	Muntioru Ursoaia
62	ROSCI0128	Nordul Gorjului de Est
63	ROSCI0129	Nordul Gorjului de Vest
64	ROSCI0130	Oituz - Ojdula
65	ROSCI0132	Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu
66	ROSCI0136	Pădurea Bejan
67	ROSCI0137	Pădurea Bogății
68	ROSCI0153	Pădurea Glodeasa
69	ROSCI0156	Munții Goșman
70	ROSCI0182	Pădurea Verdele
71	ROSCI0186	Padurile de Stejar Pufos de pe Târnava Mare
72	ROSCI0188	Parâng
73	ROSCI0189	Pârâul Barlangos
74	ROSCI0190	Penteleu
75	ROSCI0192	Peștera Măgurici

76	ROSCI0193	Peștera Tăușoare
77	ROSCI0194	Piatra Craiului
78	ROSCI0195	Piatra Mare
79	ROSCI0196	Pietrosul Broștenilor - Cheile Zugrenilor
80	ROSCI0198	Platoul Mehedinți
81	ROSCI0199	Platoul Meledic
82	ROSCI0200	Platoul Vașcău
83	ROSCI0204	Poiana Muntioru
84	ROSCI0205	Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului
85	ROSCI0206	Porțile de Fier
86	ROSCI0207	Postăvarul
87	ROSCI0208	Putna - Vrancea
88	ROSCI0212	Rarău - Giumalău
89	ROSCI0216	Reghiu Scruntar
90	ROSCI0217	Retezat
91	ROSCI0218	Dealul Mocrei - Rovina - Ineu
92	ROSCI0219	Rusca Montană
93	ROSCI0226	Semenic - Cheile Caraș
94	ROSCI0227	Sighișoara - Târnava Mare
95	ROSCI0228	Șindrilița
96	ROSCI0229	Siriu
97	ROSCI0230	Slănic
98	ROSCI0232	Someșul Mare Superior
99	ROSCI0233	Someșul Rece
100	ROSCI0236	Strei - Hațeg
101	ROSCI0238	Suatu - Cojocna - Crairât
102	ROSCI0239	Târnovu Mare - Latorița
103	ROSCI0241	Tinovul Apa Lină - Honcsok
104	ROSCI0242	Tinovul Apa Roșie
105	ROSCI0243	Tinovul de la Dealul Albinelor
106	ROSCI0244	Tinovul de la Fântâna Brazilor
107	ROSCI0245	Tinovul de la Românești
108	ROSCI0246	Tinovul Luci
109	ROSCI0247	Tinovul Mare Poiana Stampei
110	ROSCI0248	Tinovul Mohoș - Lacul Sf. Ana

111	ROSCI0249	Tinovul Șaru Dornei
112	ROSCI0250	Ținutul Pădurenilor
113	ROSCI0251	Tisa Superioară
114	ROSCI0252	Toplița - Scaunul Rotund Borsec
115	ROSCI0253	Trascău
116	ROSCI0254	Tufurile calcaroase din Valea Bobâlna
117	ROSCI0256	Turbăria Ruginosu Zagon
118	ROSCI0258	Vaile Bratiei și Brătioarei
119	ROSCI0260	Valea Cepelor
120	ROSCI0262	Valea Iadului
121	ROSCI0263	Valea Ierii
122	ROSCI0264	Valea Izei și Dealul Solovan
123	ROSCI0268	Valea Vâlsanului
124	ROSCI0270	Vânatori-Neamț
125	ROSCI0274	Agârbiciu
126	ROSCI0279	Borzont
127	ROSCI0280	Buzăul Superior
128	ROSCI0282	Arpașu de Sus
129	ROSCI0283	Cheile Doftanei
130	ROSCI0284	Cheile Teregovei
131	ROSCI0285	Codrii seculari de la Strâmbu - Băiuț
132	ROSCI0289	Coridorul Drocea - Codru Moma
133	ROSCI0291	Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma
134	ROSCI0292	Coridorul Rusca Montană - Țarcu - Retezat
135	ROSCI0297	Dealurile Târnavei Mici - Bicheș
136	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb
137	ROSCI0302	Bozânta
138	ROSCI0303	Hârtibaciu Sud - Est
139	ROSCI0304	Hârtibaciu Sud - Vest
140	ROSCI0314	Lozna
141	ROSCI0318	Măgura Târgu Ocna
142	ROSCI0320	Mociar
143	ROSCI0321	Moldova Superioară
144	ROSCI0322	Muntele Șes
145	ROSCI0323	Munții Ciucului

146	ROSCI0324	Munții Bihor
147	ROSCI0325	Munții Metaliferi
148	ROSCI0326	Muscelele Argeșului
149	ROSCI0327	Nemira - Lapoș
150	ROSCI0328	Obcinele Bucovinei
151	ROSCI0329	Oltul Superior
152	ROSCI0332	Coșava Mică
153	ROSCI0339	Pădurea Povernii - Valea Cernița
154	ROSCI0352	Perșani
155	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă
156	ROSCI0357	Porumbeni
157	ROSCI0358	Pricop - Huta - Certeze
158	ROSCI0362	Râul Gilort
159	ROSCI0365	Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși
160	ROSCI0366	Râul Motru
161	ROSCI0368	Râul Mureș între Deda și Reghin
162	ROSCI0373	Râul Mureș între Brănișca și Ilia
163	ROSCI0374	Râul Negru
164	ROSCI0375	Râul Nera între Bozovici și Mocerîș
165	ROSCI0377	Râul Putna
166	ROSCI0381	Râul Tsrului - Argeșel - Râușor
167	ROSCI0383	Râul Târnava Mare între Odorheiu Secuiesc și Vânători
168	ROSCI0384	Râul Târnava Mică
169	ROSCI0385	Râul Timiș între Rusca și Prisaca
170	ROSCI0392	Slatina
171	ROSCI0393	Someșul Mare
172	ROSCI0395	Soveja
173	ROSCI0400	Șieu - Budac
174	ROSCI0406	Zarandul de Est
175	ROSCI0407	Zarandul de Vest
176	ROSCI0411	Groșii Țibleșului
177	ROSCI0415	Lunca Bârsei
178	ROSCI0419	Mureșul Mijlociu - Cugir
179	ROSCI0427	Pajiștile de la Liteni - Săvădisla
180	ROSCI0436	Someșul Inferior

181	ROSCI0439	Valea Chiurușilor
-----	-----------	-------------------

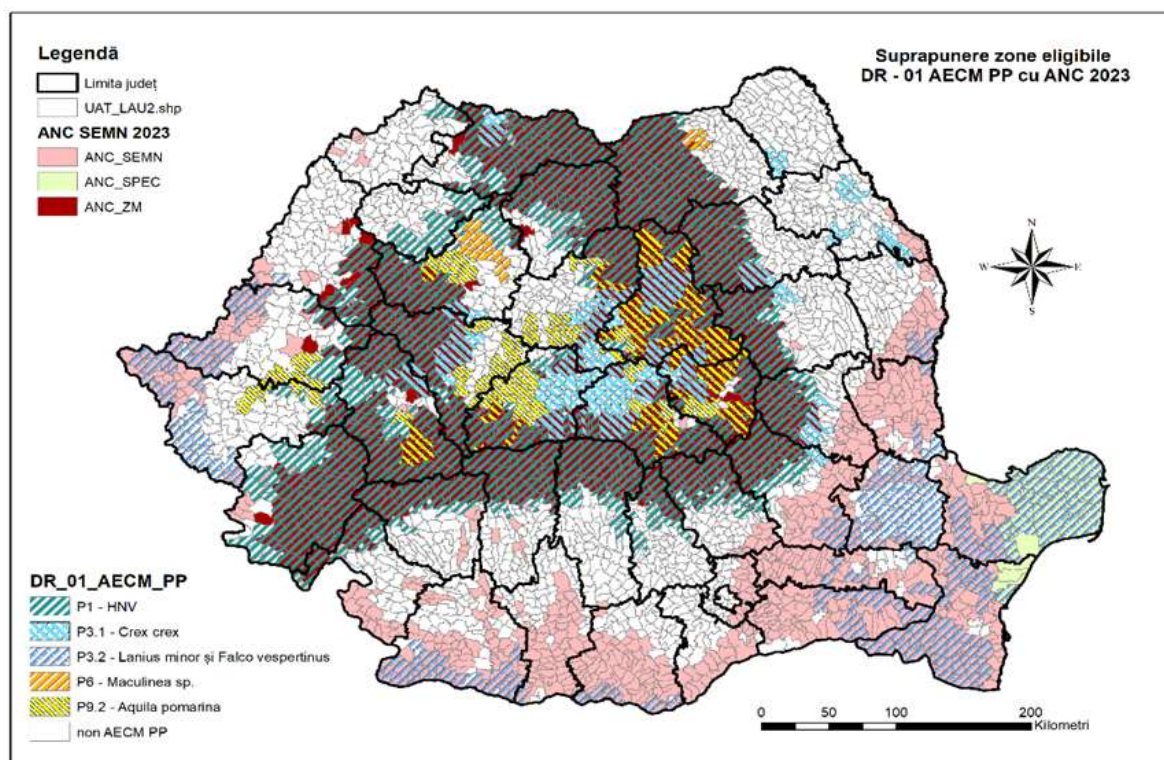

Figura 45. Hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-01 AECM PP

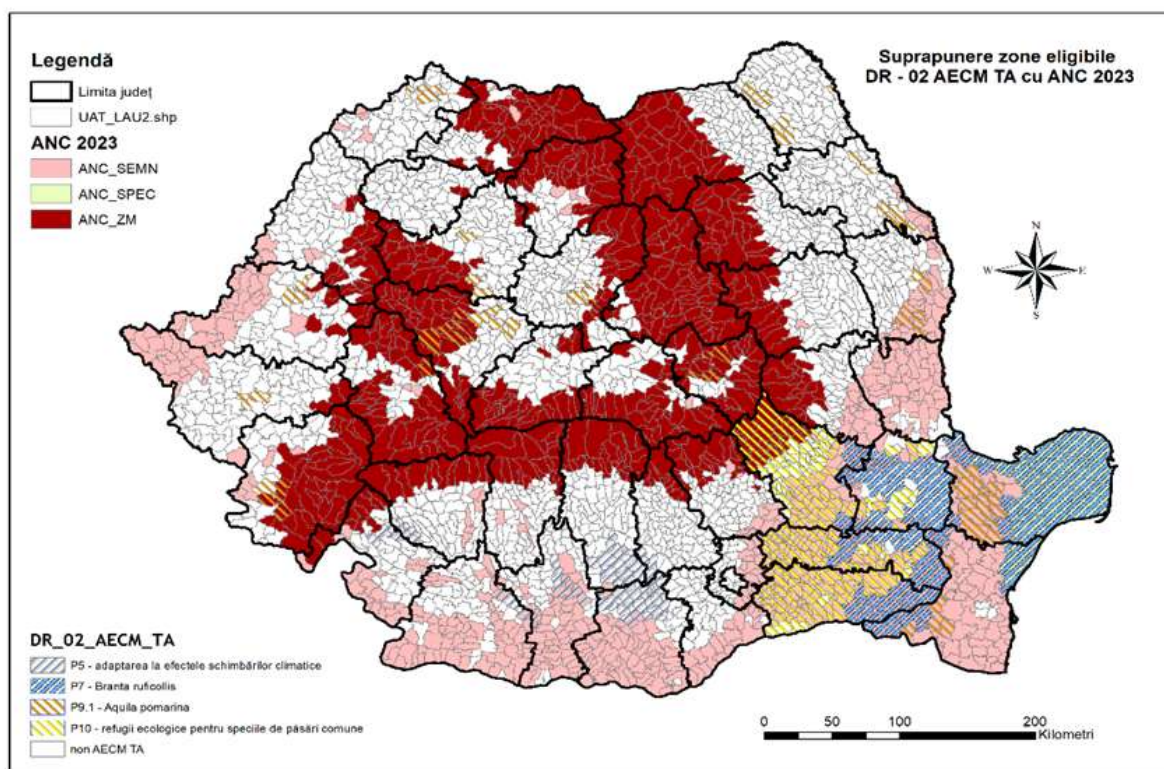

Figura 46. Hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-02 AECM TA

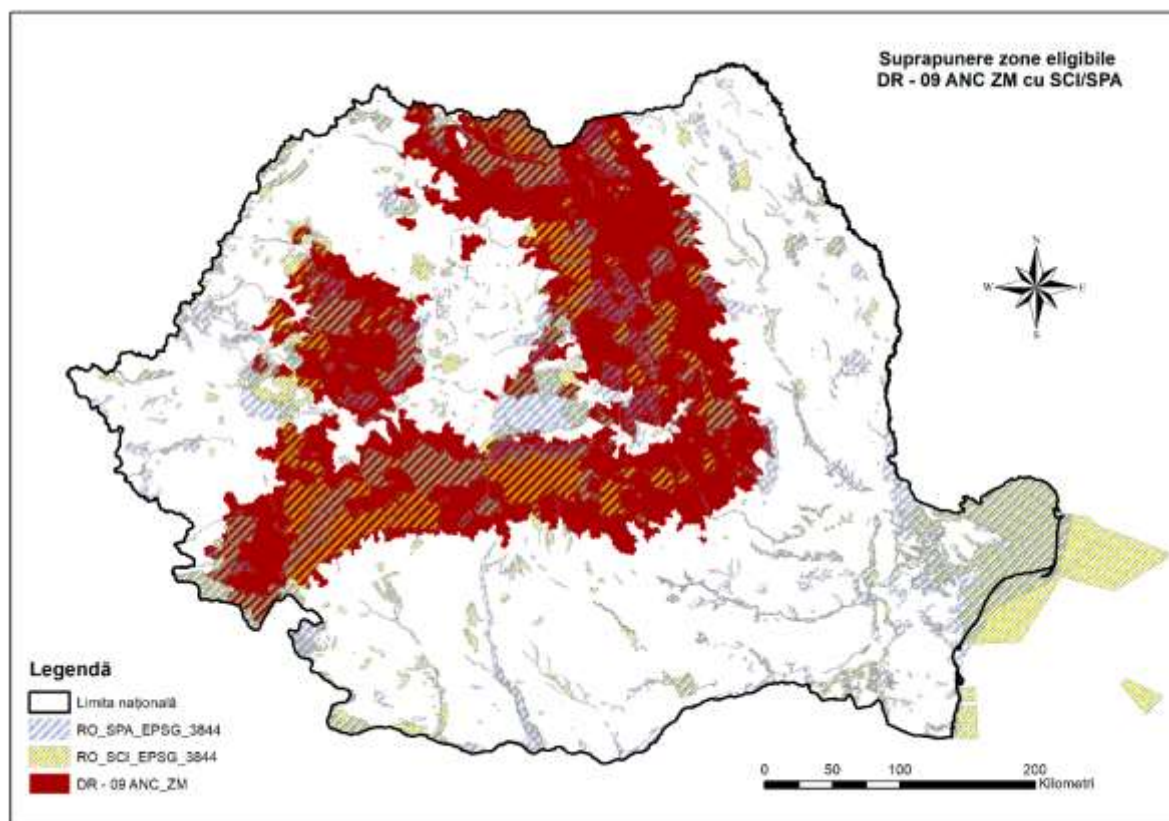

Figura 47. Harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA

2.2.5 Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative

Zona afectată de constrângerile semnificative se suprapune într-o proporție de 3,17% cu zonele eligibile pentru speciile *Lanius minor* și *Falco vespertinus* sprijinite în cadrul pachetului 3.2 din intervenția DR-01 și în proporție de 13,74% cu suprafețele eligibile aferente pachetelor 7 și 9.1 din intervenția DR-02 (Figura 45 și Figura 46).

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative va acoperi cca. 19,32% din suprafața SPA-urilor și 22% din suprafața SCI-urilor la nivel național (90 SPA, 116 SCI, enumerate în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 14,32% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Aproximativ 31,14% din suprafața pajiștilor a 91 SPA-uri și 22% din suprafața pajiștilor a 116 SCI-uri sunt suprapuse cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-10. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 27,96% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România (Figura 48).

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0001	Aliman - Adamclisi
2	ROSPA0002	Allah Bair - Capidava
3	ROSPA0004	Balta Albă - Amara - Jirlău
4	ROSPA0005	Balta Mică a Brăilei
5	ROSPA0006	Balta Tătaru

6	ROSPA0007	Balta Vederoasa
7	ROSPA0008	Băneasa - Canaraua Fetei
8	ROSPA0010	Bistreț
9	ROSPA0011	Blahnița
10	ROSPA0012	Brațul Borcea
11	ROSPA0013	Calafat - Ciuperceni - Dunăre
12	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului
13	ROSPA0015	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru
14	ROSPA0016	Câmpia Nirului - Valea Ierului
15	ROSPA0017	Canaralele de la Hârșova
16	ROSPA0019	Cheile Dobrogei
17	ROSPA0021	Ciocănești - Dunăre
18	ROSPA0022	Comana
19	ROSPA0023	Confluența Jiu - Dunăre
20	ROSPA0024	Confluența Olt - Dunăre
21	ROSPA0026	Cursul Dunării - Baziaș - Porțile de Fier
22	ROSPA0031	Delta Dunării și Complexul Razim - Sinoie
23	ROSPA0032	Deniz Tepe
24	ROSPA0036	Dumbrăveni
25	ROSPA0038	Dunăre - Oltenița
26	ROSPA0039	Dunăre - Ostroave
27	ROSPA0040	Dunărea Veche - Brațul Măcin
28	ROSPA0044	Grădiștea - Căldărușani - Dridu
29	ROSPA0046	Gruia - Gârla Mare
30	ROSPA0047	Hunedoara Timișană
31	ROSPA0051	Iezerul Călărași
32	ROSPA0053	Lacul Bugeac
33	ROSPA0054	Lacul Dunăreni
34	ROSPA0055	Lacul Galațui
35	ROSPA0056	Lacul Oltina
36	ROSPA0057	Lacul Siutghiol
37	ROSPA0060	Lacurile Tașaul - Corbu
38	ROSPA0061	Lacul Techirghiol
39	ROSPA0065	Lacurile Fundata - Amara
40	ROSPA0066	Limanu - Herghelia

41	ROSPA0069	Lunca Mureșului Inferior
42	ROSPA0070	Lunca Prutului - Vlădești - Frumușița
43	ROSPA0071	Lunca Siretului Inferior
44	ROSPA0073	Macin - Niculițel
45	ROSPA0074	Maglavit
46	ROSPA0076	Marea Neagră
47	ROSPA0078	Mlaștina Satchinez
48	ROSPA0080	Munții Almajului - Locvei
49	ROSPA0082	Munții Bodoc - Baraolt
50	ROSPA0090	Ostrovu Lung - Gostinu
51	ROSPA0091	Pădurea Babadag
52	ROSPA0094	Pădurea Hagieni
53	ROSPA0097	Pescăria Cefa - Pădurea Rădvani
54	ROSPA0098	Piemontul Făgăraș
55	ROSPA0100	Stepa Casimcea
56	ROSPA0101	Stepa Saraiu - Horea
57	ROSPA0102	Suhaia
58	ROSPA0105	Valea Mostiștea
59	ROSPA0106	Valea Oltului Inferior
60	ROSPA0108	Vedea - Dunăre
61	ROSPA0111	Bertești de Sus - Gura Ialomiței
62	ROSPA0112	Câmpia Gherghiței
63	ROSPA0117	Drocea - Zarand
64	ROSPA0118	Grindu - Valea Măcrișului
65	ROSPA0119	Horga - Zorleni
66	ROSPA0120	Kogalniceanu - Gura Ialomiței
67	ROSPA0121	Lacul Brateș
68	ROSPA0122	Lacul și Pădurea Cernica
69	ROSPA0123	Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede
70	ROSPA0130	Mața - Cârja - Rădeanu
71	ROSPA0134	Munții Gutâi
72	ROSPA0135	Nisipurile de la Dăbuleni
73	ROSPA0136	Oltenița - Ulmeni
74	ROSPA0137	Pădurea Radomir
75	ROSPA0141	Subcarpații Vrancei

76	ROSPA0142	Teremia Mare - Tomnatic
77	ROSPA0143	Tisa Superioară
78	ROSPA0145	Valea Călmățuiului
79	ROSPA0148	Vitânești - Răsmirești
80	ROSPA0151	Ciobănița-Osmancea
81	ROSPA0152	Coridorul Ialomiței
82	ROSPA0154	Galicea Mare - Băilești
83	ROSPA0155	Goicea-Măceșu de Sus
84	ROSPA0160	Lunca Buzăului
85	ROSPA0164	Pescaria Nădlac
86	ROSPA0166	Plopeni-Chirnogeni
87	ROSPA0167	Râul Bârlad între Zorleni și Gura Gârbăvățului
88	ROSPA0168	Râul Prut
89	ROSPA0170	Valea Elanului
90	ROSPA0171	Valea Izei și Dealul Solovan

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0005	Balta Albă - Amara - Jirlău - Lacul Sărat Căineni
2	ROSCI0006	Balta Mică a Brălei
3	ROSCI0011	Braniștea Catârilor
4	ROSCI0012	Brațul Măcin
5	ROSCI0020	Câmpia Careiului
6	ROSCI0021	Câmpia Ierului
7	ROSCI0022	Canaralele Dunării
8	ROSCI0025	Cefa
9	ROSCI0039	Ciuperceni - Desa
10	ROSCI0043	Comana
11	ROSCI0044	Corabia - Turnu Măgurele
12	ROSCI0045	Coridorul Jiului
13	ROSCI0048	Crișul Alb
14	ROSCI0049	Crișul Negru
15	ROSCI0050	Crișul Repede amonte de Oradea
16	ROSCI0051	Cușma
17	ROSCI0053	Dealul Alah Bair
18	ROSCI0055	Dealul Cetății Lempeș - Mlaștina Hărman

19	ROSCI0056	Dealul Ciocaș - Dealul Vițelului
20	ROSCI0059	Dealul Perchiu
21	ROSCI0060	Dealurile Agighiolului
22	ROSCI0065	Delta Dunării
23	ROSCI0067	Deniz Tepe
24	ROSCI0071	Dumbrăveni - Valea Urluia - Lacul Vederosa
25	ROSCI0072	Dunele de nisip de la Hanul Conachi
26	ROSCI0073	Dunele marine de la Agigea
27	ROSCI0088	Gura Vedei - Șaica - Slobozia
28	ROSCI0092	Igniș
29	ROSCI0094	Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia
30	ROSCI0103	Lunca Buzăului
31	ROSCI0105	Lunca Joasă a Prutului
32	ROSCI0108	Lunca Mureșului Inferior
33	ROSCI0114	Mlaștina Hergheliei - Obanul Mare și Peștera Movilei
34	ROSCI0115	Mlaștina Satchinez
35	ROSCI0123	Munții Măcinului
36	ROSCI0131	Oltenița - Mostiștea - Chiciu
37	ROSCI0133	Pădurea Bădeana
38	ROSCI0134	Pădurea Balta - Munteni
39	ROSCI0139	Pădurea Breana - Roșcani
40	ROSCI0140	Pădurea Călugărească
41	ROSCI0149	Pădurea Eseschioi - Lacul Bugeac
42	ROSCI0151	Pădurea Gârboavele
43	ROSCI0157	Pădurea Hagieni - Cotul Văii
44	ROSCI0162	Lunca Siretului Inferior
45	ROSCI0163	Pădurea Mogoș - Mățele
46	ROSCI0165	Pădurea Pogănești
47	ROSCI0166	Pădurea Reșca Hotărani
48	ROSCI0168	Pădurea Sarului
49	ROSCI0170	Pădurea și Mlaștinile eutrofe de la Prejmer
50	ROSCI0172	Pădurea și Valea Canaraua Fetei - Iortmac
51	ROSCI0173	Pădurea Stârmina
52	ROSCI0174	Pădurea Studinița
53	ROSCI0175	Pădurea Tălășmani

54	ROSCI0178	Pădurea Torcești
55	ROSCI0179	Pădurea Troianu
56	ROSCI0183	Pădurea Vlădila
57	ROSCI0191	Peștera Limanu
58	ROSCI0197	Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud
59	ROSCI0198	Platoul Mehedinți
60	ROSCI0201	Podișul Nord Dobrogean
61	ROSCI0202	Silvostepa Olteniei
62	ROSCI0206	Porțile de Fier
63	ROSCI0213	Râul Prut
64	ROSCI0215	Recifii Jurasici Cheia
65	ROSCI0226	Semenic - Cheile Caraș
66	ROSCI0231	Nădab - Socodor - Vârșad
67	ROSCI0236	Strei - Hațeg
68	ROSCI0251	Tisa Superioară
69	ROSCI0259	Valea Călmățuiului
70	ROSCI0264	Valea Izei și Dealul Solovan
71	ROSCI0266	Valea Oltețului
72	ROSCI0269	Vama Veche - 2 Mai
73	ROSCI0273	Zona marină de la Capul Tuzla
74	ROSCI0277	Becicherecu Mic
75	ROSCI0278	Bordușani - Borcea
76	ROSCI0281	Cap Aurora
77	ROSCI0286	Colinele Elanului
78	ROSCI0287	Comloșu Mare
79	ROSCI0288	Băilești
80	ROSCI0290	Coridorul Ialomiței
81	ROSCI0293	Costinești - 23 August
82	ROSCI0299	Dunărea la Gârla Mare - Maglavit
83	ROSCI0305	Ianca - Plopu - Sărat - Comăneasca
84	ROSCI0306	Jiana
85	ROSCI0308	Lacul și Pădurea Cernica
86	ROSCI0315	Lunca Chineja
87	ROSCI0319	Mlaștina de la Fetești
88	ROSCI0322	Muntele Șes

89	ROSCI0329	Oltul Superior
90	ROSCI0335	Pădurea Dobrina - Huși
91	ROSCI0340	Cuiugiuc
92	ROSCI0343	Padurile din Silvestepa Mostiștei
93	ROSCI0345	Pajiștea Cenad
94	ROSCI0349	Pajiștea Pesac
95	ROSCI0350	Lunca Teuzului
96	ROSCI0353	Peștera - Deleni
97	ROSCI0359	Prigoria - Bengești
98	ROSCI0360	Râul Bârlad între Zorleni și Gura Gârbăvoșului
99	ROSCI0361	Râul Caraș
100	ROSCI0372	Dăbuleni - Potelu
101	ROSCI0376	Râul Olt între Mărunței și Turnu Măgurele
102	ROSCI0386	Râul Vedea
103	ROSCI0387	Salonta
104	ROSCI0389	Sărăturile de la Gura Ialomiței - Mihai Bravu
105	ROSCI0398	Straja - Cumpăna
106	ROSCI0400	Șieu - Budac
107	ROSCI0401	Turnu - Variașu
108	ROSCI0403	Vânju Mare
109	ROSCI0405	Dealurile Strehaia - Bâtlanele
110	ROSCI0407	Zarandul de Vest
111	ROSCI0412	Ivrinezu
112	ROSCI0414	Lovrin
113	ROSCI0423	Pădurea Dorobanțul
114	ROSCI0425	Pădurea Șemița
115	ROSCI0426	Pădurea Ștorobăneasa
116	ROSCI0433	Seaca

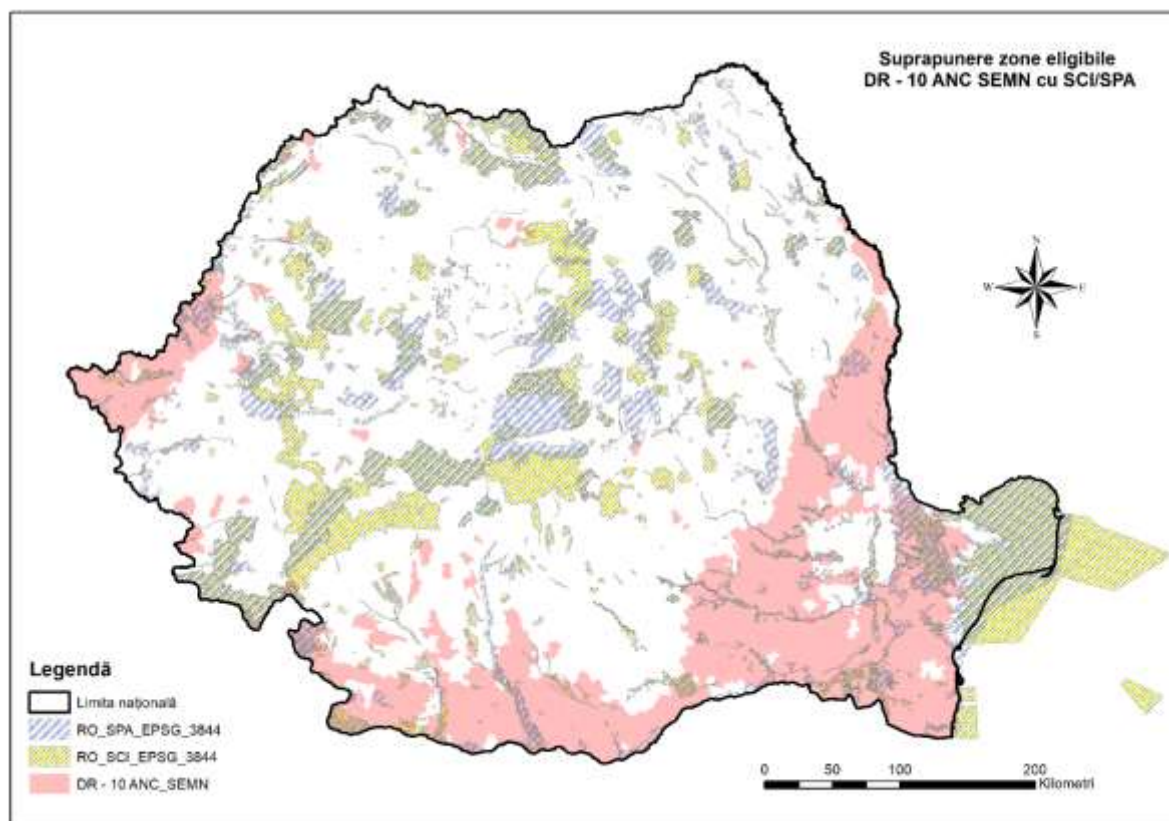

Figura 48. Harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA

2.2.6 Intervenția DR-11- Zone afectate de constrângeri naturale specifice

Delimitarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale specifice (ANC SPEC), nu a suferit modificări în perioada 2014-2022, comparativ cu perioada de programare 2007-2013, fiind realizată prin selectarea ca eligibile a unităților administrativ teritoriale care se regăsesc în totalitate în Rezervația Biosferei „Delta Dunării” și aria de aplicabilitate va fi identică și din anul 2023.

Zona afectată de constrângerile specifice se suprapune într-o proporție însemnată (11,74%) cu zonele eligibile pentru speciile *Lanius minor* și *Falco vespertinus* sprijinite în cadrul pachetului 3.2 din intervenția DR-01, și în proporție de 82,01% cu suprafețele eligibile aferente pachetului 7 din intervenția DR-02 (Figura 45 și Figura 46).

Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția DR-11- Zone afectate de constrângeri naturale specifice va acoperi cca. 13,00% din suprafața SPA-urilor și 10,00% din suprafața SCI-urilor la nivel național (8 SPA, 4 SCI, enumerate în continuare). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 8,34% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Aproximativ 8,96% din suprafața pajiștilor a 8 SPA-uri și 8,64% din suprafața pajiștilor a 4 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-11. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 7,03% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România (Fig. 49).

Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSPA0009	Beștepe - Mahmudia
2	ROSPA0019	Cheile Dobrogei

3	ROSPA0031	Delta Dunării și Complexul Razim - Sinoie
4	ROSPA0052	Lacul Beibugeac
5	ROSPA0060	Lacurile Tașaul - Corbu
6	ROSPA0073	Macin - Niculițel
7	ROSPA0076	Marea Neagră
8	ROSPA0091	Pădurea Babadag
Nr. Crt.	CODUL SITULUI	NUMELE SITULUI
1	ROSCI0060	Dealurile Agighiolului
2	ROSCI0065	Delta Dunării
3	ROSCI0066	Delta Dunării - zona marină
4	ROSCI0201	Podișul Nord Dobrogean

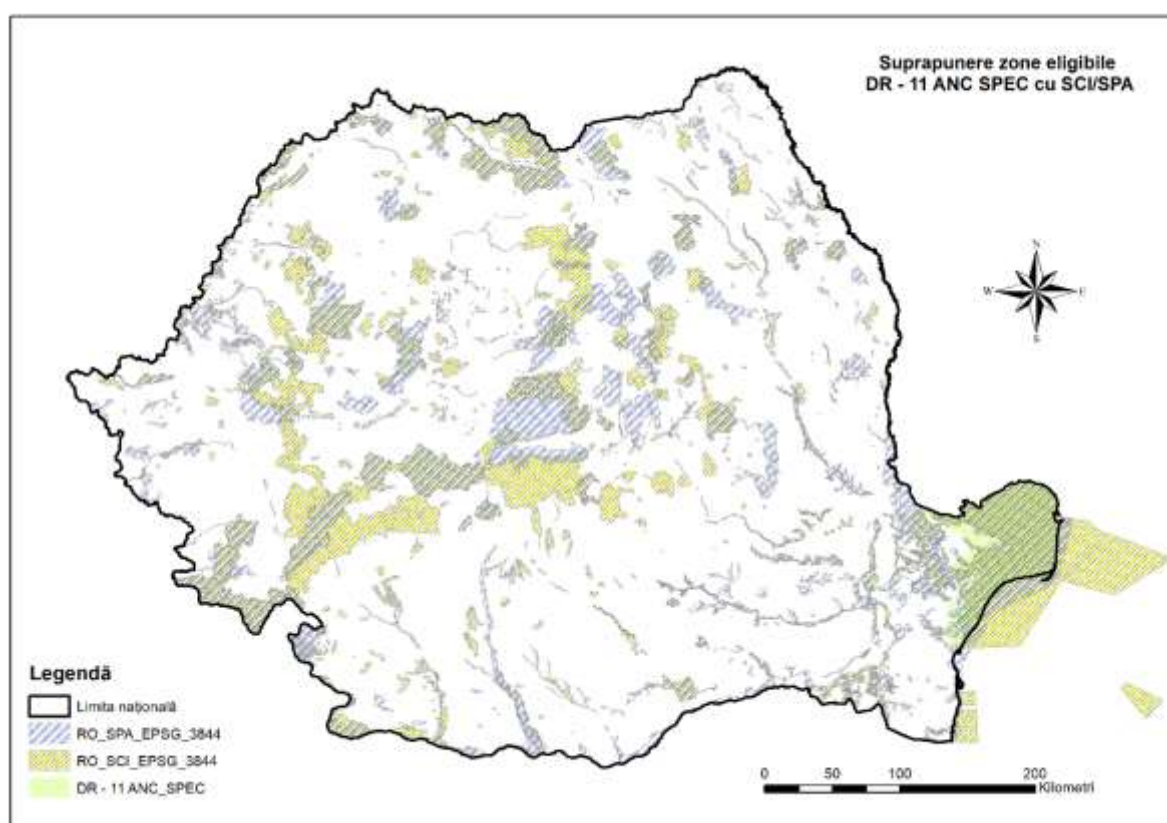

Figura 49. Harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA

2.3 Descrierea funcțiilor ecologice ale speciilor și habitatelor de interes comunitar afectate (suprafața, locația, speciile caracteristice) și a relației acestora cu ariile naturale protejate de interes comunitar învecinate și distribuția acestora;

Speciile și habitatele de interes comunitar din siturile Natura 2000, incluse în angajamentele PNS corespund în general pajiști cu înaltă valoare naturală, terenurilor agricole și suprafețelor forestiere. Speciile protejate prin măsurile din intervenții se referă la păsări din habitatele agricole și pastorale, precum și la fluturi.

Având în vedere nivelul de detaliu al PNS 2023 – 2027 nu poate fi realizată o descriere amănunțită a funcțiilor ecologice ale speciilor și habitatelor de interes comunitar la nivelul fiecăruia din siturile suprapuse cu zonele eligibile. Datele vor fi analizate la nivelul fiecărui

proiect în parte care va rezulta din plan, în procedurile de reglementare de mediu ulterioare, aferente acestora.

România are unele dintre cele mai diverse și variate peisaje rurale (culturale) din Europa. Practicile agricole tradiționale, extensive, au generat în cadrul agro-ecosistemelor, habitate cu o biodiversitate ridicată, precum fânețele și pășunile care sunt intercalate cu terenuri arabile și/sau culturi permanente de dimensiuni relativ reduse.

Suprafața agricolă, după modul de folosință, include terenurile cu destinație agricolă, aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice și care se clasifică astfel: teren arabil, grădini familiale, pajiști permanente (pășuni și fânețe naturale), culturi permanente (vii și pepiniere viticole, livezi și pepiniere pomicole).

Suprafața Agricolă Utilizată (SAU) în România este de aproximativ 58% din teritoriul național, iar în funcție de categoriile de folosință ale acesteia avem următoarele suprafețe de teren utilizate ca (Eurostat, 2018b):

- aproximativ 63% teren arabil;
- aproximativ 2,3% culturi permanente;
- aproximativ 0,7% grădini familiale și altele;
- aproximativ 33% pajiști permanente (pășuni și fânețe).

Ariile naturale protejate din rețeaua Natura 2000 care ocupă peste 18% din teritoriul UE³⁸, au fost desemnate cu scopul de a proteja anumite elemente ale mediului ambiant și de biodiversitate în contextul dezvoltării socio-economice ale comunităților locale, ca urmare a implementării unor măsuri de management sustenabil atât din punct de vedere ecologic cât și economic.

Ariile naturale protejate din România reprezintă cca. 23,5% din suprafața țării, iar din această suprafață cca. 13% sunt utilizate în sectorul agricol pentru culturile anuale/perene, respectiv pentru activitățile agro-pastorale.

Gradul de suprapunere al suprafeței agricole utilizate cu rețeaua națională de arii naturale protejate este ridicat, întrucât de-a lungul timpului practicile agricole tradiționale au funcționat ca și generatoare de biodiversitate, ducând la apariția unor habitate secundare extrem de importante pentru speciile sălbatice (ex: pajiști, livezi, culturi mozaicate). Aceste habitate practice diverse cu înaltă valoare naturală (HNV) sunt definitorii în cazul multor situri Natura 2000, premisa menținerii lor fiind continuarea pe termen lung a practicilor tradiționale, neintensive.

Gradul de suprapunere al suprafețelor incluse în rețeaua națională de arii protejate cu pajiștile permanente utilizate în activitățile agro-pastorale depășește 31%, indicând atât importanța ridicată a pajiștilor ca ecosistem cu valoare conservativă ridicată, dar și influența semnificativă a activităților agro-pastorale asupra ariilor protejate și a ecosistemelor adiacente acestora.

Pajiștile permanente seminaturale ale României cuprind o diversitate excepțională de specii, majoritatea fiind situate în regiunea colinar-montană, unde potențialul de intensificare a agriculturii este mai redus și unde circumstanțele socio-culturale din ultimul secol au permis păstrarea practicilor pastorale tradiționale.

Pajiștile permanente (PP) utilizate ca pășuni și fânețe reprezintă terenuri acoperite cu vegetație ierboasă, instalată pe cale naturală sau regenerată prin însămânțare și destinate

³⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm

pășunatului animalelor și/sau cositului. În general în categoria de pajiști permanente sunt cuprinse terenurile folosite permanent (mai mulți ani la rând - de obicei mai mult de cinci ani - consecutiv) pentru păscut sau recoltarea fânului, prin urmare, nu sunt incluse în schema de rotație a culturilor din exploatarea agricolă. Pășunile și fânețele pot fi folosite pentru pășunatul animalelor, sau sunt cosite pentru fân sau însilozare (stocuri într-un siloz). **Pășunile** reprezintă terenurile acoperite cu vegetație ierboasă, instalată pe cale naturală sau regenerată prin însămânțare, destinate pășunatului animalelor. **Fânețele** reprezintă terenurile acoperite cu vegetație ierboasă, instalată pe cale naturală sau regenerată prin însămânțare și destinate recoltării pentru obținerea de fân.

România deține una din resursele cele mai bogate de terenuri care pot fi clasificate ca având o Înaltă Valoare Naturală (High Nature Value – HNV), urmare a mării varietăți de specii asociate terenurilor agricole utilizate ca pajiști permanente, prin activități tradiționale de cosit sau pășunat. Ca și în cazul pajiștilor permanente naturale și semi-naturale, în situația livezilor tradiționale utilizate extensiv, lipsa mecanizării cu utilaje grele și evitarea chimizării alături de aplicarea tehnicilor agricole tradiționale folosite (ce se reduc în fond la un pășunat non-intensiv și la cosit) vor favoriza menținerea integrală a habitatelor respective, a fondului cultural tradițional, a biodiversității precum și a învelișului edafic.

Impactul rezultat în urma implementării angajamentelor pentru agro-mediu și climă adaptate gestionării zonelor HNV este recunoscut la scară largă, în special din perspectiva efectelor privind conservarea biodiversității, protecția apelor și solului, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din activitățile agricole sau sechestrarea carbonului în biomasă.

Pot fi încadrate în această categorie:

- pajiștile naturale și semi-naturale, în special cele din zona montană și colinară,
- livezile tradiționale extensive în care fondul vechilor fânețe se conservă aproape în întregime, făcând din acestea unul dintre cele mai valoroase și mai bine conservate habitate tradiționale din zona carpatică, Transilvania și zona pericarpatică. În plus, aceste livezi tradiționale conservă, în cele mai multe cazuri, soiuri autohtone vechi de pomi fructiferi, care constituie un genofond cultural ancestral, periclitat, ce trebuie păstrat,
- pajiști permanente utilizate extensiv care sunt asociate în general cu o mare diversitate floristică în România, ceea ce asigură implicit marea diversitate faunistică (păsări, insecte, animale mici și mari).

2.4 Statutul de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar;

Conform raportării tendințelor (raportarea pe art. 12 a Directivei Păsări), toate cele 3 specii înregistrează o tendință de declin (tendință populațională negativă) atât în România cât și la nivel european:

- A122 *Crex crex* - specie încadrată în categoria periclitate minimă la nivel european, vulnerabilă (VU) la nivel național (OUG 57/ 2007 – Anexa 3). Această specie are o categorie de periclitate mai severă în România decât în Europa, fiind periclitată doar la nivel național nu și european. Înregistrează declin atât la nivel european cât și național. În România, pentru această specie este înregistrat un declin de -88,99 % conform datelor aferente Programului de monitorizare al speciilor comune asociate terenurilor agricole 2010-2021 și Programului de monitorizare a speciilor nocturne din habitate deschise 2014-2021).
- A339 *Lanius minor* - specie încadrată în categoria periclitate minimă (LC) la nivel european, vulnerabilă (VU) la nivel național (OUG 57/ 2007 – Anexa 3). Această specie are o categorie de periclitate mai severă în România decât în Europa, fiind periclitată doar la nivel național nu și european. Înregistrează declin atât la nivel european cât și național. În România,

pentru această specie este înregistrat un declin de -75,12 % conform datelor aferente Programului de monitorizare al speciilor comune asociate terenurilor agricole 2010-2021).

- A097 *Falco vespertinus* - specie pereclitată (T) atât la nivel european cât și național (OUG 57/ 2007 – Anexa 3) datorită declinului populațional național și de la nivelul UE28 și a amenințărilor legate de degradarea habitatelor. În România, pentru această specie este înregistrat un declin de -32% conform datelor aferente Programului de monitorizare al vânturelului de seară (2015-2021).

Toate cele 3 specii se regăsesc atât pe Lista Roșie a speciilor din România cât și încadrate ca specii de interes comunitar pentru care România are o responsabilitate mare pentru conservarea acestora.

Speciile vizate în continuarea acțiunilor din programul anterior sunt *Crex crex*, *Lanius minor* și *Falco vespertinus*. Aceste specii sunt prezente în număr mare în România în timp ce în alte zone din Europa se află în declin sau au dispărut. România deținea aproximativ 97% din populația europeană de *Lanius minor* (Sfrâncioc cu frunte neagră), aproximativ 58% din populația europeană de *Falco vespertinus* (Vânturelul de seară) și aproximativ 28% din populația europeană de *Crex crex* (Cârstelul de câmp) – conform Birds in Europe 2004.

A089 *Aquila pomarina* - specie minim pereclitată (LC) atât la nivel european, vulnerabilă (VU) la nivel național (OUG 57/ 2007 – Anexa 3), inclusă în anexa I a Directivei Păsări.

A396 - *Branta ruficollis* – specie aproape pereclitată (NT) la nivel european, vulnerabilă (VU) la nivel național (OUG 57/ 2007 – Anexa 3), inclusă în anexa I a Directivei Păsări.

Speciile de fluturi: *Maculinea nausithous*, *Maculinea teleius*, *Maculinea alcon* și *Maculinea arion*, au fost incluse în Anexele II și IV a Directivei Habitate, fiind protejate pe teritoriul Uniunii Europene ca specii de importanță comunitară care necesită protecție strictă. La nivel european au fost făcuți primii pași pentru elaborarea unor planuri de acțiune, fără a se concretiza încă cu planuri aprobate până la nivelul anului 2022, adresate conservării fluturilor din genul *Maculinea*. Pe cale de dispariție (E) conform IUCN. Vulnerabilă (VU) la nivel național (OUG 57/ 2007 – Anexa 3, 4 A,B).

Datorită vulnerabilității, a biologiei și ecologiei deosebit de complexe, speciile de fluturi din genul *Maculinea* au beneficiat în ultimii 20 de ani de numeroase studii (ex. Planul de acțiune pentru fluturii *Maculinea* în Europa, publicat în anul 1999 în revista Nature and Environment nr. 97) și finanțări generoase din bugetul UE, care au permis realizarea de planuri de management fundamentate științific pentru protejarea acestor specii.

2.5 Date privind structura și dinamica populațiilor de specii afectate (evoluția numerică a populației în cadrul ariei naturale protejate de interes comunitar, procentul estimativ al populației unei specii afectate de implementarea PP, suprafața habitatului este suficient de mare pentru a asigura menținerea speciei pe termen lung)

Având în vedere nivelul de detaliu al PNS 2023 – 2027, nu poate fi realizată o descriere amănunțită a datelor privind structura și dinamica populațiilor de specii afectate la nivelul fiecăruia din siturile suprapuse cu zonele eligibile. Datele vor fi analizate la nivelul fiecărui proiect în parte care va rezulta din plan, în procedurile de reglementare de mediu ulterioare, aferente acestora, respectiv Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și Ordinul nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010.

2.6 Relațiile structurale și funcționale care creează și mențin integritatea ariei naturale protejate de interes comunitar

Întrucât intervențiile din PNS PAC 2023-2027 se suprapun cu **349 SCI-uri și 156 SPA-uri**, în prezentul studiu de evaluare adecvată nu pot fi descrise relațiile structurale și funcționale care creează și mențin integritatea tuturor ariilor naturale protejate de interes comunitar cu care se suprapun suprafețele eligibile din angajamentele prevăzute prin intervenții. Datele vor fi analizate la nivelul fiecărui proiect în parte care va rezulta din plan, în procedurile de reglementare de mediu ulterioare, aferente acestora, respectiv Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și Ordinul nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010.

2.7 Obiectivele de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, acolo unde au fost stabilite prin planuri de management

Întrucât intervențiile din PNS PAC 2023-2027 se suprapun cu **349 SCI-uri și 156 SPA-uri**, în prezentul studiu de evaluare adecvată nu pot fi descrise și analizate Obiectivele de conservare a tuturor ariilor naturale protejate de interes comunitar cu care se suprapun suprafețele eligibile din angajamentele prevăzute prin intervenții. Datele vor fi analizate la nivelul fiecărui proiect în parte care va rezulta din plan, în procedurile de reglementare de mediu ulterioare, aferente acestora, respectiv Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și Ordinul nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010.

2.8 Descrierea stării actuale de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar, inclusiv evoluții/schimbări care se pot produce în viitor

Această informație nu poate fi furnizată din lipsă de date.

2.9 Alte informații relevante privind conservarea ariei naturale protejate de interes comunitar, inclusiv posibile schimbări în evoluția naturală a ariei naturale protejate de interes comunitar

Nu este cazul.

2.10 Alte aspecte relevante pentru aria naturală protejată de interes comunitar

Nu este cazul.

3 Identificarea și evaluarea impactului

3.1 Metodologia evaluării semnificației impactului

Evaluarea impactului asupra habitatelor și speciilor are drept obiect evidențierea efectelor negative, dar și a celor pozitive, ca urmare a unei activități proiectate sau a uneia în desfășurare (în cazul proiectelor de dezvoltare sau modernizare a capacităților existente) asupra sitului Natura 2000.

Evaluarea impactului potențial s-a conturat ca un instrument de bază în identificarea și reducerea consecințelor negative asupra mediului, datorate activităților antropice, reflectând o abordare preventivă a managementului de mediu, în scopul dezvoltării durabile. Această evaluare caută să încorporeze planificarea pentru mediu din primele faze ale proiectelor de dezvoltare, în vederea prevenirii sau reducerii impactului ecologic negativ al activității preconizate.

Componentele magnitudinii impactului sunt:

- Natura impactului
 - negativ – un impact care implică o modificare negativă (adversă) a condițiilor inițiale sau introduce un factor nou, indezirabil
 - pozitiv – un impact care implică o îmbunătățire a condițiilor inițiale sau introduce un factor nou, dezirabil
 - ambele – un impact care implică o modificare negativă (adversă), dar în același timp și una pozitivă a condițiilor inițiale.
- Tipul impactului
 - direct – impacturi ce rezultă din interacțiunea directă dintre o activitate a planului și un factor de mediu;
 - indirect – impacturi ce rezultă din alte activități, sau ca o consecință sau circumstanță a proiectului;
 - secundar – impact direct sau indirect ca rezultat al interacțiunii repetate dintre componentele proiectului și factorii de mediu;
 - cumulativ - impact care acționează împreună cu alt impact (incluzând impacturile altor planuri / proiecte / activități), afectând același factor de mediu sau receptor;
- Reversibilitatea impactului
 - reversibil – un impact este reversibil când factorul de mediu afectat (receptorul) poate reveni la starea inițială (dinaintea acțiunii impactului);
 - ireversibil – un impact este ireversibil dacă factorul de mediu nu mai poate reveni la starea inițială;
- Durata impactului
 - temporar – impactul se manifestă pe o durată scurtă de timp și eventual intermitent / ocazional;
 - termen scurt – impactul se preconizează că va fi activ pentru o perioadă limitată, scurtă de timp și va înceta în totalitate la finalizarea activității care-l provoacă;
 - termen lung – impactul se manifestă pe o perioadă lungă de timp (pe toată perioada de operare – estimată la mai mult de 25 ani), dar încetează odată cu închiderea proiectului
 - permanent – impactul se manifestă în toate fazele proiectului și rămâne activ și după închiderea proiectului;

Evaluarea semnificației impactului în cadrul studiului s-a realizat pe baza următorilor indicatori-cheie:

- pentru rețeaua Natura 2000: menținerea integrității;
- pentru speciile comunitare protejate: menținerea statutului de conservare așa cum a fost interpretat în raport cu statutul favorabil și orice obiective de conservare care au fost stabilite.

Pentru evaluarea indicatorilor cheie, au fost stabilite următoarele:

- procentul din suprafața habitatului care va fi pierdut;

- procentul ce va fi pierdut din suprafețele habitatelor folosite pentru necesitățile de hrană, odihnă și reproducere ale speciilor de interes comunitar;
- fragmentarea habitatelor de interes comunitar (exprimată în procente);
- durata sau persistenta fragmentării;
- durata sau persistenta perturbării speciilor de interes comunitar, distanța față de aria naturală protejată de interes comunitar;
- schimbări în densitatea populațiilor (nr. de indivizi/suprafață);
- scara de timp pentru înlocuirea speciilor/habitatelor afectate de implementarea Planului;
- indicatorii chimici-cheie care pot determina modificări legate de resursele de apă sau de alte resurse naturale, care pot determina modificarea funcțiilor ecologice ale unei arii naturale protejate de interes comunitar.

În cadrul prezentului studiu au fost identificate următoarele tipuri de impact:

1. direct și indirect;
2. pe termen scurt sau lung;
3. din faza de operare;
4. rezidual;
5. cumulativ.

Analiza și evaluarea diverselor tipuri de impact pentru planurile și proiectele viitoare se face în raport cu integritatea ariei naturale protejate de interes comunitar, ținându-se cont de structura, funcțiile ecologice și vulnerabilitatea acestora la modificări (zgomotul, diminuarea resurselor de apă, emisiile de substanțe chimice etc.), precum și față de obiectivele de conservare ale acestora.

Acolo unde va fi posibil, pierderea din suprafața ariei naturale protejate sau reducerea efectivelor populației speciei a fost cuantificată și evaluată sub raportul impactului asupra obiectivelor de conservare a ariei naturale protejate și asupra statutului de conservare a habitatelor și speciilor-cheie.

Pentru determinarea **Valorii Impactului (VI)** au fost analizate toate efectele potențiale asupra habitatelor și speciilor identificate în cazul lucrărilor planificate.

Valoarea Impactului a fost calculată conform formulei:

$$VI = VC \times VP$$

unde:

VC reprezintă Valoarea Consecinței;

VP reprezintă Valoarea Probabilității.

Evaluarea consecințelor riscurilor și a valorii acestora (VC) asupra siturilor Natura 2000 s-a făcut din punct de vedere calitativ, acestea fiind clasificate conform matricei din tabelul 10.

Tabel 10. Interpretarea intensității impactului asupra florei și faunei

Consecința riscului asupra sitului natura 2000					
Grad de afectare	Nesemnificativ	Moderat	Mediu	Înalt	Dezastruos
Valoare Consecință (VC)	1	2	3	4	5
Integritate habitat	Impact neperceptibil asupra	Pierderea integrității habitatului ¹ nu se poate	Reducerea integrității habitatului important la	Reducerea integrității habitatului important la	Reducerea integrității habitatului important la

	integrității habitatului	măsura folosindu-se tehnicile standard	nivel regional folosindu-se tehnici standard	nivel național folosindu-se tehnici standard	nivel internațional folosindu-se tehnici standard
Interacțiuni și comportament populații specii	Niciun efect perceptibil din cauza deranjării comportamentului sau interacțiunilor populațiilor speciilor	Deranjarea ² comportamentului sau interacțiunilor populațiilor speciilor perceptibila folosindu-se tehnici standard	Deranjarea comportamentului sau interacțiunilor populațiilor speciilor importante la nivel regional perceptibila folosindu-se tehnici standard	Deranjarea comportamentului sau interacțiunilor populațiilor speciilor importante la nivel național perceptibila folosindu-se tehnici standard	Deranjarea comportamentului sau interacțiunilor populațiilor speciilor importante la nivel internațional perceptibila folosindu-se tehnici standard
Refacere habitat/specie (ocupare temporară a terenului)	Întoarcere imediată la condițiile existente la finalizarea activităților de refacere a cadrului natural	Întoarcere la condițiile existente în 2 ani de la finalizarea activităților de refacere a cadrului natural	Întoarcere la condițiile existente în 2-5 ani de la finalizarea activităților de refacere a cadrului natural	Întoarcere la condițiile existente în 5-10 ani de la finalizarea activităților de refacere a cadrului natural	Întoarcere la condițiile existente după >10 ani de la finalizarea activităților de refacere a cadrului natural
Habitate protejate	Nu are impact asupra unei zone afectate de legislația națională, convenții internaționale	Activitățile pot perturba temporar ariile protejate dar nu vor duce la efecte pe termen lung asupra integrității ecologice a ariei protejate	Potențial de a contraveni categoriei de impact foarte înalt (5); se presupune refacerea cadrului natural în 3 ani	Potențial de a contraveni prevederilor sau intenției legislației naționale, convențiilor internaționale , după măsurile de reducere, se presupune refacerea completa a cadrului natural la starea inițială în 5 ani	Contravine prevederilor sau intenției legislației naționale, convențiilor internaționale

Specii protejate	Nici un efect asupra dinamicii și structurilor populațiilor	Lipsa ariei sau întinderii biotopului	Reducerea calității habitatului speciei (fauna)	Reducerea succesului împerecherii conducând la o populație redusă	Viabilitate sau mărime redusă a populației
------------------	---	---------------------------------------	---	---	--

Notă 1: Integritatea ecologică include probleme precum pierderea habitatului, fragmentarea habitatului, distrugerea și pierderea culoarelor vieții sălbatice, a capacității ecologice.

Notă 2: Perturbare cauzată de schimbările fizice, zgomot și emisiile în aer, de ex. pentru reproducere, cuibărit, împerechere/depunerea ouălor, migrație diurnă și sezonieră, hibernare, activități teritoriale, relații pradă-prădător și mortalitate.

Categoriile de probabilitate sunt definite conform matricei din tabelul 11.

Tabel 11. Valori (VP) și categorii de probabilitate

Valoare Probabilitate (VP)	Categorie Probabilitate	Descriere
1	Foarte improbabil	Efectul va apărea accidental
2	Improbabil	Efectul va apărea ocazional
3	Probabil	Efectul va apărea cu frecvența redusă
4	Foarte probabil	Efectul va apărea frecvent
5	Inevitabil	Efectul va apărea cu certitudine

Pentru evaluarea **Valorii Impactului (VI)** asupra siturilor Natura 2000 a fost folosită matricea de impact, calculată în funcție de probabilitatea apariției riscului și a consecințelor maxim previzibile din tabelul 12, în timpul operării.

Tabel 12. Matrice pentru evaluarea intensității impactului

VC	Consecințele impactului	Probabilitatea apariției impactului (VP)				
		1	2	3	4	5
		Foarte Improbabil	Improbabil	Probabil	Foarte probabil	Inevitabil
0	Fără efect	0	0	0	0	0
1	Nesemnificativ	1	2	3	4	5
2	Moderat	2	4	6	8	10
3	Mediu	3	6	9	12	15
4	Înalt	4	8	12	16	20
5	Dezastruos	5	10	15	20	25

Analiza valorii impactului (tabel 13) se face în funcție de consecințele și probabilitatea fiecărui efect identificat, ținând cont și de gradul de ireversibilitate a efectelor exercitate în vederea evaluării finale. Produsul acestor două caracteristici este definit ca nivel al impactului final.

Tabel 13. Valoarea Impactului

Nivel impact (VI)	
	Semnificativ (de la 15 la 25)
	Moderat (de la 5 la 12)
	Nesemnificativ (de la 1 la 4)

Un impact **semnificativ** este caracterizat de afectarea majoră a speciilor și populațiilor locale, cu șanse minime de refacere a echilibrului inițial chiar și pe termen lung, având deci un puternic caracter de ireversibilitate.

Impactul de tip **moderat** presupune o afectare semnificativă a speciilor și a populațiilor locale a acestora, cu un caracter de ireversibilitate scăzut, refacerea stării inițiale a mediului fiind posibilă însă de-a lungul unei perioade îndelungate.

Impactul **nesemnificativ** presupune o alterare minimă a componentelor naturale, inclusiv a speciilor și populațiilor locale, pe termen scurt, cu un puternic caracter de reversibilitate, astfel încât refacerea stării inițiale are loc de la sine, într-o perioadă mică de timp, fără eforturi suplimentare.

Un impact **pozitiv** poate fi estimat atunci când are loc îmbunătățirea ecosistemelor prin crearea habitatelor propice, crearea condițiilor pentru mărirea populațiilor și a distribuției acestora – îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și speciilor.

Pentru identificarea tuturor efectelor posibile asupra habitatelor și speciilor de interes comunitar ale planului a fost necesară identificarea tuturor intervențiilor specifice. Toate categoriile de impact au fost evaluate singular și cumulativ, conform matricei din tabelul 14. De asemenea, în funcție de tipul impactului și anume pozitiv sau negativ, numerotarea acestuia a fost făcută cu semnul "-" pentru impactul negativ, respectiv cu semnul "+" pentru impactul pozitiv.

Tabel 14. Tipuri de impact

Impact	Termen Scurt		Termen Mediu		Termen Lung	
	Direct	Indirect	Direct	Indirect	Direct	Indirect
Singular	Activități specifice intervențiilor din plan	Activități de transport material, utilaje, personal	Activități specifice intervențiilor din plan	Activități de transport materiale, utilaje, personal	Activități specifice intervențiilor din plan	Activități de transport materiale, utilaje, personal
Cumulativ	Activități specifice intervențiilor din plan cumulate cu alte planuri similare din	Activități de transport material, utilaje, personal, cumulate	Activități specifice intervențiilor din plan cumulate cu alte planuri similare din	Activități de transport material, utilaje, personal, cumulate	Activități specifice intervențiilor din plan cumulate cu alte planuri similare din	Activități de transport material, utilaje, personal, cumulate

	vecinătate	cu alte lucrări similare din vecinătate	vecinătate	cu alte lucrări similare din vecinătate	vecinătate	cu alte lucrări similare din vecinătate
--	------------	---	------------	---	------------	---

3.2 Activități cu impact potențial

În sistemul de agricultură convențională creșterea producției (necesară în contextul creșterii continue a populației) se poate realiza în două moduri: prin creșterea productivității și prin extinderea suprafeței agricole. Prima modalitate aduce însă dezechilibre importante, atât din punct de vedere socio-economic cât și al mediului. A doua modalitate este, de asemenea foarte problematică deoarece majoritatea terenului propice agriculturii este deja utilizat, iar extinderea se face în detrimentul ecosistemelor naturale sau seminaturale, deja impactate indirect de agricultură, cu pierderea serviciilor pe care acestea le oferă omului. Singura soluție reală este adoptarea unor practici agricole durabile, care să păstreze profitabilitatea economică a agriculturii, dar să înlăture problemele sociale și impactul negativ asupra mediului.

În acest context durabilitatea agriculturii a căpătat o tot mai mare relevanță ca și modalitate de a depăși aceste provocări iar evaluarea acestei caracteristici a devenit o sarcină principală pentru cercetarea, politicile și practicile agricole. Majoritatea definițiilor agriculturii durabile sunt axate pe practicile și tehnologiile adoptate, referindu-se la practici care sunt adecvate din punct de vedere al mediului, profitabile economic și echitabile social. Agricultura durabilă trebuie să fie capabilă să își mențină productivitatea și utilitatea pentru societate pe o perioadă nedefinită. O astfel de agricultură trebuie să utilizeze sisteme care conservă resursele, protejează mediul, produc în mod eficient, sunt competitive comercial și îmbunătățesc calitatea vieții fermierilor și a societății în ansamblul ei.

Un ecosistem agricol durabil îndeplinește minimum aceste condiții:

- are efecte negative minime asupra mediului și nu elimină substanțe toxice sau vătămătoare în atmosferă, ape de suprafață sau freatice.
- păstrează și reface fertilitatea solului, previne eroziunea și menține echilibrul ecologic al solului.
- folosește apa în așa fel încât să permită refacerea rezervelor freatice și îndeplinirea nevoilor mediului și oamenilor.
- se bazează în principal pe resurse proprii agroecosistemului, inclusiv comunitățile învecinate, atât în peisajele naturale cât și cele antropice.
- garantează acces echitabil la practici agricole adecvate, cunoaștere și tehnologii și permite controlul local asupra resurselor agricole.

Impactul agriculturii convenționale industrializate asupra suprafețelor cultivate precum și a ecosistemelor naturale învecinate este puternic resimțit și în ariile protejate, reflectându-se atât în starea factorilor de mediu abiotic (FAO, 2011) cât și în starea de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ comunitar, ce sunt strâns legate, direct sau indirect, de practicile agricole. Din nefericire, în România, ca și pretutindeni în lume, intensificarea activității economice constituie o amenințare continuă pentru ecosistemele naturale, care poate provoca următoarele efecte:

- 1) Poluarea mediului înconjurător și exploatarea irațională a resurselor naturale prin (FAO, 2011):
 - deteriorarea/afectarea resurselor de apă și exploatarea irațională a resurselor de apă în condițiile în care agricultura consumă 70% din rezerva globală de apă dulce
 - agricultura utilizează peste 11% din suprafața uscatului, iar cele degradate prin activitatea umană totalizează peste 15%.
 - deteriorarea structurii solului prin eroziunea hidrică și eoliană (care determină pierderea stratului fertil de sol de la suprafață, deformarea terenului, colmatarea și sedimentarea), compactarea, excesul de apă, sărăcirea solului în materie organică și elemente nutritive, salinizarea, acidifierea, poluarea cu nitrați și alte substanțe organice/anorganice.
- 2) Degradarea și/sau distrugerea stării de conservare a speciilor și habitatelor sălbatice/interes conservativ, precum și degradarea și/sau distrugerea rutelor de migrare a animalelor. Astfel, la nivelul UE se estimează că:
 - cca. 30 de specii de interes european din Directiva Habitate sunt legate de agro-ecosisteme;
 - cca. 40 de specii din Directiva Păsări sunt legate de agroecosisteme;
 - 25% din mamiferele de interes european din agro-ecosisteme sunt amenințate;
 - 42% din păsările de interes european legate de agro-ecosisteme sunt amenințate;
 - peste 80% din amfibienii și nevertebratele legate de agro-ecosisteme sunt în stare nefavorabilă de conservare;
 - 76% din habitatele asociate cu agroecosistemele sunt în stare nefavorabilă de conservare;
 - 89 din cele 152 de specii de păsări din pajiști (59%) sunt în stare nefavorabilă de conservare în Europa;
 - doar 5% din evaluările habitatelor de pajiște și 15% din speciile de interes european ale acestora sunt favorabile;
 - fluturii din pajiștile Europei au scăzut cu 60% din 1990 iar această tendință continuă și în prezent.

Având în vedere această situație, în ariile naturale protejate, desemnate în special pentru implementarea politicilor europene de protecție a mediu este de maximă importanță înlocuirea gradată a practicilor agricole convenționale (industrializate) și trecerea la o agricultură durabilă, bazată pe principii ecologice. Aceasta nu implică neapărat întoarcerea la practicile tradiționale, care sunt în unele cazuri mai puțin eficiente și profitabile, ci adoptarea unor bune practici agricole ecologice care sunt deja testate și s-au dovedit de succes atât din punct de vedere economic și social ci și al efectului pozitiv asupra mediului înconjurător.

În special în cazul în care Suprafața Agricolă Utilizată (SAU) face parte din cadrul rețelei de arii naturale protejate, aplicarea unui model agricol durabil care consideră deopotrivă dimensiunile socio-economice, culturale și de protecție a mediului natural (ecologice) are în același timp potențialul de-a asigura atât menținerea stării de conservare ale speciilor și/sau habitatelor pentru care au fost instituite ariile respective, cât și optimizarea valorificării economice a resurselor a acestor sisteme agricole. În cadrul unui astfel de model durabil, practicile agricole (cultivarea terenurilor, creșterea animalelor și prelucrarea produselor agricole și alimentare) sunt diversificate și integrate, fiind în armonie și interacțiune reciproc benefică cu ecosistemele învecinate, suprafețele agricole utilizate devenind astfel agroecosisteme gestionate pe baza unor principii și practici agroecologice.

Impactul activităților agropastorale

Aceste activități au influențe directe asupra vegetației și solurilor, cu repercusiuni ulterioare și asupra altor componente ambientale. Ele sunt corelate direct cu acțiunile de defrișare, cea mai

mare parte a suprafețelor dezgolite de pădure fiind ocupate ulterior de vegetația pajiștilor naturale. Pe scurt, aceste impacturi sunt:

- a) reducerea dimensiunii agregatelor de sol și scăderea infiltrației, crescând astfel scurgerea superficială de versant;
- b) eliminarea completă a vegetației pe unele suprafețe prin pășunat intensiv și crearea condițiilor optime pentru acțiunea agenților geomorfologici;
- c) accelerarea solifluxiunii datorită cărărilor făcute de animale pe versanți și prin amenajările diverse ale pășunilor naturale (răzoare);
- d) modificări topografice prin crearea de agroterase de versant;
- e) reducerea unor specii vegetale și înlocuirea lor cu altele de productivitate mai mică;
- f) modificarea accentuată a biodiversității speciilor (atât floristice, cât și faunistice);
- g) reducerea dimensiunii plantelor;
- h) fragmentarea habitatelor speciilor sălbatice.

Culturile permanente, cu precădere cele anuale, reprezintă surse de impact asupra speciilor și habitatelor de interes conservativ, principalele modalități de impact fiind următoarele:

- schimbarea modului de utilizare a terenului prin extinderea culturilor agricole convenționale (monoculturi);
- schimbarea/epuizarea rezervelor de apă de suprafață/apă din pânza freatică ca urmare a utilizării pentru irigații, agricultura consumând 70% din rezervele de apă dulce (FAO, 2011);
- poluarea cu pesticide și îngrășăminte chimice a zonelor adiacente culturilor agricole și apelor din vecinătate;
- Incendierea accidentală a zonelor adiacente culturilor agricole, cu efect negativ asupra unor habitate/specii de interes conservativ.

Acestor aspecte li se adaugă caracterul inestetic al amenajărilor specifice derulării activităților pastorale, care, coroborat cu exploatarea pădurii în arealele din proximitate, generează peisaje de exploatare agresivă a resurselor funciare, cu evident aspect degradant, care introduc o eterogenitate ridicată în cadrul peisajelor forestiere inițiale. Aceste observații se referă doar la amenajările temporare pentru creșterea animalelor, deoarece în cazul așezărilor permanente de tip risipit s-a instituit, datorită folosinței îndelungate a resurselor locale (care în această situație au și rol de suport habitual), un echilibru peisagistic și funcțional, manifestat sub forma unor autentice peisaje agropastorale. În egală măsură se remarcă dizarmonia estetică introdusă de același tip de amenajări pastorale în arealele cu mare potențial turistic, din care unele sunt și valorificate.

Și în cazul sistemelor pastorale, în ultimele decenii au apărut modificări ale practicilor, care în funcție de amploare și intensitate pot să afecteze factorii de mediu și biodiversitatea:

- schimbarea modului de utilizare a terenului prin transformarea unor pajiști în terenuri arabile;
- abandonarea practicilor de management adecvate pentru menținerea pajiștilor, respectiv subutilizarea pajiștilor cu o încărcătură de animale sub optimul ecologic și productiv;
- pășunatul excesiv (suprapășunat) - expunerea plantelor de pe pajiști la un pășunat intensiv pentru perioade lungi de timp sau fără perioade de odihnă suficiente, care conduce la reducerea utilității, productivității și biodiversității pajiștilor;
- poluarea cu pesticide, îngrășăminte chimice, hormoni și antibiotice a pășunilor și zonelor adiacente acestora;
- Incendierea accidentală a zonelor adiacente culturilor agricole, cu efect negativ asupra unor habitate/specii de interes conservativ.

Impactul activităților forestiere

Activitățile din domeniul forestier, derulate atât sub formă organizată (prin intermediul societăților de exploatare și prelucrare primară a lemnului), cât și prin intermediul instalațiilor individuale, nemonitorizate nici de autoritățile silvice, nici de cele ale protecției mediului, reprezintă *cea mai importantă categorie de impact* manifestat în general.

Din perspectivă silvică, activitățile desfășurate în domeniul forestier vizează o paletă mai largă de practici, managementul nereducându-se doar la producția de masă lemnoasă. Astfel, conform definiției proprii activității din cadrul ocoalelor silvice care gestionează domeniul forestier, putem distinge următoarele scopuri:

- a) tăierea arboretelor și prelucrarea primară a lemnului în aria de exploatare (gater);
- b) valorificarea de produse secundare ale fondului forestier (fructe de pădure, fauna cinegetică, fauna salmonicolă etc.);
- c) plantarea unor suprafețe cu specii forestiere pentru regenerarea fondului forestier și pentru protecția unor componente ale mediului;
- d) amenajarea instalațiilor de transport (linii de colectare și căi permanente de transport);
- e) construcția de clădiri, curți și depozite permanente.

Impactul acestor activități forestiere se resimte la nivelul componentelor naturale prin reorientarea evoluției acestora, prin intensificarea sau diminuarea unor procese naturale, prin unele transformări fizionomice, prin schimbări fizico-chimice importante ale compoziției naturale etc.

La nivel social impactul acestor activități rezidă în asigurarea unui anumit nivel de trai pentru populația care depinde în mare măsură de această resursă. Formele impacturilor existente pot fi abordate atât prin prisma componentele receptoare (naturală sau umană), cât și prin tipul efectelor rezultate (impacturi pozitive sau negative). Astfel, *impacturile negative asupra componentelor naturale datorate exploatărilor necontrolate de material lemnos (defrișări)* pot fi exprimate sintetic astfel:

- a) *schimbarea microclimatului forestier* prin accentuarea temperaturilor extreme, creșterea intensității vânturilor, scăderea umidității aerului prin scăderea evapotranspirației, modificarea cantității totale de precipitații prin dispariția coronamentului etc.;
- b) *creșterea activității erozionale* a agenților externi (apă, vânt, diferențieri termice etc.) prin reducerea stabilității terenului și dispariția păturii tampon de protecție;
- c) creșterea semnificativă (cu până la 40%) a cantității de sedimente furnizate râurilor prin *tăierea unor drumuri în pădure*, pe acestea canalizându-se scurgeri torențiale la ploi abundente;
- d) *modificarea temperaturii solurilor* prin reducerea efectului de umbră și dispariția izolației termice datorată păturii moarte;
- e) *reducerea semnificativă a capacității de infiltrare* a solului cu consecințe imediate asupra scurgerii superficiale;
- f) *colmatarea accentuată a lacurilor* prin creșterea debitului solid al râurilor care le alimentează;
- g) *scăderea cantității de biomasă stocată* raportat la unitatea de suprafață, deoarece speciile secundare care se instalează ulterior sunt, sub acest aspect, de calitate inferioară;
- h) reducerea suprafeței și fragmentarea habitatelor;
- i) *fragmentarea habitatelor* unor specii faunistice, cu efecte asupra populațiilor de indivizi, ajungându-se până la extincția unor specii din acest areal.

Cauzele acestor exploatări forestiere dăunătoare mediului sunt diverse, fertilitatea redusă a solurilor, gradul ridicat de ruralitate a teritoriului, dispersia accentuată a locuințelor în teritoriu și legăturile slabe dintre acestea, inexistența altor resurse utile, lipsa alternativelor economice și unele carențe manageriale fiind doar câteva.

Suplimentar, o altă formă de impact asupra mediului este determinată de *folosirea instalațiilor de prelucrare a lemnului*, care elimină mari cantități de deșeuri lemnoase (rumeguș), infestând atât freaticul, cât și cursurile de suprafață prin creșterea încărcăturii organice.

Impacturile pozitive în acest caz sunt determinate de *activitățile de împădurire*, acestea având efectul invers despăduririlor, cu specificația că, în timp ce despăduririle produc efecte nedorite într-un timp foarte scurt, *beneficiile de pe urma împăduririlor apar doar într-o perioadă lungă*, procesul de refacere a unui ecosistem forestier necesitând reinstaurarea unor relații extrem de profunde care să ducă la autoreglare și autosusținere. Un exemplu în acest sens este solul forestier, care pentru o pădure originală are o capacitate de infiltrare aproape nelimitată, în timp ce în cazul pădurilor plantate ulterior acesta are redusă capacitatea de infiltrare cu peste jumătate. De asemenea, tot o formă de impact pozitiv al activităților forestiere e introducerea unor specii pretabile stațiunilor forestiere existente, dar cu rezistență mai mare la acțiunea hazardurilor naturale.

CONDIȚIONALITĂȚI DE MEDIU prevăzute prin PNS 2023-2027

Pentru a primi sprijin pentru venit din partea UE, fermierii trebuie să respecte un set de standarde de bază. Interacțiunea dintre respectarea standardelor și sprijinul acordat fermierilor se numește "condiționalitate". Principiul și domeniul de aplicare al condiționalităților sunt menționate la articolul 12 din Reg. 2021/2115; iar o enumerare acestora se regăsește în anexa III. Condiționalitățile se aplică plăților directe și plăților care constituie obiectul art. 70 și 71 din Regulament. Între normele pe care fermierii trebuie să le respecte se numără:

- SMR (cerințele legale în materie de gestionare) se aplică tuturor fermierilor, indiferent dacă primesc sau nu sprijin în cadrul Politicii Agricole Comune. SMR includ normele UE privind sănătatea publică, sănătatea animalelor și a plantelor, bunăstarea animalelor și mediul.
- GAEC (standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor) se aplică doar fermierilor care primesc sprijin în cadrul PAC. Aceste standarde sunt concepute pentru:
 - Prevenirea eroziunii solului prin definirea unei acoperiri minime a solului și a unor practici minime de gestionare a terenurilor;
 - Menținerea materiei organice și a structurii solului;
 - Menținerea pajiștilor permanente;
 - Protejarea biodiversității și asigurarea păstrării elementelor de peisaj, de exemplu, prin interzicerea tăierii gardurilor vii și a copacilor în timpul sezonului de reproducere și de creștere a păsărilor;
 - Protejarea și gestionarea apei prin crearea de benzi de protecție de-a lungul cursurilor de apă, autorizarea apei pentru irigații și protecția apelor subterane împotriva poluării.

Standardele GAEC sunt stabilite de Statele Membre în conformitate cu lista prevăzută în anexa III la Regulament. Cele 20 de standarde de bază (11 SMR și 9 GAEC) elaborate de România sunt prezentate mai jos. În cazul României, condiționalitățile adoptate sunt foarte apropiate de cerințele minime prevăzute în anexa III la Regulamentul privind Planurile Strategice PAC și sunt specificate în PNS pentru fiecare tip de plăți și măsură de agro-mediu. Unele standarde GAEC contribuie direct sau indirect la mai multe obiective de mediu, cum ar fi GAEC 1, 2 și 3, care abordează calitatea solului, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, biodiversitatea și circuitul apei.

3.2.1 *Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente*

Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru aplicarea pe scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate (ex. cele care se regăsesc în zona HNV). De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. specii de fluturi sau păsări salbatice), intervenția propune unele angajamente adaptate specificității etologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităților agricole.

O amenințare importantă este intensificarea agriculturii în zonele selectate și o posibilă conversie a terenurilor cu Întă Valoare Naturală în teren arabil sau pajiști utilizate intensiv. Există unele schimbări care arată potențialul creșterii gradului de intensivizare, cele mai vizibile dintre aceste schimbări fiind sporirea utilizării mijloacelor mecanizate pentru efectuarea lucrărilor agricole și creșterea gradului de utilizare a îngrășămintelor chimice și a substanțelor de protecție a plantelor. Nivelul mediu de utilizare a fertilizanților și a substanțelor de protecție a plantelor este încă relativ scăzut, însă este de așteptat ca acesta să crească semnificativ în strânsă corelare cu tendința de creștere a performanței în agricultură. Pe lângă mecanizare, creșterea utilizării inputurilor ar fi implicit asociată cu scăderea semnificativă a diversității speciilor spontane de plante și a speciilor sălbatice de animale, precum și cu degradarea unor habitate prioritare, așa cum este demonstrat de numeroase studii. Pe de altă parte, este evident riscul de abandon al activităților agricole pe terenurile afectate de condiții restrictive de mediu.

Provocarea constă în menținerea acestei bogate resurse - biodiversitatea asociată terenurilor agricole - în fața schimbărilor socio-economice ce sunt așteptate în mediul rural în perioada următoare. Pentru a reuși, este nevoie ca sistemele extensive de agricultură să fie susținute îndeajuns pentru a putea face față competiției atât cu presiunea de adoptare de sisteme agricole intensive cât și într-un context mai larg, cu alte activități economice emergente cu care agricultura se va putea afla în competiție pentru utilizarea terenurilor agricole. Așadar, este necesară încurajarea menținerii sau adoptării unor practici agricole adresate menținerii zonelor HNV și protecției speciilor prioritare, dar și a speciilor comune și habitatelor acestor specii.

În vederea contribuției la OS4 (contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității de sechestrare a carbonului, precum și promovarea energiei durabile), OS5 (promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțe chimice) și OS6 (contribuirea la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor), intervenția vizează încurajarea deținătorilor de terenuri să adopte sau să mențină practici extensive de menținere a zonelor cu înaltă valoare naturală (HNV), a zonelor importante pentru specii sălbatice de păsări și fluturi, practici agricole bazate pe reducerea inputurilor, pentru protecția apei (pentru reducerea poluării cu nitrați proveniți din agricultură) sau de adaptare la efectele schimbărilor climatice, pentru reducerea riscului de intensivizare a agriculturii în zonele selectate și a posibilei conversii a terenurilor cu Întă Valoare Naturală sau a pajiștilor importante pentru păsări sau pentru fluturi în teren arabil sau pajiști utilizate intensiv.

Conform prevederilor Acordului de Parteneriat, un management adecvat al pajiștilor din interiorul Ariilor Speciale de Protecție Avifaunistică (SPA) desemnate în baza Directivei Păsări este necesar a fi promovat prin DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente, în vederea conservării speciilor de păsări importante la nivel european. Având în vedere necesitatea de

gestionare eficientă a resurselor financiare alocate prin FEADR intervențiilor de mediu, fiind necesară o prioritizare a elementelor cu valoare ridicată din perspectiva conservării resurselor naturale (în special a biodiversității), a fost realizată o redenumire a zonelor importante pentru protecția păsărilor al căror habitat îl constituie pajiștile permanente, stabilite prin PNDR 2007-2013 și continuate prin PNDR 2014-2020.

Pe termen scurt și mediu, se asigură consistența cu strategiile UE și naționale de conservare a speciilor importante și a habitatelor prioritare, menținerea biodiversității pe terenurile agricole, în siturile Natura 2000, chiar în lipsa planurilor de management. Aceasta are o deosebită importanță, în contextul intensificării activităților agricole.

Astfel, se urmărește atingerea obiectivului ca redresarea biodiversității până în 2030 să fie în beneficiul oamenilor, al planetei, al climei și al economiei din Strategia aferentă UE pentru 2030, fiind în convergență și cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și cu obiectivele Acordului de la Paris privind schimbările climatice. De asemenea, intervenția propusă urmărește contribuția la obiectivele stabilite prin Strategia UE Farm to Fork, privind reducerea utilizării pesticidelor și îngrășămintelor.

Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

- varianta 1.1 – pășuni în zone cu înaltă valoare naturală;
- varianta 1.2 - lucrări manuale pe pajiști cu înaltă valoare naturală;
- varianta 1.3 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști pe cu înaltă valoare naturală.

Variantele 1.2 și 1.3 au în vedere creșterea nivelului de restricții aplicate prin varianta 1.1, cu scopul protejării, pe lângă biodiversitatea floristică, a speciilor de păsări/mamifere specifice pajiștilor permanente sau livezilor tradiționale utilizate extensiv prin cosit. Având în vedere eterogenitatea suprafețelor eligibile din punctul de vedere al covorului vegetal, precum și gradul crescut de dificultate al efectuării manuale a lucrărilor de cosit, prin varianta 3 a pachetului se oferă și posibilitatea folosirii de utilaje ușoare pentru efectuarea lucrărilor. Viteza mică de deplasare caracteristică acestui tip de utilaje conferă, chiar dacă nu la același nivel ca cel al lucrărilor manuale, un grad sporit de protecție speciilor de păsări care cuibăresc pe pajiștile permanente sau livezile tradiționale utilizate extensiv prin cosit, în comparație cu utilajele mecanizate.

Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex* și Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*

Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*

- varianta 3.1.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru *Crex crex*;
- varianta 3.1.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru *Crex crex*.

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex* vizează o extindere a suprafeței (cca. 347 mii ha.) față de M.10 – sub-pachetul 3.1 (cca. 150 mii ha.), fiind eligibile 142 UAT-uri față de 83 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare. Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus* vizează o suprapunere de aproximativ 50% (cca. 183 mii ha.) cu M.10– sub-pachetul 3.2 (cca. 364 mii ha.), fiind incluse 204 UAT-uri față de 484 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare.

Pachetul 3.2 – pajiști importante *Lanius minor* și *Falco vespertinus*

- varianta 3.2.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*;

- varianta 3.2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus.

Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.)

- varianta 6.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.);
- varianta 6.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.).

Vulnerabilitatea speciilor de fluturi din pachetul 6 se datorează fragmentării și reducerii habitatului, respectiv a modului de utilizare a pajiștilor cu *Sanguisorba officinalis* (sorbestrea). Cositul de 3-5 ori ca practică agricolă specifică anumitor zone joase sau de 2-3 ori în zonele înalte, dar în perioade nefaste pentru dezvoltarea fluturilor din genul *Maculinea*, constituie o practică incompatibilă cu menținerea populațiilor acestor specii deoarece perioada cuprinsă între jumătatea lunii iunie și jumătatea lunii august corespunde perioadei de zbor pentru *M. telejus* și *M. nausithous*, în această perioadă femelele depun ouăle pe inflorescența plantei gazdă (*Sanguisorba officinalis*), și tot în această perioadă larvele se află în interiorul inflorescențelor plantei. Abia după jumătatea lunii august majoritatea larvelor au părăsit deja inflorescențele. Unele larve de *M. nausithous* se mai află în inflorescențe și după jumătatea lunii august, până la jumătatea lunii septembrie, dar procentul lor este redus sau chiar nesemnificativ pentru populație. Având în vedere ciclul biologic mai sus menționat, bine studiat atât în zona Clujului, cât și în zona Bucovinei, sprijinul acordat prin Pachetul 6 a urmărit promovarea cositului târziu (începând cu 26 august).

Sanguisorba officinalis, unica planta gazda pentru fluturii *Maculinea telejus* și *Maculinea nausithous* nu rezistă la competiția mare cu celelalte plante. În România, *Sanguisorba officinalis* (sorbestreaua) este răspândită frecvent prin pajiști mezo-higrofile din zona de câmpie și până în etajul montan, fără a edifica fitocenoze independente. Este considerată o specie caracteristică pentru ordinul *Molinietalia caeruleae* Koch 1926, grupare care subsumează pajiștile higrofile de lunci și depresiuni intramontane. Specie tipică de pajiști umede, uneori slab înmlăștinite, sorbestreaua suportă fluctuații hidrice mai mari, îndeosebi în perioada de vară, preferă solurile aluviale, bogate în substanțe nutritive, iar în privința acidității se dezvoltă bine pe solurile slab acide sau neutre.

Continuarea implementării acestui pachet va contribui indirect la conservarea unor habitate importante specifice pajiștilor naturale și seminaturale, dar și a unor specii prioritare a căror ecologie este legată de aceste tipuri de habitate.

Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

- varianta 9.2.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*);
- varianta 9.2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*).

Asigurarea unui management adecvat aplicat pe terenurile arabile și pe pajiștile permanente situate în arealul de distribuție al acestei specii, bazat pe recomandările "Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici în România" și pe cele din "Planul Național de Acțiune pentru specia *Aquila pomarina*" va contribui la asigurarea condițiilor de cuibărit și de hrănire necesare protecției speciei acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*). În același timp, aplicarea acestui pachet va contribui la atingerea obiectivelor generale de conservare a biodiversității, protecției apei și solului și reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, contribuind și la încurajarea practicilor agricole tradiționale.

3.2.2 *Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile*

Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Pe baza datelor colectate în ultimii 5 ani cu privire la populația speciei *Branta ruficollis* în România (proiectul pentru protejarea speciei de-a lungul rutei de migrație și noul plan de acțiune pentru specie în România aflat în proiect de ordin la MMAP) și ca urmare a recomandărilor Studiilor de evaluare a PNDR 2014-2020, cerințele de management ale pachetului propus în PNS 2023-2027, adresat speciei *Branta ruficollis*, au fost adaptate la condițiile actuale. De asemenea, având în vedere faptul că Studiile de evaluare au identificat faptul că abordarea parcelară descurajează fermierii, aplicarea angajamentelor din PNS 2023-2027 se va face la nivelul suprafeței totale angajate.

Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 9.1 al DR-02 vizează o suprapunere de aproximativ 75% (cca. 322 mii ha.) cu M.10 Agro-mediu și climă – sub-pachetul 9.1 (cca. 428 mii ha.), fiind incluse 83 UAT-uri față de 223 UAT-uri care au fost eligibile în perioada anterioară de programare.

Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

La nivel european, începând cu 1990, populațiile de păsări comune s-au redus cu aproximativ 25% în 25 de țări. Inițial, declinul abrupt al speciilor de păsări comune a fost asociat cu creșterea specializării și a intensității practicilor în unele zone agricole, dar și cu marginalizarea pe scară largă și abandonarea terenurilor în altele. Tendința de declin s-a consolidat de la sfârșitul anilor 1990. Măsurile de conservare adoptate la nivel european în temeiul Directivei Păsări s-au dovedit eficiente în materie de recuperare a populațiilor de păsări amenințate, dar nu și în cazul speciilor de păsări comune pentru care sunt necesare acum mecanisme de recuperare diferite cum ar fi pachete de agro-mediu bine concepute. De-a lungul timpului acestea au avut efect la nivel local, inversând declinul populațiilor.

Provocarea constă în implementarea de măsuri de conservare în cadrul politicii de dezvoltare rurală care să ajute populațiile de păsări comune să se recupereze și/sau să se mențină la scară națională.

Pentru perioada 2010-2015, indicele a fost calculat, în cadrul unui proiect de asistență tehnică finanțat prin PNDR 2007-2013, la valoarea de **97%**. Această valoare reprezintă evoluția populațiilor de păsări comune monitorizate, în perioada de referință analizată în România. O reevaluare a indexului național cu privire la speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole nu a mai fost realizată până în prezent.

Conform raportării aferente articolului 12 din Directiva Păsări, din cele 20 de specii, 5 specii au înregistrat declin, 6 specii au înregistrat o tendință stabilă, iar 9 specii au înregistrat o tendință necunoscută sau incertă, fiind necesară colectarea mai multor date.

3.2.3 *Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă*

Plățile de silvo-mediu și climă vor fi acordate proprietarilor de terenuri forestiere din FFN sau asociațiilor acestora care își asumă în mod voluntar angajamente de silvo-mediu și climă.

Angajamentele încheiate acoperă o perioadă de 5 ani.

Asigurarea gestionării durabile a habitatelor forestiere din componența FFN se realizează prin implementarea prevederilor amenajamentelor silvice. Amenajamentele silvice sunt realizate în baza Normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor care au în vedere promovarea a trei principii de gestionare a pădurilor, respectiv principiul continuității, principiul eficacității funcționale și principiul conservării și ameliorării biodiversității. Amenajamentul silvic trebuie să asigure organizarea și conducerea pădurilor spre starea lor de maximă eficacitate polifuncțională, în conformitate cu multiplele obiective ecologice și social-economice ale silviculturii, bazate pe conceptul zonării funcționale și promovarea conceptului sistemic în gospodărirea pădurilor. Suprafața minimă de fond forestier aferentă unei unități de producție/protecție pentru care se elaborează un amenajament silvic este de 100 ha. Beneficiarii vizați de intervenție sunt proprietarii de păduri din FFN din categoria persoanelor fizice și juridice și unităților administrativ teritoriale, precum și asociațiile acestora. În cadrul sub-măsurii similare din PNDR 2014-2020 beneficiarii din categoria asociațiilor de persoane fizice, în principal forme de asociere din categoria composesoratelor și obștilor, acopereau cca. 27% din suprafață angajată.

Furnizarea serviciilor ecosistemice specifice pădurilor este asigurată de zonarea funcțională (încadrarea în grupe funcționale a pădurii). În conformitate cu funcțiile prioritare, potrivit Codului Silvic, pădurile se împart în două grupe funcționale, respectiv Grupa I - Păduri cu funcții speciale de protecție și Grupa II - Păduri cu funcții de producție și protecție.

Pădurile încadrate în Grupa I și Grupa II funcțională sunt la rândul lor clasificate în subgrupe, respectiv categorii funcționale. Pădurile cu funcții speciale de protecție sunt împărțite în 5 subgrupe funcționale, respectiv păduri cu funcții de protecție a solului (cu 11 categorii funcționale), păduri cu funcții de protecție a apelor (cu 8 categorii funcționale), păduri cu funcții de recreere (cu 6 categorii funcționale), păduri de interes științific și de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier (cu 14 categorii funcționale) și păduri cu funcții de protecție contra factorilor climatici și industriali (cu 12 categorii funcționale). Zonarea funcțională nu poate fi influențată de forma de proprietate în situațiile în care funcțiile protective sunt mai importante decât producția de lemn.

În scopul diferențierii măsurilor de gospodărire și a reglementării lor prin amenajamentele silvice au fost definite 6 tipuri funcționale în care au fost grupate categoriile funcționale din cele două grupe funcționale (Grupa I și Grupa II) cu grad similar de intensitate a funcțiilor atribuite arboretelor componente. Astfel, în cadrul Tipului I (TI) au fost incluse pădurile cu funcții speciale pentru ocrotirea naturii, pentru care, prin lege, este interzisă orice fel de exploatare de lemn sau de alte produse, fără avizul Academiei Române, în cadrul Tipului II (TII), păduri cu funcții speciale de protecție situate în stațiuni grele sub raport ecologic, precum și arboretele în care nu este posibilă sau admisă recoltarea de masă lemnoasă, impunându-se numai lucrări speciale de conservare. În cadrul Tipurilor III, IV, V și VI au fost încadrate arborete în care sunt permise, după caz, toate tipurile de tratamente silvice.

Întinderea și durata procesului de regenerare a unui arboret depinde de importanța funcțiilor de protecție atribuite aceluia arboret. Există o gamă largă de tratamente silvice posibil de aplicat, intensitatea intervenției în cadrul fiecărui tratament fiind diferită, cu intensitatea cea mai redusă la lucrările speciale de conservare, urmate de cele care promovează regenerarea naturală până la tratamentul tăierilor rase în suprafață de maxim 3 ha, admis pentru rășinoase și plop euramerican, respectiv tăierile în crâng la salcâm și zăvoaie.

Arborii pot fi recoltați sub formă de produse principale (se aplică tăieri al căror scop este regenerarea pădurii), produse secundare (când se aplică operațiuni culturale, în prime două treimi ale ciclului de viață), igienă (arborii uscați sau atacați de insecte, dar în limita a 1 m³/an/ha, în aceeași unitate amenajistică), produse accidentale II (similar celor de igienă, dar cu volume mai mari de 1 m³/an/ha, în păduri cu vârste mai mici de 60 ani), accidentale I

(similar celor de igienă, dar cu volume mai mari de 1 m³/an/ha, în păduri cu vârste mai mari de 60 ani).

Deși gestionarea durabilă a FFN este asigurată prin cadrul de administrare creat în România, respectiv zonarea funcțională a pădurilor și administrarea acestora prin ocoale silvice în baza amenajamentelor silvice, caracterul intensiv al lucrărilor silvotehnice aplicate, reflectat prin numărul mare de intervenții, creează premiza afectării mediului natural al pădurii, contribuind la afectarea diversității biologice, eroziunea solului, creșterea emisiilor de GES etc.

Sprijinul acordat prin intervenția de silvo-mediu și climă are în vedere promovarea de angajamente voluntare care depășesc cerințele obligatorii relevante prevăzute în cadrul legislației naționale în domeniul gestionării pădurilor și prevederile amenajamentelor silvice, cu scopul, în principal, de a reduce numărul de intervenții silvotehnice în pădure și de a promova aplicarea de tehnologii de exploatare a lemnului cu impact redus asupra solului (silvicultură cu impact redus).

Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, se urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost și hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere. De asemenea, prin menținerea lemnului mort în pădure (arbori uscați, dar nedoborâți) pentru a se descompune lent, în detrimentul valorificării economice, se urmărește păstrarea unei mari varietăți de insecte xilofage (care se hrănesc cu lemn), care la rândul lor vor contribui la menținerea în pădure a unei populații stabile de păsări insectivore. Totodată, prin menținerea unei consistențe crescute a arboretelor, capacitatea pădurii de a contribui la reducerea concentrației de GES din atmosferă prin sechestrarea carbonului și adaptare la efectele schimbărilor climatice, precum și la creșterea retenției scurgerilor de suprafață (în cazul viiturilor) va fi îmbunătățită.

Conform datelor din "Studiului pentru elaborarea metodologiei și calcularea plăților Natura 2000 din zonele forestiere din ariile naturale protejate", efectuat de INCD în Silvicultură "Marin Drăcea", au fost analizate Planurile de management și Regulamentele ariilor naturale protejate aprobate prin ordin de ministru și furnizate de Direcția Biodiversitate din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru **249** arii naturale protejate ale căror limite suprapuse peste fondul forestier proprietate publică a statului acoperă o suprafață de 2 085 1 mii ha.

În cadrul Planurilor de management ale siturilor Natura 2000, au fost identificate de către MMAP **8 restricții comune**, și anume:

1. Arborete exceptate de la orice fel de intervenție;
2. Gospodărirea arboretelor trebuie făcută prin lucrări speciale de conservare;
3. Revenirea la tipurile de habitate naturale prin înlăturarea arboretelor necorespunzătoare din punct de vedere al stării de vegetație și al compoziției speciilor;
4. Menținerea unei cantități de 5% lemn mort/ha;
5. Limitarea folosirii mijloacelor de combatere chimică de tip profilactic a dăunătorilor și a tratamentelor chimice în sau într-un perimetru de 100 m (200 m) în jurul habitatelor favorabile unor specii;
6. Declararea de zone de liniște în jurul cuiburilor și limitarea/controlul activităților forestiere în perioada de cuibărit pentru protecția unor specii;
7. Menținerea unei structuri forestiere mozaicate, prin păstrarea de pâlcuri de 3-5 arbori bătrâni - peste 80 ani;

8. Interzicerea construirii de noi drumuri forestiere și de noi drumuri de exploatare în sit sau părți ale acestuia.

Astfel, impactul intervenției DR-07 din PNS PAC 2023-2027 asupra siturilor Natura 2000 este analizat în cadrul acestui studiu și prezentat succint în continuare, fiind axat pe cele **8 restricții identificate (Rx)**.

3.2.3.1 Restricția R1 – arborete exceptate de la orice fel de intervenție.

Au fost identificate 50 planuri de management în care se face referire la restricția **R1– arborete exceptate de la orice fel de intervenție**. Numărul de situri Natura 2000 cu această restricție este de **60**, din care: **44** sunt situri de importanță comunitară și **16** sunt arii de protecție specială avifaunistică. Unele planuri de management includ mai multe situri Natura 2000.

Situația siturilor Natura 2000 cu restricția **R1 – arborete exceptate de la orice fel de intervenție** este următoarea:

Nr. crt.	Numărul O.M. prin care este aprobat planul de management	Cod Sit Natura 2000	Denumire Sit Natura 2000	Suprafață arie (ha)
1.	753	ROSCI0252	Toplița - Scaunul Rotund Borsec	5466
2.	794	ROSCI0403	Vânju Mare	2188
3.	797	ROSCI0101	Larion	3023
4.	872	ROSPA0044	Grădiștea-Căldărușani-Dridu	6469
5.	875	ROSCI0242	Timovul Apa Roșie	66
6.	909	ROSCI0090	Harghita Mădăraș	13373
7.	946	ROSPA0141	Subcarpații Vrancei	35823
8.	949	ROSPA0071	Lunca Siretului Inferior	36493,08
		ROSCI0162	Lunca Siretului Inferior	25081,04
		ROSCI0072	Dunele de Nisip de la Hanul Conachi	242,0
9.	1011	ROSCI0140	Pădurea Calugareasca	676,92
10.	1014	ROSCI0239	Târnovu Mare - Latorița	1366
11.	1175	ROSCI0386	Râul Vedea	9077
12.	1177	ROSCI0214	Râul Tur	20537,8
		ROSPA0068	Lunca Inferioară a Turului	20537,8
13.	964	ROSCI0047	Creasta Nemirei	3509,7
14.	1157	ROSCI0124	Munții Maramureșului	106867,9
		ROSPA0131	Munții Maramureșului	71047,5
15.	1935	ROSCI0096	Lacul Bâlbătoarea	3,0
16.	1934	ROSCI0024	Ceahlău	7742,5
17.	2017	ROSCI0359	Prigoria-Bengești	2490,0
18.	1071	ROSCI0050	Crișul Repede amonte de Oradea	1996,3
		ROSPA0123	Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede	1858,4
19.	1074	ROSCI0049	Crișul Negru	1850
20.	1526	ROSPA0087	Munții Trascăului	93189
21.	999	ROSPA0037	Dumbrăvița-Rotbav-Măgura Codlei	4536,4

22.	1003	ROSCI0137	Pădurea Bogății	6352
		ROSPA0093	Pădurea Bogății	6329
23.	1004	ROSCI0318	Măgura Târgu Ocna	844
24.	998	ROSCI0111	Mestecănișul de la Reci	2104
25.	1181	ROSPA0015	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru și Ariile Naturale Protejate conexe	35615,29
26.	1183	ROSPA0062	Lacurile de acumulare de pe Argeș	2260
27.	1184	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb	16558,2
28.	1187	ROSCI0032	Cheile Rudăriei	290
29.	1206	ROSCI0366	Râul Motru	1921
30.	2681	ROSPA0063	Lacurile de acumulare Buhuși-Bacău-Berești	5576
31.	1125	ROSCI0091	Herculian	12848
32.	1130	ROSCI0263	Valea Ierii	6291
33.	1155	ROSCI0064	Defileul Mureșului	34149
34.	1156	ROSCI0122	Muntii Făgăraș	198620,5
		ROSPA0098	Piemontul Făgăraș	71201,7
35.	1048	ROSCI0206	Porțile de Fier	124293
36.	141	ROSCI0037	Ciomad Balványos	5993,34
37.	187	ROSCI0013	Bucegi	38683,6
38.	210	ROSCI0139	Pădurea Breana-Roșcani	157
39.	307	ROSCI0125	Munții Rodnei	47939
		ROSPA0085	Munții Rodnei	44823
40.	538	ROSCI0006	Balta Mică a Brăilei	24123
41.	603	ROSCI0244	Tinovul de la Fântâna Brazilor	40.69
42.	1049	ROSCI0087	Grădiștea Muncelului - Cioclovina	39818
		ROSPA0045	Grădiștea Muncelului - Cioclovina	38060
43.	1177a	ROSCI0214	Râul Tur	20521
		ROSPA0068	Lunca Inferioară a Turului	20241
44.	1209	ROSCI0219	Rusca Montană	12771,8
45.	1216	ROSCI0196	Pietrosul Broștenilor - Cheile Zugrenilor	456
46.	1287	ROSCI0007	Bazinul Ciucului de Jos	2758,8
47.	1239	ROSCI0202	Silvostepa Olteniei	9295,3
48.	1557	ROSCI0071	Dumbrăveni - Valea Urluia - Lacul Vederöasa	18024
49.	1645	ROSCI0045	Coridorul Jiului	71362,7
50.	1525	ROSCI0074	Făgetul Clujului- Valea Morii	1667
Total				1397498,26

Suprafața cumulată a siturilor Natura 2000 (cu planuri de management) cu restricția **R1 – arborete exceptate de la orice fel de intervenție** este de 1397498,26 ha, iar cea efectivă (fără suprapuneri) este de aproximativ 9782488,3 ha.

Distribuția siturilor Natura 2000 cu restricția **R1 – arborete exceptate de la orice fel de intervenție**, pe teritoriul României, este prezentată în figura 50.

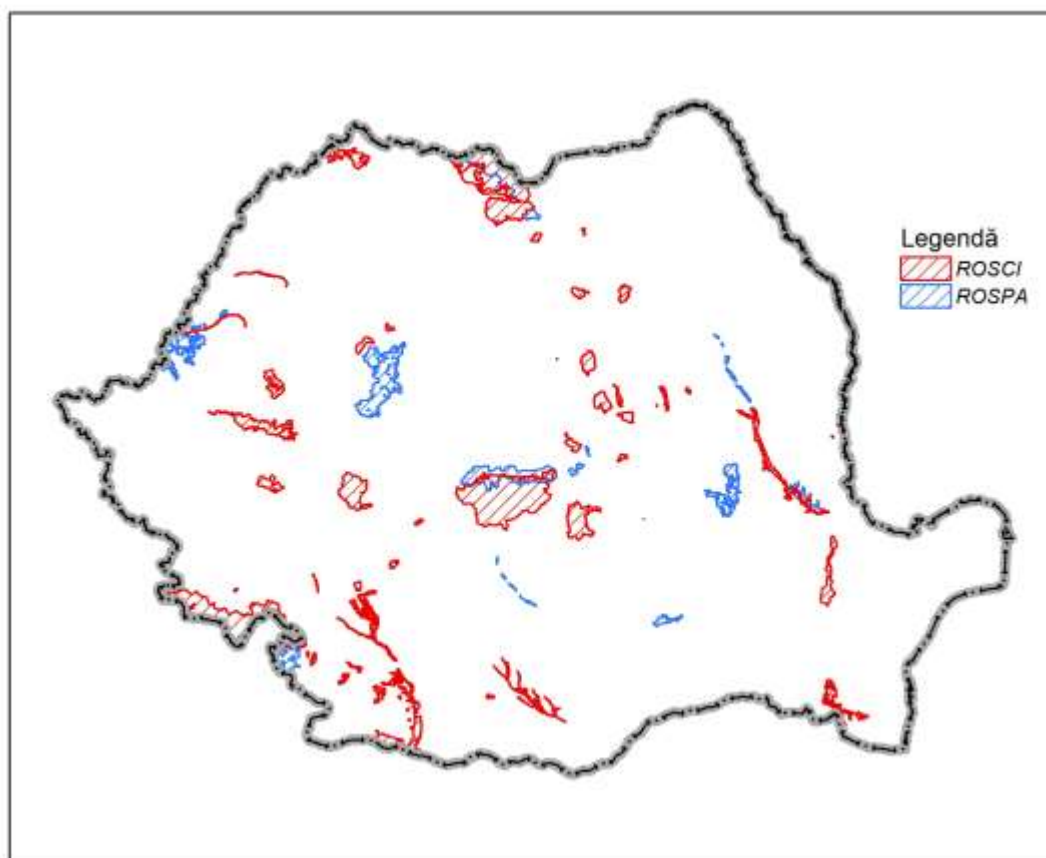

Figura 50. Distribuția siturilor Natura 2000 cu restricția R1

Din analiza acestor formulări, pentru **R1** se pot distinge clar următoarele două, cuantificabile:

1. *Interzicerea parcurgerii cu lucrări silvice*, în arboretele care fac parte din cadrul unor habitate Natura 2000 (ex: 9180*, 91E0*, 91D0*, 7110* etc);
2. *Crearea unor zone de protecție cu lățimi variabile*, (de la 10 metri până la 30 metri), în vecinătatea cursurilor de apă.

Conform Studiului ICAS suprafața totală de fond forestier care se suprapune cu siturile Natura 2000, în care a fost identificată restricția **R1 – arborete exceptate de la orice fel de intervenție**, este de **382027,18 ha**. Aceste suprafețe sunt situate în **106** ocoale silvice, respectiv în **263** de unități de producție.

3.2.3.2 Restricția R2 – gospodărirea arboretelor prin lucrări speciale de conservare

Au fost analizate toate cele **249** planuri de management puse la dispoziție de Autoritatea Contractantă (MMA), pentru a le identifica pe cele care cuprind restricția **R2 – gospodărirea arboretelor prin lucrări speciale de conservare**.

Astfel au fost identificate 16 planuri de management în care se face referire la restricția **R2- gospodărirea arboretelor prin lucrări speciale de conservare**. Numărul de situri Natura 2000 cu această restricție este de 28, din care 22 sunt situri de importanță comunitară și 6 sunt arii de protecție specială avifaunistică. Unele planuri de management includ mai multe situri Natura 2000.

Situația siturilor Natura 2000 cu **R2- arborete gospodărite prin lucrări speciale de conservare** este redată în tabelul 15.

Tabel 15. Situația siturilor Natura 2000 cu R2

Nr. crt.	Numărul O.M. prin care este aprobat planul de management	Cod Sit Natura 2000	Denumire Sit Natura 2000	Suprafață arie (ha)
1.	753	ROSCI0252	Toplița - Scaunul Rotund Borsec	5466
2.	949	ROSPA0071	Lunca Siretului Inferior	36493,08
		ROSCI0162	Lunca Siretului Inferior	25081,04
		ROSCI0072	Dunele de Nisip de la Hanul Conachi	242
3.	1243	ROSCI0128	Nordul Gorjului de Est	47194
4.	1166	ROSPA0099	Podișul Hârtibaciului	237514,7
		ROSCI0227	Sighișoara-Târnava Mare	85815,4
		ROSCI0144	Pădurea de gorun și stejar de pe Dealul Purcărețului	42,1
		ROSCI0143	Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânațului	108,4
		ROSCI0132	Oltul Mijlociu-Cibin-Hârtibaciu	2826,1
		ROSCI0303	Hârtibaciu Sud-Est	25902,8
		ROSCI0304	Hârtibaciu Sud-Vest	22726,1
5.	1945	ROSPA0137	Pădurea Radomir	1233,0
6.	2017	ROSCI0359	Prigoria-Bengești	2490,0
7.	1073	ROSCI0061	Defileul Crisului Negru	2202,80
8.	1004	ROSCI0318	Măgura Târgu Ocna	844
9.	1024	ROSCI0133	Pădurea Bădeana	64,79
10.	1202	ROSCI0062	Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului	40270
11.	1203	ROSPA0011	Blahnița	44003,3
		ROSCI0173	Pădurea Stârmina	2779,8
		ROSCI0306	Jiana	13256,3
		ROSPA0046	Gruia- Gârla Mare	2963,9
12.	1206	ROSCI0366	Râul Motru	1921
13.	1156	ROSCI0122	Muntii Făgăraș	198620,5
		ROSPA0098	Piemontul Făgăraș	71201,7
14.	1209	ROSCI0219	Rusca Montană	12771,8
15.	1509	ROSCI0233	Someșul Rece	8529
16.	1239	ROSCI0202	Silvostepa Olteniei	9295,3
Total				811447,49

Suprafața cumulată a siturilor Natura 2000 cu restricția **R2- gospodărirea arboretelor prin lucrări speciale de conservare** este de **811447,49 ha**. Distribuția ariilor naturale protejate cu restricția R2- gospodărirea arboretelor prin lucrări speciale de conservare, pe teritoriul României, este prezentată în figura 51.

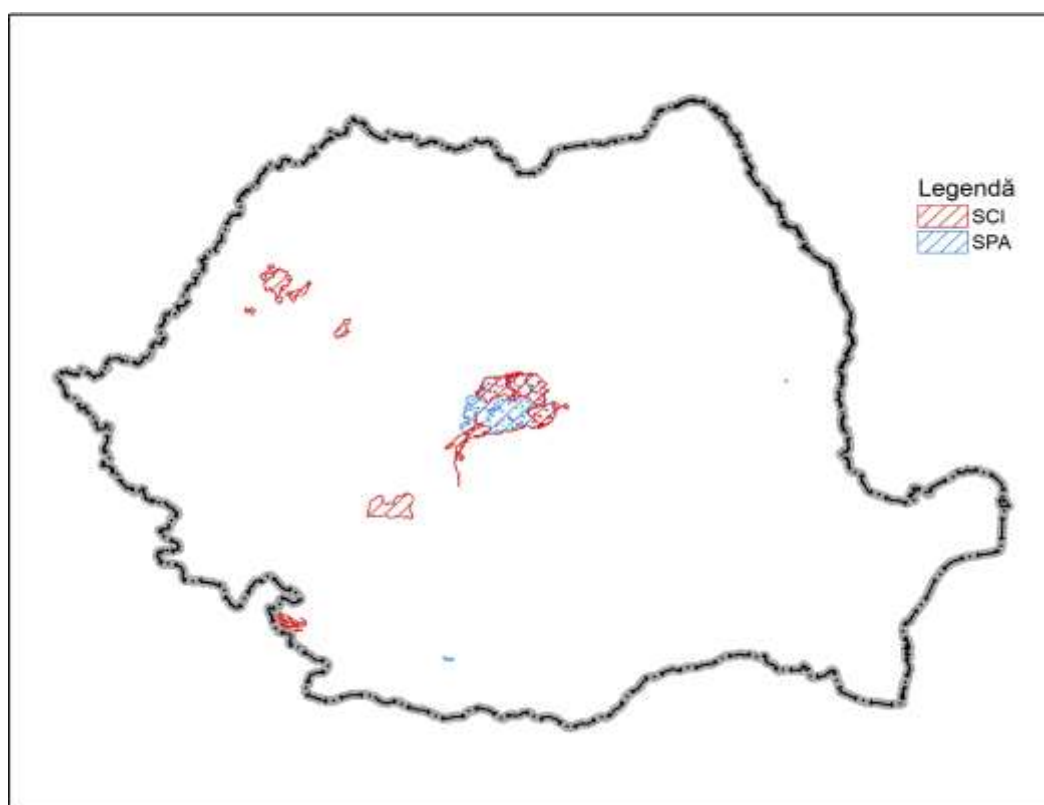

Figura 51. Suprafața cumulată a siturilor Natura 2000 cu restricția **R2**

Din analiza acestor formulări, pentru **R2** se pot distinge clar următoarele două, cuantificabile:

1. Limitarea tăierilor la cele de conservare, în arboretele ce fac parte din cadrul unor habitate Natura 2000 (ex: 9180, 91E0, 91D0*, 7110* etc);
2. Crearea unor zone de protecție cu lățimi variabile ,(de la 10 până la 30 metri), în vecinătatea cursurilor de apă.

Suprafața totală de fond forestier care suprapune cu siturile Natura 2000 în care a fost identificată restricția **R2 – gospodărirea arboretelor prin lucrări speciale de conservare**, este de 148245,97 ha. Aceste suprafețe sunt situate în 48 ocoale silvice, respectiv în 116 unități de producție.

3.2.3.3 Restricția R3 - revenirea la tipurile naturale fundamentale de pădure prin substituirea arboretelor necorespunzătoare din punct de vedere al compoziției speciilor actuale

R3 - revenirea la tipurile naturale fundamentale de pădure prin substituirea arboretelor necorespunzătoare din punct de vedere al compoziției speciilor actuale este o cerință regăsită în unele planuri de management ale siturilor Natura 2000. Pentru obligativitatea înlocuirii acestor arborete s-a avut în vedere determinarea unor compensații bănești echitabile pentru proprietarii particulari de păduri.

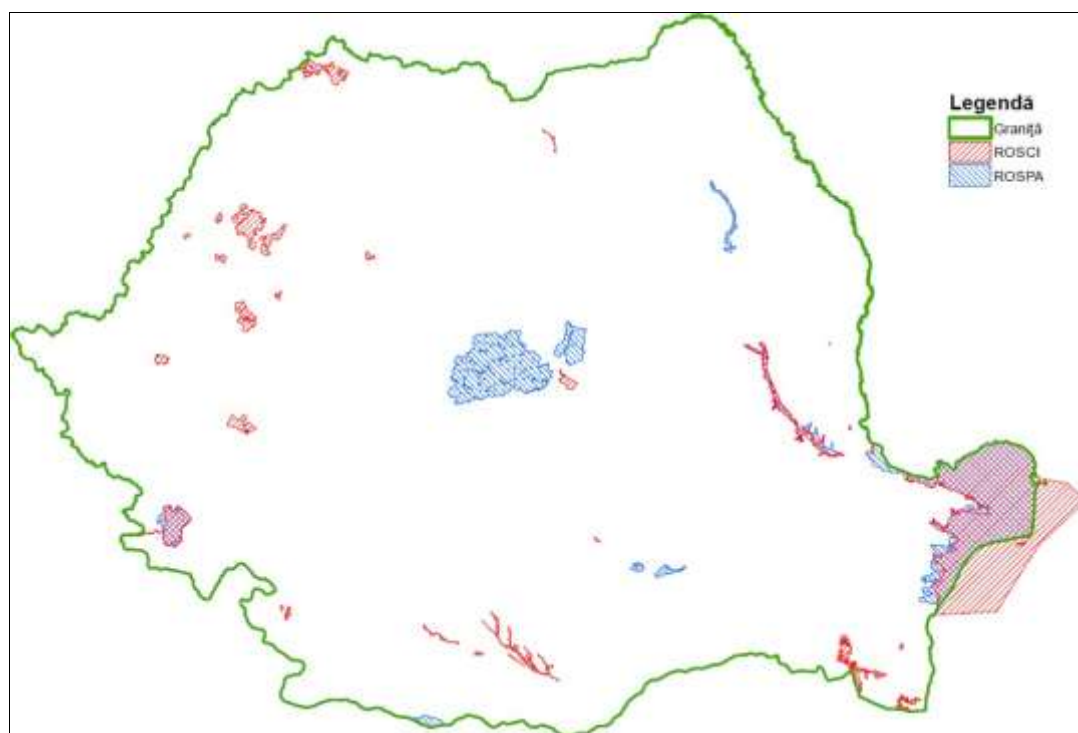

Figura 52. Harta distribuției siturilor afectate de restricția **R3**

Obligația reconstituirii habitatelor naturale se regăsește și în Normele tehnice silvice în vigoare, cu mențiunea că acestea permit unor tipuri de arborete regimul crângului sau al codrului convențional pentru încă una sau mai multe generații. Acestea sunt arboretele de salcâm, plop euramerican și salcie selecționată în care proporția acestor specii este de cel puțin 50%. Ca urmare se consideră că aceste arborete fac obiectul restricției în cazul în care se suprapun cu un sit Natura 2000, pentru care există un plan de management ce prevede obligativitatea revenirii la tipurile natural fundamentale de pădure.

Arboretele actuale afectate de restricție au o suprafață de **14390,50 ha**. Arboretele studiate se găsesc în proporție de 64% în zona de baltă-luncă, 27% în zona de câmpie și 9% în zona de deal. Proporția pe tipuri actuale de arborete este următoarea:

- arboretele actuale pe bază de plop euramerican – 44%;
- arboretele actuale pe bază de salcie selecționată – 9%
- arboretele actuale pe bază de salcâm – 47%.

Arboretele actuale pe bază de specii necorespunzătoare stațional se vor regenera cu arborete corespunzătoare tipului natural fundamental de pădure după cum urmează:

- arboretele actuale pe bază de plop euramericani se vor regenera cu arborete alcătuite pe bază de specii indigene (plop indigeni, sălcii indigene, cvercinee)
- arboretele actuale pe bază de sălcii selecționate se vor regenera cu arborete alcătuite pe bază de specii indigene (plop indigeni, sălcii indigene, cvercinee)
- arboretele actuale pe bază de salcâm se vor regenera cu arborete alcătuite pe bază de specii indigene (plop indigeni, sălcii indigene, cvercinee)

Compensații se vor acorda în următoarele cazuri:

- când se înlocuiește arboretul de plop euramerican cu arborete de plop indigen, salcie indigenă sau arborete pe bază de cvercinee;
- când se înlocuiește arboretul de salcie selecționată cu arborete de plop indigen sau arborete pe bază de cvercinee (când se înlocuiește cu arborete de salcie indigenă nu se

- acordă compensații din cauza faptului că avem aceleași costuri de înființare și îngrijire a culturilor în ambele cazuri);
- când se înlocuiește arborețul de salcâm cu arborețe de plop indigen, salcie indigenă sau arborețe pe bază de cvercinee.

Suprafețele eligibile cărora li se va aplica compensația sunt arborețele pe bază de salcâm, sălcii selecționate și plopi euramerici (inclusiv cele cu proporția elementelor de arboret constituite din aceste specii este mai mare sau egală cu 50%, care sunt evidențiate în amenajamente silvice în vigoare, având categoria de folosință pădure (codificată 11, 12, 13, 21, 22) și oricare tip funcțional TII*-VI (**Pot intra și arborețele din TI care au sau vor obține aprobările legale necesare efectuării tăierilor de substituie și revenirii la tipul natural fundamental de pădure*).

În cazul în care pe suprafața siturilor Natura 2000 se suprapun și alte tipuri de arii naturale protejate (rezervații naturale, rezervații de semințe, etc), suprafața acestora este eligibilă pentru acordarea de compensații. Arborețele pentru care se acordă compensații trebuie să fie cuprinse în **situri Natura 2000** (SCI sau SPA), având planuri de management în vigoare și care prevăd restricția ca fiind aplicabilă pe cuprinsul lor. În cazul în care se suprapun două arii naturale protejate, suprafața se ia în calcul pentru compensație doar o singură dată.

Astfel, restricția R3 - revenirea la tipurile naturale fundamentale de pădure prin substituirea arboretelor necorespunzătoare din punct de vedere al compoziției speciilor actuale recomandă următoarele:

Oferirea unei plăți diferențiate în raport cu tipul de arboret proiectat pe bază de specii natural fundamentale, din cauza faptului că există diferențe semnificative la nivelul costurilor de împădurire între acestea.

Excepția de la regulă este cazul salciei selecționate care trebuie înlocuită cu salcie indigenă, la care costurile cu împădurirea și îngrijirea culturilor sunt similare. Pentru acest caz nu se vor acorda compensații.

3.2.3.4 Restricția R4 - Menținerea unei cantități de 5% lemn mort/ha

Restricția R4 - Menținerea unei cantități de 5% lemn mort/ha este o cerință regăsită în multe planuri de management ale siturilor Natura 2000. Pentru obligativitatea menținerii unei cantități de 5% lemn mort/ha s-a avut în vedere determinarea unor compensații bănești echitabile pentru proprietarii particulari de păduri.

Din totalul planurilor de management analizate s-au identificat 96 planuri de management care fac referire la necesitatea menținerii în arborețe a lemnului mort.

Necesitatea menținerii lemnului mort în arborețe are formulări diferite în planurile de management analizate. Ca urmare s-a făcut o cartare a modului de formulare a restricției. În cadrul metodologiei calculului pierderilor de venit pentru această restricție a fost folosită suprapunerea siturilor Natura 2000 cu fondul forestier proprietate publică a statului.

Suprafața de suprapunere a ariilor naturale protejate Natura 2000 care se referă la păstrarea unei cantități de 5% lemn mort cu fondul forestier proprietate publică a statului este de **23682,57 ha** pe raza a 27 unități de producție din 18 ocoale silvice. Numărul unităților amenajistice în studiu este de 3328.

Din cauza lipsei de informații relevante ce fac referire la perioada medie de putrezire a lemnului, pe specii, pentru determinarea valorii cantității de 5% lemn mort, s-a utilizat mărimea perioadei de amenajare (10 ani). S-a considerat că la fiecare 10 ani (perioada de aplicare a unui amenajament) în păduri trebuie să existe o cantitate de 5% lemn mort/ha.

Volumul mediu la hectar pentru arboretele analizate este de 104,60 mc. Cantitatea totală de lemn mort, pe perioada unui ciclu de producție de 120 ani, este de 62,35 mc.

Cantitatea de 5% lemn mort pentru o perioadă de 10 ani (perioada de aplicare a amenajamentului) este de 5,23 mc./ha (0,52 mc./an/ha).

3.2.3.5 Restricția R5 - limitarea folosirii mijloacelor de combatere chimică de tip profilactic a dăunătorilor și a tratamentelor chimice în sau într-un perimetru de 100 m (200 m) în jurul habitatelor favorabile unor specii.

Substanțele folosite ca mijloace de combatere chimică a dăunătorilor sau ca tratamente chimice pot avea o influență negativă asupra speciilor și habitatelor de interes comunitar astfel:

I. în ecosistemele terestre:

a) acțiune directă, prin eliminarea / afectarea populațiilor unor specii (în special nevertebrate – gândaci, fluturi etc.), unele chiar de interes comunitar;

b) acțiune indirectă, prin eliminarea / afectarea populațiilor unor specii (în special gândaci și fluturi), care reprezintă sursa de hrană a altor specii (în special păsări insectivore și lilieci), unele chiar de interes comunitar;

II. în ecosistemele acvatice:

a) acțiune directă, prin eliminarea / afectarea populațiilor unor specii (în special pești, amfibieni, reptile), unele chiar de interes comunitar;

b) acțiune indirectă, prin eliminarea / afectarea populațiilor unor specii (plante, nevertebrate, pești, amfibieni etc.), care reprezintă sursa de hrană a altor specii (în special păsări de apă și mamifere acvatice), unele chiar de interes comunitar.

Efectul este mai periculos în cazul substanțelor chimice care nu sunt (sau sunt greu) biodegradabile și care se acumulează pe parcursul lanțului trofic.

Au fost identificate 73 planuri de management în care se face referire la R5. Număr de situri Natura 2000 cu R5 este de 86 (66 situri de importanță comunitară și 20 arii de protecție specială avifaunistică) – pentru că unele planuri de management includ mai multe situri.

Conform Planurilor de Management suprafața cumulată a siturilor cu **R5** este de **1711313.88 ha**, iar cea efectivă (fără suprapuneri) este de aproximativ **1450050 ha**. Distribuția ariilor natural protejate cu R5, pe teritoriul României, este prezentată în figura 53.

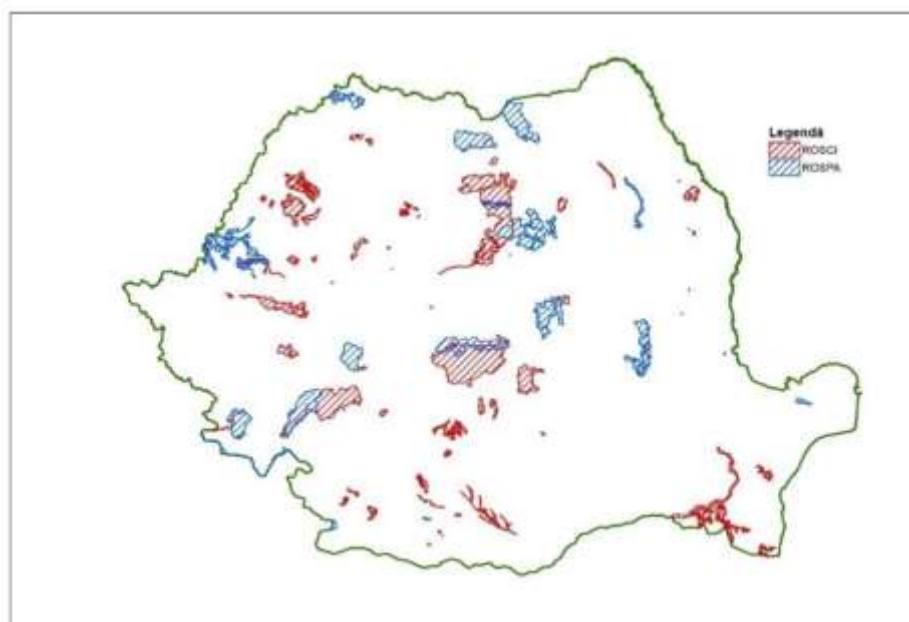

Figura 53. Distribuția ariilor natural protejate cu R5

Conform datelor Fondului Forestier suprafața cumulată a suprafețelor de pădure cu **R5** este de **715113.245 ha**, iar cea efectivă (fără suprapuneri) este de aproximativ **572344 ha**.

Tipurile de substanțe chimice la care se referă restricția 5, folosite în silvicultură pot fi grupate în următoarele categorii:

a. Pesticide (biocide):

a.1. Insecticide;

a.2. Fitocide;

a.2.1. Erbicide (inclusiv pentru combaterea unor specii de ierburi invazive);

a.2.2. Arboricide (inclusiv pentru combaterea unor specii de plante lemnoase invazive + degajări și curățiri);

a.2.3. Fungicide;

b. Fertilizanți:

b.1. Îngrășăminte;

b.2. Amenadamente.

Se constată că cele mai multe restricții sunt legate de utilizarea insecticidelor.

Pentru aprecierea gradului de intensitate al restricțiilor a fost utilizată următoarea clasificare:

- interzicere totală;
- limitare (aplicare permisă doar pentru anumite substanțe, aplicare permisă doar cu respectarea anumitor condiții: doar pentru anumite substanțe, doar în anumite perioade ale anului, aprobări speciale, studii de specialitate, cazuri excepționale, lipsa de eficiență a metodelor chimice etc.).

Interzicere totală a utilizării substanțelor chimice apare în 31 situri. Limitare apare în 33 situri. Interzicere totală pentru unele substanțe și limitare pentru altele apare în 20 situri. Interzicere temporară este propusă într-un singur sit. Limitare temporară este propusă într-un singur sit.

O parte din planurile de management oferă și soluții alternative pentru **R5**.

Doar din analiza planurilor de management puse la dispoziție de Autoritatea Contractantă s-a determinat că suprafața totală eligibilă, din fondul forestier, este de aproximativ 572000 ha.

3.2.3.6 Restricția R6 - Declararea de zone de liniște în jurul cuiburilor și limitarea/controlul activităților forestiere în perioada de cuibărit pentru protecția unor specii

Restricția **R6** - Declararea de zone de liniște în jurul cuiburilor și limitarea/controlul activităților forestiere în perioada de cuibărit pentru protecția unor specii - s-au selectat 52 de planuri de management în care se face referire la **R6**.

A rezultat suprafața de fond forestier care se suprapune cu cele 29 de planuri de management unde restricția este clară/certă, de **342.688,87 ha**, fiind repartizată pe 89 ocoale silvice.

Pentru cele 3680,44 ha unde restricția este permanentă a fost făcută o analiză în raport cu raza minimă în jurul cuibului, rezultând că pentru 1% raza minimă este de 50 m, pentru 33% raza minimă este de 100 m, pentru 28% raza minimă este de 150 m și pentru 38% raza minimă este de 500 m. Făcând o medie ponderată cu suprafața a rezultat o rază medie în jurul cuibului de 162 m.

Suprafața de 3.680,44 ha, unde restricția este permanentă, include 5 arii naturale protejate de interes comunitar și se află pe raza a 6 ocoale silvice din care 3 ocoale au suprafețe apreciabile, adică peste 100 ha. Celelalte 3 ocoale silvice au suprafețe foarte mici (între 0,24 ha și 29,9 ha);

Din suprafața de 3680,44 ha unde **restricția este permanentă** în analiză s-au luat arboretele care în cadrul amenajamentelor au fost încadrate în categorii funcționale specifice ariilor naturale protejate de interes comunitar, rezultând astfel suprafața de 2551,95 ha. Din cele 2551,95 ha, 634,91 (25%) sunt incluse în tipul I funcțional, 596,42 ha (23%) în TII, iar 1320,62 ha (52%) sunt încadrate, prin amenajamentele silvice în TIII-VI.

Cele 339.008,43 ha unde **restricția este sezonieră** au fost analizate din punctul de vedere al perioadelor în care se aplică aceasta, rezultând că pentru 184.353,76 (54%) nu este specificată perioada, pentru 14% (48319,08 ha) perioada este de 3-3,5 luni, pentru 5% (16534,25 ha) perioada este de 4 luni, pentru 21% (70168,73 ha) perioada este de 5 luni, pentru 1% (2009,29 ha) perioada este de 6 luni, pentru 4% (15136,84 ha) perioada este de 7 luni și pentru 1% (2486,10 ha) perioada este de 8 luni.

3.2.3.7 Restricția R7 - menținerea unei structuri forestiere mozaicate, prin păstrarea de pâlcuri de 3-5 arbori bătrâni peste 80 ani

Au fost identificate 58 planuri de management în care se face referire la R7. Numărul de situri Natura 2000 cu R7 este de 72 (53 situri de importanță comunitară și 19 arii de protecție specială avifaunistică) – pentru că unele planuri de management sunt elaborate pentru mai multe situri.

Suprafața cumulată a siturilor cu **R7** este de 1896425,42 ha, iar cea efectivă (fără suprapuneri) este de aproximativ 1336514,54 ha. Distribuția ariilor naturale protejate cu **R7**, pe teritoriul României, este prezentată în figura 54.

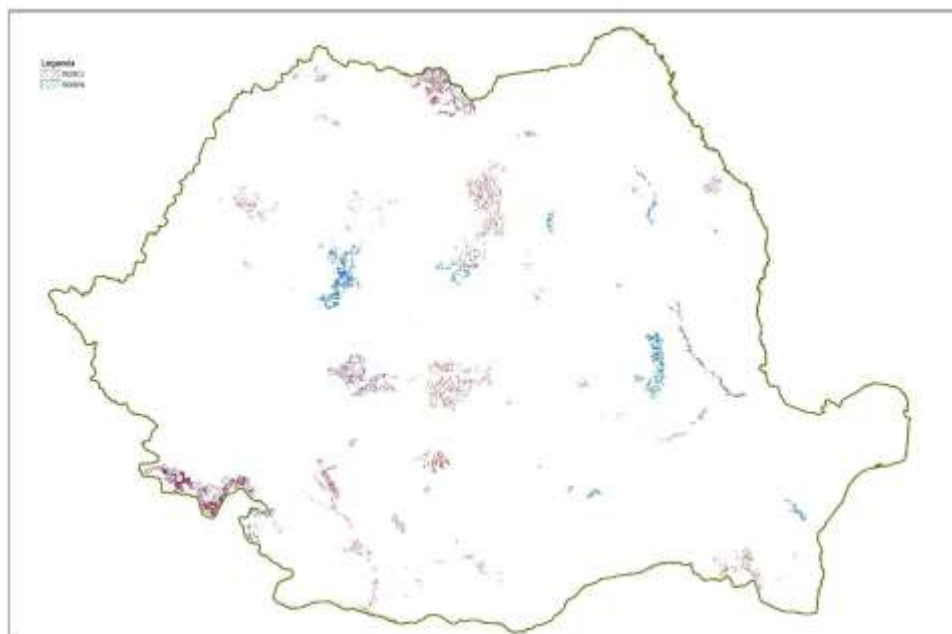

Figura 54. Distribuția ariilor naturale protejate cu R7

Suprafața cumulată a suprafețelor de pădure cu **R7** este de 496746,73 ha, iar cea efectivă (fără suprapuneri între situri) este de **400277,85 ha**.

Suprafața de suprapunere a ariilor naturale protejate Natura 2000 care se referă la păstrarea unui anumit număr de arbori bătrâni la hectar cu fondul forestier proprietate publică a statului este de 400277,85 ha (din care 399535,80 ha pădure) pe raza a 291 unități de producție din 107 Ocoale Silvice. Numărul unităților amenajistice în studiu este de 49366.

Din totalul celor 49366 u.a. s-au selectat toate u.a. cu tăieri definitive în deceniu, acestea fiind în număr de 4784, cu o suprafață totală de 27218,50 ha.

3.2.3.8 Restricția R8 - Interzicerea construirii de noi drumuri forestiere și de noi drumuri de exploatare în sit sau părți ale acestuia.

În amenajamentele silvice sunt considerate accesibile arboretele a căror distanță de colectare este situată sub 1,2 km (inclusiv) și inaccesibile cele a căror distanță de colectare este mai mare de 1,2 km. Ca atare, pentru arboretele accesibile (distanța de colectare sub 1,2 km) nu sunt necesare drumuri forestiere noi, iar pentru arboretele inaccesibile (distanța de colectare peste 1,2 km), se propun drumuri forestiere noi.

În ceea ce privește recoltarea masei lemnoase din fondul forestier național, aceasta se face, în cvasitotalitate, prin utilizarea tractoarelor forestiere și mai puțin prin utilizarea funicularelor sau a atelajelor.

Interzicerea construirii drumurilor de exploatare prin Planurile de Management ale siturilor Natura 2000 conduce obligatoriu la schimbarea tehnologiei de exploatare, astfel: recoltarea masei lemnoase prin amenajarea drumurilor de exploatare și utilizarea tractoarelor, se înlocuiește cu: recoltarea masei lemnoase fără amenajarea drumurilor de exploatare și utilizarea funicularelor, în zone cu înclinarea terenului de peste 30 gr. de la deal și munte și utilizarea atelajelor în zonele cu înclinarea terenului sub 30 gr. din zonele de câmpie, deal și munte.

Cele 50 de planuri de management au fost întocmite pentru 55 de situri Natura 2000, a căror suprafață totală înscrisă în planurile de management este de 1156837,89 ha.

Suprafața cu pădure efectiv afectată de restricție (**7458,10 ha**) reprezintă 10% din suprafața celor 7 situri rămase în urma analizei (71574,19 ha).

Având în vedere situația actuală a instalațiilor de transport din fondul forestier național, caracterizată printr-o densitate de cca 9,4 m/ha și o accesibilitate de 65% din fondul forestier național, raportat la situația existentă în alte țări similare europene, constatăm nivelul scăzut de dotare a fondului forestier cu instalații de transport.

În acest context, introducerea, în planurile de management ale siturilor Natura 2000, de restricții în ceea ce privește dotarea fondului forestier cu instalații de transport (drumuri forestiere), conduce la menținerea discrepanțelor existente în accesibilitatea pădurilor din România, în comparație cu alte țări europene. De asemenea, densitatea mică a instalațiilor de transport existente în România precum și accesibilitatea redusă la cca 65 %, conduc la măsuri de management cu implicații negative în gestionarea durabilă a pădurilor, prin concentrarea tăierilor în zonele accesibile.

Mai mult, interzicerea construirii de noi drumuri forestiere pe amplasamentele siturilor Natura 2000, pot conduce la soluții al căror impact negativ asupra mediului să fie mai mare decât cel rezultat prin dotarea fondului forestier cu instalații de transport. De aceea considerăm că, menținerea acestei măsuri restrictive de a interzice construirea de noi drumuri forestiere pe suprafața siturilor Natura 2000, trebuie reanalizată, într-un context mai larg, în care să fie luate în considerare toate aspectele ce au un impact favorabil/nefavorabil asupra pădurii, habitatelor și mediului, în ansamblu. Doar în urma unei asemenea analize, se poate menține restricția, altfel se poate renunța la aceasta.

În ceea ce privește măsura restrictivă de a construi noi drumuri de exploatare, aceasta trebuie analizată prin raportare la reglementările actuale, și anume, la cea în care recoltarea masei lemnoase cu tractorul (cu construirea de drumuri de exploatare) este permisă în toate zonele geomorfologice în care înclinarea terenului este mai mică de 30 gr.. Și în acest caz, se impune o analiză detaliată privind soluțiile alternative necesare practicării unui management adecvat, astfel încât, impactul asupra mediului să fie cât mai mic, și restrâns doar la habitatele prioritare și nu la întreg situl.

În ceea ce privește rezultatele obținute în studiul ICAS, acestea au fost realizate ținând cont de situația actuală reglementată și de cea simulată prin implementarea restricției luate în studiu.

Diferențele constatate prin analiza comparativă a celor două situații (actuală și simulată) sunt:

-în cazul arboretelor accesibile, interdicția construirii de noi drumuri forestiere nu conduce la pierderi de venit respectiv la compensații de acordat; în schimb, interdicția construirii de noi drumuri de exploatare, conduce la schimbarea tehnologiei de recoltare a masei lemnoase, respectiv la trecerea de la colectarea masei lemnoase cu tractorul la colectarea cu funicularul sau atelajele, după caz (pe terenuri cu pantă sub 30 gr. colectarea se va face cu atelajele iar pe terenurile cu înclinarea peste 30 gr., colectarea se va face cu funicularul). În acest caz, pierderea de venit calculată este ca diferență între costurile de exploatare cu funicularul/atelajele și cele cu tractorul, iar compensația propusă este egală cu pierderea de venit calculată;

- în cazul arboretelor inaccesibile, interdicția construirii de noi drumuri forestiere conduce la pierderi de venit respectiv la compensații de acordat ca urmare a recoltării materialului lemnos de la distanțe mari (peste 1,2 km) comparativ cu situația în care ar fi permisă construcția de noi drumuri forestiere și în care recoltarea materialului lemnos s-ar fi făcut de la distanțe mici (sub 1,2 km). În această situație, pierderea de venit rezultă ca diferență de costuri între recoltarea de masă lemnoasă de la distanțe mici (situația simulată, corespunzătoare construcției de noi drumuri forestiere) și recoltarea de masă lemnoasă de la distanțe mari (situația actuală, în care este interzisă construcția de noi drumuri forestiere). În ceea ce

privește interzicerea construirii de noi drumuri de exploatare, și această restricție induce pierderi de venit în arboretele inaccesibile, ca urmare a determinării schimbării tehnologiei de recoltare a masei lemnoase, respectiv trecerea de la colectarea masei lemnoase cu tractorul la colectarea cu funicularul sau atelajele, după caz (pe terenuri cu pantă sub 30 gr. colectarea se va face cu atelajele iar pe terenurile cu înclinarea peste 30 gr., colectarea se va face cu funicularul). În această situație, pierderea de venit calculată este ca diferență între costurile de exploatare cu funicularul/atelejele și cele cu tractorul, iar compensația propusă este egală cu pierderea de venit calculată. Se constată că, o parte dintre arboretele afectate de pierderi de venit ca urmare a recoltării masei lemnoase de la distanțe mari sunt afectate, concomitent, și de schimbarea tehnologiei de colectare a masei lemnoase, rezultând o pierdere de venit cumulată, calculată în raport cu suprafața afectată. Pierderea de venit totală, respectiv compensația totală, este calculată pentru situația arboretelor inaccesibile ca pierdere de venit cumulată, în raport cu suprafețele afectate, din pierderea de venit ca urmare a recoltării masei lemnoase de la distanțe mari (peste 1,2 km) cu pierderea de venit ca urmare a schimbării tehnologiei de colectare a masei lemnoase, de la colectarea cu tractorul la cea cu funicularul/atelajul.

Pentru a estima suprafața pe care se va acorda compensația la nivel național s-au analizat cele 50 de planuri de management în care este prevăzută restricția nr. 8 cu diferite formulări. Astfel s-a constatat că din suprafața totală a siturilor Natura 2000 (1156837,89 ha) suprafața fondului forestier peste care se suprapun siturile respective este de 478923,75 ha. Deoarece în cele 50 de planuri de management restricția are diverse formulări, estimăm că suprafața afectată de restricție va fi de cca. 50% din cele 478923,75 ha (239000 ha), pe restul suprafeței restricția având caracter de recomandare.

Prin urmare valoarea estimată a compensației aferentă celor 239000 ha este de cca **19810000 lei/an.** (cca. 4 mil. euro/an).

Conform precizărilor din Caietul de sarcini sumele necesare plăților anuale vor fi acordate în proporție de 100% din fonduri europene.

3.2.4 Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană

În procesul de desemnare a zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (ANC), se remarcă în principal Munții Carpați – acolo unde se întâlnesc valori mari de altitudine și pantă, Delta Dunării – deoarece în acest areal se cumulează o serie de factori edafici care limitează activitatea agricolă, precum și alte zone în partea de sud și sud-est a țării sau în zone mai puțin extinse (în vestul țării) unde caracteristicile naturale conduc la scăderea productivității naturale.

Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite astfel: zone montane (15,09% din SAU total); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56% din SAU total); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38% din SAU total).

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare pentru fermieri, în întregime sau parțial, pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit aferente constrângerilor naturale sau altor constrângeri specifice din zona în cauză, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Costurile suplimentare și pierderile de venit se calculează, în ceea ce privește zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice.

3.2.5 *Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative*

În afară de zona montană, există alte zone ce sunt caracterizate în principal de o productivitate scăzută datorită acțiunii factorilor naturali restrictivi. În România, factorul biofizic principal care conduce la apariția zonelor cu constrângeri naturale este cel climatic, legat de apariția secetei. De asemenea, există alte zone caracterizate de o serie de particularități edafice (soluri argiloase sau nisipoase – care conduc fie la stagnarea apei, fie la un drenaj foarte rapid al acesteia), climatice (temperaturi scăzute), etc. Identificarea și desemnarea zonelor, altele decât zona montană, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative are la bază analiza criteriilor bio-fizice, atât din punct de vedere al intensității (praguri), cât și din perspectiva extinderii (ponderea din suprafața agricolă utilizată).

Zonele afectate de constrângeri naturale dețin o pondere însemnată de 50,02%, care prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a existenței unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) ce limitează activitatea agricolă uzuală prin obținerea de producții reduse, scurtarea perioadei de vegetație, creșterea costurilor de producție, etc.

Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite astfel: zone montane (15,09% din SAU total); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56% din SAU total); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38% din SAU total).

3.2.6 *Intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice*

Un potențial natural agricol mai scăzut față de restul țării se remarcă în zona Biosferei Deltei Dunării, unde datorită factorilor naturali legați de sol, precum și a densității scăzute a populației, menținerea activităților agricole prezintă dificultăți suplimentare, în comparație cu restul țării. Această zonă este caracterizată de omogenitatea teritoriului și a manifestării unor factori restrictivi care induc dificultăți în desfășurarea activităților economice. Încurajarea continuării activităților agricole în această zonă este importantă pentru a conserva mediul, pentru a menține peisajul rural și a conserva potențialul turistic al zonei. Aceste zone au fost desemnate ca „zone care se confruntă cu constrângeri specifice”.

În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural. Contribuția măsurii va fi esențială, în special pe termen scurt, în timp ce alte măsuri, precum cea de agro-mediu și climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcțional, care să poată răspunde obiectivului de menținere a calității mediului și implicit a spațiului rural.

Intervenția Zone care se confruntă cu constrângeri specific (ANC-SPEC) este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în unitățile administrativ-teritoriale care se suprapun total sau parțial cu Rezervația Biosferei Delta Dunării. Potențialul natural agricol din această zonă este mai scăzut decât în restul țării, condițiile naturale de producție fiind similare pe întreaga suprafață agricolă din această zonă, în condițiile în care pe terenurile agricole din zonă se întâlnesc o serie de constrângeri definite prin indicatori biofizici de climă și sol în Anexa III. Toate UAT-urile din acest areal sunt afectate de criteriul biofizic de Climă („deficit de apă”).

3.3 Evaluarea impactului planului asupra siturilor Natura 2000

3.3.1 Impactul potențial direct și indirect în timpul perioadei de implementare a planului

Reieșind din subcapitolele anterioare, intervențiile din PNS PAC 2023-2027 se suprapun cu **349 SCI-uri și 156 SPA-uri** în zona habitatelor de pajiști, terenuri agricole și păduri.

Speciile faunistice de importanță comunitară pentru care se prevăd intervenții de agro-mediu sunt următoarele:

1. **Avifaună:** A339 *Lanius minor*, A097 *Falco vespertinus*, A122 *Crex crex*, A089 *Aquila pomarina*, A396 *Branta ruficollis*, precum și 20 de specii specifice terenurilor agricole (*Alauda arvensis*, *Corvus frugilegus*, *Coturnix coturnix*, *Miliaria calandra* (*Emberiza calandra*), *Emberiza citrinella*, *Galerida cristata*, *Hirundo rustica*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Motacilla flava*, *Passer montanus*, *Perdix perdix*, *Phasianus colchicus*, *Saxicola torquatus*, *Saxicola rubetra*, *Streptopelia turtur*, *Sturnus vulgaris*, *Sylvia communis*, *Upupa epops* și *Vanellus vanellus*).

2. **Nevertebrate:** *Maculinea* sp.

Deoarece intervențiile analizate respectă principiile de condiționalitate, care sunt obligatorii pentru a obține finanțare pentru activitățile descrise, impactul a fost analizat în raport cu acestea.

Măsurile de prevenire/reducere se referă la eventualele măsuri suplimentare.

Impactul direct și indirect potențial negativ al planului asupra populațiilor avifaunistice din siturile Natura 2000, fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere sunt analizate în tabelul 16.

Astfel, **consecința impactului este "fără efect (0)", apariția impactului "foarte improbabil (1)", iar valoarea impactului este "fără efect (0)".**

Tabel 16. Impactul direct și indirect potențial negativ asupra populațiilor avifaunistice din siturile Natura 2000 fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere

Tipul de impact direct și indirect		Consecința Impactului (VC)	Probabilitatea apariției impactului (VP)	Valoarea impactului (VI)
Pierderi de exemplare din populațiile avifaunistice	În timpul perioadei sedentare și/sau migrație	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	În timpul perioadei de reproducere	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	În afara perioadelor sensibile	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Fragmentarea populațiilor speciei	În timpul perioadelor de reproducere, pe sectoarele sensibile	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	În afara perioadei de reproducere	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0

Tipul de impact direct și indirect		Consecința Impactului (VC)	Probabilitatea apariției impactului (VP)	Valoarea impactului (VI)
Pierdere și deteriorarea calității habitatului	Pierdere directă a habitatelor la limita cu intervențiile din plan	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Pierdere directă a habitatelor în apropierea intervențiilor din plan	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Poluarea apei și a solului	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Crearea condițiilor de înlocuire a vegetației locale prin specii invazive	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Pierdere hranei de bază	Pe tot parcursul anului	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Deranjare	Pe tot parcursul anului	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0

Impactul direct și indirect negativ asupra populației speciilor avifaunistice este **nul**. Nu va fi afectată direct nici populația, nici ceilalți parametri necesari pentru menținerea stării de conservare a speciilor.

Impactul potențial direct și indirect negativ al planului asupra populațiilor de fluturi *Maculinea sp.* din siturile Natura 2000, fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere sunt analizate în tabelul 17.

Astfel, **consecința impactului este "fără efect (0)", apariția impactului "foarte improbabil (1)", iar valoarea impactului este "fără efect (0)".**

Tabel 17. Impactul potențial direct și indirect negativ asupra populațiilor de fluturi *Maculinea sp.* din siturile Natura 2000 fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere

Tipul de impact direct și indirect		Consecința Impactului (VC)	Probabilitatea apariției impactului (VP)	Valoarea impactului (VI)
Pierderi de exemplare din populațiile <i>Maculinea sp.</i>	În timpul perioadei de zbor	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	În timpul perioadei de omidă pe plante	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	În timpul perioadei de omidă în furnicar	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Fragmentarea populațiilor speciei	În timpul perioadelor de zbor, pe sectoarele sensibile	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	În afara perioadei de zbor	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0

Tipul de impact direct și indirect		Consecința Impactului (VC)	Probabilitatea apariției impactului (VP)	Valoarea impactului (VI)
Pierdere și deteriorarea calității habitatului	Pierdere directă a habitatelor la limita cu intervențiile din plan	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Pierdere directă a habitatelor în apropierea intervențiilor din plan	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Poluarea apei și a solului	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Crearea condițiilor de înlocuire a vegetației locale prin specii invazive	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Pierdere hranei de bază	Pe tot parcursul anului	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Deranjare	Pe tot parcursul anului	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0

Impactul direct și indirect negativ asupra populațiilor de fluturi *Maculinea sp* este **nul**. Nu va fi afectată direct nici populația, nici ceilalți parametri necesari pentru menținerea stării de conservare a speciilor.

Caracterizarea impactului direct și indirect potențial negativ al planului asupra habitatelor de importanță comunitară suprapuse cu suprafețele din intervenții este reprezentată în tabelul 18. Astfel, **consecința impactului este "fără efect (0)", apariția impactului "foarte improbabil (1)", iar valoarea impactului este "fără efect (0)".**

Tabel 18. Impactul direct și indirect potențial asupra habitatelor de importanță comunitară fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere a impactului

Tipul de impact direct și indirect		Consecința Impactului (VC)	Probabilitatea apariției impactului (VP)	Valoarea impactului (VI)
Pierderi habitate	% suprafață ocupată de plan în habitatele <i>Natura 2000</i> Nu există pierdere a habitatelor	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Alterarea calității habitatelor	% suprafața habitate ocupată de plan în habitatele <i>Natura 2000</i>	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Fragmentare/efect de barieră	Nu există pierdere directă a habitatelor	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Nu există pierdere indirectă a habitatelor	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
Perturbarea activității/proceselor naturale	Poluarea apei și a solului	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0
	Crearea condițiilor de înlocuire a vegetației	0- Fără efect	1-foarte improbabil	0

Tipul de impact direct și indirect		Consecința Impactului (VC)	Probabilitatea apariției impactului (VP)	Valoarea impactului (VI)
	locale prin specii invazive			

Impactul direct și indirect negativ asupra habitatelor de importanță comunitară este **nul**. Nu vor fi afectați parametrii necesari pentru menținerea stării de conservare a acestora.

Nici una dintre intervențiile analizate nu exercită vreuna din presiunile actuale sau viitoare specifice domeniilor agropastoral și forestier.

Luând în considerare caracterul dispersat pe tot teritoriul național al intervențiilor, a fost făcut un calcul estimativ pentru suprafețele eligibile suprapuse cu suprafețele rețelei Natura 2000.

Astfel, pentru fiecare dintre cele 6 intervenții analizate, planul se prezintă astfel:

- Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente** va acoperi cca. 73,71% din suprafața SPA-urilor și 70,19% din suprafața SCI-urilor la nivel național (126 SPA și 281 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 69,51% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.
Aproximativ 81,60% din suprafața pajiștilor din SPA-uri și 82,67% din suprafața pajiștilor din SCI-uri, desemnate la nivel național, sunt ocupate de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-01**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 82,27% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.
- Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile** va acoperi cca. 28,26% din suprafața SPA-urilor și 18,56% din suprafața SCI-urilor la nivel național (76 SPA, 78 SCI) sunt acoperite de zona eligibilă propuse prin intervenția **DR-02**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 19,46% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.
Aproximativ 40,02% din suprafața terenurilor arabile a SPA-urilor și 32,65% din suprafața terenurilor arabile a SCI-urilor sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin intervenția **DR-02**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 36,74% din suprafața terenurilor arabile din siturile Natura 2000 desemnate în România.
- Intervenția **DR-07** acoperă tot teritoriul național și se adresează proprietarilor privați și publici (UAT) de păduri, care dețin suprafețe de pădure aflate în Fondul Forestier Național.
- Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană** va acoperi cca. 38,78% din suprafața SPA-urilor și 46,76% din suprafața SCI-urilor la nivel național (50 SPA, 181 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 43,54% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.
Aproximativ 26,17% din suprafața pajiștilor a 50 SPA-uri și 40,83% din suprafața pajiștilor a 181 SCI-uri se suprapun cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-09**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 31,48% din suprafața pajiștilor siturilor Natura 2000 desemnate în România.
- Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative** va acoperi cca. 19,32% din suprafața SPA-urilor și 22% din suprafața SCI-urilor la nivel național (90 SPA, 116 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 14,32% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.
Aproximativ 31,14% din suprafața pajiștilor a 91 SPA-uri și 22% din suprafața pajiștilor a 116 SCI-uri sunt suprapuse cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse

prin intervenția **DR-10**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 27,96% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.

6. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-11**- Zone afectate de constrângeri naturale specifice va acoperi cca. 13,00% din suprafața SPA-urilor și 10,00% din suprafața SCI-urilor la nivel național (8 SPA, 4 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 8,34% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Aproximativ 8,96% din suprafața pajiștilor a 8 SPA-uri și 8,64% din suprafața pajiștilor a 4 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-11**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 7,03% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.

Suprafața totală de teren agricol eligibilă prin intervenții, suprapusă cu suprafața totală de teren agricol din siturile Natura 2000 este de **997,872.57 ha**, reprezentând **66,48%**.

Localizarea intervențiilor din plan nu va afecta în mod direct funcționalitatea rețelei Natura 2000 sau a speciilor comunitare. Nu vor exista fragmentări de habitate. Menținerea integrității siturilor va asigura și teritoriul necesar pentru adăpost, reproducere și hrănire pentru speciile de interes conservativ, fără să afecteze mărimea populațiilor. De asemenea, nu va exista o fragmentare funcțională a habitatelor populațiilor faunistice.

Deoarece intervențiile propuse prin plan au în vedere cerințe (măsuri) speciale de management pentru conservarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară în cadrul politicilor de agro-mediu, efectele acestora pot fi doar pozitive.

3.3.2 Evaluarea impactului rezidual, pe termen scurt și lung, cumulativ

În capitolul 1.11. sunt descrise și analizată coerența cu toate planurile sau strategiile cheie relevante, propuse sau aprobate, ce pot genera impact cumulativ cu planul care este în procedură de evaluare și care ar putea afecta ariile naturale protejate de interes comunitar.

Din analiza coerenței obiectivelor specifice PNS cu principalele planuri și strategii de mediu în vigoare în domeniul biodiversității au reușit următoarele obiective: OS4, OS5, OS6, OS8.

Astfel, având în vedere faptul că Studiul de evaluare adecvată pentru PNS 2023-2027 a evidențiat absența unui impact potențial negativ, respectiv prezența unui impact semnificativ pozitiv al intervențiilor PNS asupra mediului, precizăm că o analiză suplimentară a impactului altor planuri și programe cumulat cu PNS, în cadrul EA, este redundantă.

De altfel, este realizată o demarcare a intervențiilor PNS 2023-2027 cu finanțările celorlalte programe operaționale, cu scopul asigurării unei demarcări clare și evitării dublei finanțări, neexistând alte programe cu care implementarea PNS ar putea conduce la un efect cumulativ din perspectiva impactului asupra biodiversității (referință: cap. 4.5 al PNS 2023-2027 "Prezentare a coordonării, demarcării și complementarităților dintre FEADR și alte fonduri ale Uniunii utilizate în zonele rurale al PNS", care expune complementaritățile PNS cu alte programe).

Din perspectiva strategiilor relevante existente la acest moment, PNS ori contribuie într-o manieră cuantificată la atingerea unor ținte stabilite la nivel național sau european, ori este amintit ca instrument care conduce în mod coordonat la atingerea obiectivelor propuse.

Ca urmare, se constată următorul **impact cumulativ**:

- menținerea unei **stări de conservare favorabile a habitatelor și populațiilor faunistice de interes comunitar** pentru care au fost desemnate siturile Natura 2000, fără schimbări în dinamica și structura habitatelor și populațiilor faunistice evidențiate;
- menținerea dimensiunilor teritoriale, a spațiilor pentru adăposturi, de odihnă, hrană, creștere, hibernare;
- creșterea calității apelor de suprafață;
- ecologizarea zonei;
- niciun impact transfrontalier.

Astfel, ca urmare a analizei impactului PNS 2023-2027 asupra siturilor Natura 2000, conform matricei de impact și în funcție de caracteristicile biodiversității din zonele supuse intervențiilor și a zonelor învecinate, au fost analizate impacturile asociate, descrise în tabelul 19.

Tabel 19. Impactul cauzat de PNS fără a lua în considerare măsurile de prevenire/reducere a impactului.

Impact	Termen Scurt		Termen Mediu		Termen Lung	
	Direct	Indirect	Direct	Indirect	Direct	Indirect
Singular	0	0	+12	0	+15	0
Cumulat	0	0	+12	0	+15	0

Intervențiile din PNS vor avea un impact singular și cumulat pe termen scurt nul asupra siturilor Natura 2000.

Conform formulei $VI = VC \times VP$ a fost calculată valoarea impactului direct pozitiv estimat, astfel:

- Pe termen **mediu** VC este mediu (3), iar VP este foarte probabil (4): $VC=3 \times 4=12$.
- Pe termen **lung** VC este mediu (3), iar VP este inevitabil (5): $VC=3 \times 5=15$.

Estimarea valorilor impactului s-a făcut în baza unui scenariu prin care habitatele și speciile comunitare, precum și siturile Natura 2000, per total, vor avea condiții mai potrivite de proliferare datorită măsurilor de management de agromediu.

Procesul se va amplifica în timp, pe măsura manifestării efectelor benefice ale proiectului. Impactul pozitiv va fi unul de lungă durată și va conduce la îmbunătățirea stării componentelor de biodiversitate, în principal a speciilor și a habitatelor specifice.

Impactul direct este nul pe termen scurt, la începutul implementării intervențiilor și va deveni pozitiv, de +12 puncte pe termen mediu, și +15 pe termen lung – semnificativ pozitiv în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan.

Impactul pozitiv semnificativ +15 în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan se vor datora măsurilor de management de agromediu.

Se estimează că **pe termen lung impactul pozitiv se va amplifica** ca urmare a cumulării mai multor consecințe favorabile ale PNS 2023-2027 asupra ecosistemelor naționale agropastorale și forestiere.

Proiectul va avea asupra biodiversității din siturile Natura 2000 un impact rezidual pozitiv (+15), ca urmare a măsurilor de management de agromediu (condiționalități - respectarea SMR și GAEC).

Impactul rezidual se consideră a fi egal cu impactul singular și cumulativ pe termen lung, dacă sunt aplicate măsurile de prevenire (condiționalitățile) a impactului negativ din timpul implementării planului.

În concluzie, se poate afirma ca **nu va exista impact negativ** generat de PNS PAC 2023-2027 asupra habitatelor și speciilor faunistice de protecție comunitară, sau pentru siturile Natura 2000, în general.

Pentru perioada de desfășurare a PNS PAC 2023-2027, considerăm că nu va exista impact negativ, predominând, în schimb un impact singular și cumulativ semnificativ pozitiv (+15).

4 Măsurile de prevenire a impactului

Siturile Natura 2000 au fost desemnate pentru a asigura statutul favorabil de conservare al speciilor și habitatelor de interes conservativ și dezvoltarea durabilă locală. Prin limitarea acțiunilor intensiv poluante, aceste zone pot asigura o calitate superioară a vieții și un spațiu de inovare economică în agricultură. Producătorii din aceste zone pot să profite de statutul de arie protejată și să obțină o primă pentru produsele lor de calitate dar și să îmbine aceasta cu valorificarea potențialului eco-turistic al zonei. Din acest motiv, ariile protejate reprezintă contextul cel mai favorabil pentru aplicarea bunelor practici pentru atingerea unei agriculturi durabile.

Există trei direcții mari ce trebuie urmate pentru valorificarea durabilă a potențialului economic din ariile protejate:

1. Transformarea practicilor agricole convenționale în practici durabile prin:
 - activități de conștientizare a fermierilor asupra necesității acestui proces, a oportunităților existente și a exemplelor de succes pentru bune practici agricole.
 - organizarea de cursuri și workshop-uri pentru prezentarea și exemplificarea bunelor practici agricole.
 - facilitarea, pentru fermieri, a obținerii de certificări (ex. agricultura organică) pentru obținerea unor produse cu valoare ridicată.
2. Susținerea micilor agricultori (a agriculturii de familie) ce joacă un rol foarte important în păstrarea agrobiodiversității;
3. Identificarea de noi oportunități de a atrage finanțare.

Conceptul de bună practică este utilizat în diverse surse cu grad de detaliere diferit, putându-se referi, de exemplu, la procesul conversiei spre agricultura durabilă (foarte general) sau la oricare dintre măsurile practice care se iau pentru aceasta.

Ca măsuri generale de prevenire/reducere a impactului în ariile protejate pentru transformarea practicilor agricole convenționale în practici durabile sunt prezentate un set de bune practici internaționale cu caracter general și o serie de bune practici de detaliu, lista nefiind exhaustivă (tabel 20.). Unele practici prezentate excedează sfera de influență a PNS 2023-2027 și sunt prezentate pentru a valida angajamentele propuse prin intervențiile analizate în ce privește siturile Natura 2000.

Tabel 20. Bune practici ce vizează valorificarea durabilă a resurselor agricole din ariile protejate

Bună practică (BP)	Măsuri de implementare/descriere a BP	Problema vizată	Factori interesați/implicați
Bune practici de valorificare durabilă a resurselor agricole și aducere/menținere în stare favorabilă de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ, esențiale pentru ariile protejate.			

Menținerea stării de conservare a habitatelor de pajiști prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale și a perioadelor de pășunat, respectiv cosit conform prevederilor aprobate în Planul de Management al ariei protejate	<ul style="list-style-type: none"> menținerea habitatelor de pajiști prin asigurarea pășunatului cu încărcături de optime de animale specificate în PM/Amenajament pastoral (sau după caz între 0,3-1 UVM/ha), numai în perioada 01 aprilie – 30 noiembrie sau prin cosire anuală cel puțin o dată pe an- după data de 15 iulie în cazul pășunilor care au încărcătură de animale sub 0,3 UVM/ha, precum și pe toate fânețele din cuprinsul AP. nu se vor efectua lucrări de curățire a pajiștilor în perioada 01.03 – 31.08 și menținerea tufărișului pe o suprafață de minim 5% și maxim 10%. promovarea cosirii după data de 15 iulie dinspre interiorul parcelei spre exterior, lăsând benzi marginale de vegetație naturală de minim 10%, care se pot cosi după 15 septembrie. evitarea instălării vegetației nedorite pe terenuri agricole și pajiști 	menținerea capacității de suport a ecosistemelor practice de a produce atât resursele agricole necesare cât și serviciile de ecosistem și biodiversitate. supra-, sub-exploatarea habitatelor practice de interes conservativ	administratori arii naturale protejate, APIA, agricultori, cercetători, ONG-uri de profil
Bune practici pentru valorificarea durabilă a resurselor agricole ce sunt importante atât în ariile protejate cât și în zonele adiacente acestora și vizează reducerea impactului negativ asupra mediului.			
Conceperea și aplicarea unui plan de acțiune privind biodiversitatea, care sprijină habitatele naturale și biodiversitatea locală	<ul style="list-style-type: none"> aplicarea gestiunii integrate a exploatației agricole care ține seama de biodiversitate la nivel de exploatație și peisagistic; dezvoltarea de rețele de habitate în jurul exploatațiilor agricole și între acestea, contribuind la crearea unor „coridoare biologice” care conectează regiuni cu biodiversitate semnificativă; scoaterea terenurilor agricole marginale din producție și încurajarea regenerării habitatelor naturale; reducerea transformării habitatelor sălbatice în domenii agricole și protejarea zonelor prioritare, cum ar fi bazine hidrografice, fragmente de păduri, râuri și zone umede; luarea în considerare, în special, a biodiversității în ceea ce privește gestionarea pășunilor, a iazurilor, a râurilor și a canalelor de mare 	Reducerea biodiversității locale ca urmare a activităților agricole convenționale.	Agricultori, consultanți agricoli, autorități de mediu, administratori

	valoare naturală; de exemplu, evitarea creării de noi iazuri în zonele umede cu vegetație bogată în flori, reducerea pășunatului în perioada în care cea mai mare parte a plantelor înfloresc (de exemplu, din mai până în iunie), conservarea habitatelor de cuibărit pentru speciile de păsări care trăiesc pe terenurile exploatației.		
Stabilirea de culturi biodiverse, de garduri vii sau culturi perene intercalate cu parcelele de monocultură.	<ul style="list-style-type: none"> • înființarea unor culturi intercalate cu parcelele de producție, sub formă de fâșii de vegetație spontană perenă, de garduri vii cu specii diverse sau de culturi anuale cu diversitate vegetală ridicată, pentru a oferi surse de hrană și condiții prielnice de viață speciilor de animale sălbatice, inclusiv prădători ce ajută la combaterea biologică a dăunătorilor. 	Reducerea biodiversității locale ca urmare a monoculturilor pe suprafețe întinse.	Agricultori, consultanți agricoli
Gestionarea suprafețelor de iarbă folosite intensiv pentru pășunat.	<ul style="list-style-type: none"> • monitorizarea înălțimii ierbii pe toate terenurile pentru pășunat; • identificarea momentelor optime de pășunat și punerea în aplicare a unei perioade de pășunat prelungite (durata zilei de păscut și numărul de zile de pășunat per an), pe baza circumstanțelor locale și a monitorizării înălțimii ierbii; • sincronizarea densității de stabulație și a creșterii ierbii; • punerea în aplicare a pășunatului prin rotație și a pășunatului pe fâșii de teren (sau pe parcele): animalele sunt mutate frecvent fie pe mai multe terenuri (pășunat prin rotație) sau pe o serie de fâșii de teren sau parcele (pășunat pe fâșii de teren sau pe parcele), pe baza măsurării înălțimii ierbii sau a zonelor cu iarbă pentru a se asigura că pășunatul are loc în sincronizare cu disponibilitatea și digerabilitatea maxime ale ierbii. Aceste strategii de pășunat, în special pășunatul pe fâșii de teren și pe parcele, cresc atât aportul de iarbă, cât și digerabilitatea. 	Eficiența redusă a pășunatului.	Agricultori, consultanți agricoli

<p>Gestionarea pășunilor de mare valoare naturală</p>	<ul style="list-style-type: none"> • corelația între intensitatea pășunatului și momentul cositului (pentru fâneață) și nevoile legate de biodiversitate; • la nivel peisagistic, crearea unui mozaic de regimuri diferite de cosit ce sporește diversitatea speciilor • la nivel general, aplicarea unei frecvențe scăzute de cosire anuală promovează dezvoltarea plantelor sălbatice și a nevertebratelor; • pășutul cu un amestec de specii de animale incluzând rase locale adecvate pentru menținerea habitatului; • pășutul într-un singur sezon; • pășutul liber și stabulația într-un loc potrivit; • încurajarea regenerării speciilor native de arbori și arbuști; • ajustarea intensității pășutului pentru menținerea diversității structurale și floristice inclusiv prezența arborilor și arbuștilor; <p>Pentru terenurile arabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minimizarea utilizării îngrășămintelor sintetice și aplicarea de bălegar; • lăsarea de pârlouage cu vegetație spontană; • cosirea manuală; • pășutul după recoltare; • semănatul de primăvară al culturilor; • culturile permanente; • culturi pe terase; • culturi mixte, varietăți locale și arbori bătrâni; • pășune semi-naturală sub și între arbori; • utilizare redusă de îngrășămintă și pesticide chimice • protecția împotriva pășutului nedorit și a impactului echipamentelor agricole 	<p>Impactul negativ al practicilor agricole inadecvate asupra pășunilor de mare valoare naturală.</p>	<p>Agricultori, consultanți agricoli, administratori arii naturale protejate</p>
<p>Reabilitarea pășunilor intensive și includerea leguminoaselor în pășunile</p>	<ul style="list-style-type: none"> • atunci când este necesar se aplică supraînsămânțarea sau reînsămânțarea, pentru a menține sau a atinge din nou randamente ridicate și pentru a asigura o bună calitate a pășunii; 	<p>Scăderea calității și a randamentului pășunilor.</p>	<p>Agricultori, consultanți agricoli</p>

permanente și pășunile temporare	<ul style="list-style-type: none"> este importantă selectarea celor mai potrivite soiuri sau combinații de specii, care să includă atât graminee cât și leguminoase. 		
----------------------------------	---	--	--

Pentru valorificarea economică durabilă a resurselor din agrosisteme în vederea menținerii/ameliorării stării de conservare ale speciilor și habitatelor sălbatice/de interes conservativ care depind de modul de aplicare al practicilor agricole se țin cont de următoarele politici și normative:

- ✓ Setul de standarde minime din așa numitele Bune Condiții de agricultură și de mediu (GAEC – Good Agriculture and Environment Conditions) din Ordinul nr. 30/2010 pentru aprobarea bunelor condiții agricole și de mediu în România care au fost în vigoare de la 18 februarie 2010 până la 25 mai 2015, majoritatea fiind apoi preluate și completate în Ghidurile fermierului privind ecocondiționalitatea 2015-2019 (conform Ordinul nr. 352/636/54/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru fermieri în România). Începând cu anul 2023 se vor aplica noile standarde de condiționalitate.
- ✓ Programul de acțiune (ordin MADR/MMAP nr. 165/333/2021).
- ✓ Codul de bune practici agricole (ICPA, 2002a), Cod de bune practici agricole pentru uzul agricultorilor (ICPA, 2002b), Codul de bune practici în fermă (ICPA, 2004), Codul de bune practici agricole, în contextul schimbărilor climatice actuale și previzibile (ICPA and ANM, 2012).

În ce privește prezentul studiu de Evaluare Adekvată pentru PNS 2023-2027, având în vedere că:

1. concluziile capitolului 3 cu privire la **absența vreunui impact potențial negativ** asupra siturilor Natura 2000,
2. intervențiile din PNS PAC 2023-2027 analizate în prezentul studiu **reprezintă măsuri de optimizare a utilizării durabile a resurselor**,

în subcapitolele ce urmează va fi analizată *complementaritatea* dintre măsurile de conservare din planurile de management ale siturilor Natura 2000 și angajamentele propuse, în vederea consolidării implementării acestora.

Au fost analizate toate măsurile de conservare din planurile de management din întreaga rețea națională de situri Natura 2000, așa cum au fost centralizate prin **Studiul SOR efectuat pentru MMAP "Elaborarea metodologiei și calcularea plăților Natura 2000, din zonele agricole din ariile naturale protejate conform restricțiilor din planurile de management cu respectarea legislației europene cu privire la Politica Agricolă Comună"**, din perspectiva relevanței în corelare cu condițiile stabilite pentru angajamentele de agro-mediu și climă.

Analiza detaliată a suprapunerii măsurilor de conservare din planurile de management ale siturilor Natura 2000 cu cerințele specifice ale angajamentelor AECC se regăsesc în *anexa 3*.

În cazurile unde se înregistrează incompatibilități punctuale (a se vedea punctul 17 din *Anexa 3* – interzicerea utilizării inputurilor chimice pe pajiștile permanente), măsuri asiguratorii sunt puse în aplicare prin sistemele de implementare tehnică și financiară specifice MMC (angajamente de mediu și climă (AECC, OF, ANC). Astfel, utilizatorii de terenuri agricole care dețin/administrează terenuri agricole situate în ariile protejate vor respecta măsurile de conservare din planurile de management stabilite în avizele emise de administratorii ariilor naturale protejate/ANANP. Avizele sunt prezentate de beneficiarii MMC la depunerea cererilor

unice de plată pe suprafață, iar conformarea cu prevederile acestora (măsurile de conservare) este verificată la momentul efectuării controlului pentru fermierii incluși în eșantionul de control (minim 5% din populația eligibilă pentru fiecare schemă de plată). Pe baza acestor avize se verifică și respectarea SMR 3 și SMR 4 care reprezintă condiții de bază pentru angajamentele AECC. Beneficiarii plăților acordate pe suprafață sunt sancționați prin aplicarea unor reduceri ale plăților în cazurile de neconformitate cu standardele de condiționalitate și nerespectarea prevederilor din avizul emis de administratorii ariilor naturale protejate/ANANP, iar beneficiarii AECC sunt excluși de la plată în cazul nerespectării acestora.

4.1 Intervenția DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente

4.1.1 Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redată în tabelul 21.

Tabel 21. Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Studiu SOR)

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 1 - pajiști importante pentru pajiști cu înaltă valoare naturală	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Studiu SOR) (Mx) pentru pajiști cu înaltă valoare naturală																												
Justificare: 1. Începutul și încetarea pășunatului trebuie să țină seama de condițiile locale. Element important este climatul local, dat de condițiile de altitudine și pantă. Recomandarea nu asigură un management eficient în toate situațiile. 2. Condițiile pentru pășunat sunt stabilite prin amenajamentele pastorale, ptr. fiecare trup de PP, in acord cu prevederile legale (OUG 34/2013 si HG 1064/2013) și condițiile locale, pentru a se asigura utilizarea durabilă.	M1. Se recomandă respectarea următoarelor condiții pentru pășunat: Începutul pășunatului: înălțimea covorului ierbos de min. 8 - 10 cm, înflorirea păpădiei (<i>Taraxacum officinale</i>) - după 23 aprilie (Sf. Gheorghe) Încetarea pășunatului: 3 - 4 săptămâni înaintea apariției înghețurilor permanente la sol, la 26 octombrie (Sf. Dumitru) <table><tr><th>Zona relief</th><th>de</th><th>Durata pășunatului</th><th>Nr. cicluri de pășunat*</th></tr><tr><td></td><td></td><td>100 -</td><td></td></tr><tr><td>Zonele câmpie</td><td>de</td><td>150 zile</td><td>apr. - oct. 2 - 3 cicluri</td></tr><tr><td></td><td></td><td>130 -</td><td></td></tr><tr><td>Zonele deal</td><td>de</td><td>180 zile</td><td>mai. - oct. 3 - 5 cicluri</td></tr><tr><td></td><td></td><td>90 -</td><td></td></tr><tr><td>Zonele montane</td><td></td><td>130 zile</td><td>iun. - sept. 2 - 3 cicluri</td></tr></table>	Zona relief	de	Durata pășunatului	Nr. cicluri de pășunat*			100 -		Zonele câmpie	de	150 zile	apr. - oct. 2 - 3 cicluri			130 -		Zonele deal	de	180 zile	mai. - oct. 3 - 5 cicluri			90 -		Zonele montane		130 zile	iun. - sept. 2 - 3 cicluri
Zona relief	de	Durata pășunatului	Nr. cicluri de pășunat*																										
		100 -																											
Zonele câmpie	de	150 zile	apr. - oct. 2 - 3 cicluri																										
		130 -																											
Zonele deal	de	180 zile	mai. - oct. 3 - 5 cicluri																										
		90 -																											
Zonele montane		130 zile	iun. - sept. 2 - 3 cicluri																										

	<p>60 - Zonele 100 iun. - subalpine zile aug.</p>
<ul style="list-style-type: none"> pajiștile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor; 	<p>M2. Pentru combaterea eroziunii se va evita pășunatul pantelor pe timp ploios.</p>
<p>M3 - este acoperită de GAEC8 M4 – suprafața nu este eligibilă DR-01 M5 - Inaplicabilă – nu există o mapare ptr. a se putea face verificările</p>	<p>M3. Se lasă grupuri de arbori în pășune pentru protecția animalelor domestice în caz de ploaie, grindină, furtună, arșiță, care pot ocupa maxim 10% din trupul de pășune. În aceste grupuri de arbori se taie crengile până la înălțimea de 2 m pentru facilitarea deplasării animalelor.</p> <p>M4. În cazul în care vegetația lemnoasă de pe pășune este reprezentată de tufărișuri N2k (4030, 4060, 40A0, 40C0), acoperirea acestora lăsată pe pășune va fi stabilit de planul de management în vigoare.</p> <p>M5. Se interzice tăierea următoarelor specii:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Pinus mugo</i> <i>Pinus cembra</i> <i>Larix decidua</i> <i>Taxus baccata</i> <i>Rhododendron myrtifolium</i>
<p>Varianta 1.1:</p> <ul style="list-style-type: none"> utilizarea fertilizantilor chimici și a pesticidelor este interzisă (P); utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul 	<p>M6. Fertilizarea pajiștilor montane</p> <p>Târlirea cu oi:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-3 nopți 1 oaie adultă/mp

<p>a maxim 50 kg N s.a./ha (această cantitate poate fi crescută, numai pentru suprafețele pentru care există amenajamente pastorale în vigoare, până la cantitatea optimă calculată, prevăzută în amenajamentul pastoral).</p> <ul style="list-style-type: none"> pășunatul se efectuează cu minim 0,3 UVM și maxim 1 UVM pe hectar (încărcătura de animale poate fi crescută până la încărcătura optimă calculată, prevăzută în amenajamentul pastoral); <p>Observație: <u>Gunoii de grajd</u> - Reglementat de PA nitrați</p>	<ul style="list-style-type: none"> 4-6 nopți 1 oaie adultă/mp pe pajiști degradate din zonele montane, invadate de <i>Nardus stricta</i> Depășirea de 6 nopți 1 oaie adultă/mp produce degradarea gravă a pajiștii! <p>Târlirea cu bovine:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2-3 nopți 1 vacă/6 mp 4-6 nopți 1 vacă/12 mp 4-6 nopți 1 vacă/6 mp pe pajiști degradate din zonele montane, invadate de <i>Nardus stricta</i> 8-12 nopți 1 vacă/12 mp. <p>Aceste metode permit ameliorarea unei pajiști montane pe 10-20% din suprafața, în 90 - 120 zile, cu efect pentru cca 5 ani, pe lângă perioadă scurtă de pășunat și încărcare mică de 1-2 UVM/ha.</p> <p>Gunoii de grajd:</p> <ul style="list-style-type: none"> bine fermentat, timp de 3-5 luni pe platformă pentru gunoii de grajd aplicat primăvara devreme sau toamna târziu, în cantități de 20-30 t/ha, pe fânețele naturale efectul unei fertilizări durează 3-5 ani <p>Sistem extensiv de producție și folosire a unei pajiști presupune un input de fertilizare de până la 50 kg N/ha.</p>
<ul style="list-style-type: none"> beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de (de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament 	<p>Fără corespondență</p>
<p>Varianta 1.2 – lucrări manuale pe pajiști cu înaltă valoare naturală permanente utilizate mixt prin cosit și pășunat și varianta 1.3 – lucrări cu utilaje ușoare, (suplimentar față de cerințele specifice variantei 1)</p> <p>Data stabilită de angajament este asiguratorie</p> <ul style="list-style-type: none"> ambele variante – cositul poate începe doar după data de 1 iulie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m) sau după data de 15 iunie (pentru terenurile situate în 	<p>M7. Fânețe</p> <p>Perioada optimă de recoltare dpdv. furajer:</p> <ul style="list-style-type: none"> între înspicarea și înflorirea gramineelor de la îmbobocirea până la înflorirea leguminoaselor înălțimea de cosire de la sol 4-5 cm <p>Odată la 3-4 ani, prin rotație se recomandă recoltarea târzie pentru a îmbogăți fânețele cu specii valoroase, prin autoînsămânțarea lor.</p> <p>Frecvența recoltării: 2-3 recolte în cazul pajiștilor naturale</p>

<p>UAT cu altitudini medii mai mici de 600 m) (P);</p>	<p>Folosirea mixtă: odată la 3-4 ani pășunatul fânațelor/cositul pășunilor un sezon întreg are efecte benefice atât asupra productivității, cât și a compoziției vegetale și a biodiversității.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Varianta 1.2 – lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața aflată sub angajament, cu excepția celor operate cu forță animală (P) • Varianta 1.3 – cositul se poate efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele pe suprafața aflată sub angajament (P); • ambele variante – masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafața pajiștii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului. 	<p>Fără corespondență</p>
<p>Se poate adauga o noua cerinta la P1: „nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări (se pot face însămânțări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafețe sunt afectate accidental)”</p> <p><u>Autoînsămânțare:</u> Asigurat prin data stabilită ptr. cosit la P1.2 și P1.3</p>	<p>M8. Completare prin însămânțat</p> <p>În cazul pajiștilor N2k nu se recomandă supraînsămânțarea sau reînsămânțarea.</p> <p>Totuși, în anumite cazuri aparte, precum de exemplu în cazul îmbunătățirii stării de conservare a unor habitate de pajiști prin extragerea vegetației lemnoase nedorite/specii invazive/pâlcuri invadate de buruieni de pășune, după extragerea/înlăturarea acestora se poate recurge la îndesarea covorului ierbos prin autoînsămânțare.</p> <p>Autoînsămânțare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ recoltare prin cosit întârziat, după coacerea semințelor, în rotație de 4-6 ani ▪ scuturarea lor pe sol <p>Nu este eficient în cazul pajiștilor îmburuienate, se poate recurge la aceasta numai dacă marea majoritate a pajiștii este constituită din plante valoroase (atât dpdv. conservativ, cât și furajer).</p>

* nr. cicluri de pășunat (= de câte ori se pășunează același tarla, după o perioadă nepășunată pentru regenerarea vegetației)

Conform Secțiunii GAEC:

”Standarde privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor” (NORME privind condiționalitatea aplicabile intervențiilor sub formă de plăți directe și unor intervenții pentru

dezvoltare rurală finanțate prin Planul Național Strategic PAC pentru perioada 2023-2027 [în temeiul art. 12 și 13, respectiv anexa III din Regulamentul (UE) 2021/2115 privind planurile strategice PAC 2023-2027],

1. GAEC 1 - Menținerea pajiștilor permanente pe baza unui raport proporțional între pajiștile permanente și suprafața agricolă la nivel național în comparație cu anul de referință 2018. Reducerea maximă este de 5% în comparație cu anul de referință

se instituie clauza generală de protecție împotriva conversiei pajiștilor permanente către alte utilizări agricole, pentru păstrarea stocurilor de carbon, ca și condiționalitate la plățile pe suprafață (intervențiile sub formă de plăți directe și unele intervenții pentru dezvoltare rurală).

Acest standard GAEC instituie și obligații specifice la nivel de exploatare agricolă, astfel:

- interdicția scoaterii din circuitul agricol și schimbarea categoriei de folosință a pajiștilor permanente, autorizarea prealabilă a schimbării destinației sau folosinței pajiștilor permanente, precum și recuperarea suprafețelor de pajiști permanente convertite în alte utilizări prin înființarea de noi suprafețe de pajiști, din terenuri degradate/neproductive;
- reconvertirea unor terenuri în pajiști permanente sau crearea unor suprafețe cu pajiști permanente pentru fermierii care au la dispoziție terenuri ce au fost transformate din pajiști permanente în terenuri pentru alte utilizări, în cazul în care se constată reducerea raportului proporțional cu peste 5% în comparație cu anul de referință și autoritatea competentă impune astfel de măsuri în temeiul GAEC 1.

2. GAEC 3 - Interdicția de a incendia miriștile, vegetația uscată și resturile vegetale pe terenurile arabile

Acest standard GAEC are ca obiectiv principal menținerea nivelului de materie organică din sol, prin interdicția privind arderea miriștilor, a vegetației uscate și a resturilor vegetale existente pe terenurile arabile.

3. GAEC 4 - Crearea de benzi tampon (fâșii de protecție) de-a lungul cursurilor de apă

Acest standard GAEC are ca obiectiv principal protecția cursurilor de apă împotriva poluării și a formării de șiroaie, având următoarele cerințe obligatorii pentru fermieri:

- înființarea benzilor tampon (fâșii de protecție) pe terenurile agricole adiacente zonelor de protecție a cursurilor de apă, în care este interzisă aplicarea fertilizanților și a produselor de protecție a plantelor. *Lățimea minimă* a benzilor tampon variază în funcție de panta terenului, astfel: 3 m pentru terenurile cu panta până la 12% și 5 m pentru terenurile cu panta peste 12%;
- menținerea benzilor tampon (fâșiile de protecție) existente pe terenurile agricole adiacente zonelor de protecție a cursurilor de apă stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996, în care este interzisă aplicarea fertilizanților și a produselor de protecție a plantelor.

4. GAEC 8 - Procentajul minim din suprafața agricolă dedicat zonelor sau elementelor neproductive; Menținerea elementelor de peisaj; Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor; Măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive.

Acest standard GAEC are ca obiectiv principal menținerea elementelor și zonelor neproductive în scopul îmbunătățirii biodiversității agricole.

Cuprinde și **un set de cerințe noi** (zone sau elemente neproductive), definite astfel:

- se asigură procentajul minim din suprafața agricolă dedicat zonelor sau elementelor neproductive la nivel de exploatare, prin aplicarea uneia dintre următoarele opțiuni: a) ponderea minimă de cel puțin 4% din terenul arabil la nivel de exploatare alocat zonelor sau elementelor neproductive, inclusiv terenuri lăsate pârloagă; b) ponderea minimă de cel puțin 7% din terenul arabil la nivel de exploatare dacă acesta include culturi fixatoare de azot, cultivate fără utilizarea de produse de protecție a plantelor, din care 3% reprezintă terenuri lăsate pârloagă sau elemente neproductive;

- se mențin elementele de peisaj, incluzând garduri vii/fâșii împădurite, arbori izolați, arbori în linie, grup de arbori/pâlcuri arbustive, șanțuri/rigole, ridicături de pământ/movile și terase existente pe terenul agricol;
- este interzisă tăierea gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor sălbatice (perioada 15 martie – 31 august);
- se iau măsuri pentru evitarea instalării și extinderii speciilor de plante invazive pe terenul agricol.

5. GAEC 9 – Interzicerea conversiei sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din perimetrul siturilor Natura 2000

Standardul GAEC 9 este un **standard nou**, având ca obiectiv principal protejarea habitatelor și a speciilor, cu următoarele cerințe:

- se interzice schimbarea destinației sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din perimetrul siturilor Natura 2000;
- lucrările de exploatare și întreținere a pajiștilor permanente din perimetrul siturilor Natura 2000 se efectuează cu respectarea măsurilor de conservare prevăzute în planurile de management ale siturilor sau cu respectarea măsurilor minime de conservare stabilite de administratorul sitului, până la aprobarea planului de management.

În aplicarea acestui standard, se consideră „pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic” din perimetrul siturilor Natura 2000, pajiștile permanente care constituie un habitat natural (habitat prioritar) a cărui conservare necesită declararea ariei speciale de conservare, precum și pajiștile permanente care constituie un habitat important pentru speciile de floră și faună sălbatică (specii prioritare) care fac obiectul conservării sitului.

Conform PNS PAC 2023-2027 toate standardele de condiționalitate (GAEX și SMR) sunt obligatorii pentru toți beneficiarii, pe întreaga perioadă a angajamentelor.

GAEC din baseline respectă aceeași condiție, fiind relevant pentru aplicarea sancțiunilor de excludere de la plată.

În cazul nerespectării altor standarde se aplica numai % de reducere a plăților.

Aceste prevederi sunt valabile pentru toate intervențiile analizate în continuare.

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a intervenției DR-01, pachetul 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV).

4.1.2 Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.1 - pajiști importante pentru *Crex crex*

Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 3.1 - pajiști importante pentru *Crex crex* și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redate în tabelul 22.

Tabel 22. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 3.1 - pajiști importante pentru *Crex crex* și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.1 - pajiști importante pentru <i>Crex crex</i>	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru <i>Crex crex</i>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> cositul este permis începând cu data de 1 august (P), 	M1. Amanarea cositului până la 1 August în fânațele unde cuibărește specia.
<ul style="list-style-type: none"> cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia, o bandă, lată de 3 metri, cu o suprafață totală de cel puțin 3% din suprafața aflată sub angajament, va fi lăsată necosită și nepășunată pe cel puțin o margine a fiecărei parcele (poate fi cosită după data de 1 septembrie) (P), <p>Obs: DR-01 vine în întâmpinarea problemei date de considerentele practice invocate, stabilind un procent minim de 3% din suprafața parcelei. Așadar, DR-01 vine în completarea recomandării, nelăsând excepții în aplicarea cerinței, care este una importantă pentru atingerea obiectivului urmărit.</p>	M2. Cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia, (sau începând dintr-o margine a parcelei în linii paralele până spre marginea opusă a parcelei); pe marginile fiecărei parcele se va lăsa o bandă necosită, lată de 3 metri. Această bandă poate fi cosită după data de 1 septembrie. Din considerente practice, în cazul parcelelor cu o suprafață sub 1 ha nu este obligatorie menținerea benzii de 3 m.
<ul style="list-style-type: none"> lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața pajiștilor aflate sub angajament, cu excepția celor operate cu forță animală (pentru varianta 2.1) sau sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 2.2) (P), 	M3. Evitarea cositului mecanizat.
<ul style="list-style-type: none"> sunt interzise acțiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiștilor aflate sub angajament; 	M4. Interzicerea drenării pajiștilor umede
<ul style="list-style-type: none"> utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă (P), 	M5. Interzicerea utilizării pesticidelor și îngrășămintelor în habitatele utilizate de specie
<ul style="list-style-type: none"> pentru pajiștile utilizate mixt pășunatul se va efectua cu maximum 0,7 UVM (unitate vita mare) pe hectar, utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N sa/ha (0,7 UVM/ha) (P), masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafața pajiștii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului, pajiștile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor, nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări (se pot face însămânțări cu specii din flora locală 	Fără corespondență

<p>doar în cazurile când unele suprafețe sunt afectate accidental),</p> <ul style="list-style-type: none"> beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu. 	
<p>M6 - Angajamentul P3 al DR-02 se aplică numai pe PP, nu și pe TA, motiv pentru care nu se stabilesc reguli de înființare a culturilor.</p> <p>M7 - Angajamentul prevede ca baseline aplicarea unei activități agricole minime, care asigură evitarea abandonului.</p> <p>M8 - Obligație derivată din condiționalități (GAEC1 și GAEC9) și legislația națională (OUG 34/2013)</p> <p>M11 - Activitatea este derulată anual, dar nu este o condiție a angajamentului.</p> <p>M12 - Acoperit de GAEC3 și legislația națională</p>	<p>M6. Menținerea unui peisaj agricol mozaicat prin încurajarea diversificării culturilor în parcele mici în combinație cu suprafețe de vegetație naturală și/sau semi-naturală</p> <p>M7. Prevenirea abandonului pajiștilor favorabile speciei prin asigurarea unui management extensiv (pășunat/cosit)</p> <p>M8. Interzicerea conversiei pajiștilor în terenuri arabile</p> <p>M9. Menținerea unei structuri mozaicate la nivelul fânețelor prin asigurarea unor straturi de vegetație de înălțimi diferite</p> <p>M10. Eliminarea pășunatului în zonele de cuibărit în intervalul 15 Aprilie - 31 Iulie</p> <p>M11. Informarea localnicilor cu privire la practicile de agricultură în conformitate cu cerințele ecologice ale speciei. Diseminarea informațiilor cu privire la plățile compensatorii și acordarea de sprijin în accesarea lor</p> <p>M12. Interzicerea incendierii vegetației</p>

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a intervenției DR-01, pachetul 3.1 - pajiști importante pentru *Crex crex*.

4.1.3 Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.2 - pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*:

Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 3.2 -pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus* și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redate în tabelul 23.

Tabel 23. Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 3.2 - pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus* și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.2 -pajiști importante pentru <i>Lanius minor</i>	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru <i>Lanius minor</i>	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru <i>Falco vespertinus</i>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • cositul este permis până la data de 1 iulie (P), 	<p>M1. Cositul se va putea efectua doar după data de 1 iulie.</p>	<p>Fără corespondență</p>
<ul style="list-style-type: none"> • cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia, • o bandă, lată de 3 metri, cu o suprafață totală de cel puțin 3% din suprafața aflată sub angajament, va fi lăsată necosită și nepășunată pe cel puțin o margine a fiecărei parcele (poate fi cosită după data de 1 septembrie) (P), Obs: DR-01 vine în întâmpinarea problemei date de considerentele practice invocate, stabilind un procent minim de 3% din suprafața parcelei. Așadar, DR-01 vine în completarea recomandării, nelăsând excepții în aplicarea cerinței, care este una importantă pentru atingerea obiectivului urmărit. 	<p>M2. Cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia, (sau începând dintr-o margine a parcelei în linii paralele până spre marginea opusă a parcelei); pe marginile fiecărei parcele se va lăsa o bandă necosită, lată de 3 metri. Această bandă poate fi cosită după data de 1 septembrie. Din considerente practice, în cazul parcelelelor cu o suprafață sub 1 ha nu este obligatorie menținerea benzii de 3 m.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața pajiștilor aflate sub angajament, cu excepția celor operate cu forță animală (pentru varianta 2.1) sau sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea 	<p>M3. Lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața pajiștilor folosite de <i>Lanius minor</i>.</p>	

utilajelor grele (pentru varianta 2.2) (P),		
<ul style="list-style-type: none"> sunt interzise acțiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiștilor aflate sub angajament; 	M4. Interzicerea drenării pajiștilor umede	
<ul style="list-style-type: none"> utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă (P), 	M5. Utilizarea fertilizanților și pesticidelor este interzisă.	M1. Evitarea utilizării pesticidelor și interzicerea otrăvirii intenționate a ciorilor de semănătură
<ul style="list-style-type: none"> masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafața pajiștii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului, 	M6. Masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafața pajiștii nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului.	Fără corespondență
<ul style="list-style-type: none"> pajiștile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor, 	M7. Pajiștile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor.	
<ul style="list-style-type: none"> nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări (se pot face însămânțări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafețe sunt afectate accidental), 	M8. Nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări. Se pot face însămânțări cu specii din flora locală doar în cazurile când anumite porțiuni de pajiște se degradează sau sunt afectate accidental,	
<ul style="list-style-type: none"> pășunatul se va efectua cu maximum 1 UVM pe hectar, 	M9. Reglementarea pășunatului în conformitate cu capacitatea de suport al pajiștilor	M2. Promovarea practicilor extensive de pășunat
<ul style="list-style-type: none"> utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 50 kg N sa/ha (1 UVM/ha) (P), beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu. 	Fără corespondență	Fără corespondență

<p>M3. GAEC8</p> <p>M14 și M4 – GAEC3</p>	<p>M10. Menținerea elementelor naturale la nivelul peisajului (arbori solitari, tufișuri native, margini de vegetație ierboasă</p> <p>M11. Menținerea și/sau refacerea aliniamentelor de arbori pentru asigurarea condițiilor de cuibărit</p> <p>M12. Interzicerea conversiei pajistilor în terenuri arabile</p> <p>M13. Menținerea unei structuri mozaicate la nivelul fânețelor prin asigurarea unor straturi de vegetație de înălțimi diferite</p> <p>M14. Interzicerea incendierii vegetației ierboase și a tufărișurilor precum și a acțiunilor de curățare a tufărișurilor.</p>	<p>M3. Menținerea pajistilor și promovarea unui peisaj mozaicat pentru a asigura habitatul de hrănire pentru specie</p> <p>M4. Interzicerea incendierii vegetației</p>
---	--	--

Indiferent de nivelul de pășunat, se vor respecta prevederile GAEC1 – “ Menținerea pajistilor permanente pe baza unui raport proporțional între pajistile permanente și suprafața agricolă la nivel național în comparație cu anul de referință 2018. Reducerea maximă este de 5% în comparație cu anul de referință”. Arderea vegetației, ca măsură de igienizare sau stimulare a creșterii acesteia este interzisă, cu excepția cazurilor speciale prevăzute de legislația în vigoare. Derogări de la măsura care stabilește încărcătura maximă pe suprafața de pășunat se fac pentru proprietarii care aleg să aplice pentru pachetul numărul 1 de agromediu: “Pajiști cu înaltă valoare naturală”. Astfel proprietarii vor avea posibilitatea de a obține compensații financiare pentru măsurile descrise ce se doresc a fi implementate.

Arborii solitari, vegetația arbustivă și marginile înierbate (între parcele de teren arabil sau pe marginile drumurilor locale etc.) reprezintă habitatele preferate pentru cuibărit și hrănire pentru specia *Lanius minor*. Pentru a menține acest habitat se va interzice tăierea arborilor izolați sau a pâlcurilor de arbori situați pe pajiști, pășuni, teren cultivabil sau la marginea parcelor de teren agricol (respectarea prevederilor standardului GAEC 9- Bunele practici agricole și de mediu (GAEC) în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului și pădurilor nr. 30/147/ 2010, cu modificările și completările ulterioare aduse de Ordinul comun MADR și MMP nr.36/888/2012). În cazul pășunilor abandonate, degradate, acestea vor fi readuse la stadiul de pășune și menținute ca atare, cu respectarea prevederilor măsurii (pe pajistile degradate readuse la stadiu de pășune se vor menține elemente de peisaj – tufișuri, arbori izolați, pâlcuri de arbori - la marginea acestora). Situația terenurilor abandonate pe o perioadă îndelungată de timp (unde stadiile succesiunii vegetației au dus la instalarea vegetației freștiere pioniere) va fi tratată de către administrator de la caz la caz, acesta propunând schimbarea categoriei terenului sau readucerea la stadiul de pășune.

Se va interzice tăierea arborilor izolați sau a pâlcurilor de arbori situați pe pajiști, pășuni, teren cultivabil sau la marginea parcelor de teren agricol, respectiv respectarea prevederilor GAEC 9 din Codul pentru bune condiții agricole și de mediu. Pentru cazul special al aliniamentelor de arbori – în special plopi - de la baza drumurilor: acestea vor putea fi

îndepărtate doar atunci când vor fi prevăzute măsuri obligatorii de replantare în aceleași zone sau în alte zone deschise cu specii similare autohtone. Se va interzice amplasarea stânelor la mai puțin de 500m de arborii izolați, pâlcurile de arbori și lizierele pădurilor.

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a intervenției DR-01, pachetul 3.2 -pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*.

4.1.4 Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.)

Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redată în tabelul 24.

Tabel 24. Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 6 - pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 6 - pajiști importante pentru fluturi (<i>Maculinea</i> sp.)	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru fluturi (<i>Maculinea</i> sp.)
<ul style="list-style-type: none"> pășunatul este permis cu maxim 0,7 UVM pe hectar, <p>Obs: M1 este necuantificabilă</p>	<p>M1. Interzicerea suprapășunatului deoarece are ca rezultat direct și imediat schimbarea compoziției floristice a pajiștilor (animalele pasc în mod selectiv). Efectul pe termen lung se manifestă prin degradarea accentuată a habitatului (tasare, insolație, erodare, etc.) ce poate deveni impropriu dezvoltării <i>Maculinea</i> sp., cât și a furnicilor din genul <i>Myrmica</i> pe baza cărora această specie își desăvârșește dezvoltarea.</p>
<ul style="list-style-type: none"> este interzisă utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor (P), utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N s.a./ha (P), 	<p>M2. Interzicerea folosirii insecticidelor atât în zona vizată, cât și în zonele din imediata proximitate (culturi agricole, păduri, așezări omenești, etc.). Dacă totuși se aplică tratamente chimice în zonele învecinate, trebuie evitate zilele cu vânt.</p> <p>Interzicerea fertilizării chimice a pajiștilor în favoarea fertilizării cu îngrășământ natural (gunoi de grajd).</p>
<ul style="list-style-type: none"> lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața pajiștilor aflate sub angajament, cu excepția celor operate cu forță animală (pentru varianta 4.1) sau sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 4.2) (P), 	<p>M3. Interzicerea cositului mecanizat în favoarea celui manual. Lăsarea cu intenție a unor zone necosite, a unor “însule” de vegetație ce să poată fi folosite ca refugii de populațiile de <i>Maculinea</i> sp.. Interzicerea cositului mecanizat cu utilaje grele deoarece acestea pot strivi cuiburile de <i>Myrmica</i> în care fluterele se poate afla în stadiul de larvă sau pupă. Protejarea</p>

	zonelor unde planta gazdă pentru <i>M. arion</i> – cimbrisorul (<i>Thymus</i>) – realizează densități mari.
<ul style="list-style-type: none"> cositul este permis începând cu 26 august (P), 	M4. Se recomandă o singură cosire pe an, manual, după 20 august.
<p>M5 – GAEC3</p> <p>M6 – GAEC1 și GAEC9</p> <p>M7 - Depozitarea deșeurilor face improprie utilizarea agricolă a suprafețelor de PP și conduce la ineligibilitatea acestora.</p> <p>M8 – este necuantificabil</p>	<p>M5. Interzicerea cu desăvârșire a incendierii (chiar și a celei controlate) substratului ierbos (primăvara) cu scopul de a curăța terenul. Deși pupele de <i>Maculinea sp.</i> se află primăvara în cuiburile de furnici și nu sunt expuse direct la foc, ele vor fi grav afectate în urma incendierilor.</p> <p>M6. Destinația terenurilor nu poate fi modificată. Sub nici o formă, o fâneță sau pășune în care se găsește o specie de interes comunitar, nu poate fi transformată în teren arabil fără ca populațiile acelei specii să nu sufere un impact foarte puternic sau să dispară.</p> <p>M7. Interzicerea depozitării deșeurilor (atât a celor menajere cât și a celor provenite din construcții) în zonele în care se găsesc populații de <i>Maculinea sp.</i> Depozitarea deșeurilor duce la o degradare a calității habitatului specific, degradare ce se va traduce prin diminuarea sau dispariția populațiilor de <i>Maculinea sp.</i> în zona în care se află depozitele, dar și în zonele adiacente.</p> <p>M8. Este recomandată practicarea pășunatului în sistem tradițional. Specia <i>M. arion</i> tolerează bine chiar și un pășunat moderat. Abandonarea pășunatului, în special dacă este corelată și cu abandonarea cositului, duce la o degradare a pășunii ce va fi invadată de vegetație arbustivă, apoi de pădure (succesiune ecologică).</p>
<ul style="list-style-type: none"> sunt interzise acțiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiștilor aflate sub angajament. 	M9. Se interzice cu desăvârșire drenarea sau desecarea în zonele unde există <i>Maculinea sp.</i> Se recomandă păstrarea luncilor inundabile a râurilor și a fânețelor umede / înmlăștinite cu <i>Sanguisorba</i> într-o stare cât mai naturală. Se va evita construirea unor baraje artificiale pe râurile mici cu scopul de a se colecta apă folosită la udarea grădinilor sau la adăpatul animalelor. Astfel de acțiuni au drept

	consecință distrugerea habitatului <i>Maculinea sp.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafața pajiștii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului, • pajiștile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor, • nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări (se pot face însămânțări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafețe sunt afectate accidental), • beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu. 	Fără corespondență

Din analiza efectuată se constată că măsurile de reducere a impactului din planurile de management ale siturilor Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a intervenției DR-01.

4.1.5 Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redate în tabelul 25.

Tabel 25. Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 9.2.- pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru <i>Aquila pomarina</i>	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru <i>Aquila pomarina</i>
<ul style="list-style-type: none"> • cositul este permis începând cu data de 1 august (P), 	M1. Efectuarea cositului după 31 iulie
<ul style="list-style-type: none"> • lucrările cu utilaje mecanizate nu sunt permise pe suprafața pajiștilor aflate sub angajament cu excepția celor operate cu forță animală (pentru varianta 5.1) sau lucrările se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 5.2) (P), 	M2. Interzicerea aratului sau discuitul pășunilor aflate sub angajament

<ul style="list-style-type: none"> • minim 10% din suprafața fiecărei parcele aflată sub angajament trebuie menținută necosită, cositul acestora fiind permis după finalul lunii septembrie (P), 	M3. Cosirea cu mijloace manuale
<ul style="list-style-type: none"> • pășunile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor, 	M4. Pășunile inundate nu vor fi pășunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor
<ul style="list-style-type: none"> • este interzis drenajul parcelor aflate sub angajament 	M5. Este interzis drenajul pășunilor umede, prin orice metodă.
M6 – GAEC3	M6. Interzicerea incendierii pajistilor
M7 – GAEC8	M7. Interzicerea tăierii arborilor solitari sau a grupurilor de arbori. Rândurile de tufișuri și arbori de la marginile parcelor, drumurilor sau terenurilor agricole, nu vor fi distruse sau tăiate;
<ul style="list-style-type: none"> • pășunatul se efectuează cu maxim 0,7 UVM/ha 	M8. Efectuarea pășunatului cu un maximum de 0,7 UVM pe hectar;
<ul style="list-style-type: none"> • nu vor fi realizate însămânțări de suprafață sau supraînsămânțări. Se pot face însămânțări cu specii din flora locală doar în cazurile când anumite porțiuni de pajiște degradează sau sunt afectate accidental, • utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă (P), • utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N sa/ha (P), • beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu 	Fără corespondență

Asigurarea unui management adecvat aplicat pe terenurile arabile și pe pajiștile permanente situate în arealul de distribuție al acestei specii, bazat pe recomandările "Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici în România" (<http://milvus.ro/wp-content/uploads/2008/02/Ghid-romana.pdf>) și pe cele din "Planul Național de Acțiune pentru specia *Aquila pomarina*" (http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_PNA.pdf & http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_Tabel_sintetic.pdf), va contribui la asigurarea condițiilor de cuibărit și de hrănire necesare protecției speciei acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*). În același timp, aplicarea acestui pachet va contribui la atingerea obiectivelor generale de conservare a biodiversității, protecției apei și solului și reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, contribuind și la încurajarea practicilor agricole tradiționale.

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a intervenției DR-01, pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*).

4.2 Intervenția DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile

4.2.1 Cerințe specifice de eligibilitate a Pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Cercetările efectuate în cadrul proiectului LIFE09/NAT/BG000230 arată că alegerea habitatelor de hrănire depinde în mod esențial de vizibilitate, prezența zonelor fără deranj semnificativ, prezența liniilor electrice aeriene, a turbinelor eoliene și perdelelor forestiere (Harrison & Hilton, 2014).

De asemenea, pentru a asigura condiții favorabile pentru hrănire și pentru a limita deranjul în zonele în care fermierii aplică pentru plăți aferente pachetului 7 adresat acestei specii, este important ca activitățile de vânătoare să mențină aceste teritorii ca zone de liniște temporare.

Pe baza datelor colectate în ultimii 5 ani cu privire la populația speciei *Branta ruficollis* în România (proiectul pentru protejarea speciei de-a lungul rutei de migrație <https://savebranta.org/ro> și noul plan de acțiune pentru specie în România aflat în Proiect de Ordin la MMAP) și ca urmare a recomandărilor Studiilor de evaluare a PNDR 2014-2020, cerințele de management ale pachetului propus în PNS 2023-2027, adresat speciei *Branta ruficollis*, au fost adaptate la condițiile actuale. De asemenea, având în vedere faptul că Studiile de evaluare au identificat faptul că abordarea parcelară descurajează fermierii, aplicarea angajamentelor din PNS 2023-2027 se va face la nivelul suprafeței totale angajate.

Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate a Pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redate în tabelul 26.

Tabel 26. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate a Pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru <i>Branta ruficollis</i>	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru <i>Branta ruficollis</i>
Fără corespondență	M1. În situația în care se înființează o cultură de porumb, în anul respectiv, pe parcela angajată, cultura de toamnă este încorporată în sol până cel târziu la finalul lunii martie;
<ul style="list-style-type: none"> • Porumbul va fi recoltat începând cu 15 septembrie • în fiecare an de angajament, la nivelul suprafeței totale angajate, se va înființa minim 20% porumb și minim 30% culturi de 	M2. Parcelele angajate vor putea fi însămânțate cu porumb, dar nu mai târziu de data de 15 mai, iar porumbul nu va fi recoltat înainte de data de 15 septembrie. Într-o perioadă de 5 ani a angajamentelor

cereale (grâu, orz, secară, triticeale) sau rapiță,	este obligatorie înființarea în cel puțin 2 ani a culturii de porumb pe timpul verii.
Fără corespondență	M3. La recoltarea culturii de porumb este lăsată o suprafață nerecoltată de minimum 5% și maximum 10% (cultura este lăsată în picioare sau culcată) sau în situația în care nu este înființată o cultură de porumb, în anul respectiv de angajament fermierul este obligat să asigure o cantitate de 100 kg de porumb boabe pe hectar, în cel puțin un punct de hrănire situat pe suprafața fiecărei parcele angajate;
<ul style="list-style-type: none"> pesticidele și îngrășămintele nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânțarea culturii de toamnă și 28 februarie (P), 	M4. Reglementarea utilizării pesticidelor și a altor substanțe chimice utilizate în agricultură: pesticidele și fitostimulatorii (îngrășămintele) nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânțarea culturii de toamnă și 15 martie;
<ul style="list-style-type: none"> se interzic lucrările agricole și pășunatul pe suprafața angajată, în perioada 15 noiembrie - 28 februarie, 	M5. Se interzic lucrările agricole și/sau pășunatul în perioada 15 octombrie – 15 martie;
<ul style="list-style-type: none"> este interzisă folosirea metodelor de alungare a păsărilor în perioada cuprinsă între 15 noiembrie și 28 februarie, 	M6. Este interzisă folosirea metodelor de alungare a păsărilor în perioada cuprinsă între 15 octombrie și 31 martie;
<ul style="list-style-type: none"> în fiecare an de angajament, la nivelul suprafeței totale angajate, se va înființa minim 20% porumb și minim 30% culturi de cereale (grâu, orz, secară, triticeale) sau rapiță, 	M7. În fiecare an de angajament, după data de 15 septembrie, trebuie înființată o cultură de cereale de toamnă (grâu, orz, secară, triticeale) sau de rapiță;
<ul style="list-style-type: none"> însămânțarea culturii de cereale (grâu, orz, secară, triticeale) sau a rapiței trebuie finalizată înainte de data de 15 octombrie, 	M8. Însămânțarea cerealelor de toamnă (grâu, orz, secară, triticeale) sau a rapiței trebuie finalizată înainte de data de 15 octombrie;
<ul style="list-style-type: none"> beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu. 	Fără corespondență

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a intervenției DR-02, Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*).

4.2.2 Cerințe specifice de eligibilitate a Pachetului 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redată în tabelul 27.

Tabel 27. Correspondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 9.1 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru <i>Aquila pomarina</i>	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru <i>Aquila pomarina</i>
<ul style="list-style-type: none"> 10% din suprafața parcelei va rămâne nerecoltată, iar cultura va rămâne în picioare până la finalul lunii februarie (P), este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare, 	Fără corespondență
GAEC8	M1. Interzicerea tăierii arborilor solitari sau a grupurilor de arbori. Rândurile de tufișuri și arbori de la marginile parcelelor sau terenurilor agricole, nu vor fi distruse sau tăiate;
<ul style="list-style-type: none"> 10% din suprafața fiecărei parcele aflate sub angajament va rămâne necultivată (P) 	M2. Păstrarea unei suprafețe de minimum 10% per hectar ca zonă arbustivă, pentru crearea unui habitat de tufăriș; pe această suprafață pot fi realizate doar lucrări de întreținere pentru prevenirea extinderii excesive a arbuștilor;
GAEC3	M3. Interzicerea în totalitate a măsurilor de igienizare și stimulare a creșterii ierburilor, prin foc controlat sau necontrolat;
<ul style="list-style-type: none"> suprafața necultivată va fi amplasată astfel încât suprafața compactă cultivată să nu depășească 4 ha, iar lățimea minimă a benzilor care vor fi înființate în acest scop nu va fi mai mică de 3 m, 	M4. Pentru menținerea mozaicării terenurilor agricole, parcelele de culturi de cereale și lucernă nu trebuie să depășească 4 hectare;
<ul style="list-style-type: none"> cultivarea rapiței, a porumbului și a florii-soarelui este interzisă 	M5. În cazul în care, pe mai multe parcele învecinate se cultivă aceeași specie de plantă, suprafața cumulată nu trebuie să depășească 4 hectare;
<ul style="list-style-type: none"> utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă (P), 	M6. În teritoriile agricole mozaicate, folosite de acvila țipătoare mică, folosirea fertilizanților și a pesticidelor este strict interzisă;

<ul style="list-style-type: none"> beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu 	Fără corespondență
---	--------------------

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost prevăzute în condiționalitățile intervenției DR-02, pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*).

4.2.3 Cerințele specifice de eligibilitate a Pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Ca măsură de prevenire a accentuării tendinței de ușor declin înregistrat în România în perioada 2010-2015 și pentru asigurarea unor zone optime de hrană și cuibărit în terenurile în care se practică o agricultură intensivă este necesară luarea unor măsuri care să ajute la crearea unor insule de habitat propice (refugii ecologice) pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole. Cerințele specifice au fost dezvoltate avându-se în vedere nevoile etologice și ecologice ale speciilor de păsări comune specifice terenurilor agricole din România, impactul așteptat al aplicării unor scheme de agro-mediu similare, nu atât de targetate pe condițiile specifice caracteristice unei anumite specii periclitată, fiind indicat ex-ante și de o serie de publicații tematice care arată caracterul de specii „umbrelă” al speciilor de păsări comune. Astfel, există o serie de scheme de agro-mediu implementate în UE care au ca obiectiv principal al angajamentelor asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea sau îmbunătățirea statusului populațiilor unor specii comune (dar enumerate în formularele standard Natura 2000), specifice terenurilor agricole.

Prin pachetul actual, cu scopul utilizării eficiente a resurselor financiare disponibile, și ținând seama și de faptul că, în perioada 2018-2020 pachetul pilot propus nu a avut o absorbție ridicată, a fost menținută zona eligibilă, dar a fost modificată implementarea acestuia de la nivel parcelar, la nivel de suprafață totală angajată.

Aceste refugii pot fi create prin asigurarea de suprafețe nelucrate pe terenurile arabile pe care se practică uzual o agricultură intensivă. Suprafețele nelucrate fixe pe întreaga durată a angajamentului vor asigura hrană și habitat pentru păsările ce cuibăresc pe sol în sezonul de cuibărit. Suprafețele supuse rotației din punct de vedere al poziției acestora vor oferi o varietate de semințe pentru păsări pe tot parcursul iernii. Astfel, un sistem de suprafețe nelucrate fixe și supuse rotației în cei cinci ani, susținut de limitarea utilizării inputurilor, va asigura beneficii maxime pentru speciile de păsări vizate, dar și pentru viața sălbatică specifică habitatelor agricole în ansamblu.

Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 sunt redată în tabelul 28.

Tabel 28. Corespondența dintre Cerințele specifice de eligibilitate ale pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole și Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000

Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru	Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 (Mx) pentru refugii ecologice pe terenuri arabile pentru
---	---

speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole	speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole
<ul style="list-style-type: none"> • minim 30% din suprafața aflată sub angajament trebuie să fie necultivată. Procentul de 30% va fi împărțit astfel: <ul style="list-style-type: none"> - suprafață compactă fixă de minimum 10% din suprafața fiecărei parcele este menținută necultivată timp de 4 ani din perioada angajamentului. Această suprafață va fi doar cosită/pășunată anual după 1 august. În ultimul an de angajament suprafața respectivă va fi arată (P), - două suprafețe compacte necultivate, fiecare de minimum 10% din suprafața totală angajată, pot fi mutate de la un an la altul la nivelul suprafeței totale angajate. Aceste suprafețe vor fi înființate pe o perioadă de 1 an, începând cu toamna fiecărui an de angajament. La nivelul acestor suprafețe sunt interzise lucrările agricole pe o perioadă de 1 an, inclusiv arătura de toamnă, cu excepția cositului sau pășunatului care sunt permise după 1 august (P) 	<p>M1. Menținerea unui peisaj agricol mozaicat prin încurajarea diversificării culturilor în parcele mici în combinație cu suprafețe de vegetație naturală și/sau semi-naturală.</p> <p>Pentru menținerea mozaicării terenurilor agricole, parcelele de culturi de cereale și lucernă nu trebuie să depășească 4 hectare.</p> <p>în cazul în care, pe mai multe parcele învecinate se cultivă aceeași specie de plantă, suprafața cumulată nu trebuie să depășească 4 hectare.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • pe cele 3 suprafețe de câte 10% lăsate în fiecare an necultivate nu se vor aplica îngrășăminte chimice sau pesticide (P) 	<p>M2. Restrictionarea utilizării fertilizatorilor chimici și a pesticidelor</p>
<ul style="list-style-type: none"> • este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare, 	<p>M3. Cosirea cu mijloace manuale</p>
<p>M4 – GAEC 3</p> <p>M5 - asigurate de angajamentele propuse pe minim 30% din suprafața angajată</p>	<p>M4. Interzicerea incendierii vegetației</p> <p>M5. Asigurarea de condiții optime de cuibărire pentru speciile cuibăritoare pe sol pe suprafața terenurilor agricole prin stabilirea de mici parcele de cuibărit în mijlocul culturilor Agricole.</p> <p>Din cauza modificărilor produse habitatelor naturale, în special prin transformarea acestora în culturi agricole, numeroase specii de paseriforme, cum ar fi ciocârlile și alte specii similare, sunt supuse unei presiuni antropice ridicate, găsind mai greu locuri de cuibărire și hrănire în noile tipuri de habitate. Pentru a soluționa această problemă se propune crearea, cu acordul deținătorilor de terenuri agricole de pe suprafața sitului, a</p>

	<p>unor mici parcele neînsemănțate în mijlocul culturilor de toamnă (în special grâu de toamnă), parcele care ulterior pot oferi condiții optime de cuibărit și hrană. Această metodă (dovedită a fi eficientă în numeroase cazuri) este foarte simplu de implementat și presupune doar neînsemnătarea câtorva mici parcele (de obicei de 4x4 m), în rest terenul agricol putând fi tratat/utilizat în mod normal.</p> <p>M9. Este interzisă folosirea metodelor de alungare a păsărilor în perioada cuprinsă între 15 octombrie și 31 martie</p>
<ul style="list-style-type: none"> beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu 	Fără corespondență

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a intervenției DR-02, pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole.

4.3 Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă

Conform datelor din "Studiului pentru elaborarea metodologiei și calcularea plăților Natura 2000 din zonele forestiere din ariile naturale protejate, efectuat de INCD în Silvicultură "Marin Drăcea", au fost analizate Planurile de management și Regulamentele ariilor naturale protejate primite de la Direcția Biodiversitate din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, pentru 249 arii naturale protejate ale căror limite suprapuse peste fondul forestier proprietate publică a statului acoperă o suprafață de 2 0851 mii ha.

Studiul contribuie la asigurarea unui management durabil al terenurilor forestiere din cadrul siturilor Natura 2000 din România prin implementarea cerințelor Uniunii Europene cu privire la rețeaua ecologică europeană Natura 2000. Conform Planului Strategic Național 2021-2027 o serie de măsuri restrictive impuse prin planurile de management ale siturilor Natura 2000 pot fi finanțate prin fonduri europene.

Prin Studiu au fost evaluate măsurile de protecție impuse proprietarilor de fond forestier, calculul contravalorii acestora și stabilirea plăților anuale la hectar ce vor fi acordate, în proporție de 100 %, din fonduri europene.

Astfel, s-a constatat că măsurile de protecție instituite prin Planurile de management ale ariilor naturale protejate, pentru care s-au evaluat pierderile de venit și s-au stabilit compensațiile, excedează măsurile de protecție instituite prin reglementările (actele normative) existente în prezent la nivel național. În acest sens, studiul a fundamentat prioritățile în cadrul politicilor de dezvoltare durabilă a sectorului forestier din România, prin includerea acestora în cadrul strategiei forestiere naționale.

În cadrul Planurilor de management ale siturilor Natura 2000, au fost identificate, de către MMAP (autoritatea contractantă), o serie de **8 restricții comune (Rx)**, descrise la pct. 3.2.3. din prezentul studiu, constituind măsuri de reducere a impactului (Mx) (tabel 29).

Tabel 29. Corelarea dintre măsurile de reducere EA și cuantificabilele conform restricțiilor aferente Intervenției DR-07 - Silvo-mediu și climă

Măsuri silvo-mediu EA	Cuantificabile conform restricției Rx
M1. Arborete exceptate de la orice fel de intervenție;	<p>Analiza restricției R1 – arborete exceptate de la orice fel de intervenție a evidențiat două cuantificabile:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Interzicerea parcurgerii cu lucrări silvice</i>, în arboretele care fac parte din cadrul unor habitate Natura 2000 (ex: 9180*, 91E0*, 91D0*, 7110* etc); 2. <i>Crearea unor zone de protecție cu lățimi variabile</i>, (de la 10 metri până la 30 metri), în vecinătatea cursurilor de apă.
M2. Gospodărirea arboretelor trebuie făcută prin lucrări speciale de conservare;	<p>Analiza restricției R2 – gospodărirea arboretelor prin lucrări speciale de conservare a evidențiat două, cuantificabile:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Limitarea tăierilor la cele de conservare</i>, în arboretele ce fac parte din cadrul unor habitate Natura 2000 (ex: 9180, 91E0, 91D0*, 7110* etc); 2. <i>Crearea unor zone de protecție cu lățimi variabile</i> ,(de la 10 până la 30 metri), în vecinătatea cursurilor de apă.
M3. Revenirea la tipurile de habitate naturale prin înlăturarea arboretelor necorespunzătoare din punct de vedere al stării de vegetație și al compoziției speciilor;	<p>Analiza restricției R3 - revenirea la tipurile naturale fundamentale de pădure prin substituirea arboretelor necorespunzătoare din punct de vedere al compoziției speciilor actuale recomandă următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Oferirea unei plăți diferențiate în raport cu tipul de arboret proiectat pe bază de specii natural fundamentale, din cauza faptului că există diferențe semnificative la nivelul costurilor de împădurire între acestea. <p>Compensații se vor acorda în următoarele cazuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - când se înlocuiește arboretul de plop euramerican cu arborete de plop indigen, salcie indigenă sau arborete pe bază de cvercinee; - când se înlocuiește arboretul de salcie selecționată cu arborete de plop indigen sau arborete pe bază de cvercinee (când se înlocuiește cu arborete de salcie indigenă nu se acordă compensații din cauza faptului că avem aceleași costuri de înființare și îngrijire a culturilor în ambele cazuri); - când se înlocuiește arboretul de salcâm cu arborete de plop indigen, salcie indigenă sau arborete pe bază de cvercinee.
M4. Menținerea unei cantități de 5% lemn mort/ha;	<p>Analiza restricției 4 - Menținerea unei cantități de 5% lemn mort/ha specifică următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cantitatea de 5% lemn mort pentru o perioadă de 10 ani (perioada de aplicare a amenajamentului) este de 5,23 mc./ha (0,52 mc./an/ha).
M5. Limitarea folosirii mijloacelor de combatere chimică de tip profilactic a dăunătorilor și a	<p>Analiza Restricției R5 - limitarea folosirii mijloacelor de combatere chimică de tip profilactic a dăunătorilor și a tratamentelor chimice în sau într-un perimetru de 100 m (200</p>

tratamentelor chimice în sau într-un perimetru de 100 m (200 m) în jurul habitatelor favorabile unor specii;	<p>m) în jurul habitatelor favorabile unor specii specifică următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Se constată că cele mai multe restricții sunt legate de utilizarea insecticidelor. ➤ O parte din planurile de management oferă și soluții alternative pentru R5.
M6. Declararea de zone de liniște în jurul cuiburilor și limitarea/controlul activităților forestiere în perioada de cuibărit pentru protecția unor specii;	<p>Analiza Restricției R6 - Declararea de zone de liniște în jurul cuiburilor și limitarea/controlul activităților forestiere în perioada de cuibărit pentru protecția unor specii a evidențiat două tipuri de restricții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Permanentă; - Sesonieră.
M7. Menținerea unei structuri forestiere mozaicate, prin păstrarea de pâlcuri de 3-5 arbori bătrâni - peste 80 ani;	<p>Restricția R7 - Menținerea unei structuri forestiere mozaicate, prin păstrarea de pâlcuri de 3-5 arbori bătrâni peste 80 ani face referire la suprafețe și metode de calcul al compensațiilor.</p>
M8. Interzicerea construirii de noi drumuri forestiere și de noi drumuri de exploatare în sit sau părți ale acestuia.	<p>Analiza Restricției R8 - Interzicerea construirii de noi drumuri forestiere și de noi drumuri de exploatare în sit sau părți ale acestuia a evidențiat următoarele aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ în cazul arboretelor accesibile, interdicția construirii de noi drumuri forestiere nu conduce la pierderi de venit respectiv la compensații de acordat; în schimb, interdicția construirii de noi drumuri de exploatare, conduce la schimbarea tehnologiei de recoltare a masei lemnoase, respectiv la trecerea de la colectarea masei lemnoase cu tractorul la colectarea cu funicularul sau atelajele, după caz (pe terenuri cu pantă sub 30 gr. colectarea se va face cu atelajele iar pe terenurile cu înclinarea peste 30 gr., colectarea se va face cu funicularul). <p>în cazul arboretelor inaccesibile, interdicția construirii de noi drumuri forestiere conduce la pierderi de venit respectiv la compensații de acordat ca urmare a recoltării materialului lemnos de la distanțe mari (peste 1,2 km) comparativ cu situația în care ar fi permisă construcția de noi drumuri forestiere și în care recoltarea materialului lemnos s-ar fi făcut de la distanțe mici (sub 1,2 km).</p> <p>interzicerea construirii de noi drumuri forestiere pe amplasamentele siturilor Natura 2000, pot conduce la soluții al căror impact negativ asupra mediului să fie mai mare decât cel rezultat prin dotarea fondului forestier cu instalații de transport.</p>

Printre măsurile utile în scopul prevenirii sau reducerii impacturilor negative ale exploatarei pădurii menționăm:

- conservarea arboretelor naturale și de tip natural;
- interzicerea pășunatului în pădure;

- reluarea împăduririlor terenurilor degradate, însă pe baza unor studii care să vizeze și aspectele ecologice;
- evitarea tăierilor rase și a defrișărilor;
- utilizarea biomasei forestiere în scopuri energetice ;
- reincluderea “pășunilor împădurite” în fondul forestier.

Conform informațiilor din Intervenția DR-07 - Silvo-mediu și climă prin PNS PAC 2023-2027 se au în vedere următoarele cerințe specifice pe cele 2 Pachete:

Cerințele specifice Pachetului 1 – Asigurarea de zone de liniște

1. Fiecare solicitant al sprijinului financiar delimitează zone de liniște compacte care să acopere cel puțin 20% din totalul suprafeței eligibile angajate, delimitate prin limite parcele/subparcele. În situația în care solicitantul deține în proprietate terenuri forestiere situate în mai multe UP (administrare de același ocol silvic sau de ocoale silvice diferite), procentul de minimum 20% se va asigura la nivelul fiecărei UP. Fiecare zonă de liniște compactă din cadrul unei U.P. nu poate avea o suprafață mai mică de 20 ha.

În cadrul zonelor de liniște, pentru perioada de angajament, vor fi permise doar lucrări de împădurire, ajutorarea regenerărilor naturale, întreținere a culturilor și a semințișurilor până la realizarea stării de masiv, descopleșiri, degajări, depresaje și curățiri, precum și lucrări de reconstrucție ecologică care se continuă din perioada premergătoare angajamentului.

În cazul în care pe perioada de aplicare a angajamentului în cadrul zonei de liniște apar fenomene care impun recoltarea de produse accidentale I sau II pe o suprafață mai mică de 50%, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii. În cazul în care suprafața pe care apar fenomene care impun recoltarea de produse accidentale I sau II este de cel puțin 50%, angajamentul se încheie fără a fi necesară rambursarea sprijinului primit anterior în cadrul angajamentului.

2. Pe suprafața din angajament care nu face obiectul constituirii zonei de liniște se pot executa lucrările prevăzute de amenajamentul silvic, avându-se în vedere ca pe perioada angajamentului să nu se intervină cu lucrări pe o perioadă mai mare de un an pe aceeași unitate amenajistică, cu excepția cazului în care este necesar să se efectueze lucrări de împădurire, ajutorarea regenerărilor naturale, întreținere a culturilor și a semințișurilor până la realizarea stării de masiv, descopleșiri, degajări, depresaje și curățiri. În situația în care pe suprafața unei unități amenajistice din afara zonei de liniște are loc un fenomen ce impune recoltarea de produse accidentale I sau II, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii.

3. În situația în care pentru suprafața angajată, în afara zonei de liniște, există unități amenajistice încadrate în tipul funcțional TII, pentru care în amenajament sunt prevăzute lucrări speciale de conservare, aceste lucrări se vor aplica, cu excepția recoltării de masă lemnoasă. În situația în care pe suprafața unei unități amenajistice încadrate în tipul funcțional TII din afara zonei de liniște are loc un fenomen ce impune recoltarea de produse accidentale I sau II, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii.

Pentru aplicarea pachetului 1 se va avea în vedere ca până la expirarea amenajamentului (sau în cazul în care angajamentul se întinde pe perioada a două amenajamente, până la expirarea celor două amenajamente silvice) volumul rămas de recoltat prin tăieri de conservare pe toată suprafața din angajament să fie egal cu cel puțin cinci posibilități anuale de recoltare a masei lemnoase prin tăieri de conservare prevăzute în amenajamentul/amenajamentele silvice (cumulate).

Cerințele specifice Pachetului 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri

Pachetul 2 poate fi aplicat doar în combinație cu Pachetul 1.

Fiecare solicitant al sprijinului financiar precizează unitățile amenajistice pe care estimează că va efectua rărituri cu atelaje pe toată perioada de angajament. Unitățile amenajistice selectate trebuie să se regăsească în planul lucrărilor de îngrijire a arboretelor din amenajamentul silvic, în secțiunea rărituri. Suma suprafețelor unităților amenajistice selectate nu poate depăși jumătate din suprafața totală a unităților amenajistice precizate în planul lucrărilor de îngrijire a arboretelor din amenajamentul silvic, în secțiunea rărituri.

Adoptând acest pachet, solicitantul sprijinului se angajează să contracteze sau să efectueze lucrările de colectare a materialului lemnos folosind exclusiv atelaje la operațiile de adunat, scos și apropiat pe suprafața parcursă cu rărituri ce face obiectul angajamentului, până la platforma primară (punct de colectare a materialului lemnos) sau o cale permanentă de transport. Lucrările de colectare trebuie să cuprindă cel puțin operația de adunat și una sau amândouă din operațiile de scos și apropiat. Atelajele vor fi folosite avându-se în vedere ca volumul arborelui mediu colectat să fie de cel mult 0,3 m³.

Deoarece prin intervenția DR07 se prevede că plățile de silvo-mediu și climă vor fi acordate proprietarilor de terenuri forestiere din FFN sau asociațiilor acestora **care își asumă în mod voluntar angajamente de silvo-mediu și climă**, iar angajamentele încheiate acoperă o perioadă de 5 ani, măsurile de reducere M1-M8 nu se aplică prezentei intervenții.

4.4 Intervenția DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană, Intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative, Intervenția DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice

Intervențiile DR-09:DR-11 asigură evitarea abandonului activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, încurajând fermierii să desfășoare activități agricole în zonele cu risc de abandon, ceea ce conduce la asigurarea managementului habitatelor agricole și evitarea pierderii acestora în scenariul abandonului și apariției succesiunii ecologice pe acele suprafețe.

Aplicarea condiționalității, ca obligație generală, contribuie în același timp la atingerea obiectivelor rețelei Natura 2000.

5 CERINTE DE MONITORIZARE

Pe parcursul implementării PNS 2023-2027 vor fi respectate următoarele cerințe de monitorizare:

1. Monitorizarea modului de respectare a normelor de condiționalitate, relevante și importante pentru conservarea biodiversității:

1.1. SMR 3 – Conservarea păsărilor sălbatice (Directiva 2009/147/CE);

1.2. SMR4 - Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (Directiva 92/43/CEE);

1.3. GAEC 8 - Ponderea minimă a suprafeței agricole dedicate zonelor sau elementelor neproductive;

1.4. GAEC 9 – Interzicerea conversiei sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic în siturile Natura 2000.

2. Realizarea unei evaluări, începând cu anul 2025, a eficienței implementării intervențiilor DR-01, DR-02, DR-07, DR-09, DR-10, DR-11 în siturile Natura 2000, conform indicațiilor

metodologice ale ghidurilor standard de monitorizare furnizate de Comisia Europeană, pe baza indicatorilor relevanți prevăzuți în raportul de mediu.

6 SOLUȚII ALTERNATIVE

Nu este cazul.

7 MĂSURI COMPENSATORII

Nu este cazul.

8 CONCLUZII

Din perspectiva componentelor de mediu a rețelei Natura 2000, relevante pentru prezentul studiu sunt 6 intervenții, care au fost analizate pentru evaluarea unui impact negativ potențial asupra siturilor Natura 2000, cu care se suprapun.

intervențiile din PNS PAC 2023-2027 se suprapun cu **349 SCI-uri și 156 SPA-uri** în zona habitatelor de pajiști, terenuri agricole și păduri.

Speciile faunistice de importanță comunitară pentru care se prevăd intervenții de agro-mediu sunt următoarele:

1. **Avifaună:** A339 *Lanius minor*, A097 *Falco vespertinus*, A122 *Crex crex*, A089 *Aquila pomarina*, A396 *Branta ruficollis*, precum și 20 de specii specifice terenurilor agricole (*Alauda arvensis*, *Corvus frugilegus*, *Coturnix coturnix*, *Miliaria calandra* (*Emberiza calandra*), *Emberiza citrinella*, *Galerida cristata*, *Hirundo rustica*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Motacilla flava*, *Passer montanus*, *Perdix perdix*, *Phasianus colchicus*, *Saxicola torquatus*, *Saxicola rubetra*, *Streptopelia turtur*, *Sturnus vulgaris*, *Sylvia communis*, *Upupa epops* și *Vanellus vanellus*).

2. **Nevertebrate:** *Maculinea sp.*

Deoarece intervențiile analizate respectă principiile de condiționalitate, care sunt obligatorii pentru a obține finanțare pentru activitățile descrise, impactul a fost analizat în raport cu acestea.

Impactul direct și indirect negativ asupra habitatelor de importanță comunitară este **nul**. Nu vor fi afectați parametrii necesari pentru menținerea stării de conservare a acestora.

Nici una dintre intervențiile analizate nu exercită vreuna din presiunile actuale sau viitoare specifice domeniilor agropastoral și forestier.

Luând în considerare caracterul dispersat pe tot teritoriul național al intervențiilor, a fost făcut un calcul estimativ pentru suprafețele eligibile suprapuse cu suprafețele rețelei Natura 2000.

Astfel, pentru fiecare dintre cele 6 intervenții analizate, planul se prezintă astfel:

1. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente** va acoperi cca. 73,71% din suprafața SPA-urilor și 70,19% din suprafața SCI-urilor la nivel național (126 SPA și 281 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 69,51% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Aproximativ 81,60% din suprafața pajiștilor din SPA-uri și 82,67% din suprafața pajiștilor din SCI-uri, desemnate la nivel național, sunt ocupate de suprafețele eligibile aferente

- pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-01**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 82,27% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.
2. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-02** - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile va acoperi cca. 28,26% din suprafața SPA-urilor și 18,56% din suprafața SCI-urilor la nivel național (76 SPA, 78 SCI) sunt acoperite de zona eligibilă propuse prin intervenția DR-02. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 19,46% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 40,02% din suprafața terenurilor arabile a SPA-urilor și 32,65% din suprafața terenurilor arabile a SCI-urilor sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin intervenția **DR-02**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 36,74% din suprafața terenurilor arabile din siturile Natura 2000 desemnate în România.
 3. Intervenția **DR-07** acoperă tot teritoriul național și se adresează proprietarilor privați și publici (UAT) de păduri, care dețin suprafețe de pădure aflate în Fondul Forestier Național.
 4. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-09** - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană va acoperi cca. 38,78% din suprafața SPA-urilor și 46,76% din suprafața SCI-urilor la nivel național (50 SPA, 181 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 43,54% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 26,17% din suprafața pajiștilor a 50 SPA-uri și 40,83% din suprafața pajiștilor a 181 SCI-uri se suprapun cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-09**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 31,48% din suprafața pajiștilor siturilor Natura 2000 desemnate în România.
 5. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-10** - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative va acoperi cca. 19,32% din suprafața SPA-urilor și 22% din suprafața SCI-urilor la nivel național (90 SPA, 116 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 14,32% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 31,14% din suprafața pajiștilor a 91 SPA-uri și 22% din suprafața pajiștilor a 116 SCI-uri sunt suprapuse cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-10**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 27,96% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.
 6. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-11** - Zone afectate de constrângeri naturale specifice va acoperi cca. 13,00% din suprafața SPA-urilor și 10,00% din suprafața SCI-urilor la nivel național (8 SPA, 4 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 8,34% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 8,96% din suprafața pajiștilor a 8 SPA-uri și 8,64% din suprafața pajiștilor a 4 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția **DR-11**. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 7,03% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.

Suprafața totală de teren agricol eligibilă prin intervenții, suprapusă cu suprafața totală de teren agricol din siturile Natura 2000 este de **997,872.57 ha**, reprezentând **66,48%**.

Localizarea intervențiilor din plan nu va afecta în mod direct funcționalitatea rețelei Natura 2000 sau a speciilor comunitare. Nu vor exista fragmentări de habitate. Menținerea integrității siturilor va asigura și teritoriul necesar pentru adăpost, reproducere și hrănire pentru speciile de interes conservativ, fără să afecteze mărimea populațiilor. De asemenea, nu va exista o fragmentare funcțională a habitatelor populațiilor faunistice.

Deoarece intervențiile propuse prin plan au în vedere cerințe (măsuri) speciale de management pentru conservarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară în cadrul politicilor de agro-mediu, efectele acestora pot fi doar pozitive.

Impactul direct este nul pe termen scurt, la începutul implementării intervențiilor și va deveni pozitiv, de +12 puncte pe termen mediu, și +15 pe termen lung – semnificativ pozitiv în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan.

Impactul pozitiv semnificativ +15 în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan se vor datora măsurilor de management de agromediu.

Se estimează că **pe termen lung impactul pozitiv se va amplifica** ca urmare a cumulării mai multor consecințe favorabile ale PNS 2023-2027 asupra ecosistemelor naționale agropastorale și forestiere.

Proiectul va avea asupra biodiversității din siturile Natura 2000 un impact rezidual pozitiv (+15), ca urmare a măsurilor de management de agromediu (condiționalități - respectarea SMR și GAEC).

Impactul rezidual se consideră a fi egal cu impactul singular și cumulativ pe termen lung, dacă sunt aplicate măsurile de prevenire (condiționalitățile) a impactului negativ din timpul implementării planului.

În concluzie, se poate afirma ca **nu va exista impact negativ** generat de PNS PAC 2023-2027 asupra habitatelor și speciilor faunistice de protecție comunitară, sau pentru siturile Natura 2000, în general.

În ce privește prezentul studiu de Evaluare Adecvată pentru PNS 2023-2027, având în vedere că:

3. concluziile capitolului 3 cu privire la **absența vreunui impact potențial negativ** asupra siturilor Natura 2000,
4. intervențiile din PNS PAC 2023-2027 analizate în prezentul studiu **reprezintă măsuri de optimizare a utilizării durabile a resurselor**,

a fost analizată *complementaritatea* dintre măsurile de conservare din planurile de management ale siturilor Natura 2000 și angajamentele propuse, în vederea consolidării implementării acestora.

Au fost analizate toate măsurile de conservare din planurile de management din întreaga rețea națională de situri Natura 2000, așa cum au fost centralizate prin ***Studiul SOR efectuat pentru MMAP "Elaborarea metodologiei și calcularea plăților Natura 2000, din zonele agricole din ariile naturale protejate conform restricțiilor din planurile de management cu respectarea legislației europene cu privire la Politica Agricolă Comună", din perspectiva relevanței în corelare cu condițiile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă.***

Conform PNS PAC 2023-2027 toate standardele de condiționalitate (GAEX și SMR) sunt obligatorii pentru toți beneficiarii, pe întreaga perioadă a angajamentelor.

GAEC din baseline respectă aceeași condiție, fiind relevant pentru aplicarea sancțiunilor de excludere de la plată.

În cazul nerespectării altor standarde se aplica numai % de reducere a plăților.

Aceste prevederi sunt valabile pentru toate intervențiile analizate.

Utilizatorii de terenuri agricole care dețin/administrează terenuri agricole situate în ariile protejate vor respecta măsurile de conservare din planurile de management stabilite în avizele emise de administratorii ariilor naturale protejate/ ANANP. Avizele sunt prezentate de beneficiarii MMC la depunerea cererilor unice de plată pe suprafață, iar conformarea cu prevederile acestora (măsurile de conservare) este verificată la momentul efectuării controlului pentru fermierii incluși în eșantionul de control (minim 5% din populația eligibilă pentru fiecare schemă de plată). Pe baza acestor avize se verifică și respectarea SMR 3 și

SMR4 care reprezintă condiții de bază pentru angajamentele AECC. Beneficiarii plăților acordate pe suprafață sunt sancționați prin aplicarea unor reduceri ale plăților în cazurile de neconformitate cu standardele de condiționalitate și nerespectarea prevederilor din avizul emis de administratorii ariilor naturale protejate/ ANANP, iar beneficiarii AECC sunt excluși de la plată în cazul nerespectării acestora.

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a celor 6 intervenții.

Pe parcursul implementării PNS 2023-2027 vor fi respectate următoarele **cerințe de monitorizare**:

- 1.1. SMR 3 – Conservarea păsărilor sălbatice (Directiva 2009/147/CE);
 - 1.2. SMR4 - Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (Directiva 92/43/CEE);
 - 1.3. GAEC 8 - Ponderea minimă a suprafeței agricole dedicate zonelor sau elementelor neproductive;
 - 1.4. GAEC 9 – Interzicerea conversiei sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic în siturile Natura 2000.
2. Realizarea unei evaluări, începând cu anul 2025, a eficienței implementării intervențiilor DR-01, DR-02, DR-07, DR-09, DR-10, DR-11 în siturile Natura 2000, conform indicațiilor metodologice ale ghidurilor standard de monitorizare furnizate de Comisia Europeană, pe baza indicatorilor relevanți prevăzuți în raportul de mediu.

Elaborator certificat de mediu:

Expert principal, Dr. biolog Cristina Gligor